

Bestemmingsplan Bijlagen Bij De Regels

Zonneweide Lanakerveld

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Sunvest

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 200834

Datum: 9 februari 2021

Projectleider: TR

Opgesteld: TR & SIJ

Gecontroleerd: ME

Status: concept

Versie: 1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

Bijlagen bij de regels		5
Bijlage 1	Landschappelijke inpassing Zonneweide Lanakerveld	6
Bijlage 2	Cultuurhistorische rapportage	41

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Landschappelijke inpassing Zonneweide Lanakerveld

Landschappelijke inpassing zonnepark 'Lanakerveld' te Maastricht

22 januari 2021

COLOFON

opdrachtgevers: Zonnepark Lanakerveld B.V.
Maarssenbroeksedijk 37
3542 DM Utrecht
www.sunvest.nl

adviseur: Adviesbureau Haver Droeze
Muurhuizen 165B
3811EG Amersfoort
www.haverdroeze.nl

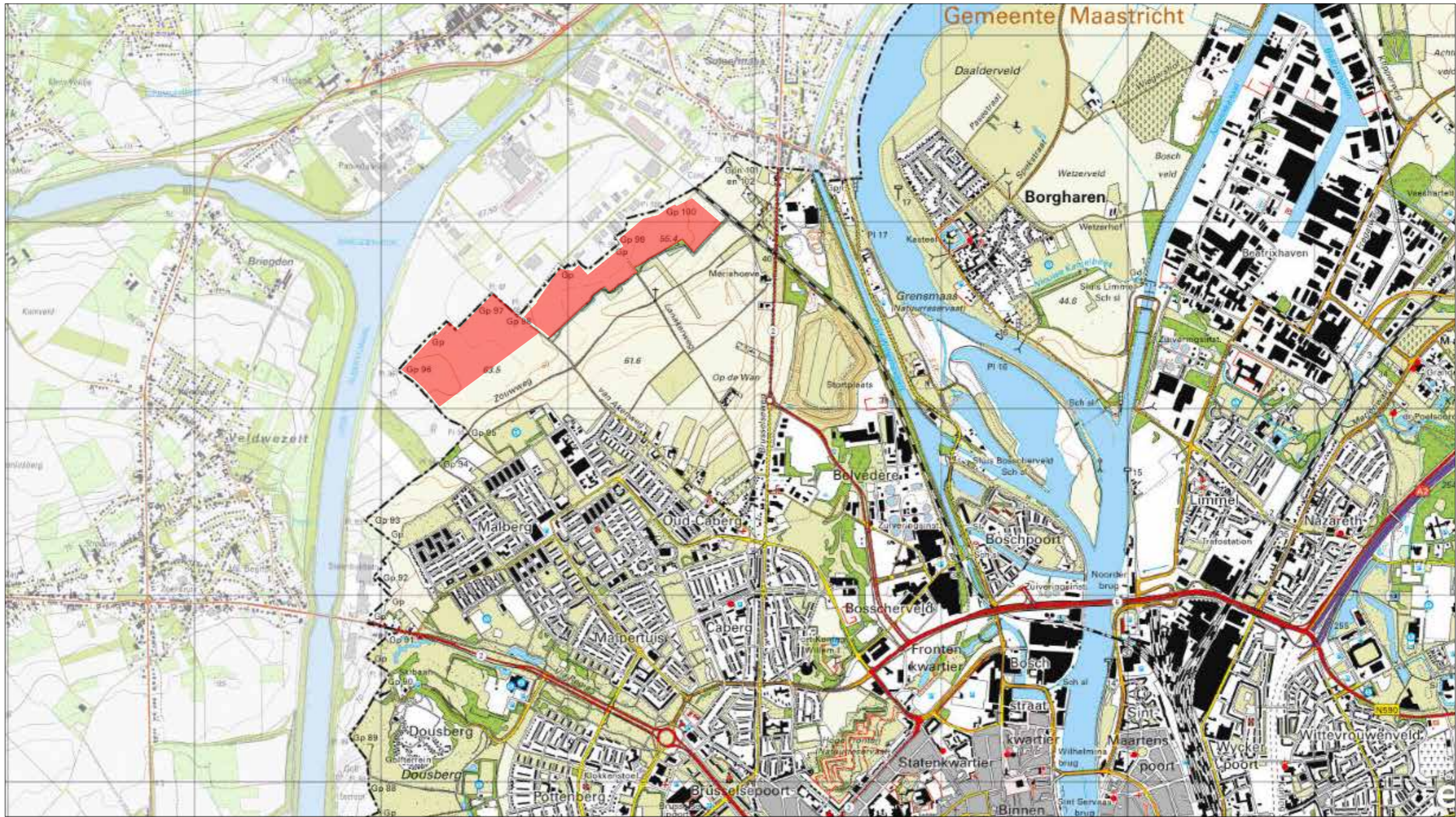
m.m.v.: CNME - Maastricht
Capucijnenstraat 21-C19
6211 RN Maastricht
cnme.nl

INHOUD

1. INLEIDING	4
2. LANDSCHAP	5
3. KANSEN	10
4. INPASSING	12
4.1 RUIMTELIJK ONTWERP	15
4.2 FUNCTIONEEL ONTWERP	17
4.3 ECOLOGISCH ONTWERP	19
4.3.1 klimaatgraften	20
4.3.2 velden en groene bermen	21
4.3.3 - 4.3.12 profiel A - profiel H	31
5. TOEGEVOEGDE WAARDE	32
BIJLAGE: Brandveiligheid	33

afb. 1: ligging plangebied (www.topotijdreis.nl - 2018)

1. INLEIDING

In het kader van de gewenste energietransitie naar het gebruik van hernieuwbare energiebronnen wordt in heel Nederland gezocht naar locaties om zonnepanelen te plaatsen. Naast de stedelijke gebieden wordt ook het landelijk gebied hiervoor bekeken. Zonnepark Lanakerveld B.V. uit Utrecht heeft in samenwerking met EMEC uit Maastricht en INNAX uit Veenendaal plannen gemaakt voor het ontwikkelen van een aantal percelen in het Zouwdal in Maastricht (kadastrale aanduiding Oud-Vroenhoven sectie H diverse nr's) tot een zonnepark. Zij heeft hiervoor in samenwerking met de Gemeente Maastricht en de Gemeente Lanaken een Landschappelijk Inpassingsplan opgesteld en draagt dit plan nu voor aan de Gemeente Maastricht om hiervoor vergunning te verkrijgen.

De locatie ligt ten noordwesten van Maastricht. Het plangebied wordt aan de noord- en westzijde begrenst door de grens met België, Gemeente Lanaken. Hier is een bedrijventerrein in ontwikkeling en zal in verband hiermee grond worden afgegraven. Aan de oostzijde grenst het aan de spoorbaan tussen Maastricht en Lanaken. Aan de zuidzijde wordt het plan begrenst door een fietspad met beplantingen aan de bovenrand van het Zouwdal.

Dit Landschappelijk Inpassingsplan verschaft inzicht in de wijze waarop bij het aanleggen van het zonnepark, maatregelen worden getroffen om een waarde aan het bestaande landschap toe te voegen en ervoor te zorgen dat het te bouwen park zich hecht in haar omgeving. De toegevoegde waarde ligt op het gebied van natuur, landschap, recreatie, duurzaamheid en lokale ondersteuning. Op basis van dit inrichtingsplan kan uitvoering worden gegeven aan het zonnepark.

Het rapport is als volgt ingedeeld:

- een beschrijving van de historische ontwikkeling van het bestaande landschap en het huidige gebruik (hoofdstuk 2)
- een samenvatting van de kansen en mogelijkheden voor een inpassing in dit bestaande landschap (hoofdstuk 3)
- een daarop gebaseerd ontwerpvoorstel voor het zonnepark met toelichting (hoofdstuk 4)
- een samenvatting van de toegevoegde waarde van het inrichtingsvoorstel voor landschap en omgeving (hoofdstuk 5)

Tenslotte zijn drie bijlagen toegevoegd over ecologie, over biodiversiteit, over de plangeschiedenis en over de, na opheffing van het zonnepark, blijvende elementen.

afb. 2: zonnepark, begrenzing, landschap, natuur, recreatie en educatie

2. LANDSCHAP

Historische ontwikkeling

Het gebied ten westen van de Maas bij Maastricht is geologisch in belangrijke mate gevormd in het pleistoceen. Er zijn terrassen met plateaus en wanden en daartussen droogdalen, gevormd door afstromend water naar de Maas. Het Zouwdal is in deze tijd ontstaan. Op het door water ontstane reliëf is vervolgens door wind een laag löss afgezet zodat löss en leem elkaar hier afwisselen.

Bewoning is hier al heel oud. Vanaf 250.000 v. Chr. zwierven hier jagers/verzamelaars rond en vanaf 5300 v. Chr. zijn er sporen van landbouw (Bandkeramiekers). Onder menselijke invloed zijn wallen opgeworpen en zijn er wegen uitgesleten. De Akenweg en de Lanakerweg zijn holle wegen die dwars op de dalen het gebied doorkruisten. Het door de hoogteverschillen afstromende water verzamelde zich op de wegen en sleep een hol profiel uit in de ondergrond.

De eerste oude kaarten zijn de Tranchotkaart (1804) en de veldminuten voor de Kadastrale kaart (1832). Het lanakerveld en het Zouwdal zijn dan een kleinschalig landbouwgebied met Kaberg, Veldwezel en Smeermaas als bewoningskernen en een eenvoudige structuur van wegen hiertussen. De - zeer oude - Postbaan is dan al vervangen door de Brusselseweg. In het veld wordt de kapel op de hoek van de Lanakerweg met de Zouwweg al aangegeven.

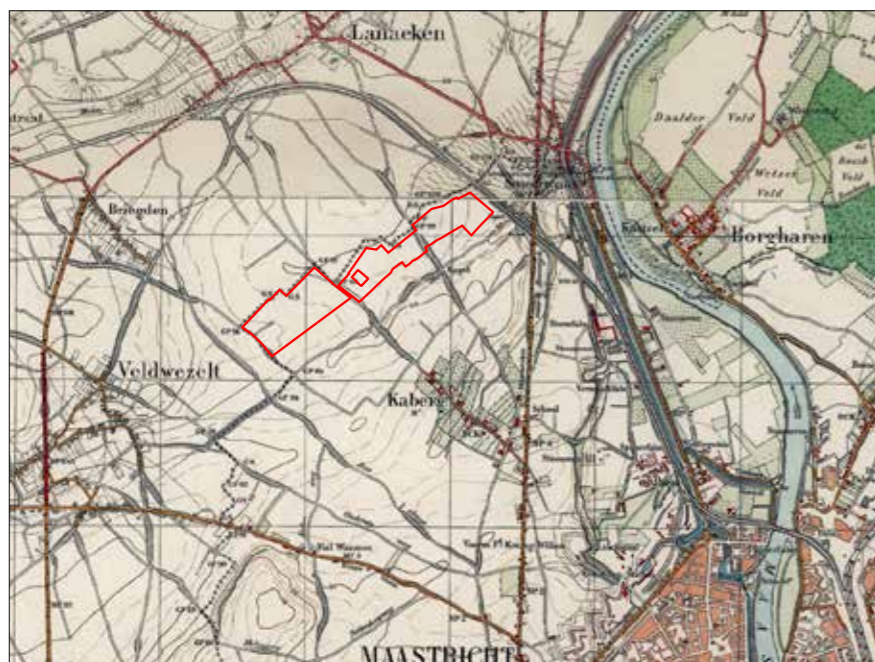
Op volgende kaarten zijn ingrijpende ontwikkelingen te zien in het landschap. De spoorlijn Maastricht-Lanaken doorsnijdt het landschap reeds aan het einde van de 19e eeuw. In het begin van de 20e eeuw wordt het Albertkanaal gegraven aan de Belgische kant van de grens. Vervolgens is vanaf ca. 1950 de opkomst van stedelijke bebouwing te zien en wordt geleidelijk de wijk Malberg ten zuidwesten van – inmiddels – Oud Caberg gebouwd. Aan het einde van de 20e eeuw wordt de grond langs het Albertkanaal in gebruik genomen voor industrie en zijn ook al de eerste percelen te zien waar leem wordt afgegraven. In de 21e eeuw worden plannen gemaakt voor een bedrijventerrein aan de Nederlandse kant van de grens en als begrenzing hiervan wordt reeds een fietspad met beplanting en waterbekkens aangelegd evenwijdig aan de Zouwweg.

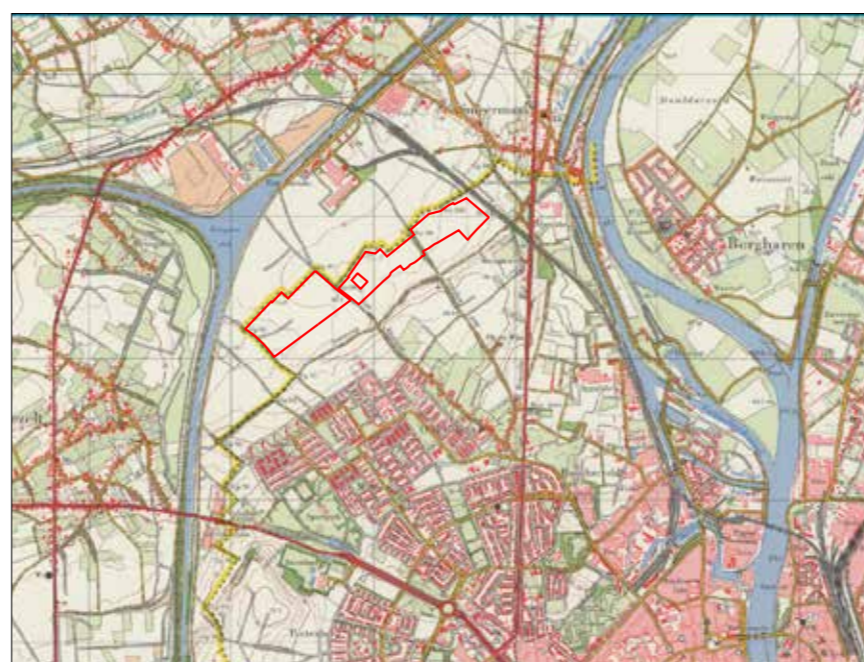
afb. 3: kapel langs de Zouwe linie (www.haverdroeze.nl)

afb. 4: grenspaal op het Lanakerveld (www.haverdroeze.nl)

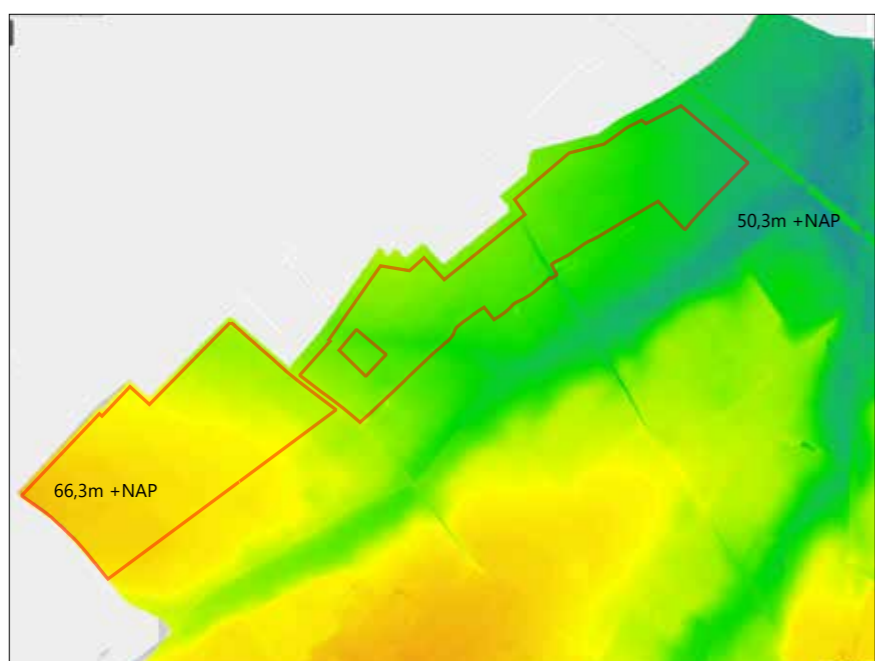
afb. 5: topografische kaart 1900 (www.topotijdreis.nl)

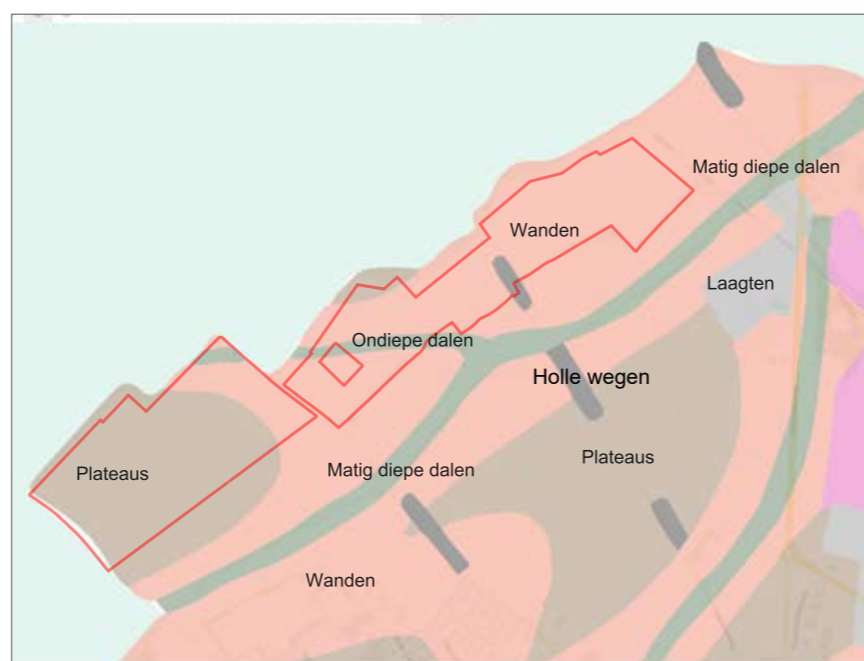
afb. 6: topografische kaart 1970 (www.topotijdreis.nl)

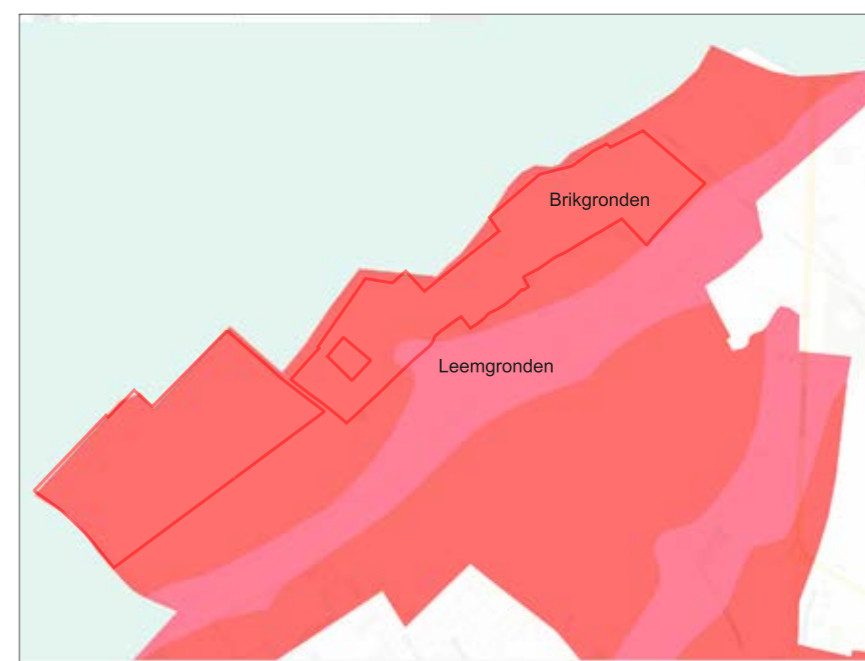
afb. 8: luchtfoto (www.topotijdreis.nl)

afb. 7: hoogtekaart (www.ahn.nl)

afb. 9: geomorfologische kaart (www.pdok.nl)

afb. 10: bodemkaart (www.pdok.nl)

Huidige landschap

Van het oorspronkelijke agrarische landbouwgebied is alleen het Zouwdal nog over. Het reliëf met de waterhuishouding en de holle wegen zijn de basis van dit landschap. De erven liggen bij elkaar o.m. in Oud Caberg. Het landbouwgebied is verdeeld in kleine percelen met wisselende richtingen. Bij de erven staan vaak Linden. Op de randen van de holle wegen wordt de helling vastgehouden door laag struweel. De akkers werden vroeger gebruikt voor diverse soorten van akkerbouw, maar ook van asperges of schorseneren. Op enkele lagere gedeelten lopen koeien. Het leven is vanouds verweven met religie waarvan een kapel en enkele kruisen getuigen.

Naast landbouwgebied is het steeds meer een uitloopgebied van de stad geworden. Zowel van de wijken Malbergen en Oud Caberg, als van groter Maastricht. De aanleg van een fietspad rond Maastricht voert over het Lanakerveld. Ten behoeve van de recreatie zijn afstappunten gecreëerd met informatie over de streek.

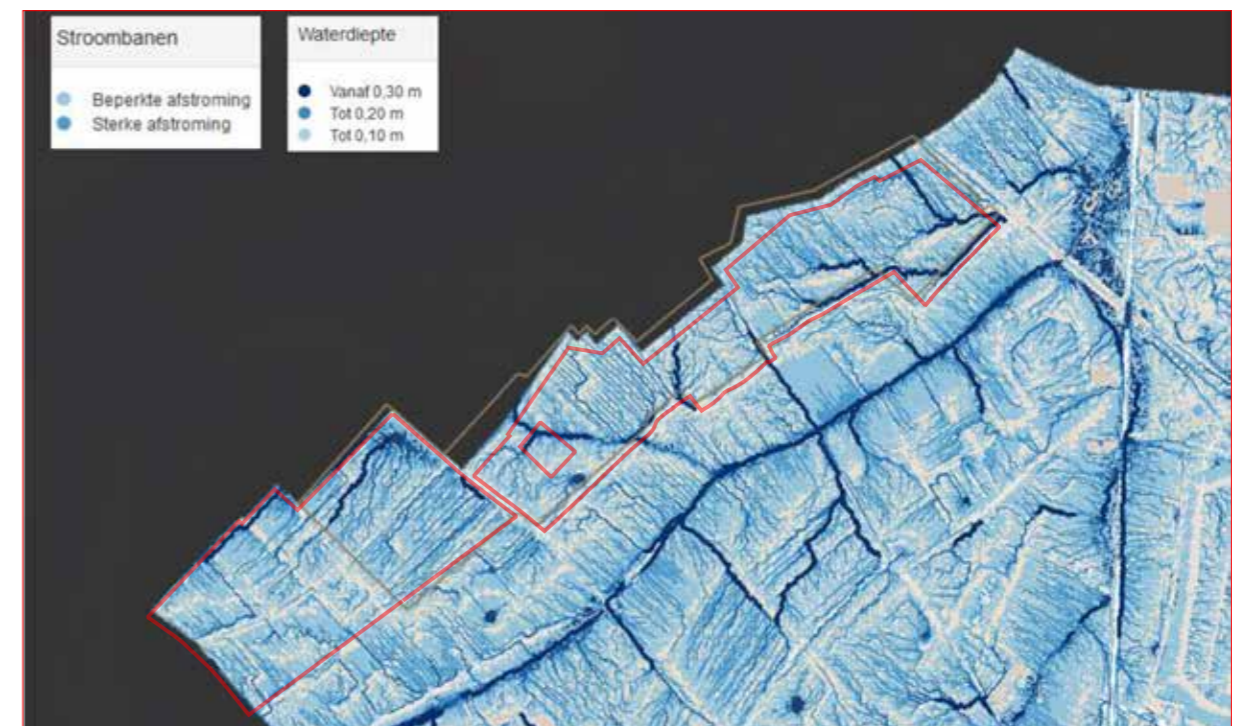
Waterhuishouding

Het hemelwater zakt in de grond of wordt afgevoerd naar het laagste punt in het Zouwdal, dat is bij het spoorviaduct in de Kantoorweg. Enkele jaren geleden is het Groene Ring Fietspad rond Maastricht op deze locatie ontwikkeld. Hier zijn wallen, zinkbekkens en overstorten opgenomen om water vast te houden en bij grote afvoeren weg te kunnen leiden. Dit sluit via een sloot, evenwijdig aan het spoor aan de westzijde van het plangebied, aan op de centrale afvoer van het Zouwdal door het spoorviaduct.

De centrale watergang en de onderdoorgang onder het spoor worden beheerd door Waterschap Limburg. Het hier samenkomen van water vanuit het hele droogdal heeft vaak geleid tot wateroverlast bij de huizen aan de Kantoorweg, ten oosten van het spoorwegviaduct. Om dit te voorkomen geldt voor alle ontwikkelingen in het dal dat het water zoveel mogelijk ter plaatse in de grond moet zakken, en dat dit bij grote buien effectief gebufferd moet worden in bekkens zodat het daar over langere tijd kan inzigen naar het grondwater en het overtollige water zo traag mogelijk afgevoerd wordt naar het viaduct.

afb. 11: glooiend open kleinschalig agrarisch landschap (www.haverdroeze.nl)

afb. 12: waterstroombanen (www.maastricht.klimaatatlas.net)

Ecologie

Het plangebied is voornamelijk agrarisch gebied (akkerbouw, vooral graanteelt) en wordt op twee plaatsen door een weg doorsneden, waarvan één een holle weg is die niet meer wordt gebruikt (Lanakerweg). Aan de grenzen liggen braamstruwelen met jonge bomen en struiken. Tevens is een groene zone met bomen en struiken langs het aangrenzende fietspad aanwezig. Oude hoog- of halfstamfruitbomen waren vroeger veel aanwezig.

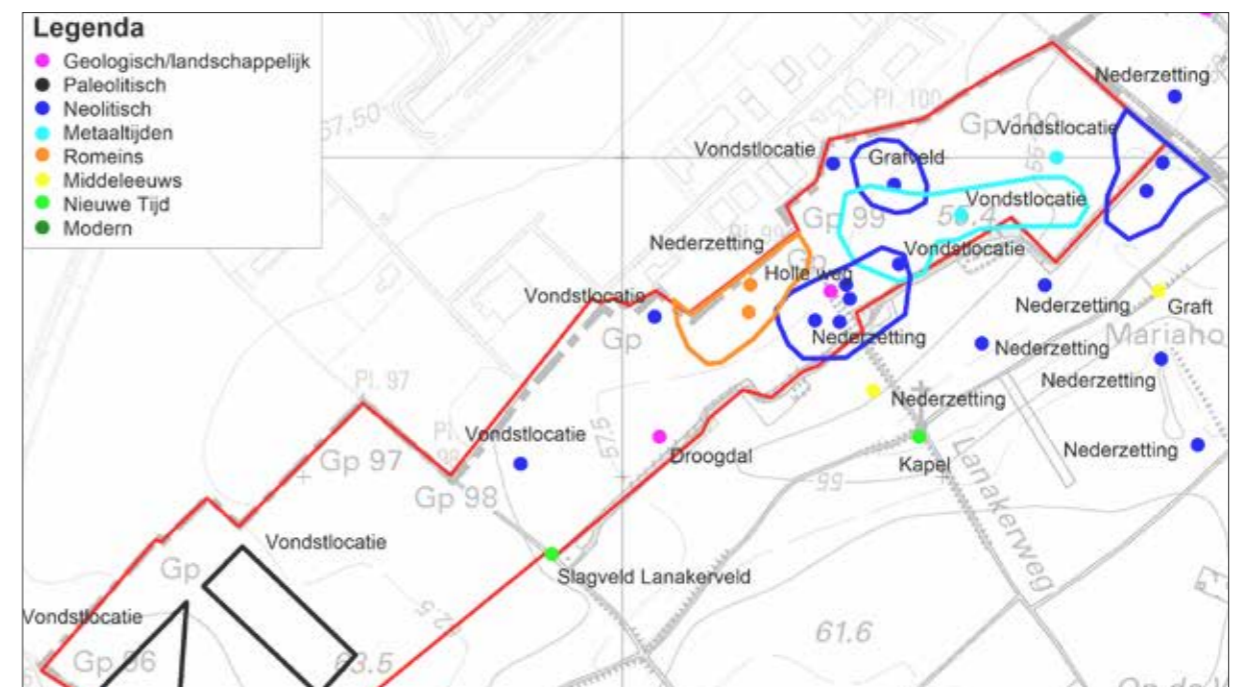
Ecologische signalen wijzen er op dat dit leefgebied is van Das, Steenuil en Kerkuil. Struweel - o.m. sleedoornstruweel – dient als biotoop voor vlinders (sleedoornpage), kleine marterachtigen en struweelvogels (grasmus, roodborsttapuit, geelgors, braamsluiper, grauwe klauwier). Zomen en kruidenrijke stroken langs struweel/holle wegen zijn van betekenis voor bijen, vlinders en patrijzen. Poelen en zandige terreindelen faciliteren amfibieën (o.m. rugstreeppad).

Archeologie

In het Zouwdal worden relictten gevonden uit allerlei perioden. Het gebied heeft een grote tijddiepte van paleolithicum (Neanderthalers) via nieuwe steentijd, metaaltijden, Romeinen, middeleeuwen, nieuwe tijd tot aan de Tweede Wereldoorlog. Veel is al beleefbaar gemaakt voor wandelaars en fietsers. Er is behoefte aan nog meer zichtbare verwijzingen naar periodes uit het verleden ter ondersteuning van de identiteit van dit oude stuk Limburg en tegen de bedreigende vervlakking van eigentijdse ruimtelijke ontwikkelingen. Een graflocatie uit de Bandkeramiek cultuur wordt in het park vrijgehouden en kan een nieuwe plek van herinnering en beleving worden.

afb. 13: voormalige holle weg naar Lanaken (www.haverdroeze.nl)

afb. 14: archeologie in en om het plangebied (www.archeopro.nl)

Beleid

In het begin van de 21e eeuw zijn er plannen gemaakt voor het ontwikkelen van een bedrijventerrein tegen de Belgische grens op het huidige plangebied. In het bestemmingsplan gelden voor het plangebied de volgende bestemmingen:

'uit te werken bedrijventerrein' - het plan was hier een bedrijven terrein te vestigen wat aansloot op Albertsknoop/Europark in België

'agrarische doeleinden' - ten behoeve van het voortzetten van landbouw in het Zouwdal

'reservering Cabergkanaal' - reservering voor een kanaal tussen het Albertkanaal en de Maas

'waterwingebied' - in het uiterste noordoosten van het plangebied met een put net buiten de plangrens

De woonkwaliteit van de omwonenden, de historische en archeologische waarde, en de belangen van landschap en ecologie zijn in de afgelopen jaren zwaarder gaan wegen. Hierdoor wordt de bestemming voor bedrijventerrein voorlopig ingevuld door een zonnepark. De reservering voor een kanaal is komen te vervallen.

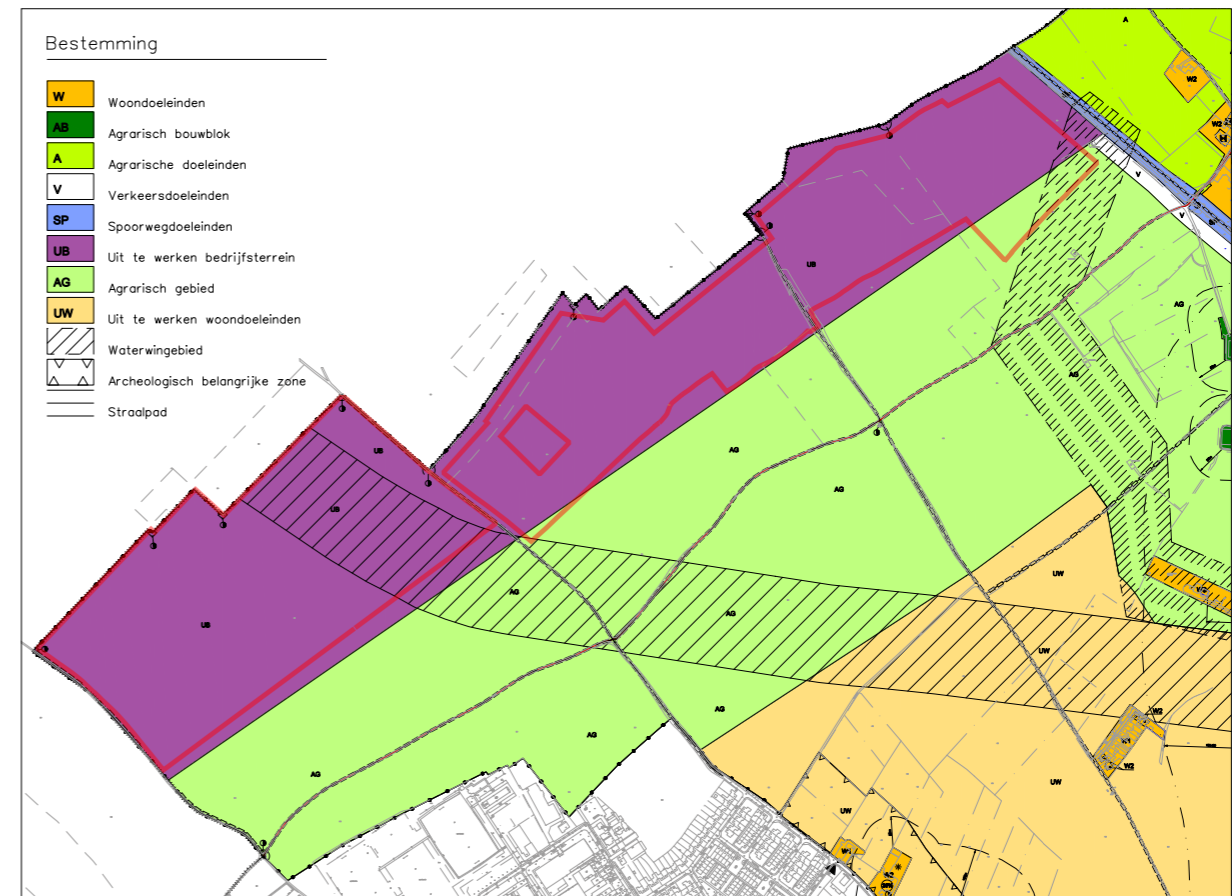
Door de gemeente Maastricht zijn een structuur- en omgevingsvisie opgesteld waarin over het plangebied enkele bescheiden uitspraken zijn gedaan over de voorziene ontwikkeling. Hieruit blijkt dat:

Het wenselijk is om in groene gebieden (rond de stad, zoals het Zouwdal) de levendigheid te laten toenemen. Gebieden met bijzondere ecologische natuurwaarden (zoals het Zouwdal) lenen zich minder voor intensief gebruik en zijn meer geschikt voor rustigere activiteiten zoals wandelen, fietsen en passende recreatieve activiteiten.

Bij *investeren in groen en landschap* wordt Dousberg/Zouwdal genoemd als verbindende landschappelijke zone en die versterkt kan worden.

Doel is om de landschappelijke kwaliteit waar nodig te versterken en daarnaast te komen tot een zo duurzaam mogelijk natuurlijk en agrarisch gebruik van de gronden.

De *wateroverlast bij de onderdoorgang van de Zouwe onder de spoorbaan* wordt als aandachtspunt genoemd.

afb. 15: bestemmingsplan Lanakerveld (5/2002 - www.ruimtelijkeplannen.nl)

3. KANSEN

Een inventarisatie van de kansen voor een zonnepark op het plangebied levert het volgende op:

- De karakteristieke vorm van een nog relatief gaaf open dal is landschappelijk van betekenis en bepaalt in hoge mate het karakter van deze plek. Door het uit het zicht nemen van elementen die door vorm, kleur, schaal of beweging de beleving hiervan verstoren kan dit substantieel aan kwaliteit winnen.
- De aanwezigheid van archeologische resten uit zeer oude culturen - graven, bewoning en landbouw - scheidt de mogelijkheid dit zichtbaar en beleefbaar te maken voor de bezoekers en bewoners van het gebied.
- Het bewaren en herstellen van nog aanwezige resten van oude wegen en van landbouwkundig gebruik kan het nieuwe park laten hechten met de omgeving.
- Door op voor Limburg karakteristieke wijze de waterhuishouding van dit gebied te verbeteren en erosie te bestrijden neemt de de nieuwe ingreep in betekenis toe. Door dit te doen in samenhang met het ontwikkelen van ecologie ontstaat een goede samenhang.
- Het toepassen van streekeigen beplanting in een goede samenhang met de ecologische waarden van dit gebied en het goed beheren hiervan versterkt de samenhang en kwaliteit van natuur en landschap.
- Het inbrengen van educatieve en recreatieve elementen die passen binnen het gebied zal tegemoet komen aan de stedelijke behoefte om in het landelijk gebied uit te lopen en hiervan te leren.

afb. 16: waterpoel met beplanting in het Geerdal - combinatie van waterbeheer en ecologie (www.haverdroeze.nl)

afb. 17: landgebruik, waterbeheer en erosiebestrijding gekoppeld (www.haverdroeze.nl)

afb. 18: inrichtingsvoorstel: overzichtsvogelvlucht (www.haverdroeze.nl)

4. INPASSING

UITGANGSPUNTEN LANDSCHAPPELIJK ONTWERP

Het park wordt ingedeeld in drie grote velden die ieder uit twee delen bestaan. Het historische landschap is namelijk kleinschalig met akkertjes en holle wegen. De eerste stap voor een goede landschappelijke inpassing is om aan deze schaal tegemoet te komen en de bestaande wegen te respecteren. De geleiding is tevens een middel om de waterhuishouding goed te regelen en een ecologische dooradering van het plangebied mogelijk te maken.

De opstelling van de panelen zal zuid-gericht zijn. De tafels zullen circa 2,0-2,5 meter hoog zijn. Tussen de rijen zullen bij deze opstelling licht en lucht onder de panelen kunnen toetreden en de panelen zullen onderling in de rij steeds op enige centimeters afstand van elkaar worden gemonteerd zodat regenwater zich goed onder de panelen kan verspreiden. De rijen sluiten aan op brede stroken bloemrijk grasland die het park omgeven en doorkruisen. Hierdoor zal de vegetatie onder de panelen optimale kansen krijgen en zich met diversiteit ontwikkelen.

ONTSLUITING

Het park wordt ontsloten vanaf België via de Industrieweg in het bedrijventerrein Albertsknoop aan het Albertkanaal. Een onderhoudsweg in de groenzone tussen de grens en het park zal gebruikt worden voor de verdere ontsluiting van het park. Het gedeelte van het park ten westen van de Van Akenweg zal vanaf deze weg worden ontsloten. De ontsluiting zal zo bescheiden mogelijk zijn, maar moet voldoen aan de eisen van het bouwbesluit (zie bijlage 1). Deze zal daarom bestaan uit menggranulaat met een breedte van maximaal 4m, met waar nodig voor opstellen of draaien graskeien. Het hek rond de opstellingen en de toegangspoorten tot de parkdelen zal een landelijk karakter hebben. Het raster zal 15cm vanaf het maaiveld vrijlaten ten behoeve van kleine zoogdieren zoals dassen, hazen, egels en marterachtigen.

WATERHUISHOUDING

Met het Waterschap Limburg is gesproken over het voorkomen van erosie door het water zo direct mogelijk in de grond te laten zijgen, het afstromende water zo vroeg mogelijk te bufferen en

het overlopende water zo traag mogelijk af te voeren naar de Zouwe. Voor de waterhuishouding worden langs ieder veld aan de lage zijde swales (wadi's) aangelegd die het water bufferen en met een verhang van ca. 1% geleidelijk laten inzijgen en wegstromen. Het water wat bij grote buien niet onder de panelen en in de stroken bloemrijk grasland en beplanting in de grond zakt wordt hierdoor op relatief korte afstand vastgehouden en over een langere periode weer afgegeven aan het grondwater. Dit systeem van swales kan overstorten op watergangen die het water in noodgevallen verder naar beneden afvoeren. Het systeem wordt al in erosiegevoelige gebieden in combinatie met landbouw gebruikt, en hier als eerste met zonnevelden.

De waterhuishouding van de zonneweide sluit aan op de de waterhuishouding die reeds door de Gemeente Maastricht is ontwikkeld in het Zouwdal langs het fietspad ten zuiden van het plangebied en op de waterhuishouding die door haar nog zal worden ontwikkeld in de groenzone langs de Belgische grens ten noordoosten van het plangebied. Aan dit bestaande systeem worden 'overstorten' toegevoegd zodat de afvoer van het water met behulp van schotten nogmaals wordt vertraagd. Het beheer van de velden en de ondergrond, de aanleg van beplantingen en de aanleg en de dimensionering van de zinkbekkens zal het benutten van deze aansluitingen voor de afvoer van hemelwater slechts in zeer extreme situaties nodig maken.

GROENE AFSCHERMING

Met de aanleg van het Groene Ring Fietspad in het Lanakerveld is door de Gemeente Maastricht reeds een parkzone met wallen en zinkbekkens ontwikkeld die de zonneweide afschermt vanaf de kant van Malbergen en Oud-Caberg. Ook vanaf bebouwing in het Lanakerveld zelf, zoals aan de Kozakkenweg en enkele landbouwbedrijven langs de Brusselse weg, wordt de zonneweide hierdoor afgeschermd. In de nabije toekomst wordt deze parkzone afgerond tot aan de grens met België vlakbij het Albertkanaal. Deze parkzone fungeert als groene verbindingzone tussen het Albertkanaal en de Maas en bestaat uit gevarieerde struweelsingels met een breedte van 8 - 30 meter, veelal aangelegd op walletjes en op sommige plaatsen met kleine heuvels. Het deel ten westen van de Van Akenweg zal in de toekomst het uitzicht op de daar achter te ontwikkelen industrie aan Belgische

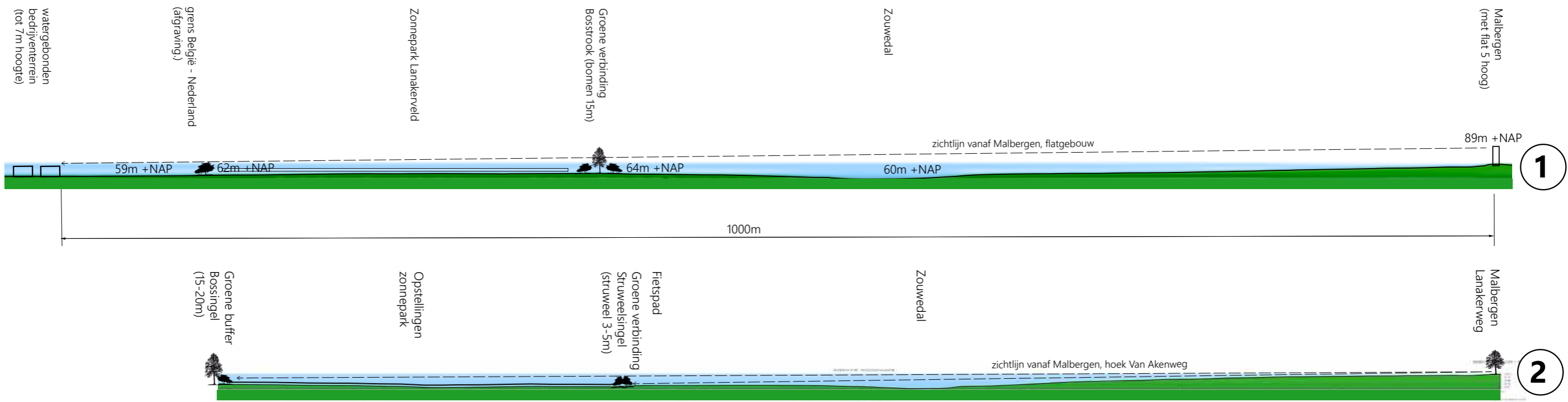
zijde van de grens afschermen en tevens het zonnepark. Met het oog op een effectieve afscherming zal onderzocht worden of de parkstrook ten westen van de Van Akenweg bij aanvang al voldoende dichtheid heeft om het zicht op het zonnepark weg te nemen. Op de smallere gedeelten, ten oosten van de Van Akenweg, wordt deze parkstrook met een struweelzoom versterkt langs de kant van het zonnepark.

Eveneens wordt in de nabije toekomst een hogere afschermende groenzone aangelegd, ook met zinkbekkens, langs de noordoostzijde van het plangebied op de grens met België. De belangrijkste functie hiervan is om het zicht op het aangrenzende industriegebied Albertsknoop en een aantal windturbines voor de bewoners van Malbergen en Oud Caberg te verzachten. Hier zullen naast struweel ook bomen van eerste grootte (hoger dan 15 meter) worden aangeplant. Deze groenzone heeft geen recreatieve betekenis en is slechts toegankelijk voor onderhoud en als ontsluiting naar het zonnepark vanaf de industrieweg.

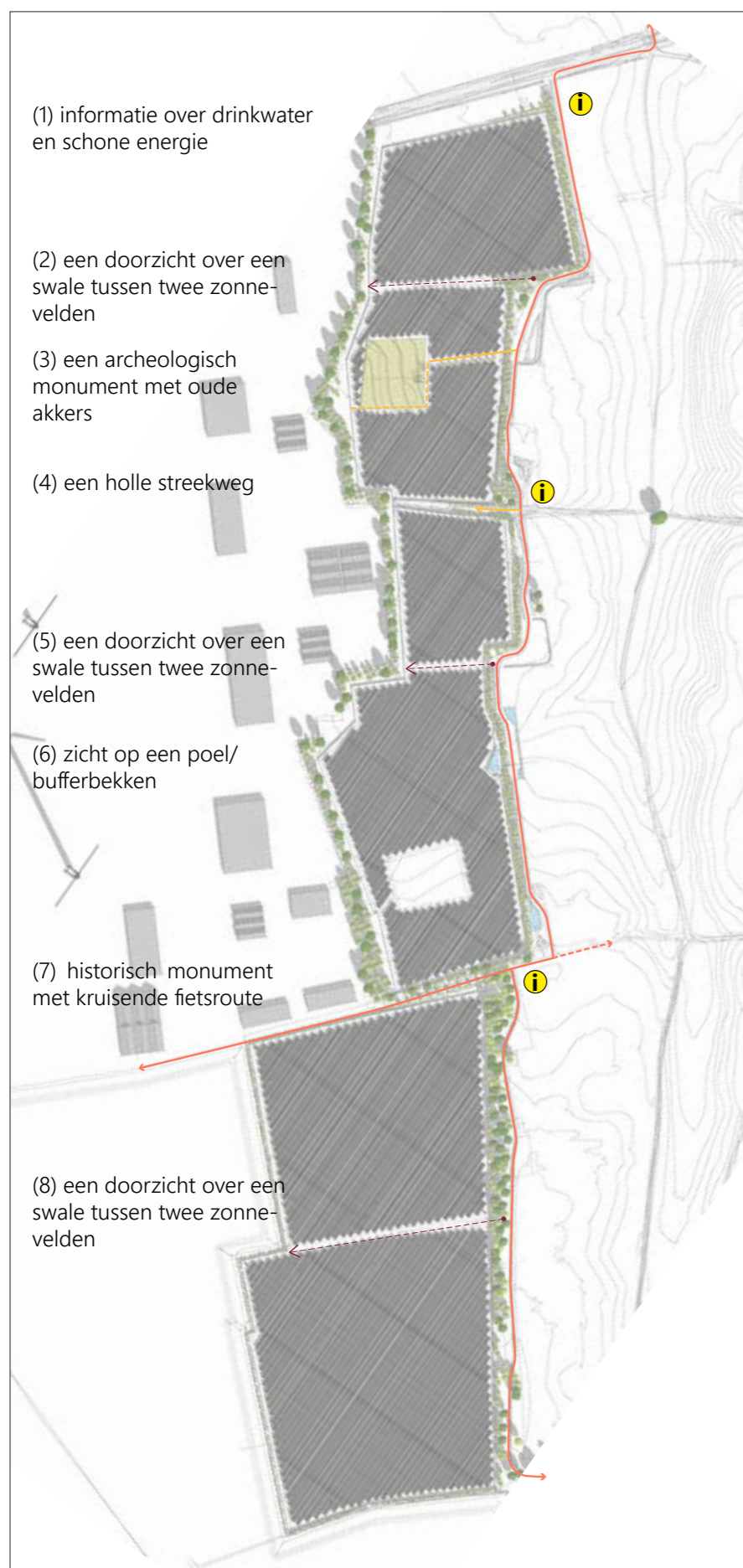
De zonneweide wordt door deze brede stroken opgaande beplanting ingekaderd en al grotendeels aan het zicht onttrokken. Waar dat nog niet (voldoende) het geval is, bijv. langs de Van Akenweg waar het park dichtbij ligt, wordt dit verborgen achter een walletje met struweel en fruitbomen.

Om het zonnepark vanaf de Belgische zijde ten westen van de Van Akenweg in te passen en hier, bovenlangs een toekomstige helling, een bescheiden ecologisch corridor te realiseren zal aan deze zijde, rond het park, een gevarieerde struweelsingel worden aangelegd van 4m breedte. Deze singel bestaan uit inheemse houtsoorten zoals o.m. Meidoorn, Sleedoorn, Wilde roos, Hazelaar, Kornoelje en Wilde liguster en zal in hoogte variëren tussen de 1,5 en 3 meter. De dichtheid van deze singel en het in het mengsel opnemen van Liguster maakt dat ook in de winter van deze zijde het zicht op het park verzacht wordt.

Als streekeigen element worden op verschillende plaatsen langs het fietspad rijen fruitbomen geplant: direct achter de waterwinput aan de spoorzijde, bij de archeologische enclave in het park waar een kleinschalige landbouwmodel wordt ontwikkeld met akkers met oude graanrassen (bij de symbolische contouren van een boerderij uit het begin van onze jaartelling) en langs de Van Akenweg.

afb. 19: groene afscheding: twee profielen met perspectieven vanuit Malbergen en Oud-Caberg (www.haverdroeze.nl)

afb. 20: recreatieve beleving van het park (www.haverdroeze.nl)

RECREATIE

Het zonnepark ligt langs een bestaande fiets- en wandelroute (Groene Ring). Het park draagt bij aan de beleving op deze route doordat er een kralensnoer van plekken langs het pad voorziet in steeds andere aspecten van dit landschap, natuur en historie. Achtereenvolgend zijn dit: (1) informatie over drinkwater en schone energie, (2) een doorzicht over een swale tussen twee zonnevelden, (3) een archeologisch monument met oude akkers, (4) een holle streekweg, (5) opnieuw een doorzicht, (6) zicht op een poel/bufferbekken, (7) historisch monument met fietsroute over de Van Akenweg, een oude streekweg, en (8) nog een doorzicht over een swale in het park.

Bezoekers kunnen afstappen bij de herstelde holle weg in het verlengde van de Lanakerweg. Scholieren kunnen een bezoek brengen aan de prehistorische boerderij met historische akkers, akkerflora en hoogstamfruitbomen. Wandelaars en fietsers ontdekken zo langs de route informatie over natuur, historie en duurzame energie. Ook voor omwonenden uit Oud Caberg en Malbergen wordt de beleving van het maken van een ommetje door dit oude landschap uitgebreid.

ECOLOGIE

Het specifieke reliëf in het gebied met randen, wallen, veldkeien en holle wegen scheidt kansen voor de ontwikkeling van meer leefgebied voor de das, de steenuil, de kerkuil, patrijzen en amfibieën zoals de rugstreeppad (bij poel). We concentreren ecologische ontwikkelingen hiervoor op plaatsen waar veel reliëf en variatie in vochtigheid is en combineren het zoveel mogelijk met het watersysteem. Bij het graven van swales ten behoeve van de waterhuishouding wordt aan de laagste kant een rug opgeworpen. Hier worden veldkeien gestapeld, een takkenril gemaakt en daarbij wordt beplanting aangebracht met aan de zuidzijde lagere gedeelten om voldoende zon op de poel en rug met keien toe te laten. De veldranden en de open stroken door de velden worden ingezaaid met bloemrijk grasland en akkerflora. Hier wordt selectief geweid met schapen zodat de diversiteit geen schade leidt. Langs de struweelsingels ontstaan kruidenrijke zomen die interessant zijn voor vlinders en struweelvogels. Bij de brede zomen worden voor de Steenuil enkele

paaltjes geplaatst en voor wilde bijen dood hout en in combinatie met een silhouet van een prehistorische boerderij bijenhôtels. Langs stijlranden van de holle wegen en in de bermen ervan wordt een ruige kruidenvegetatie ontwikkeld die bovenaan verschromt en lager voedselrijker wordt en zich onderscheidt in noord- en zuidhelling. Gunstig voor vogels, kleine zoogdieren en amfibieën ook slakken en insecten.

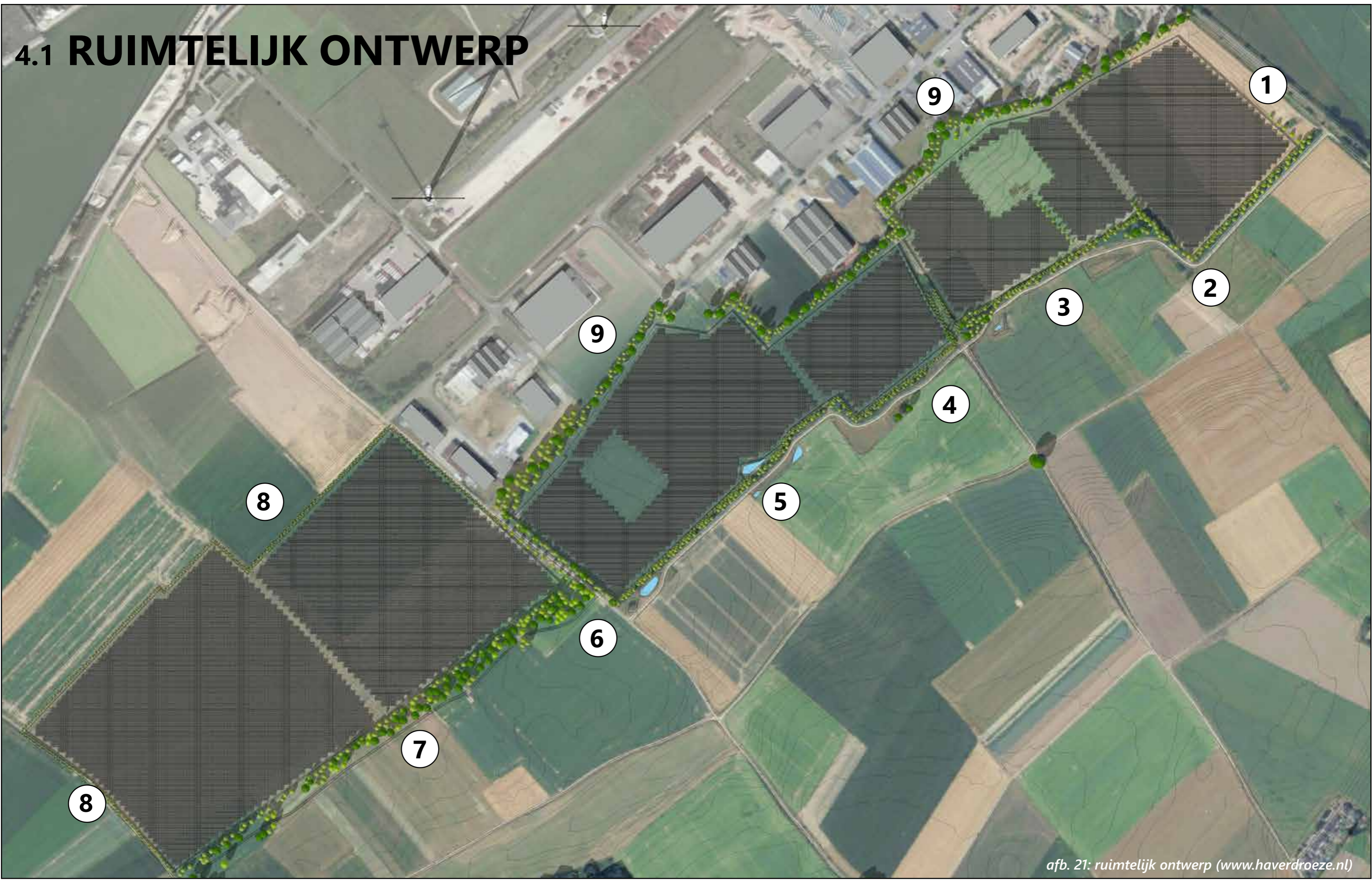
ARCHEOLOGIE

De grote tijddiepte van het gebied spreekt tot de verbeelding. De zonnepanelen fungeren hierbij als toekomst op de tijdlijn. De tijdlijn wordt op diverse plaatsen zichtbaar. Het openbare fietspad levert kijkvensters en informatiepanelen hierbij die verwijzen naar zichtbare en onzichtbare archeologische- en landschapsstructuren zoals de carréboerderijen, de Romeinse weg, de holle wegen, etc.

Het open deel van 1 ha wordt ingericht als archeologisch centrum met een winterakker met oude graansoorten en met info over archeologie en oude landbouwmethoden. Deze plek wordt gebruikt als leerplaats voor archeologie- en landschapseducatie. De akker zal licht worden opgehoogd en worden ingericht met kleinschalige akkerperceeltjes en fruitbomen, om educatief ingezet te worden voor scholieren.

De website van de zonneweide krijgt een pagina over de archeologische elementen van de omgeving voorzien van achtergrondinformatie, met een link naar het heden door informatie over de zonneweide. Daarnaast worden er verwijzingen gegeven naar andere archeologische websites over de omgeving zodat geïnteresseerden vanuit de website meer informatie kunnen vinden.

4.1 RUIMTELIJK ONTWERP

afb. 21: ruimtelijk ontwerp (www.haverdroeze.nl)

RUIMTELIJK ONTWERP

- 1. Spoordijk:** Langs de spoordijk is het park zichtbaar van een afstand. Vanaf het spoor zijn de achter elkaar liggende velden met groene onderbrekingen te overzien. Aan deze zijde staan enkele fruitbomen en worden keien gestapeld en stammen geplaatst voor de Muurhagedis.
- 2. Boszoom:** De bestaande boszoom wordt robuuster gemaakt en over de hele lengte verbreed met ca. 4m aan de noordzijde. Dit versterkt de ecologische betekenis: er wordt kruidenrijk vochtig grasland met struiken ontwikkeld wat betekenis heeft voor o.m. de Levendbarende hagedis en de Hazelworm.
- 3. Archeologische kamer:** Vanwege de hoge archeologische waarde is hier een kamer vrijgelaten in het zonnepark. Deze kamer zal gebruikt worden als educatieve belevingstuin waar voor groepen van scholen of andere betrokkenen iets zichtbaar is van een oud landbouwerf met akkers en de contouren van

een prehistorische boerderij. Tegelijk biedt het ondersteuning aan akkervogels, die hier in zomer en winter voedsel kunnen vinden.

- 4. Holle weg:** De historische holle weg naar Lanaken heeft landschappelijke en ecologische betekenis. Het door het water uitgesleten holle profiel kan worden hersteld en zorgvuldig beheerd zodat de rijke natuurlijke variatie terugkomt. Het kan - beperkt of gedeeltelijk - worden opengesteld of geheel voor natuur worden ingericht.
- 5. Swales en bufferbekken:** Langs de boszoom zullen op de laagste plekken van ieder veld swales worden ingericht die zorgen dat water niet met grote snelheid naar de Zouwe stroomt en daarbij de bodem erodeert. Het water wat niet in de bodem zijgt zal worden opgevangen in een poel die tegelijkertijd een aantrekkelijk leefmilieu is voor o.m. Rugstreeppad, Hazelworm en Levendbarende hagedis.

- 6. Steilrand:** Aan de westzijde langs het grensoverschrijdende fietspad over de Van Akenweg zal een klein walletje zorgen dat het water aan de veldkant wordt afgevoerd naar de groene verbinding. Tegelijk ontstaat hierlangs aan de wegzijde een steilrand waar gevarieerde wat drogere kruiden en struweel kunnen groeien.
- 7. Doorzicht:** Het zonnepark is opgedeeld in kleinere velden die onderbroken worden door open stroken grasland met akkerkruiden. Vanaf het fietspad geeft dit op verschillende plaatsen een doorzicht naar de groenzone op de grens met België. Vanaf het veld wordt hier afstromend water opgevangen in een greppel en naar de groene verbinding gevoerd waar het zorgt voor meer vochtigheid.
- 8. Afgraving:** Tussen het Albertkanaal en de Belgische grens wordt leem afgegraven tot soms 10m beneden het bestaande maaiveld. Er loopt vandaar een

talud omhoog op 5m van de grens wat mogelijk ecologisch ontwikkeld wordt en de steile oevers van het kanaal zal vervangen. Het park wordt langs de bovenzijde van dit talud omgeven door een losse struweelhaag van 1,5-3m hoogte.

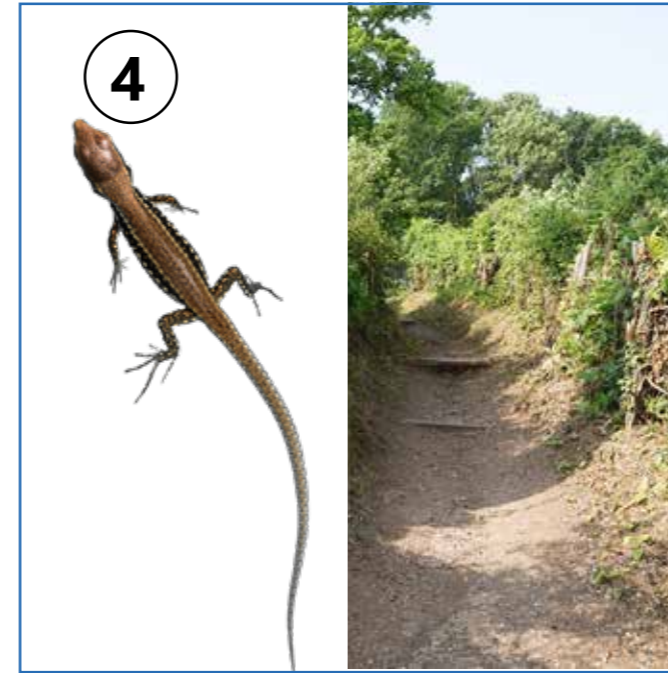
- 9. Bedrijven:** Het zonnepark grenst aan een robuuste groenstrook met hoge bomen en waterbekkens die als afscherming van de industriële bebouwing dienst gaat doen en ook de afvoer van hemelwater van het bedrijventerrein verzorgt. Deze strook zal niet voor publiek toegankelijk zijn en enkel voor onderhoud worden ontsloten en voor toegang naar het zonnepark vanaf Belgische zijde.

boszoom en das

oude akkers, erf en akkervogels

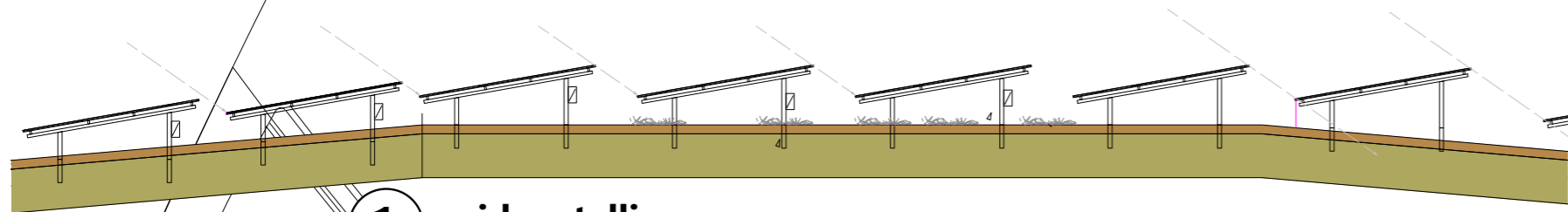
holle weg en hagedis

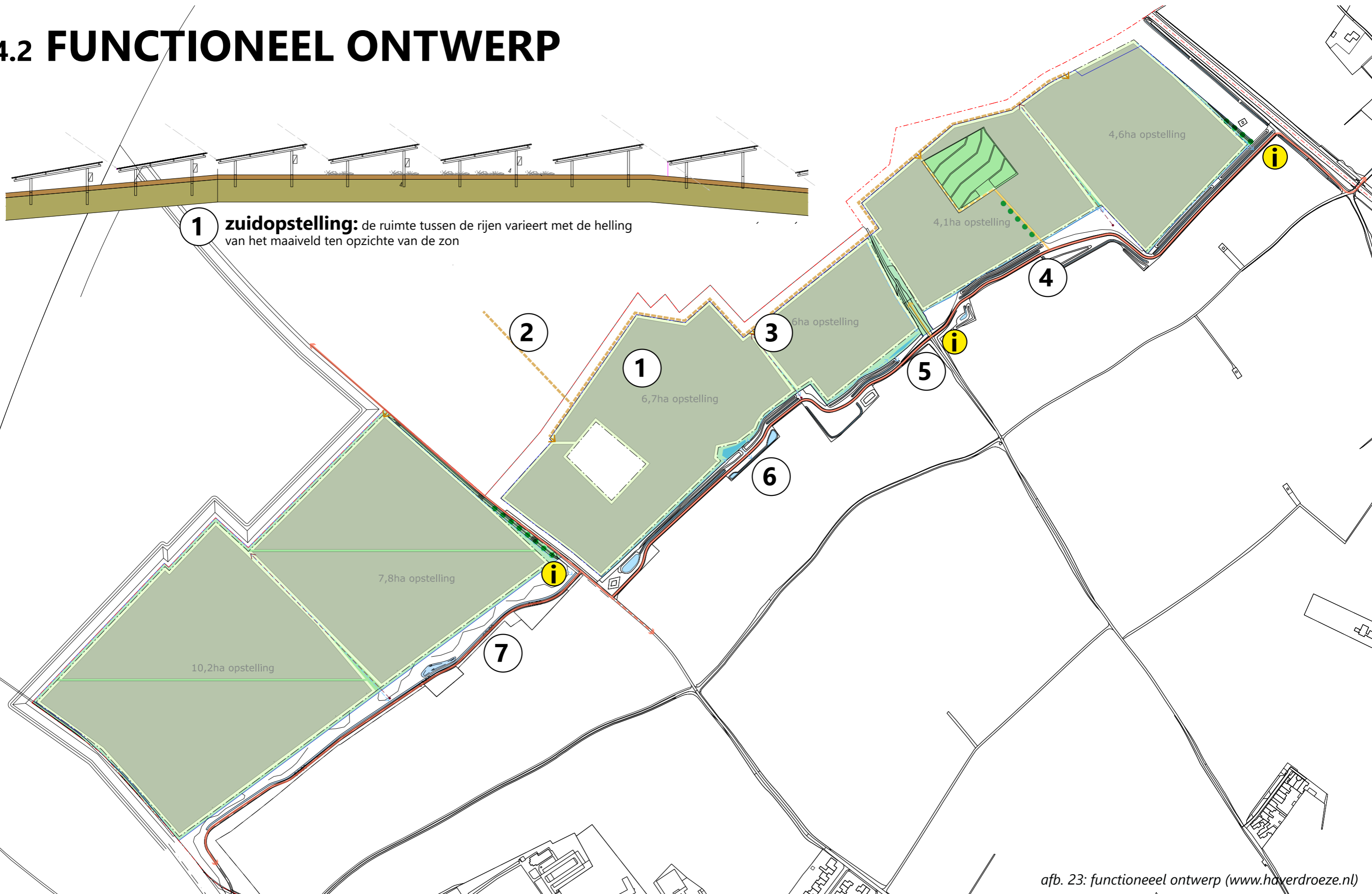
swale met wal of muurtje

afb. 22: afbeeldingen bij ruimtelijk ontwerp (www)

4.2 FUNCTIONEEL ONTWERP

1 zuidopstelling: de ruimte tussen de rijen varieert met de helling van het maaiveld ten opzichte van de zon

FUNCTIONEEL ONTWERP

- 1. Zuidopstelling:** Voor zonnepark Lanakerveld is gekozen voor een zuivere zuidopstelling, d.w.z. dat de rijen van oost naar west lopen en zo gunstig mogelijk op de zon gericht zijn. Het reliëf zal ook in de rijen met panelen zichtbaar zijn. De hoogte is ca. 2m en de onderkant van de laagste rij panelen is ca. 0,8m boven het maaiveld. Tussen de rijen blijven open stroken en rond de velden zijn vrije grasstroken van 4m aangehouden. Op deze manier zijn panelen en installaties bereikbaar voor onderhoud, terwijl tegelijkertijd er zich een biodiverse vegetatie kan ontwikkelen. Er wordt een kruidenrijke vegetatie ingezaaid die afgestemd is op de hier van nature voorkomende vegetatie.
- 2. Toegangsweg:** Voor aanleg en onderhoud is het zonnepark bereikbaar vanaf het bedrijventerrein aan de Belgische zijde van de grens. Vanaf de Industrieweg op het bedrijventerrein Albertsknoop loopt een halfverhard onderhoudspad langs de

grens van het zonnepark. Dit pad is niet bedoeld voor publiek maar slechts voor onderhoud van de grensstrook en toegang naar het park. Alle publieke voorzieningen van het park zijn bereikbaar vanaf het fietspad (4 & 7).

- 3. Toegangen en hek:** Het zonnepark wordt omgeven door een landelijk hek in een neutrale kleur. Om het hek geen barière te laten zijn voor (kleine) dieren wordt 15cm vanaf het maaiveld vrijgehouden. Vanaf de onderhoudsweg aan de noordzijde en vanaf de Van Akenweg is het park toegankelijk door poorten in het hek. Voor controle van het hek en de poorten zullen er camera's worden geplaatst.
- 4. Ingang archeologische kamer:** Een open ruimte in het park is ingericht voor educatie (archeologie, landschap en geschiedenis). Deze is toegankelijk vanaf het fietspad. Toegang is niet vrij en slechts mogelijk onder leiding van een gids of leer-

kracht. Het silhouet van een prehistorische boerderij die in deze ruimte wordt opgesteld is van buitenaf zichtbaar.

- 5. Holle weg:** Het deel van de Lanakerweg ten noorden van het fietspad is een historische holle weg. Een eerste stuk van deze weg kan beperkt worden opengesteld als daar belangstelling voor is. Informatie (i) over deze weg en het historische landschap zal hier met behulp van een infobord worden aangeboden. Er is een mogelijkheid hier een afstap-punt te realiseren met een picknick bank.
- 6. Natuur buiten het hek:** Buiten het hek wordt op een aantal plekken de ecologie versterkt. Voor een goed beheer zijn deze plekken buiten het hek gehouden. Het gaat om versterking van de boszoom, de aanleg van een aantal swales met walle-tjes en poelen, het herstel van de holle weg en de

losse struweelhaag langs de afgraving die periodiek toezicht en onderhoud nodig hebben. Binnen de hekken wordt ook natuur ontwikkeld echter met een extensiever beheer.

- 7. Grensoverschrijdend fietspad:** Dit is de route waarlangs het park het meest beleefd zal worden. Aan de reeds bestaande bezienswaardigheden worden bezienswaardigheden van het park toegevoegd. Dit zijn buiten de genoemde plekken - archeologische kamer, holle weg, steilranden - ook doorzichten door het park (tussen de velden) en informatiepunten (i). De informatie heeft betrekking op energiegebruik met zonnepanelen, en karakteristieken van dit landschap en natuur.

i. Informatiepunten

afrastering met camera en onderhoudspad

begeleide educatie

afstapplaats met informatiebord

beheer samen met plaatselijke natuurgroepen

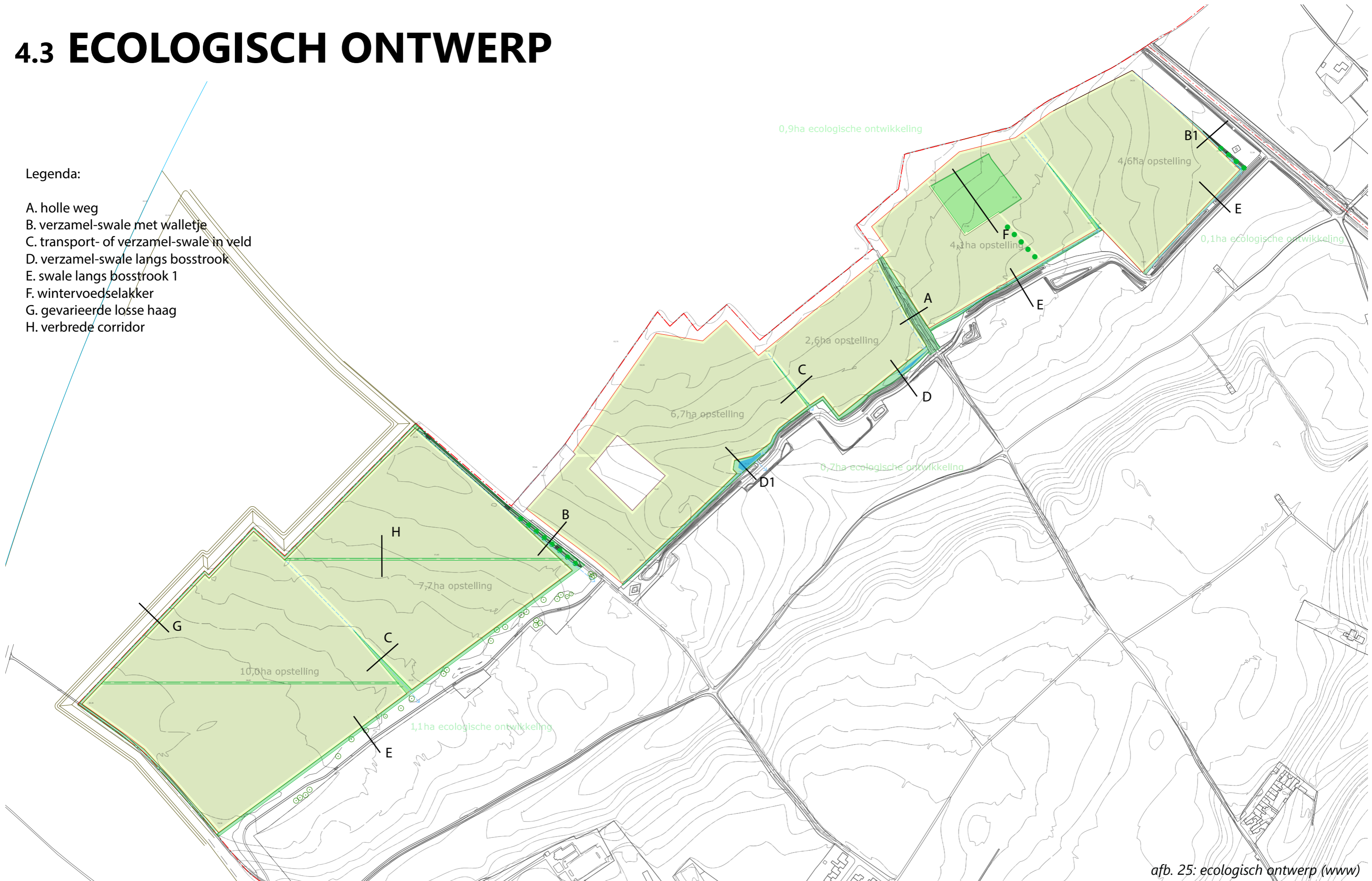
afb. 24: afbeeldingen bij functioneel ontwerp (www)

4.3 ECOLOGISCH ONTWERP

Legenda:

- A. holle weg
- B. verzamel-swale met walletje
- C. transport- of verzamel-swale in veld
- D. verzamel-swale langs bosstrook
- E. swale langs bosstrook 1
- F. wintervoedselakker
- G. gevarieerde losse haag
- H. verbrede corridor

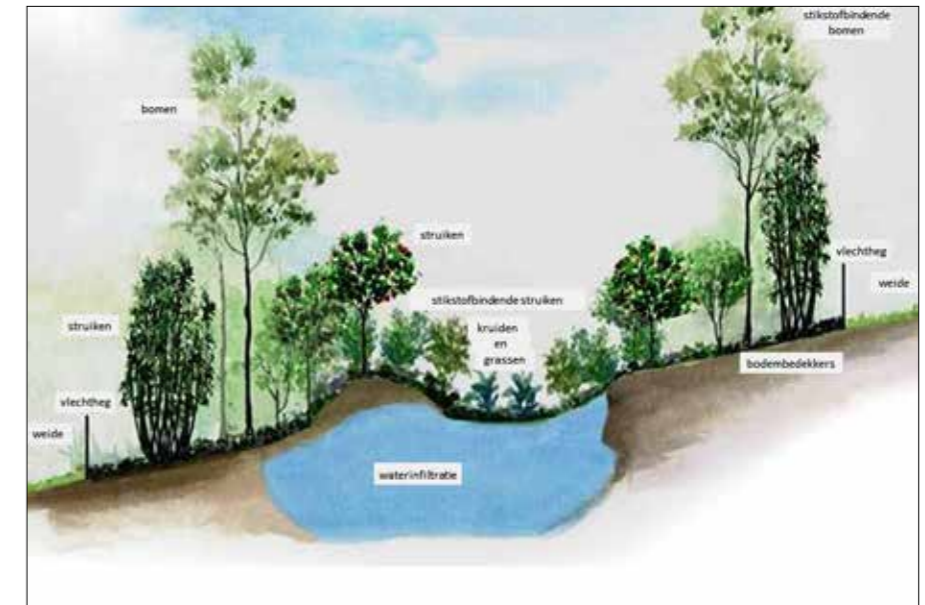

afb. 25: ecologisch ontwerp (www)

4.3.1 KLIMAATGRAFTEN (swales)

klassieke graft

principe aqua-swale - klimaatgraft
(afbeelding en foto boven links www.agrobosbouw.nl)

afb. 26: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

Hooggelegen plateaus en niet al te steile hellingen in het Heuvelland worden al eeuwenlang gebruikt als bouwland (op steile hellingen wisten hellingbossen zich te handhaven). Om erosie tegen te gaan werden er in de loop der tijd min of meer dwars op die hellingen heggen aangeplant om afspoelend materiaal tegen te houden. Omdat er aan de onderkant daarvan grond wegspoelde of werd weg geploegd, ontstonden er steilranden ofwel graften die naast het tegengaan van erosie ook een functie hadden als perceelscheiding, veekering of leverancier van hakhout. Veel graften zijn in de loop der jaren verdwenen. Zo was er in 1950 in Zuid-Limburg nog maar 120 km aan graften over van de 200 km die er aan het begin van de vorige eeuw nog waren, en sinds die tijd vond er nog een verdere afname met zo'n 30% plaats.

De klimaatgraft is de moderne versie van deze van oudsher in het Zuid-Limburgse Heuvelland bekende graft en is gericht op het zolang mogelijk vasthouden van zoveel mogelijk water bij extreme weersomstandigheden die voor een belangrijk deel het gevolg zijn van de klimaatverandering. Extreme weersomstandigheden ook die volgens de voorspellingen de komende jaren

verder in aantal en heftigheid zullen gaan toenemen, met alle gevolgen van dien voor lager gelegen delen van ons landschap en de daar aanwezige bebouwing.

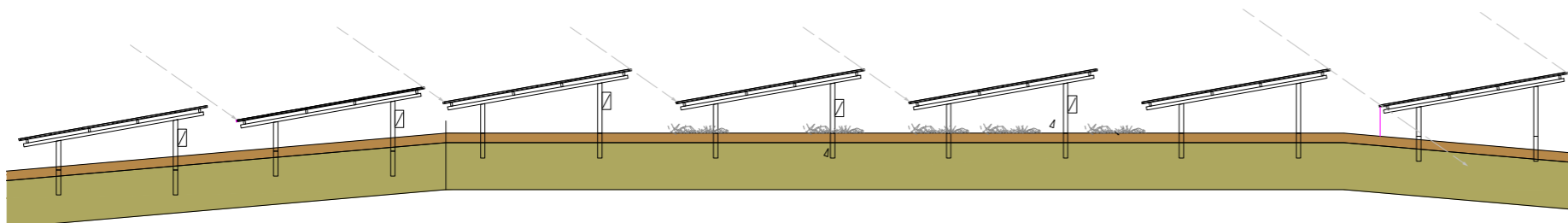
Klimaatgraftten zijn net als andere klimaatbuffers in principe groene singels die zijn opgebouwd uit combinaties van bomen, struiken, kruiden, grassen en andere meerjarige gewassen die wat hun samenstelling betreft op hun directe omgeving en op hun belangrijkste doel zijn toegesneden - we hebben het over maatwerk dus - en die in breedte uiteen kunnen lopen van een meter - bijvoorbeeld in de vorm van heggen - tot enkele tientallen meters. Klimaatgraftten worden gegraven in de vorm van een ondiepe geul, exact horizontaal op een zorgvuldig gekozen hoogtecontourlijn, bijvoorbeeld aan de randen van een plateau (Zuid-Limburg) en/of op hellingen eronder, waarbij de uitgegraven grond aan de kant van het dal wordt gedeponereerd (zie ook de tekening). Behalve de klimaatgraft zelf wordt ook een strook grond boven en een strook onder dit nieuwe type graft op een agro-ecologische wijze beplant. Klimaatgraftten zijn overigens ook geschikt voor toepassing in gebieden waar de hoogtevverschillen (veel) kleiner zijn dan in het Zuid-Limburgse Heuvelland.

Toegepast bij de aanleg van zonneparken in reliëfrijke landschap is de betekenis naast klimaatbuffer, gelegen in het voorkomen van erosie, het verschaffen van ecologische geleiding en refugium, en het versterken van de ruimtelijke geleiding. Het is in gebruik bij zonneparken moeilijker om de hoogtecontouren van het heuvelland te volgen. Omdat de gradiënt van het Lanakerveld beperkt is kunnen de graften toch werken als ze in grote lijnen het reliëf volgen, omdat de gradiënt op de bodem van de swales beneden de 1° blijft.

De meeste tijd zullen de swales droog staan. Bij hoge hemelwaterafvoer verzamelen ze water. Op twee plekken zal onderzocht worden of er permanent water kan blijven staan, ter verhoging van de ecologische betekenis.

(tekst gedeeltelijk overgenomen van www.agrobosbouw.nl ; literatuur: Reubens, B., Pardon, P., Van Vooren, L. 2020. Contourboslandbouw: de mogelijkheden van agroforestry op greppel-berm structuren in erosiegevoelig gebied. Deskstudie uitgevoerd in het kader van het LNE AGNABIO project crEAG-tief. Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), Merelbeke, België. 38 p.)

4.3.2 VELDEN EN GROENE BERMEN

variatie in rijafstand als gevolg van het glooiende terrein

halftransparante panelen

voorbeeld vegetatie voor zonneweide (foto C. Frissen)

BLOEMRIJKE EN INSECTENRIJKE VELDEN ONDER DE ZONNEPANELEN

De velden rond en onder de panelen worden ontwikkeld tot een kruiden- en bloemrijk grasland. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de lichte stukken tussen en rond de rijen en de beschaduwde stukken onder de rijen. Het bestaande reliëf kan gehandhaafd worden en zorgt voor diversiteit. Belangrijk voor de een goede ontwikkeling van het grasland is het goed aandichten van de grond. De vakken kennen een zeer monotome uitgangssituatie qua ondergrond. Elke variatie zal ook voor de natuur kansen bieden. Daarom worden bestaande hoogteverschillen in het veld behouden. Het terrein kan het best ingezaaid worden met maaisel van lokale goed gevarieerd bloemrijke graslanden op te brengen (via CNME). Cruydhoeck mengsel kan aanvullend plaatselijk aangebracht worden als aanvulling op het lokale zaaigoed. Hierbij wordt gekozen voor maaisel waarin ook de ratelaar zit. Dit is een halfparasiet, die grasgroei onderdrukt en zo plaats maakt voor wilde planten. het maaisel wordt aangebracht voor het plaatsen van de zonnepanelen. Om tot een goede ontwikkeling van soortenrijke graslanden te komen is het belangrijk om met drukbegrazing met schapen te werken in plaats van standbegrazing. De kudde trekt dan van het ene vak naar het andere, zodat er perioden zijn dat planten in bloei en zaad kunnen komen. Bij de begrazing worden plaatselijk stukken ook overgeslagen om meer structuur te geven aan

de vegetatie voor zover dat de werking van de zonnepanelen niet in de weg staat. Op dit terrein zullen zo grote velden met bijvoorbeeld gewoon knoopkruid, margriet en rode klaver ontwikkelen. Dit trekt ook veel insecten aan en kan als foerageergebied voor reptielen of das dienen. De hekken dienen zo'n 10-15cm boven de grond te beginnen, zodat ze passeerbaar zijn voor kleine zoogdieren (o.m. Das) en andere dieren.

Doelsoorten: wilde planten, vlinders, insecten, das, reptielen

Ecologisch beheer:

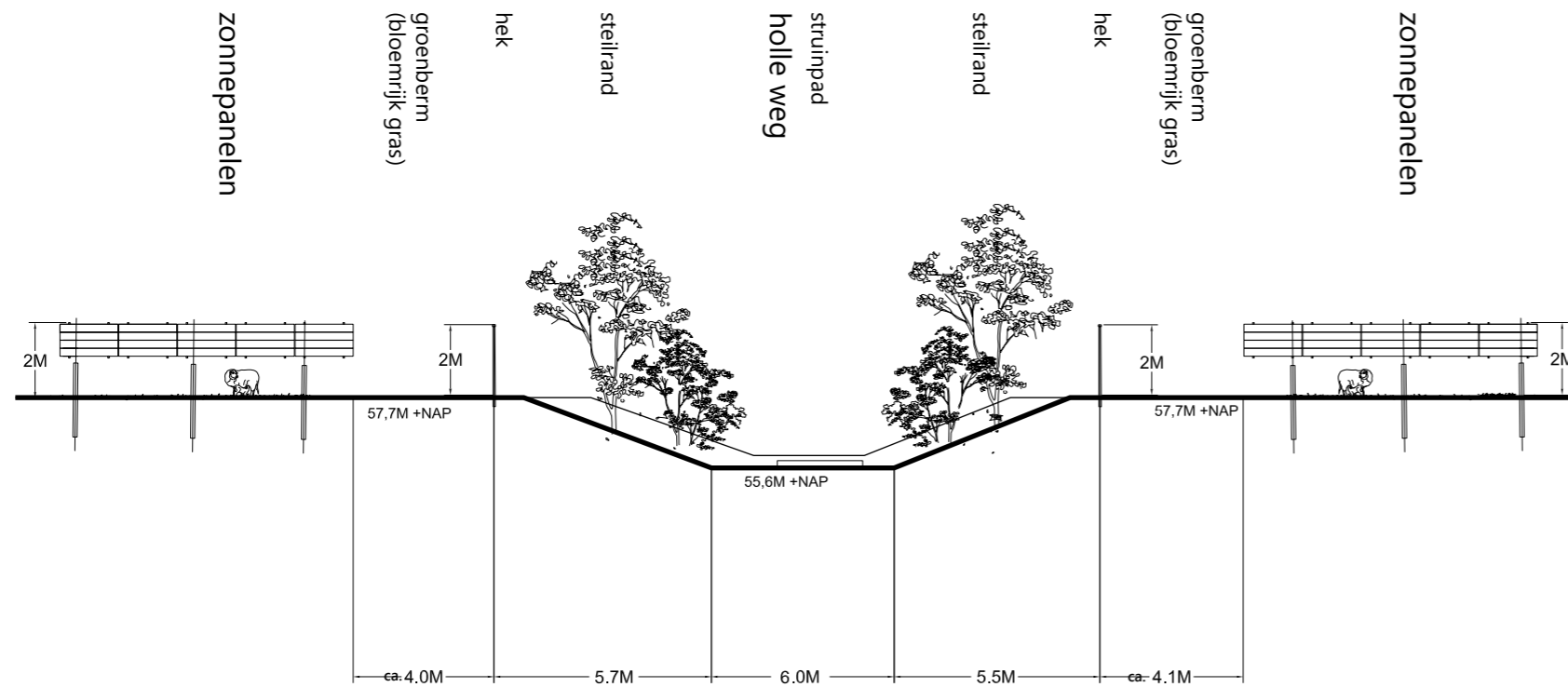
schapenbegrazing: De bloemrijke graslanden onder de zonnepanelen worden beheerd met drukbegrazing. Elk terreindeel wordt drie keer per jaar bezocht door de kudde, in de periode april t/m december. Bij de begrazing wordt gestuurd op ecologische kwaliteiten. Zo worden terreindelen met bloei van bijzondere planten, deels uitgerasterd.

halfparasiet Ratelaar (foto C. Frissen)

afb. 27: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.3 PROFIEL A

afb. 28: profiel (www.haverdroeze.nl)

holle weg (foto C. Frissen)

HOLLE WEG

Omschrijving:

De holle weg is momenteel sterk overgroeid, maar biedt tocht structuur en broedplaatsen voor vogels. Door achterstallig onderhoud uit te voeren wordt er weer een herkenbare opbouw ontwikkeld. Waar het profiel is weggeploegd kan dit weer teruggebracht worden. Het struinp pad in het midden wordt vrijgesteld en de taluds worden op kleinschalige wijze gesnoeid, waarbij met name overgroeide bramen worden verwijderd en er meer variatie ontstaat in de begroeiing; open plekken, oudere bomen, jong struweel, enz. Bij het onderhoud wordt ook het aanwezige gedumpte afval verwijderd en wordt de verlate dasenburcht intact gelaten, zodat deze mogelijk weer in gebruik genomen kan worden. De holle weg wordt naar de Belgische grens toe steeds smaller en minder diep, hier zal op het vlakke deel meer ruimte zijn voor extra aanplant. En zo ook een groene verbinding naar de Belgische grens ontstaan. Her en der worden takkenstapels aangelegd.

Richtlijn begroeiing van holle weg: 50% bomen en struiken, 25% ruigte en 25% graslandvegetatie.

Doelsoorten: Das, broedvogels, hazelworm, vleermuizen

Ecologisch beheer:

Maiiwerk: 2 keer per jaar, in zomer en najaar wordt er een maaibeurt uitgevoerd, om de ruigten en hergroei van bramen te maaien en een deel van deze vegetatie om te vormen naar graslandvegetatie. Zodra de vegetatie meer grazig wordt zal er gefaseerd maaibeheer worden ingezet waarbij per maaibeurt 70% wordt gemaaid en 30% gespaard (de delen die gespaard blijven variëren per maaibeurt). De gewenste ruigte en bramen van 25% worden jaarlijks eenmaal voor 50% gemaaid.

Snouwerk: Jaarlijks wordt 15% van de bomen en struiken teruggezet.

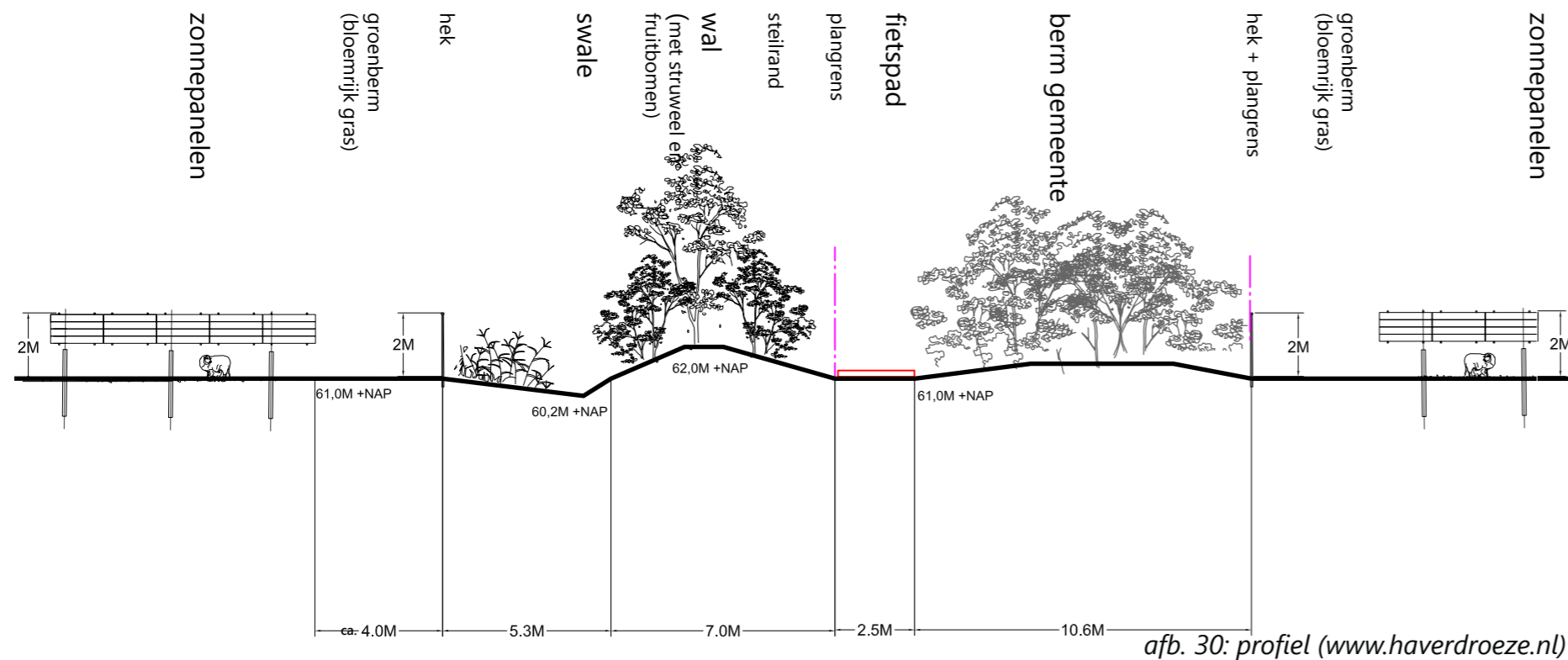
Exotenbestrijding: Bestrijding aanwezige Japanse duizendknoop (indien nog aanwezig), door uitsteken en injecteren.

verruigde holle weg op locatie (foto C. Frissen)

afb. 29: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.4 PROFIEL B

VERZAMEL-SWALE MET WALLETJE

Omschrijving

De westelijke berm langs het fietspad richting Albertkanaal worden ecologisch ingericht. Er wordt een swale aangelegd waarin het afstromende water wordt opgevangen. Onderdeel van de swale is een ophoging; een walletje. De swale wordt gevarieerd ingezaaid en aangeplant met ruigtekruiden, laag struweel, houtstapels en takkenrillen als aanvulling op het akkervogel-landschap. Het plantmateriaal bestaat uit o.a. rozen, sleedoorn, meidoorn, mispel, maar ook fruitbomen. In het akkerkruidmengsel zitten soorten als grote en kleine kaardenbol, kaarsen en koninginnekruid. Er volgt een semi-extensief beheer, zodat de ruigtekruiden aanwezig blijven en ook de struwelen in verschillende leeftijden (belangrijk voor akkervogels) aanwezig blijven. Als de swale langere tijd water vasthoudt kan deze dienen als voortplantingsbiotoop voor de aanwezige rugstreeppad. De oevers worden plaatselijk vlak aangelegd. Aan de oostzijde van de weg liggen de gemeentelijke groene bermen. Ook hier worden takkenrillen aangelegd.

Doelsoorten: Akkervogels, rugstreeppad.

Ecologisch beheer:

- Maaierwerk: De ruigtekruiden worden jaarlijks eenmaal voor 50% gemaaid.
- Snoeiwerk: Jaarlijks wordt 25% van de bomen en struiken teruggezet.

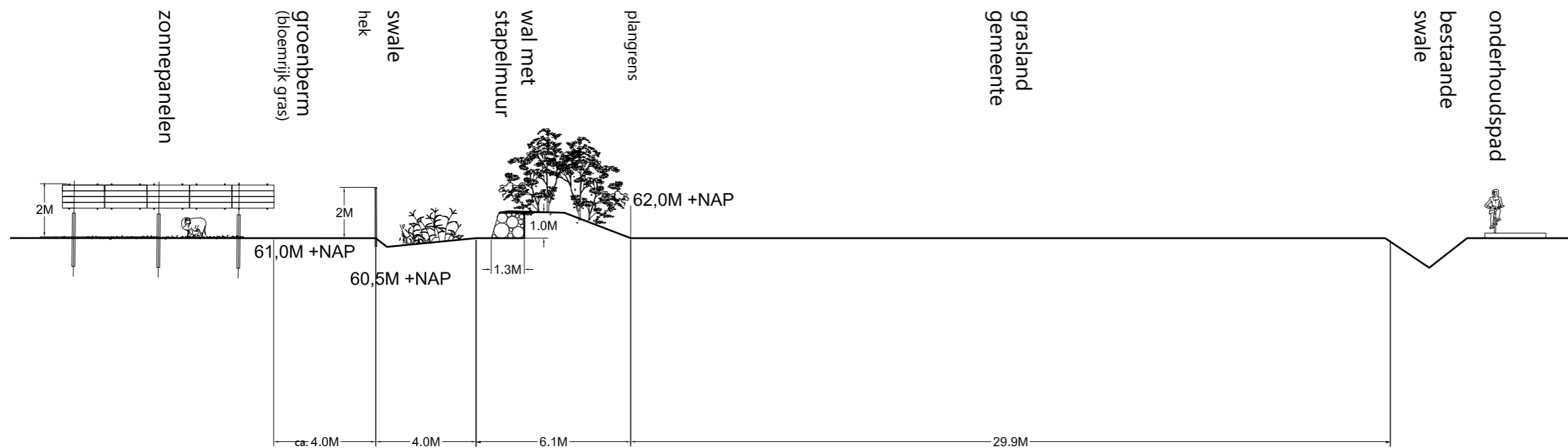
swale, wal, vruchtbomen (foto's www.agrobosbouw.nl)

maaien ruigtekruiden (foto Anne Lefevre)

afb. 31: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.5 PROFIEL B-1

afb. 32: profiel (www.haverdroeze.nl)

VERZAMELSWALE MET WALLETJE EN ROCKETWALL VOOR MUURHAGEDIS

Omschrijving:

Langs de oostelijke grens dicht bij het spoor worden extra voorzieningen voor Muurhagedis gemaakt. De muurhagedis komt op een paar honderd meter van het plangebied voor op de spoorlijn Maastricht-Lanaken. En naar verwachting zal de muurhagedis komende jaren verder oprukken over de spoorlijn naar Belgische grens. Naast de opbouw van profiel B wordt hier een rocketwall voor de muurhagedis aangelegd. De rocketwall is opgebouwd uit rivierkeien van verschillende maten en wordt ca. 1 meter hoog. Het muurtje wordt ca. 0,5- 1,0 meter breed. Achter het muurtje wordt een aarden wal aangelegd, waardoor muurhagedissen hier in weg kunnen kruipen en er minder wind door het muurtje gaat. De stenen worden afgedekt met worteldoek om zo water tegen te houden. De aarden wal wordt aangeplant met inheemse struiken, zoals roos en liguster.

Plaatselijk worden nog wat losse stenen en stammen voor de muur gelegd, als extra variatie. De muurstepels komen in de zon te liggen en mogen niet te veel overgroeid raken. Dit element wordt op schralere ondergrond (evt. afkomstig uit diepere grondlaag) aangelegd om overmatige overgroeiing te vertragen.

Voor de muurtjes wordt een bloemrijke vegetatie ontwikkeld, met plaatselijk solitaire struiken als meidoorn, sleedoorn en Gelderse roos. Hiertoe wordt dit terrein ingezaaid met maaisel van een bloemrijk grasveld.

Optioneel: Mochten er nog gebouwtjes op het terrein komen, dan kunnen hierop ook muurhagedisvoorzieningen worden aangebracht in de vorm van hopen en zonnebanken. Voor het hele terrein kan gebruik van schanskorven of puinrillen een aanvulling zijn op deze structuur.

Doelsoorten: Muurhagedis, Hazelworm

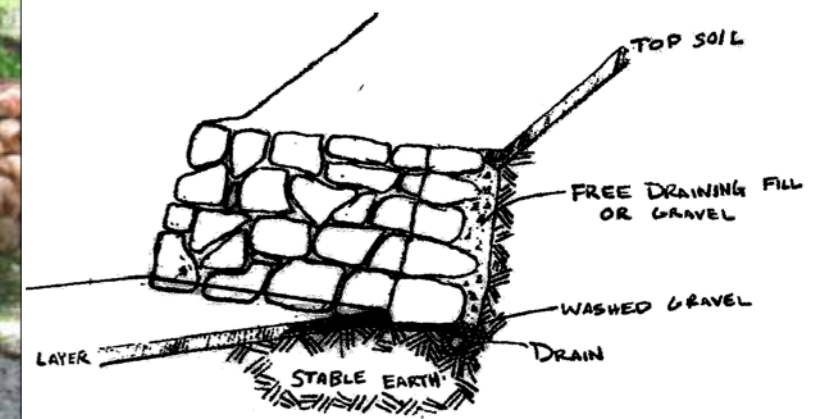
Ecologisch beheer:

Maaiwerk: Gefaseerd maaien bloemrijk grasland, 75% per keer, met aandacht voor genoeg schuilplekken voor muurhagedis en bloeitijden. In de eerste jaren wordt de aanplant 2 keer per jaar vrijgemaaid.

Snoeiwerk: Jaarlijks wordt ca. 25% van de struiken teruggezet.

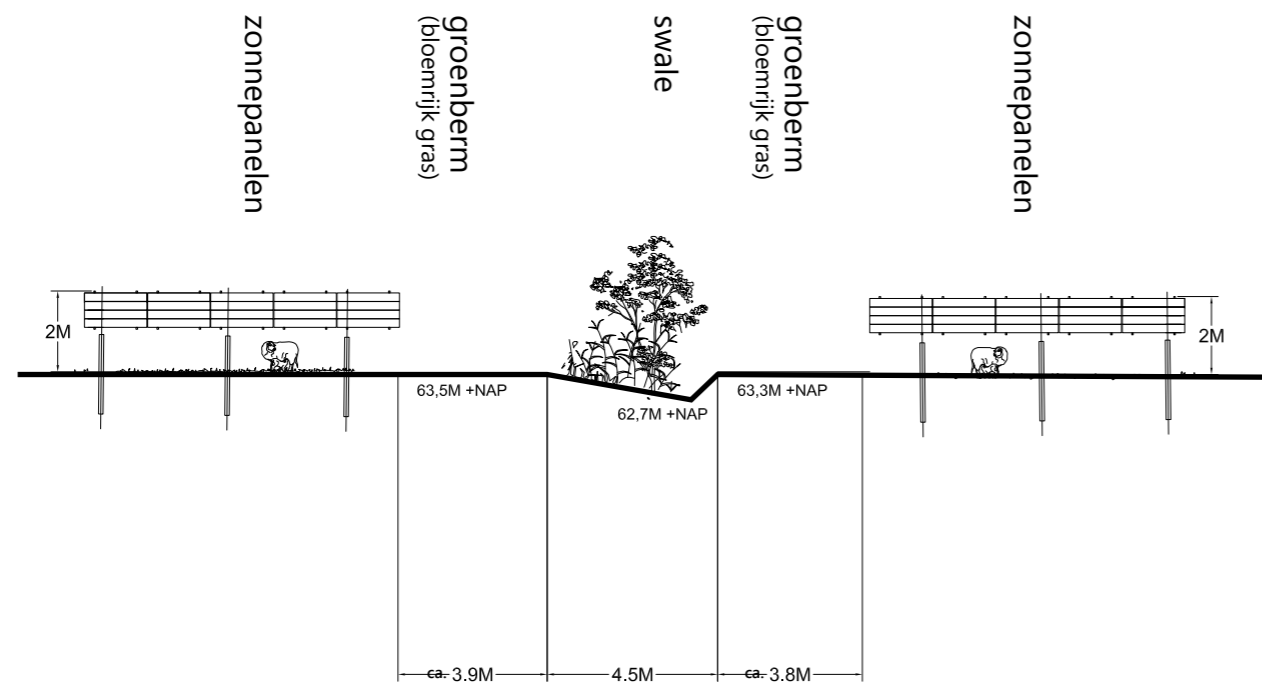
muurhagedis mannetje (foto C. Frissen)

stapelmuur voor muurhagedis

afb. 33: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.6 PROFIEL C

afb. 34: profiel (www.haverdroeze.nl)

TRANSPORT-/VERZAMELSWALE IN VELD

Omschrijving:

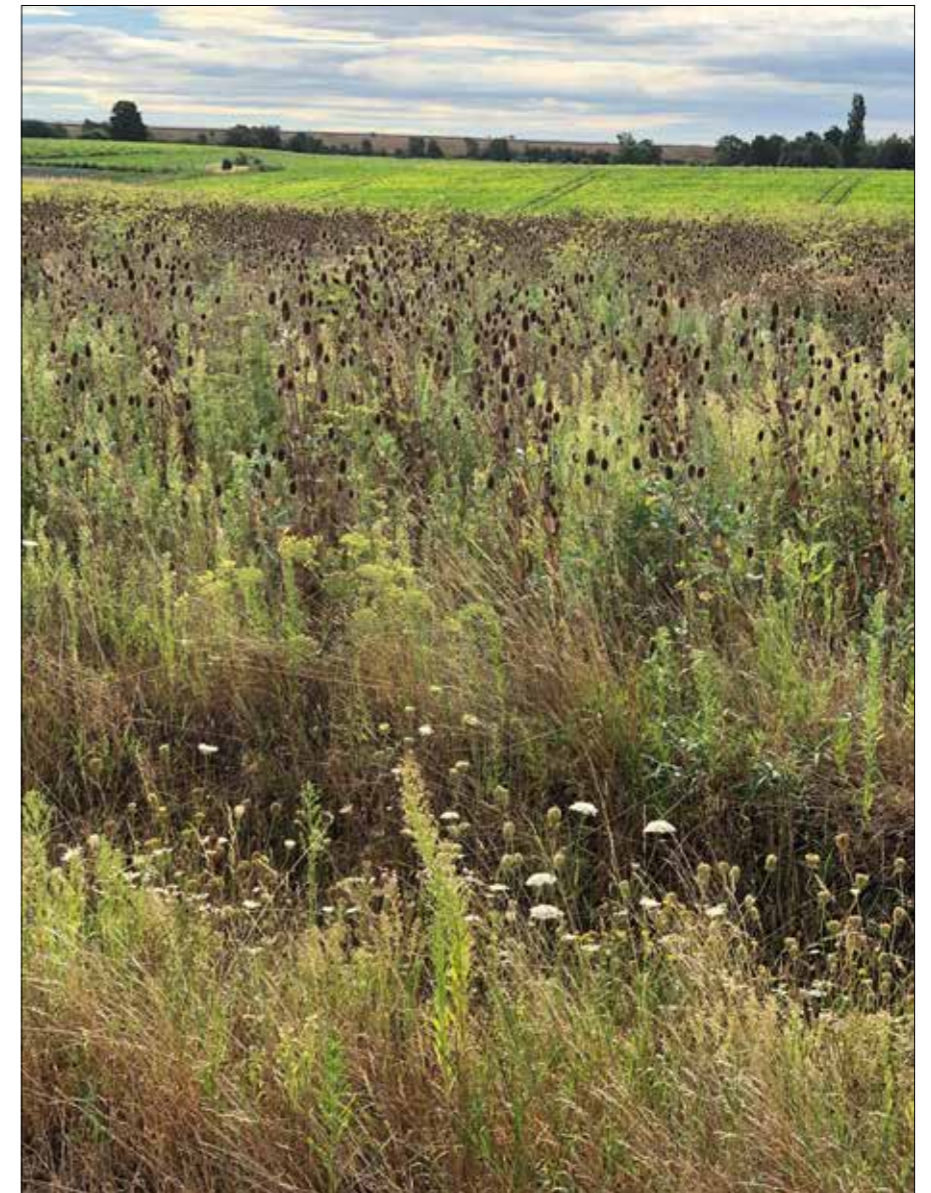
Deze strook tussen twee zonneweides in, wordt met een smalle swale (die in de zon ligt) aangelegd met een gevarieerde inrichting zoals ook aangegeven bij profiel B met ruigtekruiden, laag struweel, houtstapels en takkenrillen als aanvulling op het akkervogellandschap. Er volgt een semi-extensief beheer is, zodat de ruigtekruiden aanwezig blijven en ook de struwelen in verschillende leeftijden (belangrijk voor akkervogels) aanwezig blijven. De swale ontvangt zon en kan ook als voorlichtingsbiotoop voor de rugstreeppad fungeren, afhankelijk van of de wateren langere tijd water vast houden. Rugstreeppad houdt van ondiepe poelen om hun eisnoeren in af te zetten. Bij gunstige omstandigheden kunnen de padjes een maand na de eiafzet al het land op kruipen.

Doelsoorten: akkervogels, rugstreeppad

Ecologisch beheer:

Maaiwerk: De ruigtekruiden worden jaarlijks eenmaal voor 50% gemaaid.

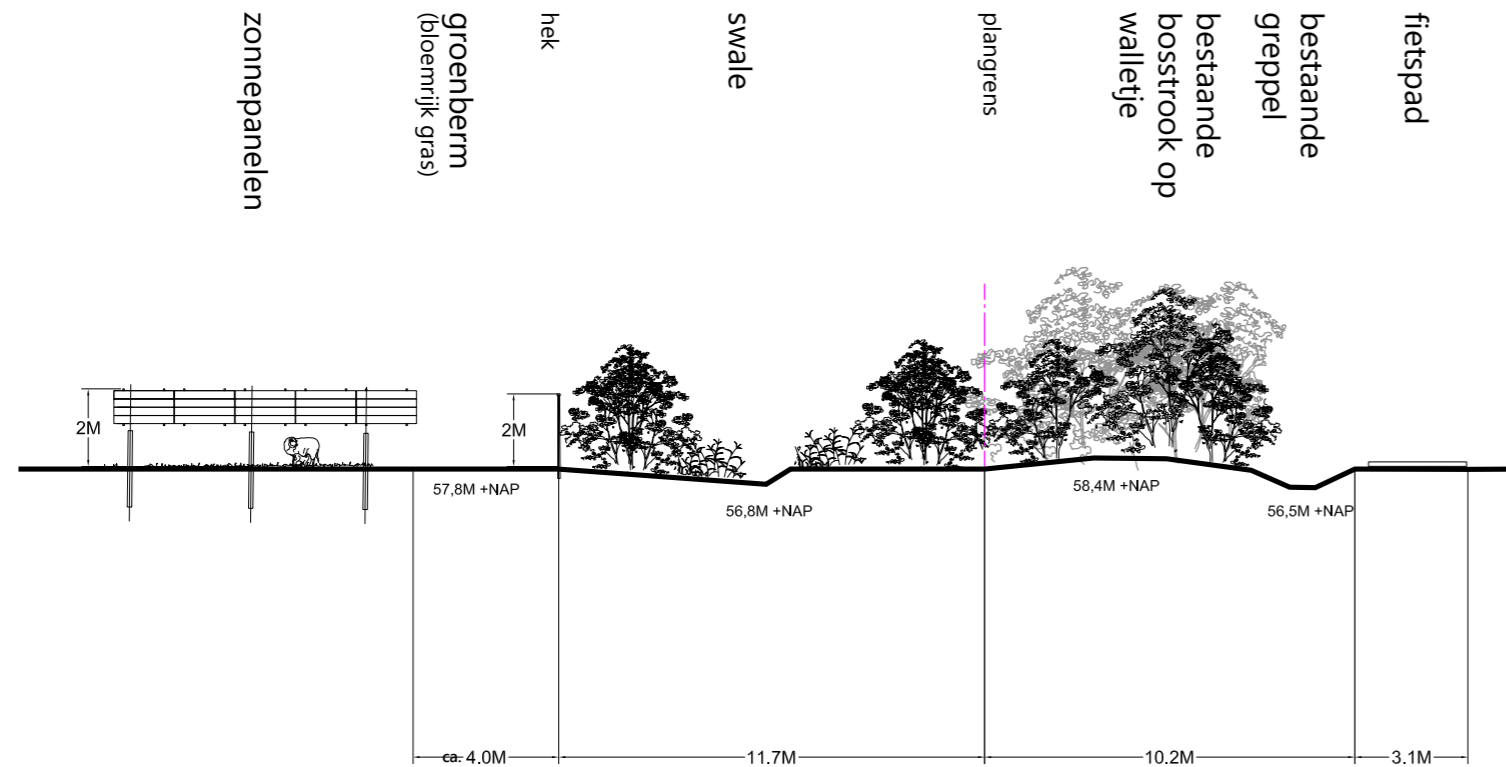
Snoeiwerk: Jaarlijks wordt ca. 25% van de struiken teruggezet.

voorbeeld ruigte al aanwezig in Lanakerveld (foto C. Frissen)

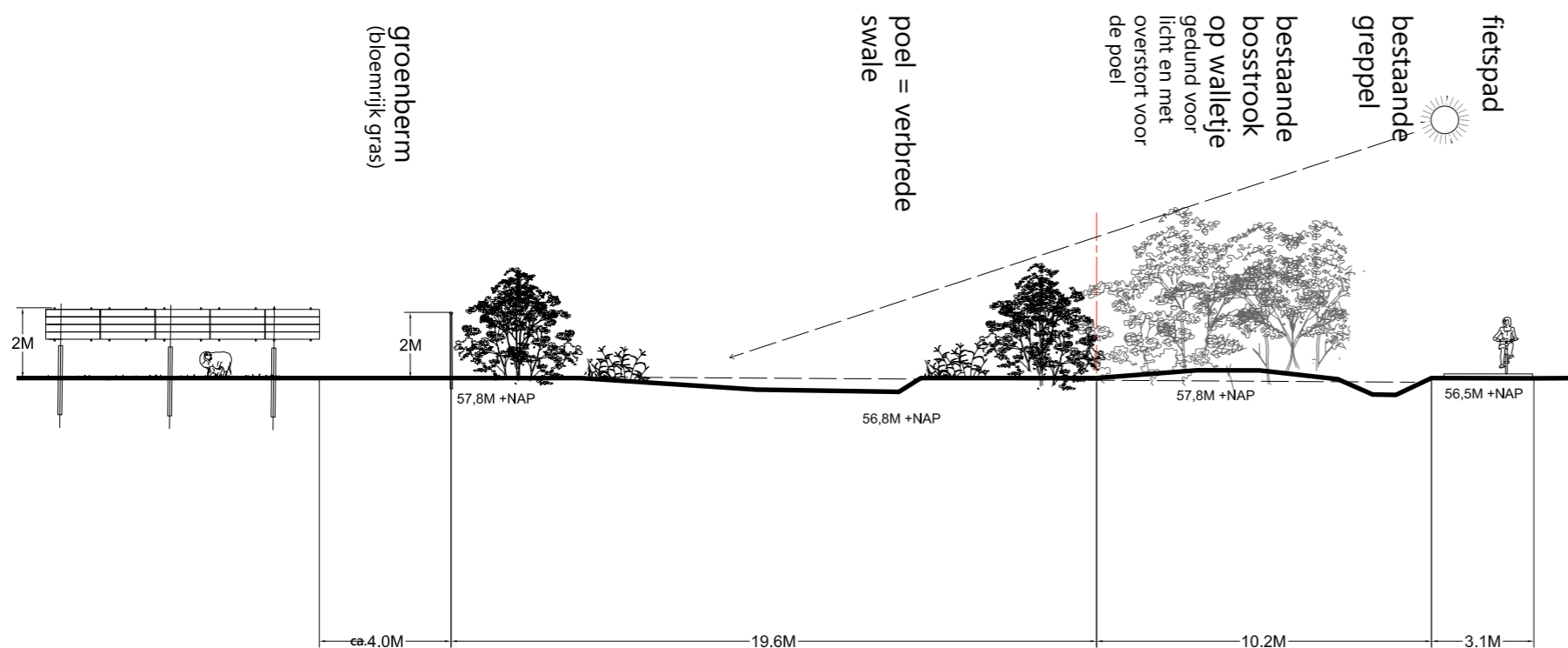
afb. 35: afbeelding bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.7 PROFIEL D

afb. 36: profiel (www.haverdroeze.nl)

PROFIEL D1

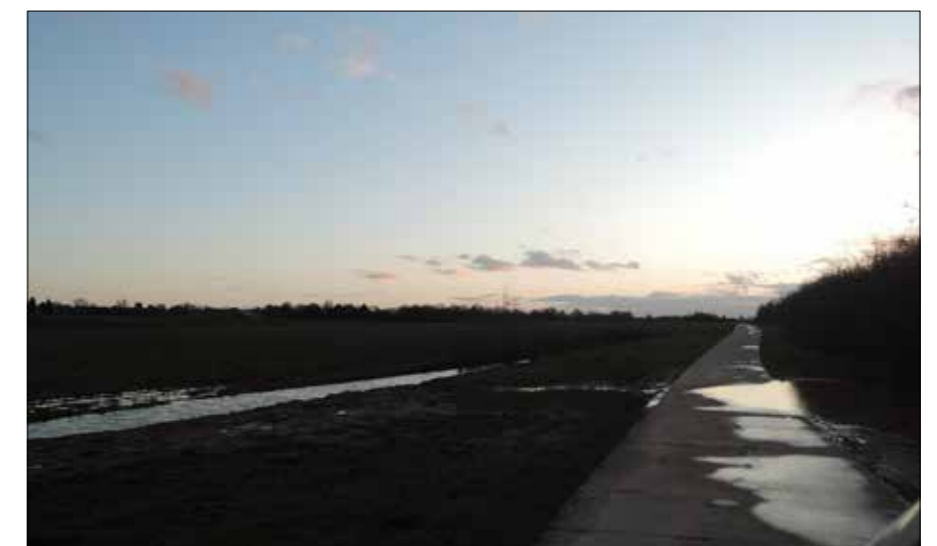
afb. 37: profiel (www.haverdroeze.nl)

VERZAMELSWALE LANGS BOSSTROOK

De aanwezige boszomen worden aan de noordkant verbreed en ingericht met een swale. Zo wordt het water goed vastgehouden voor de aanwezige begroeiing. De natuurfunctie van de al aanwezig strook wordt verstevigd. Deze strook dient als corridor voor vleermuizen. De noordzijde wordt ingericht met ruigte kruiden en enkele lage struiken (mantel- en zoomvegetaties) waar soms stukken van de toplaag (bouwvoor) worden afgegraven en boven de bekkens worden teruggezet. Deze stroken worden gefaseerd beheerd, om zo de variatie in begroeiing en stadia te behouden. Daarbij wordt jaarlijks 20% van de houtige gewassen teruggezet. De das kan ook in deze stroken foerageren en dekking vinden. Het beheer wordt afgestemd op de al aanwezige groenstrook. Daarmee zullen er in de hele strook meer geschikte plekken komen voor levendbarende hagedis en hazelworm. Akkervogels vinden hier in de winter voedsel/ zaden en schuilplekken.

Op het breedste stuk van deze strook wordt een waterhoudende poel (profiel D1) aangelegd. Deze wordt aangelegd op een plek waar van nature al vaker water blijft staan. De poel kan in drogere tijden blijven functioneren als voortplantingswater voor de rugstreeppad. De rugstreeppad houdt van ondiepe poelen om hun eisnoeren in af te zetten. Omdat het belangrijk is dat de poel zonlicht ontvangt, wordt in de naastgelegen houtwal een open plek gerealiseerd. Open plekken en bosranden zijn doorgaans gunstig voor de hazelworm en levendbarende hagedis.

Soorten: Das, akkervogels, rugstreeppad, hazelworm, levendbarende hagedis.

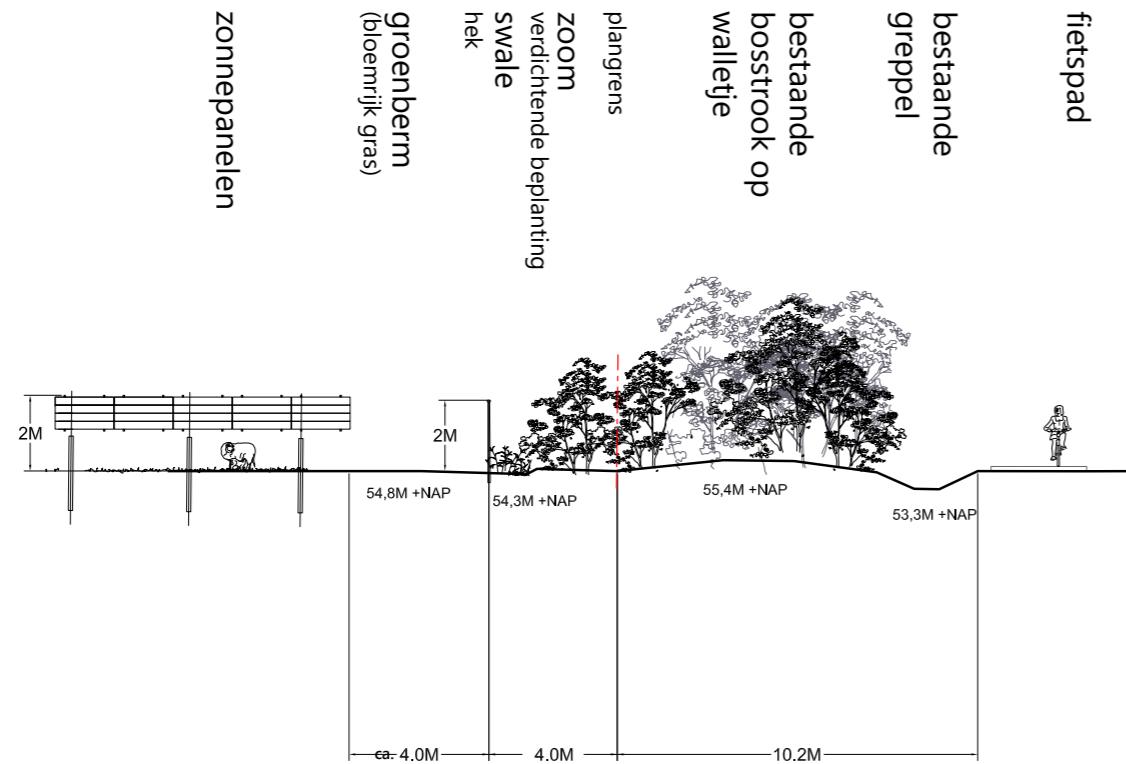

natuurlijke lage plek langs het fietspad (foto adviesbureau Haver Droeze)

afb. 38: afbeelding bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.8 PROFIEL E

afb. 39: profiel (www.haverdroeze.nl)

SWALE MET ZOOM LANGS BOSSTROOK

Op deze locaties ligt een swale met toevoeging van een struweel-zoom tussen de bestaande houtwal en het zonnepanelenveld. De swale zorgt dat het gebiedseigen water langer vastgehouden wordt. De swale wordt plaatselijk ingezaaid met ruigtekruiden, voor akkervogels.

De aanwezige boszomen worden aan de noordkant verbreed en ingericht met struweel. Zo wordt het water goed vastgehouden voor de aanwezige begroeiing. De natuurfunctie van de al aanwezig strook wordt verstevigd. Deze strook dient als corridor voor vleermuizen. De noordzijde wordt ingericht met ruigte kruiden en enkele lage struiken (mantel- en zoomvegetaties) waar soms stukken van de toplaag (bouwvoor) worden afgegraven en boven de bekkens worden teruggezet.

Deze stroken worden gefaseerd beheerd, om zo de variatie in begroeiing en stadia te behouden. Daarbij wordt jaarlijks 20% van de houtige gewassen teruggezet. De das kan ook in deze stroken foerageren en dekking vinden. Het beheer wordt afgestemd op de al aanwezige groenstrook. Daarmee zullen er in de hele strook meer geschikte plekken komen voor levendbarende hagedis en hazelworm. Akkervogels vinden hier in de winter voedsel/ zaden en schuilplekken.

Doelsoorten: das, akkervogels, levendbarende hagedis

Ecologisch beheer:

maaibeheer   Gefaseerd ecologisch maaibeheer, een à twee keer per jaar. Met behoud van ruigtevegetatie als doel.

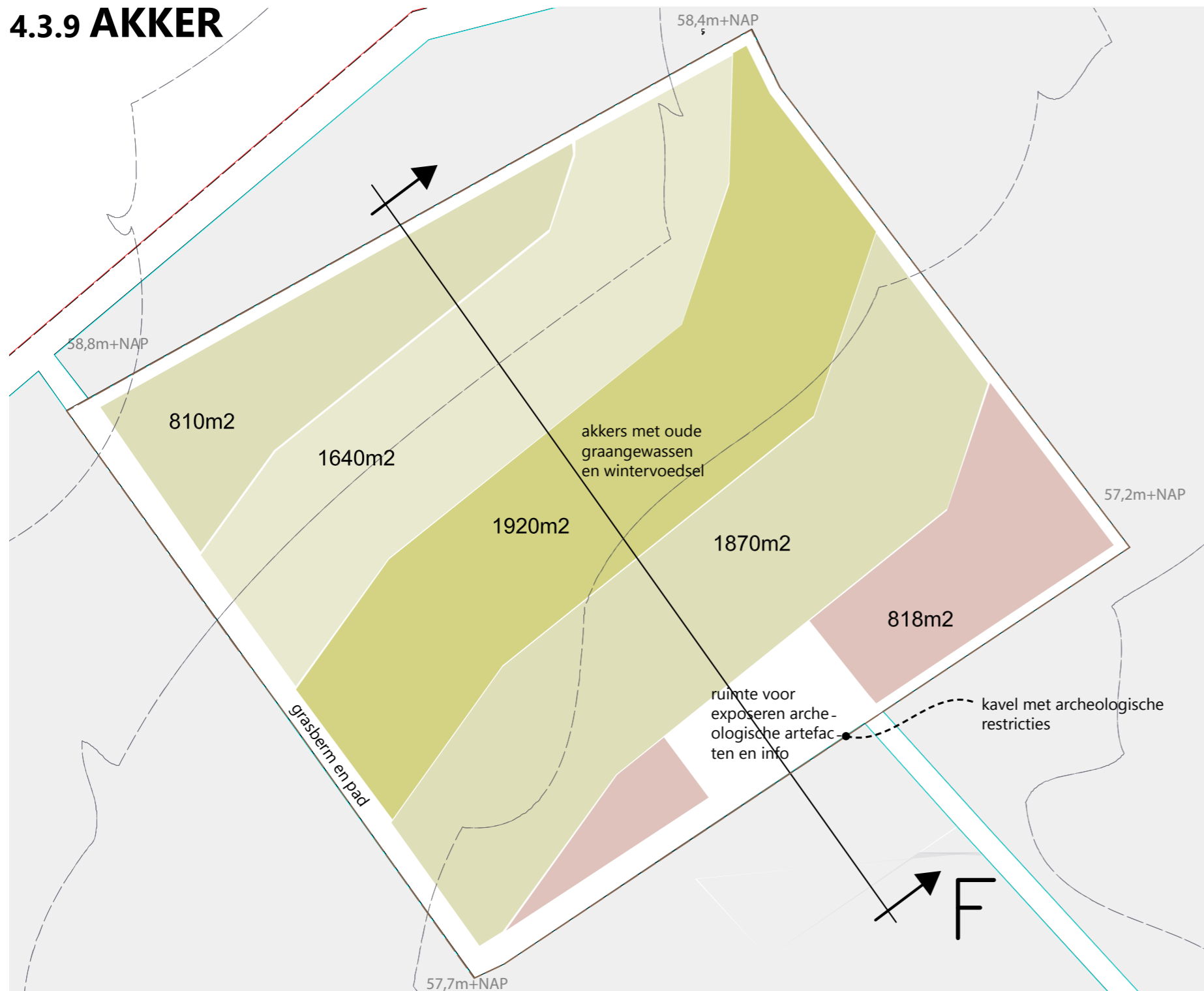
rugstreeppad (foto C. Frissen)

rugstreeppad met snoer (foto C. Frissen)

afb. 40: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.9 AKKER

afb. 41: plattegrond (www.haverdroeze.nl)

WINTERVOEDSELAKKER

Dit akkerreservaat wordt ingericht met een soort van strokenteelt. Strokenteelt is een vernieuwende vorm van akkerbouw die tegelijk al oud is. Een mooie link naar 25 eeuwen landbouwkundige ontwikkeling in het Lanakerveld. De akkers worden in een variatie aan gewassen verdeeld met een eigen teeltcyclus en afwisseling in gebruik en braakliggen. De akkers worden bewerkt

en ingezaaid met bijvoorbeeld oude graangewassen, luzerne, bladrammenas en akkeronkruiden. Doelstelling is met name in de winter voedsel te creëren voor de akkervogels in het gebied. Een voorbeeld van een dergelijke natuurakker is het hamsterreservaat in Sibbe.

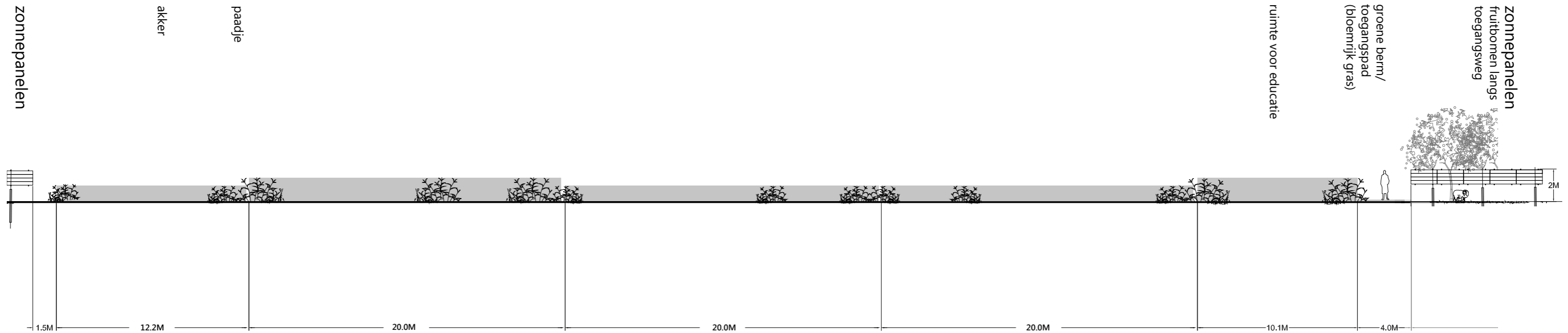
klimaatgraften in combinatie met landbouw

hamsterreservaat Sibbe (foto's C. Frissen)

afb. 42: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.10 PROFIEL F

afb. 43: profiel (www.haverdroeze.nl)

Een wintervoedselveldje is een perceel of strook waar granen en andere zaadragende planten (bijvoorbeeld bladrammenas) niet worden geoogst of ondergeploegd, maar tot ver in de winter blijven staan. Ze vormen in de herfst en winter een rijke voedselbron voor vogels en bieden ook dekking. Vogels komen in grote aantallen op deze wintervoedselveldjes af. Niet alleen zaadetende soorten (patrijs, geelgors, vink, kneu, keep, groenling), maar ook roofvogels (torenvalk, buizerd, blauwe kiekendief, ransuil, velduil) die hier muizen en zangvogels vangen. De aanleg van wintervoedselveldjes kan samenvallen met een natuurgericht beheer van graanakkers, rijk aan (bedreigde) akkerflora en bijbehorende insecten. Ook in het broedseizoen kunnen vogels hiervan profiteren. (bron: factsheet Wintervoedselveldjes, Vogelbescherming Nederland). Tussen de akkers worden plaatselijk solitaire struiken geplaatst zoals rozen en doornstruweel en evt. een muizenruiter. Muizenruiters zijn winterrestaurants voor uilen, vooral tijdens strenge winters. Het principe is simpel: plaats zes stokken, leg daarbinnen een flinke laag stro en voer elke week wat graan. De muizenruiter trekt muizen en roofvogels.

Langs het weggetje van het fietspad naar het akkertje, worden fruitbomen aangelegd en de bermen ontwikkeld tot bloemrijk grasland.

Educatieve voorziening: halfopen schuilgelegenheid voor 30 personen, passend in het landschap, nokhoogte max 3 m. Wand met bijenhotel en schuil/zongegelegenheid muurhagedis

2 informatieborden; over 'akker' en over 'dubbelfunctie wanden schuilgelegenheid'

De educatieve insteek is 25 eeuwen landbouw: bezoekers vergelijken moderne landbouw in zoudal met het akkerreservaat.

Doelsoorten: akkervogels, roofvogels en akkeronkruiden

Ecologisch beheer:

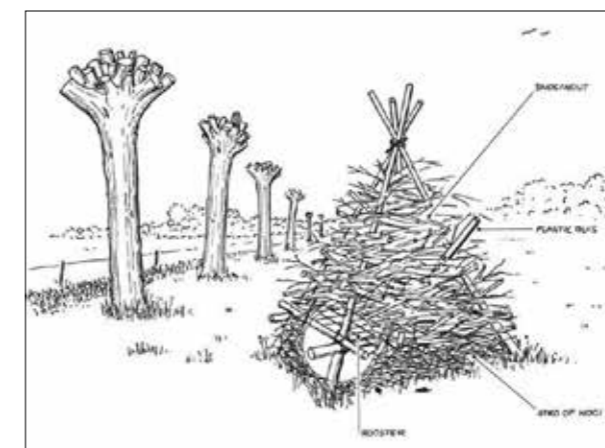
akkerbeheer: Cyclus van landbewerking, handmatig inzaaien met diverse mengsels, waaronder ook akkeronkruiden en pas in maart weer onderwerken. Evt. aangevuld met stoppelbegrazing door schapen in de winter. Onkruidbeheersing zonder chemie, met gebruik vals zaai-bed.

Snoeiwerk: Jaarlijks wordt ca. 25% van de struiken teruggezet.

Fruitsnoei langs toegangsweggetje.

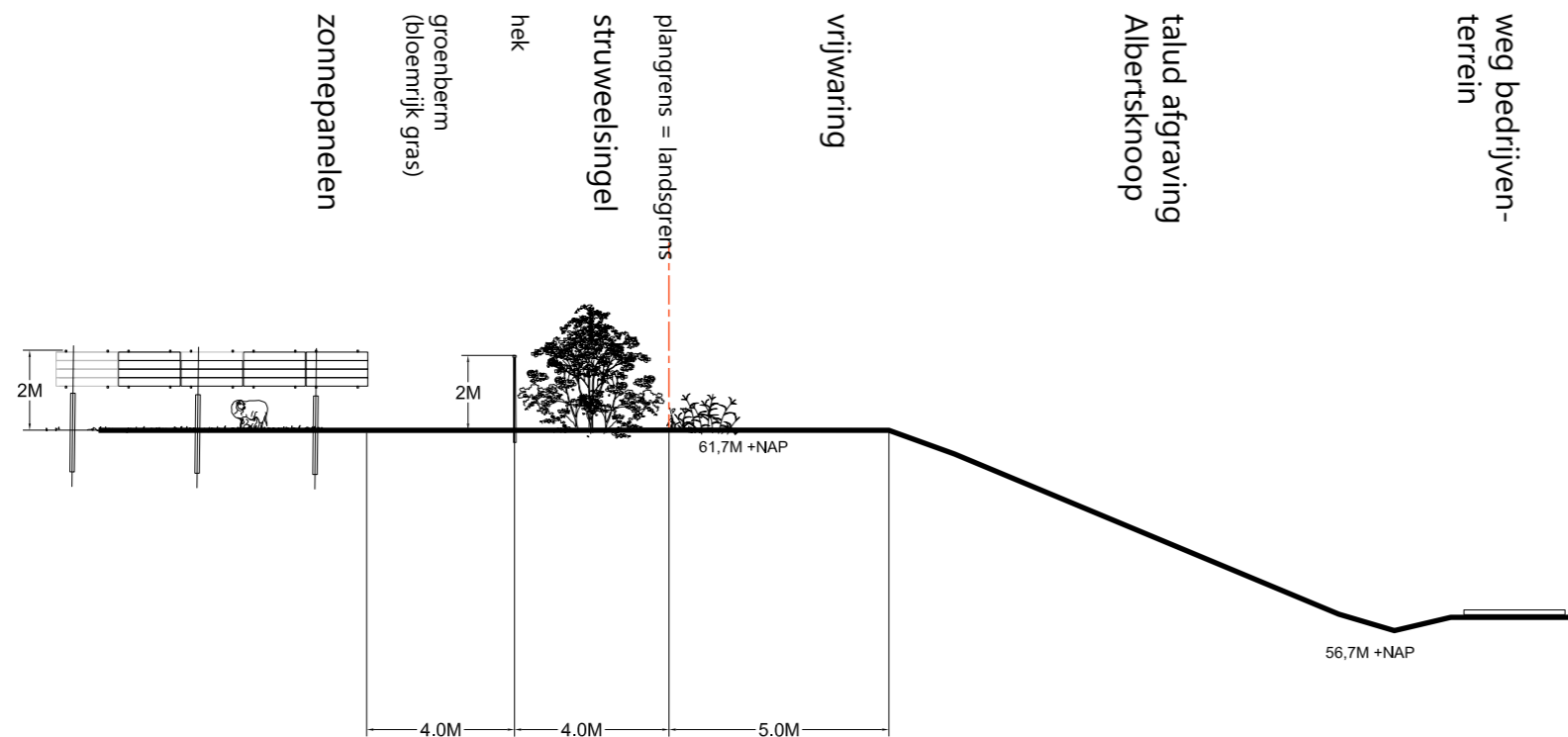
hamsterreservaat Sibbe (foto C. Frissen)

muizenruiter

afb. 44: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.11 PROFIEL G

afb. 45: profiel (www.haverdroeze.nl)

gevarieerde landschappelijke losse haag

STRUWEELSINGEL

Omschrijving:

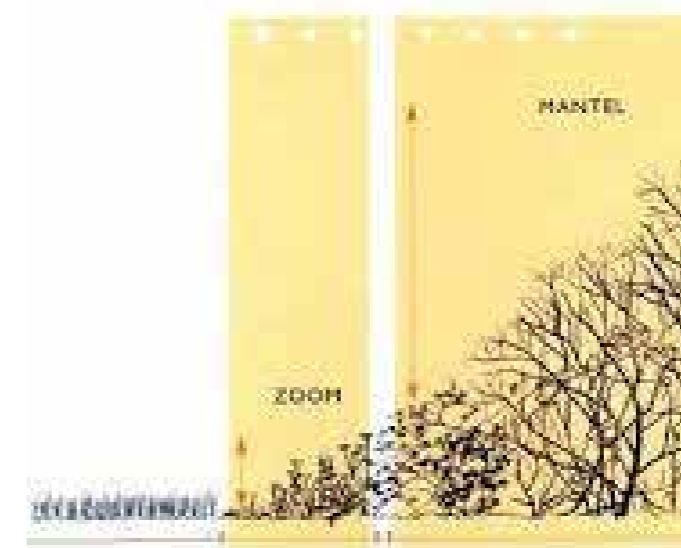
Aan de noordwestkant van het gebied wordt een struweelsingel aangeplant over één lengte van ca. 800 meter. De strook wordt ca 4 meter breed en bestaat uit een assortiment van inheemse planten en struiken. De singel vormt hier een afscheiding tussen het zonnepark en de omgeving. De strook zal naar de buitenkant toe wat hoger uitgroeien en naar binnen toe ontstaat er een wat geleidelijke overgang naar het aanwezige kruidenrijke grasland. Zo ontstaat er naar de zonnige zuidkant een interessante strook voor onder andere vlinders, reptielen en zoomplanten. Deze struweelsingel vormt ook een belangrijke nestplekken voor vogels en schuilgelegenheid voor amfibieën en zoogdieren. Een singel heeft tevens een geleidende functie voor vleermuizen. Vleermuizen gebruiken zoveel mogelijk lijn-vormige structuren om bijvoorbeeld van een verblijfplaats naar een foerageergebied te vliegen. Tevens zullen vleermuizen ook foerageren langs zo'n structuur.

Doelsoorten:

broedvogels, zoomplanten als wilde marjolein, vlinders, vleermuizen, reptielen.

Ecologisch beheer:

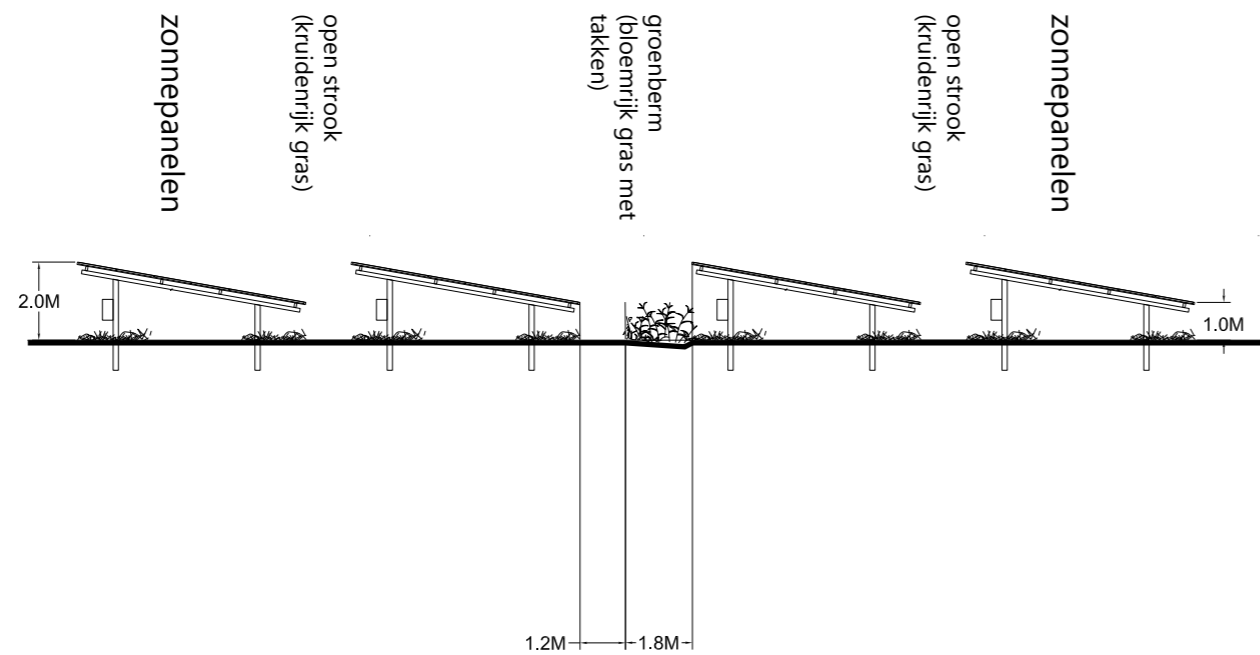
Jaarlijks in de winter wordt een deel van de beplanting (25%) en ruigte (50%) teruggezet. Vrijkomend houtig materiaal wordt deels gebruikt in de takkenrillen in het plangebied. Het beheer draag bij aan het verhogen van de structuur ten behoeve van natuurwaarden. Kappen zorgt bijvoorbeeld voor meer variatie in licht-donker en vochtig-nat.

mantel en zoom

afb. 46: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

4.3.12 PROFIEL H

afb. 47: profiel (www.haverdroeze.nl)

VERBREDE CORRIDOR.

In de twee westelijke zonneweides, wordt een verbrede corridor aangelegd van oost naar west. Hier krijgen de bloemrijke graslandstrook meer ruimte. In deze stroken worden plaatselijk takkenrillen, houtstammen en stenige plekken gerealiseerd, welke ook als stepping stones dienen. Deze stroken dienen als mogelijkheden voor soorten om zich verder te verspreiden.

Doelsoorten:

kleine zoogdieren, insecten, reptielen, wilde planten.

Ecologisch beheer:

de elementen worden (gefaseerd) meegenomen in de begrazing. Mochten deze plekken te sterk of hoog begroeid raken, dan worden deze plekken bijgemaaid. De takkenrillen worden bijgevoerd met nieuw snoeimateriaal indien nodig.

kruidrijke vegetatie onder panelen

takkenril van snoeihout

afb. 48: afbeeldingen bij ecologisch ontwerp (www)

5. TOEGEVOEGDE WAARDE

Het plan draagt bij aan de gewenste energietransitie voor Maastricht.

Het plan voorkomt voor een lange tijd de komst van een bedrijventerrein dat hier aanvankelijk ontwikkeld zou worden.

Het plan neemt elementen uit het zicht die door vorm, kleur, schaal of beweging de beleving van dit oude Limburgse landschap verstoren.

Het plan voegt zich in de schaal van het landschap en versterkt specifieke elementen zoals holle wegen, boomgaarden en struweel beplanting.

Het plan draagt bij aan een gezonde waterhuishouding en bestrijdt erosie.

Het plan benut kansen voor ecologische verbetering en voorziet in beheer en landschapsverzorging.

Het plan verleent aan bezoekers en bewoners in de omgeving extra mogelijkheden om een ommetje te maken en iets te ontdekken van de rijke historische gelaagdheid van deze plek.

energietransitie van Maastricht

beperkt de verstoring door industrie

oud Limburgse landschap

erosiebestrijding met aquagraften

afstappunt: toegang tot park bij archeologisch terrein

waterbezinking en ecologie

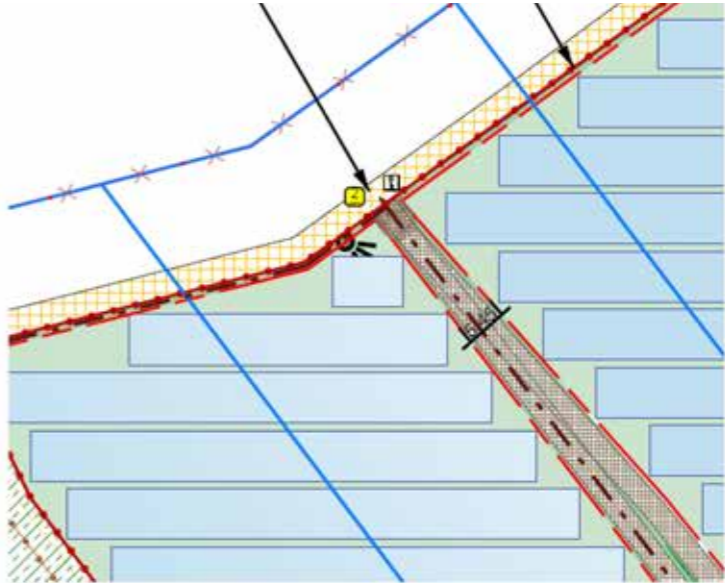
BIJLAGE 1 brandveiligheid

Fire safety instruction Zonnepark Lanakerveld

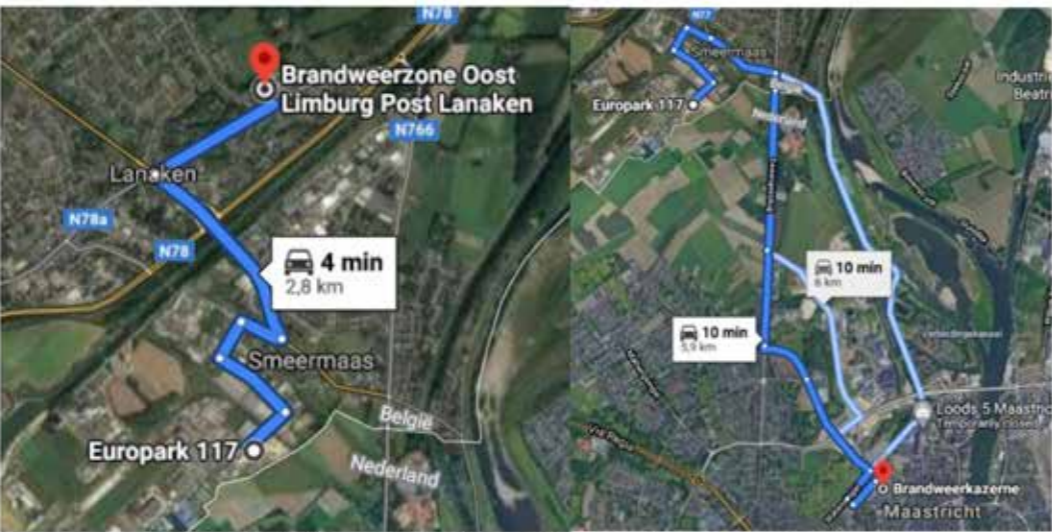
This document contains the fire safety instruction for Zonnepark Lanakerveld, a 41 ha ground mounted PV solar park located in the municipality of Maastricht.

Accessibility

The solar park is accessible from the Industrierweg in Lanaken, Belgium. A road will be constructed starting at the Industrierweg (coordinates 50.875601, 5.654374) near the border with The Netherlands. At the border a pole will be placed with a key safe (*sleutelkluis*) nearby to allow a removal of the pole. The main road will run alongside the northern sides of the solar park as depicted in the technical drawings. From the main road, paths will lead to the transformers. Gates will be made in the fence where applicable, which can be opened with a key safe (*sleutelkluis*).

Entrance from the main road into the solar park

Path from nearby fire stations to the solar park

Fire Station	Address	Distance from Project Site
Brandweerzone Oost Limburg Post Lanaken	Koning Albertlaan 209, 3620 Lanaken, Belgium	3 KM from site
Brandweer Kazerne Maastricht-Noord	Willem Alexanderweg 101, 6222 EL, Maastricht	6KM from site

The roads are constructed of either:

- Mixed granulate (*menggranulaat*) 0/31.5 with a thickness of 30 cm on road cloth (*wegen doek*) with a density of 200 gr/m²
- Concrete grass slabs (*grasskeien*) of an equivalent strength

The roads will have a width of at least 4.00m of which at least 2.60m will be covered with the described mixed granulate. The remaining width (max 1.40m) will be reinforced. Additionally 0.50m will remain free from obstacles to create an obstacle free width of 4.50m. The firefighting installation location (*opstelplaats*) will have a surface area of 5x10m (=50m²) to allow for an efficient fire fighting response.

The height above the roads will be kept free for at least 4.2 m and the roads will have an effective drainage.

Concrete grass slabs
Graskeien

Mixed granulate 0/31.5
Menggranulaat

Bijlage 2 Cultuurhistorische rapportage

CULTUURHISTORISCHE RAPPORTAGE

Facetbestemmingsplan Maastrichts Planologisch Erfgoed

April 2020

Inhoudsopgave

CULTUURHISTORISCHE RAPPORTAGE	1
1 Toelichting	3
1.1 Inleiding en systematiek	3
1.2 Verantwoording	4
1.3 Rijksmonumenten	5
1.4 Gemeentelijke monumenten	5
2 Algemene richtlijnen	6
2.1 Algemene richtlijnen voor onderhoud, restauratie, wijziging en herbestemming van dominante en kenmerkende bouwwerken alsmede voor waardevolle cultuurhistorische elementen	6
2.2 Algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen	8
2.3 Algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten	8
3 Ruimtelijke Karakteristiek	10
3.1 GEOLOGISCHE ONTSTAANSGESCHIEDENIS	10
3.2 MAASTRICHT CENTRAAL	11
3.3 ITTEREN EN BORGHAREN	14
3.4 BUITENGEBIED – SINT PIETERSBERG, JEKERDAL, CANNERBERG	17
3.5 DE HEEG, EYLDERGAARD & VROENDAAL	21
3.6 MAASTRICHT ZUIDOOST	25
4 Archeologie Lanakerveld	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Gebiesbeschrijving	28
4.3 Werkwijze archeologisch (bureau)onderzoek	28
4.4 Maastrichts Planologisch Erfgoedregime	30
5 Inventarisatie en specifieke richtlijnen	31
5.1 Inventarisatie en specifieke richtlijnen dominante en kenmerkende bouwwerken	31
5.2 Inventarisatie en specifieke richtlijnen cultuurhistorische attentiegebieden	
5.3 Inventarisatie en specifieke richtlijnen waardevolle cultuurhistorische elementen	

1 Toelichting

1.1 Inleiding en systematiek

Het voorliggende rapport vormt de onderlegger dat ten doel heeft het cultureel erfgoed, in de gebieden van de bestemmingsplannen, waar dit nog niet is gebeurd, goed gemotiveerd en gedocumenteerd, planologisch te beschermen (zie hiervoor de toelichting en de regels van dit bestemmingsplan)

Het is van belang om rekening te houden met de wettelijke verplichtingen, zoals vermeld in de wet Ruimtelijke Ordening en zoals vastgesteld door jurisprudentie. De voornaamste bepaling hierbij is de verplichting om iedere beslissing of aanbeveling goed te motiveren. Om aan deze eisen te voldoen is het noodzakelijk gebleken om het onderzoek op te delen in een drietal onderleggers die respectievelijk inzoomen op macro-niveau, micro-niveau en ondergronds niveau. Dit resulteert in een onderbouwing in drie deelrapporten ruimtelijke karakteristiek, Inventarisatie, en Archeologie waarin de waarden en verwachtingen zijn beschreven.

De juridische consequenties worden vervolgens in de planverbeelding vastgelegd.

Macro-niveau

De deelrapporten Ruimtelijke karakteristiek behandelen de bestemmingsplangebieden op stedenbouwkundig niveau. Hierin wordt een aantal thema's behandeld (waaronder infrastructuur, groen, bebouwing, verkaveling) die samen het karakter van het bestemmingsplangebied bepalen. Ook de beeldkwaliteit is in kaart gebracht. De rapporten Ruimtelijke karakteristiek dienen ter motivering voor de planologische bescherming van de karakteristiek van de bestemmingsplangebieden. Daarnaast kunnen ze worden aangewend als instrument en inspiratiebron voor het beheer en de verdere ontwikkeling van de gebieden.

Micro-niveau

Het deelrapport Inventarisatie behandelt de in de regels van het bestemmingsplan opgenomen objecten. Het rapport dient als motivering voor de planologische bescherming van behoudenswaardige panden, complexen, objecten, structuren en groenelementen. Omdat niet alleen het pand, maar ook de directe omgeving van belang is ook deze bij het behoud van de specifieke karakteristiek meegenomen in de beschrijving.

Door de toevoeging van zowel algemene als specifieke richtlijnen kan het deelrapport worden toegepast als instrument voor het beheer en de ontwikkeling op pand- of objectniveau en op structuurniveau.

Het deelrapport Inventarisatie is met name van belang bij de beoordeling van de omgevingsvergunning met de activiteit bouwen, slopen en/of aanleggen en bij de ontwikkeling van bouwplannen.

Ondergronds niveau

De deelrapporten Archeologie hebben betrekking op het bodemarchief. Deze rapporten fungeren als motivering voor de planologische bescherming van de ondergrondse behoudenswaardigheden.

De rapporten archeologie zijn, met uitzondering van het bestemmingsplan Lanakerveld, reeds opgenomen in de betreffende bestemmingsplannen en dienen te worden geraadpleegd bij beslissingen op stedenbouwkundig niveau, bij de behandeling van ontheffingsprocedures en projectbesluiten en bij de beoordeling van de omgevingsvergunning met de activiteit bouwen, slopen en/of aanleggen.

Van het Lanakerveld is in het vigerende bestemmingsplan slechts een klein deel opgenomen als archeologisch beschermd gebied. Onderzoek in 2007 heeft aangetoond dat dit gebied een rijk en gevarieerd bodemarchief kent en in het gehele Lanakerveld wordt middels dit bestemmingsplan het regime voor zone A van kracht. De motivatie voor deze aanwijzing is opgenomen in het deel Archeologie Lanakerveld van deze rapportage.

Elk deelrapport moet worden beschouwd als een op zichzelf staand product en behelst enkele specifieke toepassingsmogelijkheden. Niettemin moeten deze drie types rapporten die samen het MPE inhoud geven, als één totaalonderzoek worden beschouwd. Vandaar dat ze als onderdeel van het bestemmingsplan in de inspraak worden gebracht en de bijbehorende procedures zullen doorlopen.

1.2 Verantwoording

De gemeente Maastricht heeft in de afgelopen jaren de bestemmingsplannen geactualiseerd. Sinds 1 juli 2013 mogen bestemmingsplannen namelijk niet ouder zijn dan tien jaar. In een bestemmingsplan staat waar en waarvoor de grond en gebouwen in een gebied gebruikt mogen worden. Het Maastrichts Planologisch Erfgoed wordt sinds 2005 opgenomen in de bestemmingsplannen. In het merendeel van de nieuwe bestemmingsplannen is het Maastrichts Planologisch Erfgoed als een nieuw onderdeel opgenomen. Bij een klein deel van de geactualiseerde bestemmingsplannen is dit, met uitzondering van het archeologisch aspect van het MPE, nog niet gebeurd. Hierdoor is er een hiaat in de bescherming van het Maastrichts erfgoed, dat gerepareerd moet worden. De reparatie gebeurt door middel van het facetbestemmingsplan Maastrichts Planologisch Erfgoed. Hiermee wordt al het Maastrichts Erfgoed op de in Maastricht inmiddels gebruikelijke wijze beschermd.

Het facetbestemmingsplan Maastrichts Planologisch Erfgoed betreft met name het cultureel erfgoed in de bestemmingsplannen:

- **Maastricht Centraal;** vastgesteld 27-04-2010; onherroepelijk 01-06-2010;
- **Itteren-Borgharen** vastgesteld 18-12-2012; onherroepelijk 01-01-2013;
- **Buitengebied -Sint Pietersberg, Jekerdal, Cannerberg;** vastgesteld 01-11-2011; onherroepelijk 13-02-2013;
- **De Heeg -Eyldergaard - Vroendaal;** vastgesteld 24-04-2012; onherroepelijk 25-02-2013;
- **Maastricht Zuidoost;** vastgesteld 4-6-2013; onherroepelijk 18-06-2013.
- **Lanakerveld;** vastgesteld 28-05-2002; onherroepelijk 22-10-2003

Met de vaststelling van het bestemmingsplan Centrum, vastgesteld 21-05-2013; onherroepelijk 27-08-2014 is het gedeelte van het bestemmingsplan Maastricht Centraal in dit nieuwe bestemmingsplan opgenomen. Het betreft het gedeelte ten westen van het spoorcomplex, inclusief dit spoorcomplex. In het bestemmingsplan Centrum is echter verzuimd de panden Duitse Poort en Heugemerweg aan te wijzen als dominant bouwwerk.

Met de vaststelling van het bestemmingsplan Heer-Scharn, vastgesteld 22-11-2011; onherroepelijk 19-12-2012 is een gedeelte van het bestemmingsplan Maastricht-Centraal in dit nieuwe bestemmingsplan opgenomen. Het betreft het gedeelte ten zuiden van de Scharnerweg.

Een klein gedeelte aan de zuidrand (langs de van Akenweg) van het bestemmingsplan Lanakerveld wordt thans opgenomen in het bestemmingsplan Maastricht Noord-west, dat medio 2017 zal worden vastgesteld.

1.3 Rijksmonumenten

Voor de rijksmonumenten in het plangebied wordt verwezen naar het Rijksmonumentregister dat te raadplegen is via <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl>

1.4 Gemeentelijke monumenten

De inventarisatie van het gemeentelijk erfgoed is in dit rapport, als een aparte bijlage “Inventarisatie” bijgevoegd aan het Facetbestemmingsplan Cultureel Erfgoed.

2 Algemene richtlijnen

2.1 Algemene richtlijnen voor onderhoud, restauratie, wijziging en herbestemming van dominante en kenmerkende bouwwerken alsmede voor waardevolle cultuurhistorische elementen

De algemene uitgangspunten voor werkzaamheden aan cultuurhistorisch erfgoed zijn hieronder weergegeven. Of het nu een restauratie betreft, het aanpassen aan de huidige gebruikseisen of een herontwikkeling ten behoeve van toekomstig ander gebruik, de uitgangspunten welke hieronder staan beschreven moeten altijd een leidende rol spelen in het denkproces van omgang met cultureel erfgoed. Indien met gemotiveerde redenen voor vernieuwing en herontwikkeling wordt gekozen, dient dit eveneens te gebeuren vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden.

Behoud gaat voor vernieuwen

Historische constructies, structuren en bouwmaterialen geven een pand belangrijke monumentale en historische waarde. Door de aanwezigheid hiervan is de geschiedenis en ontwikkeling van het monument afleesbaar. Vervangen of wijzigen van de bestaande constructies, structuren, materialen, details en indien van toepassing waardevolle interieuronderdelen kunnen ten koste van de bouw- en cultuurhistorische waarden gaan. De cultuurhistorische waarden dienen gerespecteerd te worden.

Behoud door zorgvuldig ontwikkelen en vernieuwen

Toevoegingen dienen tot stand te komen op, in of bij de minst kwetsbare plekken van het beschermde pand. Een eigentijds ontwerp heeft hierbij de voorkeur, waarbij moderne materialen mogelijk zijn, mits passend bij de bestaande textuur en het kleurengamma. Dergelijke ingrepen dienen zorgvuldig te worden afgewogen en terughoudend worden vormgegeven. Goed overdachte toevoegingen kunnen een monument meerwaarde geven. Veranderingen of toevoegingen dienen bij voorkeur reversibel te zijn. Dit wil zeggen dat deze ooit weer ongedaan gemaakt kunnen worden zonder de monumentale waarden aan te tasten. De toe te passen technieken mogen geen mechanische, fysische of chemische schade toebrengen aan een monument.

Respect voor historische structuur

Externe hoofdstructuren moeten gerespecteerd worden; dit geldt voor de voor- en achtergevelrooilijnen en de herkenbaarheid van bouwvolumes, zoals achterhuizen, schuren, koetshuizen en tuinhuisen. Ook de interne structuur dient zoveel mogelijk in tact te blijven. Ingrepen in de structuur dienen te gebeuren met de grootst mogelijke zorgvuldigheid, waarbij optimaal aansluiting gezocht wordt bij het oorspronkelijke concept. Ingrepen moeten zodanig uitgevoerd worden, dat de oorspronkelijke structuur herkenbaar blijft.

Respect voor historisch materiaal

Alvorens tot vervanging van historisch materiaal over te gaan moet eerst onderzocht worden of bij het bestaande materiaal in slechte staat technisch herstel mogelijk is. Bij noodzakelijke vervanging van historisch materiaal wordt tot op detailniveau uitgegaan van gelijksoortig materiaalgebruik conform bestaande toestand. Indien dit niet mogelijk blijkt dient aansluiting gezocht te worden bij de historische materialen en substanties.

Respect voor authenticiteit

Bij restauratie moet men de historische gelaagdheid en de afleesbaarheid van het verleden in vormgeving, constructie en materiaalgebruik respecteren. Het transformatieproces, door verandering van het gebruik of functie, dat een gebouw door de tijd heen ondergaat, heeft historische waarde. Een monument ontleent ondermeer zijn waarde aan de bouwgeschiedenis.

Indien het oorspronkelijke materiaal reeds volledig verloren is gegaan wordt niet gepleit voor reconstructie, maar voor een eigentijds ontwerp zodat de geschiedenis in afleesbaar blijft.

Respect voor details

De kwaliteit van een monument wordt vaak bepaald door de aanwezigheid van historische bouwdetails. De oorspronkelijke detaillering in de vorm van voegwerk, gevelafwerking, decoraties, metselpatronen, roedeverdelingen in vensters, et cetera dient optimaal gerespecteerd te worden. Indien er sprake is van eigentijdse interventies, dient de detaillering qua maat en schaal in overeenstemming te zijn met het historische karakter van het pand.

Afweging bij sloop

Indien in uitzonderlijke gevallen ondanks de monumentale waarden toch sprake is van een afweging tot gehele of gedeeltelijke sloop van een rijksmonument of een gemeentelijk monument in het Maastrichts Planologisch Erfgoed (MPE) dient een zorgvuldige belangenafweging plaats te vinden.

Dit wil zeggen dat bij de planvorming het volgende vereist is:

- een gefundeerde onderbouwing dat behoud niet mogelijk is (technisch en ruimtelijk).
- documentatie van de te slopen onderdelen in de vorm van een bouwhistorische rapportage met fotomateriaal en opmetingstekeningen.

Archeologische toets bij graafwerkzaamheden

Indien er graafwerkzaamheden plaatsvinden dieper dan 40 cm is een toets, of een nader archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden, verplicht indien:

- de ingreep gelegen is binnen een straal van 50 meter van een bekende vindplaats of historisch relict, omdat hierbinnen de kans groot is aanvullende informatie hierover aan te treffen (archeologische zone A)
- de ingreep gelegen is binnen de eerste stadsmuur (de zero-tolerance-zone ofwel archeologische zone A).
- de ingreep gelegen is binnen de eerste en tweede stadsmuur of binnen een historische dorpskern en een omvang heeft van minimaal 250 m² (archeologische zone B)
- de ingreep gelegen is in het buitengebied en een omvang heeft van minimaal 2500 m² (archeologische zone C)

Gebrekenrapport, bouwtechnisch rapport en/of cultuurhistorisch rapport (met bouwhistorisch onderzoek)

Indien de bouwkundige en/of monumentale kwaliteit van het object vooraf niet bekend is, kan het zijn dat bij de planbeoordeling een onderbouwing hiervan wordt vereist. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de indieningseisen van de vergunning en de planregels van het bestemmingsplan.

Zorgvuldigheid tijdens uitvoering werkzaamheden

Historisch waardevolle elementen moeten tijdens restauratie- en verbouwingswerkzaamheden afdoende beschermd worden tegen beschadigingen.

Indien tijdens de uitvoering van vergunde werkzaamheden historische onderdelen (zowel wanneer dit archeologische elementen als bouwhistorische elementen betreft) te voorschijn komen waarvan het bestaan voordien niet bekend was, is de vergunninghouder verplicht dit te melden bij de gemeente Maastricht.

2.2 Algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen

Behoud gaat vóór vernieuwen, vervangen of wijzigen. Indien toch voor vernieuwing, vervanging of wijziging wordt gekozen vanwege bijvoorbeeld afsterven of ziekte, dient dit te geschieden vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden. De karakteristieke elementen en patronen in het landschap alsmede de sporen die de natuur en de mens in het landschap hebben achtergelaten, moet men zoveel mogelijk intact laten en het uiterlijk daarvan zoveel mogelijk behouden, respecteren en zo mogelijk versterken.

Bij onderhoud en/of verandering moet men de plaatsing, vorm, groeiwijze, omvang en structuur respecteren. Er dient zoveel mogelijk aansluiting gezocht te worden bij de omgevingsarchitectuur en de cultuurhistorische karakteristiek.

Bij herplant of nieuwe beplanting dient uitgegaan te worden van de oorspronkelijke soort, tenzij deskundig advies anders uitwijst.

Geen schade in algemene zin mag worden toegebracht aan het waardevol groenelement. Derhalve moeten snoeien en onderhoudswerkzaamheden en/of het gebruik van bestrijdingsmiddelen, dusdanig uitgevoerd worden dat geen blijvende schade wordt toegebracht aan het waardevol groenelement.

Bebouwing, aanleggen of slopen binnen, bij, op of aan een waardevol groenelement is alleen mogelijk indien de bestaande karakteristieken qua maat, schaal, materiaal en kleur gehandhaafd blijven.

2.3 Algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermd stadsgezichten

Bij vernieuwing, vervanging of wijziging dient dit te geschieden vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden en bij voorkeur middels een eigentijds ontwerp, afgestemd op de omgeving. De historisch gegroeide en stedenbouwkundige structuur, inclusief de openbare ruimte en groenstructuren, moet men zoveel mogelijk intact laten en de ruimtelijke samenhang daarvan zoveel mogelijk behouden, respecteren en zo mogelijk versterken.

Bij onderhoud en/ of verandering moet men het oorspronkelijk stedenbouwkundig concept respecteren. Hierbij dient rekening gehouden te worden met oorspronkelijke en/of bestaande rooilijnen, bouwmassa's, hoogten, bebouwingseenheden, kapvormen, situering, openingen in de gevelwand, parcelering, groenstructuren enz.

Wijzigingen in het cultuurhistorisch attentiegebied of het beschermd stadsgezicht moeten afgestemd zijn op de schaal en maat van de historische karakteristiek en het architectonisch idioom. Gevel- en raamindeling, kleur- en materiaalgebruik alsmede de textuur en de korrelgrootte van de vernieuwing dienen afgestemd te zijn op de omgeving.

Bij de inrichting van de openbare ruimte dient men rekening te houden met waardevolle details zoals bijvoorbeeld straatmeubilair, terreinafscheidingen, bestratingmateriaal en beeldbepalende bomen of hagen.

Bij sloop van niet nader gewaardeerde panden, dient een cultuurhistorische verkenning te worden uitgevoerd, om vast te kunnen stellen of er niet eerder opgemerkte cultuurhistorische waarden aanwezig zijn en om de juiste afweging tot besluit tot sloop te kunnen maken.

3 Ruimtelijke Karakteristiek

3.1 GEOLOGISCHE ONTSTAANSGESCHIEDENIS

Maastricht ligt in het dal van de West-Maas. De West-Maas is circa 2 miljoen jaar geleden ontstaan en vormt tot op de dag van vandaag het Maasdal. De diepere ondergrond bestaat uit de Formatie van Maastricht, die samengesteld is uit fijnkorrelige, zachte kalksteen met in de bovenste delen harde kalksteenbanken, die als mariene afzettingen tijdens het Boven-Krijt zijn gevormd (circa 99 tot 65 miljoen jaar geleden). In het daarop volgende geologische tijdvak, het Tertiair (circa 65 tot 2,5 miljoen jaar geleden), was het klimaat warm en vochtig, waardoor op grote schaal chemische vertering van de kalksteen optrad. Mede door dit geologisch proces en de laterale erosie van de Maas heeft zich toen een uitgestrekte schiervlakte ontwikkeld. Het huidige Maasdal bestaat uit verschillende rivierterrassen. Dat zijn restanten van riviervlakten waarin de rivier zich heeft ingesneden en op een lager niveau een vlakte is gaan vormen. De terrassen zijn gedurende het Quartair ontstaan door tektonische opheffing in combinatie met fasen van insnijding van de rivier onder invloed van het klimaat.

In de koude perioden (ijstijden) was de Maas een brede, vlechtende, verwilderde rivier. De rivier bestond uit meerdere stroomdraden die gescheiden werden door zand- en grindbanken. De fluctuaties in de rivierafvoer waren groot, met nauwelijks afvoer in de winter en juist een hoge afvoer in het voorjaar na het smelten van sneeuw en ijs. Door de gemakkelijke vertering van gesteente en de lage vegetatiedichtheid in het koude klimaat was er veel sediment beschikbaar voor transport door de rivier. Een deel hiervan werd vrijgemaakt door erosie van oudere afzettingen van de Maas. Het grote aanbod van sediment in de Maas zorgde ervoor dat de rivier voornamelijk sediment in de bedding afzette waardoor een brede riviervlakte ontstond.

Tijdens de warme perioden was de Maas een meanderende rivier met één hoofdstroom en soms met enkele nevengeulen, net zoals de huidige Maas. Een meanderende rivier snijdt zich in door de geringere aanvoer van sediment uit het achterland (minder vertering en een hogere vegetatiedichtheid in het stroomgebied van de rivier). Hierdoor en door de laterale erosie van oevermateriaal ontstaat er een smalle riviervlakte die iets dieper ligt dan de oude riviervlakte uit de voorafgaande koude periode. Door een afwisseling van koude en warme perioden zijn op deze manier rivierterrassen ontstaan, nog versterkt door de tektonische opheffing van het gebied. De oudste rivierterrassen en dus de oudste afzettingen, liggen het hoogst, de laagterrassen zijn jonger en liggen dus lager, en de huidige riviervlakte ligt het laagst.

De sedimenten van de oude rivierkleigronden hebben als oorsprongsgebied de Ardennen en de Eifel. Ze bestaat daarom uit minder ziltig materiaal dan de jonge rivierklei. In het plangebied varieert de oude rivierklei van grofzandige, vaak grindhoudende zavel en klei. De jonge rivierklei is hoofdzakelijk vanaf de Romeinse tijd afgezet en heeft een granulaire samenstelling die sterk overeenkomt met die van löss. Dit is niet verwonderlijk als men bedenkt dat de rivierkleigronden in dit gebied waarschijnlijk voor een belangrijk deel bestaan uit door de Maas verspoelde löss afkomstig uit de bovenstrooms gelegen lössgebieden in Zuid-Limburg en België. Het zijn betrekkelijk jonge gronden en bodemvorming heeft er, afgezien van gedeeltelijke ontkalking, homogenisering en verbruining in de bovenste lagen, niet in plaatsgevonden.

3.2 MAASTRICHT CENTRAAL

1. Begrenzing

Het gebied van Maastricht Centraal bestond aanvankelijk uit twee delen, waarvan het gedeelte van en bij het spoorwegemplacement nu onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan Maastricht Centrum. Het andere deel is een enclave binnen het bestemmingsplan Maastricht Noord-Oost en dit gebied wordt grofweg begrensd door de President Rooseveltlaan, Voltastraat, Burg. Van Oppenstraat, Tsaar Peterstraat, Koning Clovisstraat en de Scharnerweg. Het gebied staat bekend onder de naam Wittevrouwenveld.

2. Historische ontwikkeling Wittevrouwenveld

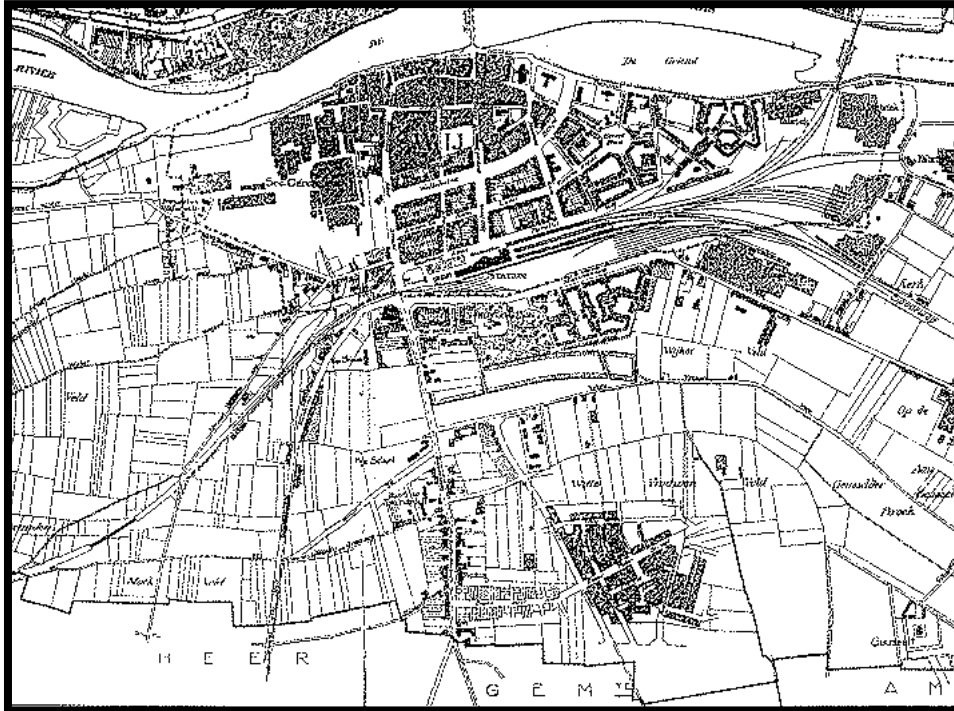
Uitbreidingsplan voor Wittevrouwenveld; 1920, niet gerealiseerd, met uitzondering van de komvormige beëindiging van de Frankenstraat.

Op 1 januari 1920 annexeerde Maastricht onder andere het gebied Geusselt en Wittevrouwenveld van de gemeente Amby en het gebied Wijckerveld en Geusselderbroek van de gemeente Meerssen. Hiermee kwam ruimte beschikbaar voor het bouwen van gezinswoningen voor arbeiders, die slecht gehuisvest waren in de overvolle binnenstad.

Het stadsbestuur van burgemeester Van Oppen wilde met het oprichten van niet al te grote concentraties van arbeiderswoningen en de snelle oprichting van parochies de volkhuusvesting dienen en daarmee de socialisten de wind uit de zeilen nemen. Te beginnen in het gebied Wittevrouwenveld in de driehoek Frankenstraat, Tsaar Peterstraat en Tillystraat gaan de eerste bouwactiviteiten in 1921 van start met 160 betonnen arbeiderswoningen. Tussen de Frankenstraat en de Aartshertogenstraat volgt vrijwel direct de bouw van 273 woningen voor geschoolde arbeiders en beampten door de bouwvereniging van de spoorwegambtenaren 'Eigen Haard'. Het ontwerp van architect van Tiene heeft een basement van Kunradersteen, getoogd metselwerk boven de ramen en een Oud-Hollandse trapgevel, als een verwijzing naar het station. Beide wijken, realisaties van het eerder genoemde stedenbouwkundig plan van 1921, zijn in de jaren '70 na moeizame inspraakdiscussies afgebroken. Het stedenbouwkundig plan dat deze nieuwe ontwikkelingen in het stadsdeel-Oost in een groter geheel moet binden is een uitwerking van het algemeen uitbreidingsplan voor Maastricht, in 1919 gemaakt door Ir. Jos Cuypers. Dit plan vormt de basis voor de stedenbouwkundige ontwikkelingen in de jaren twintig. Het is vooral een ruimtelijk antwoord op acute terreinbehoefte op het gebied van woningbouw, industrie en recreatie. Een tekening, die in de raadsvergadering van 18 april 1921 werd vastgesteld, toont een pittoreske indeling in kleine bouwblokken tussen Meerssenerweg en Scharnerweg.

De kaart van het toenmalige Maastricht werd door de landmeter J.H. Vluggen op 1 januari 1923 gedateerd. De nieuwe ontwikkelingen in het Wittevrouwenveld tekenen zich af op enige afstand van de stad. Het tussengebied kon bij hoge waterstanden in de winter immers vanuit Heugem onder water stromen. Tussen 1922 en 1923 wordt dit winterbed van de Maas gekanaliseerd door de inzet van de gemeentelijke werkverschaffing. Het gebied tussen de Meerssenerweg en het gekanaliseerde winterbed wordt opgevuld met 70 middenstand- en arbeiderswoningen; naar ontwerp van Marres en Sandhövell.

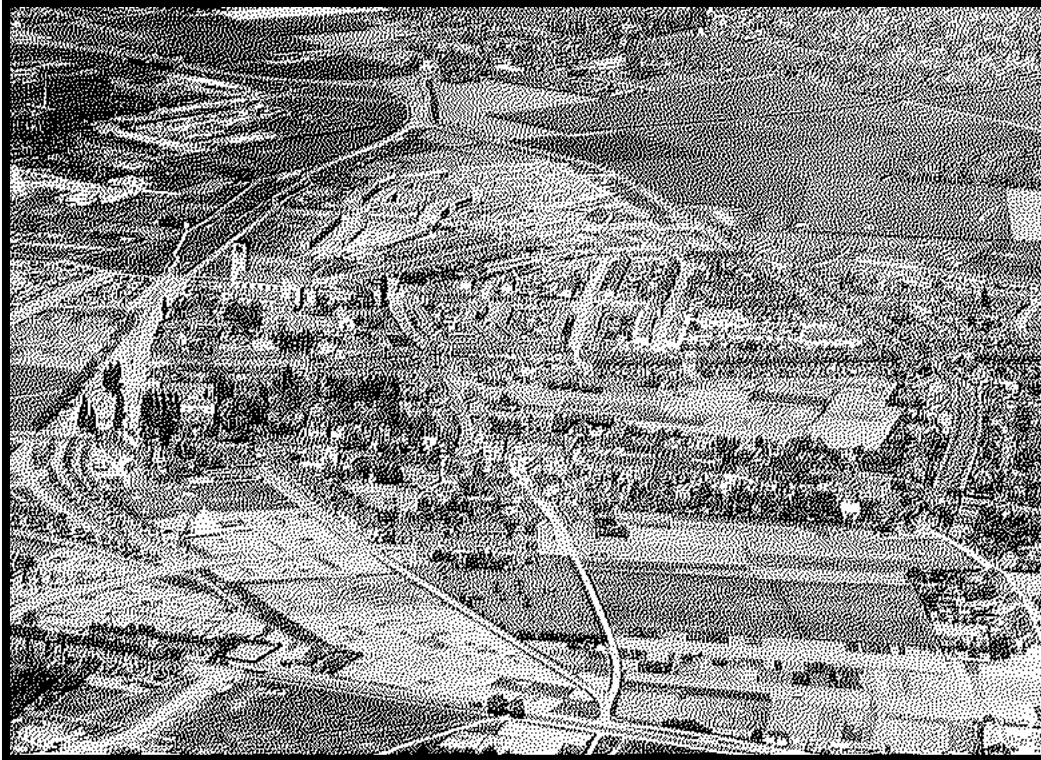
Alphons Boosten en Jos Ritzen completeerden dit gebied met hun ontwerp voor het Thorbeckeplantsoen en de Professor Thomassenstraat. Soortgelijke ontwikkelingen vinden plaats langs de traditionele uitvalswegen, de Heerderweg en de Scharnerweg. Al deze straten vertegenwoordigen overigens min of meer een bepaalde stand.

Kaart van J. Vluggen dd. 1923: detail van Maastricht Oost na de annexatie van 1920.

De kaart van Vluggen fixeert de situatie rond 1923, maar geeft tevens grofweg het beeld zoals dat tot 1945 zal blijven voortbestaan. Ten gevolg van de conjuncturele omslag stagneert de sociale woningbouw na 1922, maar in de jaren '30 wordt er weer volop gebouwd in Maastricht-Oost. De particuliere bouw langs de Frankenstraat groeit uit tot een winkelstraat naar behoefte, eveneens vinden particuliere bouwactiviteiten plaats langs de verbindingstraten met de Scharnerweg, de Eburonenweg en Koning Clovisstraat.

In het begin van de jaren '30 zijn de woningwetwoningen gebouwd aan de Frankenstraat, de Tillystraat en de Aartshertogenstraat. In opdracht van Bouwvereniging Servatius worden in de Edisonstraat en Frankenstraat het woningtype gebouwd dat Alphons Boosten eerder ontwierp voor de buurt Boschpoort en in de St. Nicolaasstraat & Jekerstraat. Het bouwblok aan de Edisonstraat is in 1995 gesloopt.

Wittevrouwenveld luchtfoto ca. 1945 detail met links de Wittevrouwenweg (later vervangen door de President Rooseveltlaan; rechts de Koning Clovisstraat en Czaar Peterstraat; op de voorgrond de Heerderweg.

De vooroorlogse periode is in kleine stappen beschreven, want zo ging de realisatie van de verzuilde initiatieven in zijn werk. Het streven naar beperkte wijkeenheden wordt vervangen door de parochiegedachte. De traditionele uitvalswegen zijn niet langer toereikend en een verkeerscirculatieplan wordt opgesteld. Het particulier initiatief wordt vervangen door de overheid als regelgever in een gestuurde planning. De architectonische invulling komt los te staan van het stedenbouwkundig plan. Het straatpeil wordt voor het hele gebied van 45.90+ naar 47.50+ NAP gebracht, een uitvloeisel van het verleden als Maasbedding. Dit levert karakteristieke souterrainwoningen op, in korte strokenbouw met verdiepte binnengebieden. De geknikte straten met afwisselende straatprofielen krijgen steeds een gesloten gezichtsveld.

De traditionele woningtypologie met architectonische stijlmotieven wordt ingewisseld voor een rationele moderne woningbouw.

3. Waardering van het Cultuurlandschap

Het ensemble van de losstaande objecten Lourdeskerk, St. Theresiaschool en de bewaarschool allen van architect Willem Peutz hebben een centrumfunctie voor zowel Wijckerpoort als Wittevrouwenveld. De ligging van deze gebouwen als losstaande objecten aan de President Rooseveltlaan geeft een gunstige oriëntatie van het plangebied ten opzichte van de verbinding met Wijckerpoort en geeft de wijk een duidelijk entree vanaf de doorgaande weg. De historische gelaagdheid aan de Frankenstraat, de Scharnerweg en de Koning Clovisstraat is belangrijk voor herkenbaarheid van de historische ontwikkeling van het plangebied als opname van de oude bebouwingslinten (Frankenstraat en Scharnerweg) in het concept van de naoorlogse uitbreiding.

3.3 ITTEREN EN BORGHAREN

1. Begrenzing

De plangrens loopt langs de grens van de bebouwde kernen van Itteren en Borgharen. Het onbebouwde buitengebied ligt in het Bestemmingsplan Grensmaas.

De kern Itteren bestaat uit een westelijke deel aan de Maaszijde (Oud-Itteren) en een oostelijk deel dat in de jaren '60 van de vorige eeuw tot stand is gekomen: dit nieuwere deel wordt ook wel Geneinde of Nieuw Itteren genoemd. Beide delen worden van elkaar gescheiden door het dal van de Oude Kanjelbeek, die even ten noorden van het dorp in de Maas uitmondt.

De kern van Oud-Itteren omsloten door de Ruijterstraat, Putsteeg en Brigidastraat, waarbinnen zich onder andere de kerk bevindt. Zij doen denken aan twee eilanden als gevolg van hun hogere ligging ten opzichte van de zuidelijker gelegen gronden en het muurtje dat beide blokken bijna omsluit.

Grens plangebied Itteren

Grens plangebied Borgharen

Ook de kern Borgharen bestaat feitelijk uit twee delen, van elkaar gescheiden door het kasteel Borgharen en de noordelijk daarvan gelegen hoogstamboomgaard. Deze ruimtelijke scheiding heeft geen historische grondslag. Het oudste deel van Borgharen is gelegen langs de Daalstraat, Middenstraat en Bovenstraat aan de zuidzijde en de Kasteelstraat, Schoolstraat en de hiertussen gelegen Kerkstraat. Uitbreidingen van de kern hebben voornamelijk plaatsgevonden vanaf de jaren zestig in het noordwestelijke deel en in het laatste kwart van de 20ste eeuw. Rondom het plangebied vinden sinds 2008 werkzaamheden plaats in het kader van het Grensmaasproject. Alhoewel de tot het project behorende werkzaamheden zich buiten het plangebied van onderhavig bestemmingsplan bevinden, zijn deze werkzaamheden van dusdanig grote invloed op het uiterlijk aanzien van het gebied dat zij niet onbesproken kunnen blijven.

2. Bodem en Waterhuishouding

De Maas stroomde vroeger stroomafwaarts van Itteren naar het noorden. In de Middeleeuwen verlegde de Maas haar loop naar het stroomafwaartse deel van de Geul. In de huidige situatie is de Maas sterk versmald. De overstromingsvlakte is aan Nederlandse en Belgische zijde verkleind door de aanleg van dijken en kades om de dorpskernen heen.

De periode van de Late Bronstijd en IJzertijd werd het Maasdal steeds meer bedekt met nieuwe sedimenten. Vanaf de Late IJzertijd nam de sedimentatiesnelheid toe door akkerbouw en ontbossing. Van de Late IJzertijd of vroeg-Romeinse tijd is duidelijk geworden dat in het plangebied graanakkers, vochtige hooilanden, loofbossen en broekbossen voorkwamen. De laagte waarin nu de Oude Kanjelbeek ligt is dan al grotendeels opgevuld. De grindruggen en andere hooggelegen delen van het Geistingenterras waren gunstig voor bewoning. Behalve in de laagste delen waar broekbossen voorkwamen, was er ook landbouw mogelijk. In het plangebied zijn op vrijwel alle hooggelegen delen menselijke activiteiten uit de Late-Bronstijd en IJzertijd aangetoond.

De sedimentatiesnelheid op de overstromingsvlakte nam in de periode van de Romeinse tijd en de Middeleeuwen

verder toe. In deze periode waren er graanakkers (rogge, tarwe, haver en gerst), vochtige en schrale hooilanden en broekbossen. In de Hoge en Late Middeleeuwen spelen bossen geen belangrijke rol meer. In de Romeinse tijd en in de Middeleeuwen kon bewoning plaatshebben op de hoge delen in het plangebied. Na de Vroege Middeleeuwen is het plangebied vrijwel alleen agrarisch in gebruik geweest. Vanaf die tijd was er hoogstwaarschijnlijk geen bewoning op andere plaatsen dan waar nu ook nog bebouwing staat.

Geomorfologie van het plangebied; situatie in 1985 (Naar Berg, 1987)

In de Maas vonden sinds de Middeleeuwen, maar vooral vanaf het midden van de 19e eeuw steeds meer ingrepen plaats om land aan te winnen en oevererosie te voorkomen. Vooral vanaf circa 1850 werd dit voortvarend aangepakt. Een grote landschappelijke ingreep was de aanleg van het Julianakanaal in de jaren '20 en '30 van de 20e eeuw, waarbij ook het wegenpatroon ingrijpende veranderingen onderging.

3. Nederzettingen in het Cultuurlandschap

De oudste nederzettingen in het Maasdal liggen langs de Maas en de natte beekdalen.

In de vroege middeleeuwen waren de rivier- en beekdalen overwegend nog dicht bebost met moerasbossen van wilgen, essen, elzen en populieren.

De ontginning van deze bossen vond vooral vóór het jaar 1000 plaats, waarbij de lager gelegen gebieden voor grasland en boomgaarden werden benut en de hoger gelegen terreinen voor akkerland. Borgharen en Itteren behoren tot deze vroege nederzettingen langs waterlopen.

Borgharen ligt ten noorden van Maastricht en ten zuiden van het dorp Itteren. De nederzetting is, net als Itteren, van Maastricht gescheiden door het Julianakanaal. Borgharen is laag aan de rivier gelegen, waardoor het bij hoog water geïsoleerd raakt.

In de 12de eeuw begon men met de bouw van het kasteel Borgharen. Kasteel Borgharen is een waterburcht, waarvan de grachten werden gevoed door de Kanjel, een gegraven waterloop naar een watermolen aan de Bovenstraat. Deze waterloop was van groot belang voor de ontwikkeling van Borgharen. In de loop van de tijd heeft zich rond het kasteel het dorp Borgharen gevormd.

De huizen en boerderijen van het dorp zijn lange tijd langs de Maas – aan de Bovenstraat, Middenstraat, Daalstraat, en ten zuiden van het kasteel rondom de kerk, aan de Kasteelstraat, Kerkstraat, Spekstraat en Schoolstraat – geconcentreerd gebleven. De naoorlogse nieuwbouw heeft zich tot de noord- en de oostzijde van het dorp beperkt.

Itteren ligt ten noorden van Borgharen behoorde in de middeleeuwen tot het bezit van de heren van Borgharen. In 1330 werd het dorp bij de eigendommen van de hertog van Brabant gevoegd en nog later kwam het in handen van Holland. Pas in 1410 kwam het kerkdorp door een verschuiving van de Maasbedding aan de rivier te liggen. Ten noorden van het dorp, bij de monding van de Geul, is de kasteelhoeve Hartelstein gelegen.

4. Waardering van het Cultuurlandschap

De structuur van het dorpslint is door de aaneenschakeling van hoevebebouwing en de rooilijn direct aan de straat duidelijk herkenbaar gebleven. De gevels van de hoeves verkeren veelal nog in gave en authentieke staat. Daarnaast is de wijze van ontsluiting van de oudere bebouwing op de maasoever typisch voor Itteren. Dit gebeurt door middel van verbindingsweggetjes vanaf een verder van de Maasoever gelegen, parallel aan de dijk lopende, weg: de Pasestraat.

De oude kern van het dorp Borgharen ontwikkelde zich als een niet direct aan de Maas gelegen nederzetting ten zuiden van het kasteel en heeft meer een rasterstructuur.

3.4 BUITENGEBIED – SINT PIETERSBERG, JEKERDAL, CANNERBERG

1. Begrenzing

Het bestemmingsplan wordt aan de zuidzijde begrenst door de landsgrens met België. Aan de noordwestzijde grenst het plangebied aan de wijken Wolder en Campagne en aan de buurtschap Biesland. Het Villapark sluit aan op de noordzijde van het gebied en aan de oostzijde grenst het plangebied aan op de Maas.

2. Bodem en Waterhuishouding

De oudste rivierterrassen binnen het gebied van het bestemmingsplan Buitengebied – Sint Pietersberg, Jekerdal, Cannerberg zijn Sint Pietersberg 2 en 3. Deze terrassen liggen op de Sint Pietersberg en Cannerberg, en bestaan uit grof zand en grind dat aan het begin van het Midden-Pleistoceen (circa 800.000 – 128.000 jaar geleden) boven op de kalksteen uit het Boven-Krijt is afgezet.

Zwerfkei die in 1936 op het plateau van de St.-Pietersberg werd gevonden. De zwerfkei is ten tijde van de glaciële periode vanuit de Ardennen

aangevoerd.

De Sint Pietersberg en Cannerberg vormen de hoogste delen van het plangebied met de top op ongeveer 109 meter +NAP. Beide gebieden kunnen als heuvelplateaus gekarakteriseerd worden, waarin de Maas en Jeker zich diep

hebben ingesneden. Hierdoor zijn steile hellingen ontstaan en bleef uiteindelijk een hoogteverschil bestaan van ongeveer 60 meter tussen het plateau niveau en de huidige dalen van de Maas en Jeker.

Gravure uit de publicatie uit 1821 over de St.-Pietersberg van Bory de St. Vincent

De natuurlijke loop van de Jeker is in de vorige eeuw op diverse plaatsen verloren gegaan doordat mensen haar daar hebben rechtgetrokken en aangepast aan hun eigen wensen. Inmiddels is de waterkwaliteit aanzienlijk verbeterd en is ook de mogelijkheid om natuurlijk te stromen hersteld.

3. Nederzettingen in het Cultuurlandschap

De infrastructuur is in vele eeuwen weinig veranderd. Wegen die al op de oudste kaarten staan aangegeven zijn de Luikerweg, waarvan een Romeinse (of zelfs nog oudere) oorsprong vermoed wordt, de Cannerweg (vóór 1920 'de Cannestraat'), de Mergelweg (vroeger 'de Sint Pieterse Cannerstraat') de Susserweg ('weg van Maastricht naar Zichen-Zussen-Bolder') en de Lage Kanaaldijk. Halverwege de 19^e eeuw werd het kanaal van Luik naar Maastricht aangelegd, daarbij werden enkele huisjes nabij de Maas afgebroken. Bij archeologisch onderzoek in de 70er jaren van de twintigste eeuw werd in de verondersteld Keltische of Romeins versterking van Canne-Caestert aan de zuidkant van de omwalling een poortconstructie aangetroffen, daar waar de oude Luikerweg van Maastricht in de richting van Haccourt en Herstal het kamp doorsnijdt. Op basis van die waarneming is een datering van de Luikerweg in de Romeinse tijd of zelfs daarvoor zeer waarschijnlijk.

Langs de Jeker lagen vanaf de middeleeuwen diverse watermolens. Op de zonnige en glooiende hellingen van het Jekerdal werden in de middeleeuwen, en mogelijk zelfs al in de Romeinse tijd, windruiven verbouwd, tot daar omstreeks 1600 door de langdurige koudeperiode een einde aan komt.

Lithogravure met gezicht op St.Pieter met links de Pietersberg en op de achtergrond de stad Maastricht.

De hooggelegen delen van het plangebied zijn in de loop der geschiedenis van strategisch belang gebleken. Dit geldt met name voor de hoge delen van de Sint Pietersberg met een vrij uitzicht naar alle kanten, zoals fort Sint Pieter, Lichtenberg en Caestert.

Biesland is een buurtschap van de vroegere gemeente Oud-Vroenhoven. De gemeentegrens tussen Oud-Vroenhoven en Sint Pieter lag vroeger in het plangebied en werd gevormd door de Jeker. De oude kern van Biesland ligt juist buiten de westgrens van het plangebied.

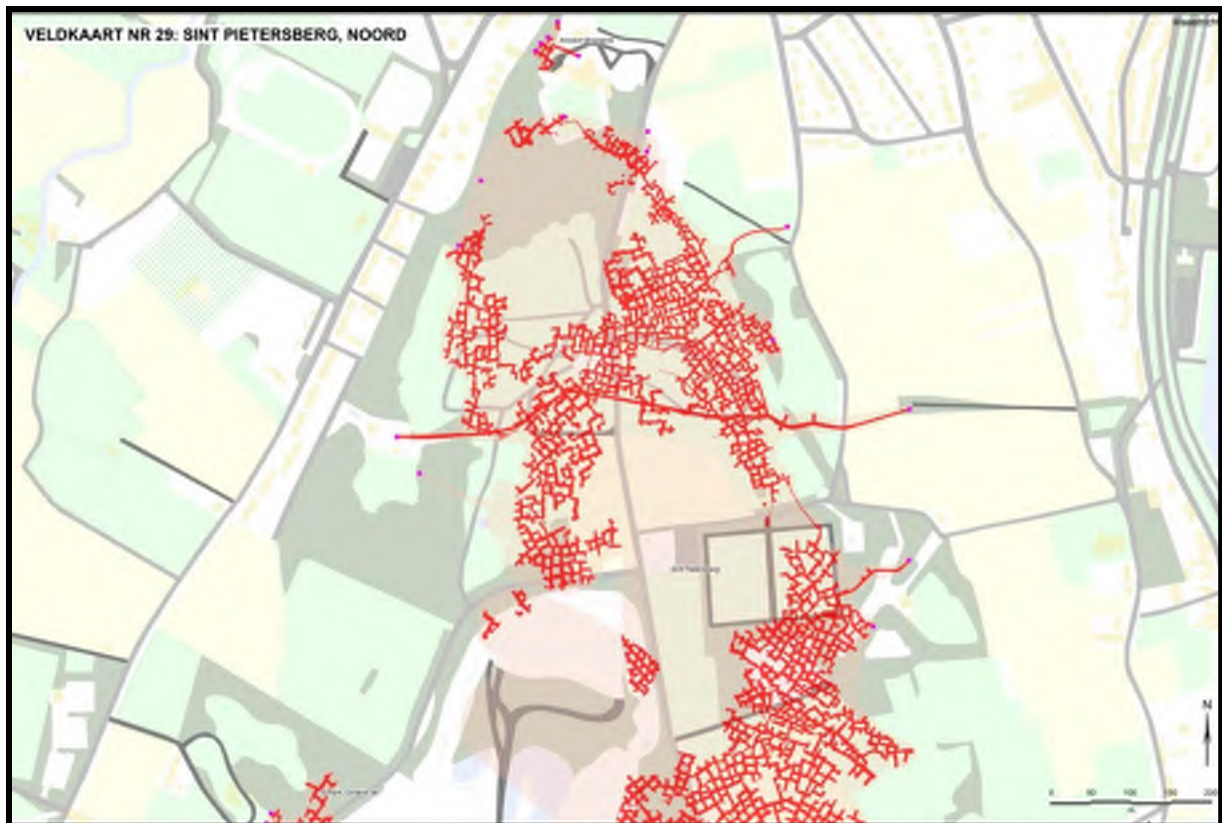
De oude kernen Lombok en Meesenbroek liggen tegen de oostzijde van Biesland aan, juist binnen het plangebied. Lombok bestaat uit een huizengroep in mergel.

De kern Sint Pieter ontleent zijn naam aan de patroon van zijn kerk, de apostel Petrus. Binnen de vrijheid Sint-Pieter lag sinds 1455 een klooster van de Franciscanen-Observanten, een strengere variant van de gewone franciscanen of minderbroeders. Bovenop de Sint Pietersberg, op de plaats waar vroeger klooster Lichtenberg (oftewel 'ter Observanten') lag, ligt nu het Buitengoed Slavante. Het is tegenwoordig een café annex eetgelegenheid en tevens de vertrekplaats voor rondleidingen in de kalksteengroeves van het stelsel Zonneberg. Het Buitengoed biedt een uitzicht op het Maasdal.

Ten noorden van Slavante, op de helling tegenover de kerk van Sint Pieter ligt het Laatgotisch complex 'De Torentjes' (ook genaamd Beauvors, Bevors, Beaufort, Beauvors, Beissels Toren, en 't Spreewarts Thoorenthien). Het kasteeltje dateert uit 1526. Het huidige hoofdgebouw op rechthoekige plattegrond is opgetrokken uit mergelsteen en baksteen en heeft een vierkant torentje.

4. Waardering van het Cultuurlandschap

De oudste kaart waarop het bestemmingsplangebied staat aangeduid is de kaart van Visscher uit 1632. Uit deze kaart blijkt dat op een groot deel van de Sint Pietersberg een belegeringsvesting gelegen was van de Staatse troepen onder leiding van Frederik Hendrik. Op deze kaart staan langs de rivier de Jeker ('Jeecker Flu'), de hoeve Nekum 't Huys te Neckum' en iets verder stroomafwaarts, ter hoogte van het huidige Lombok, een watermolen afgebeeld. Langs de Maas liggen 't Huys te Lichteberg' en, minder duidelijk, het klooster van Lichtenberg en enkele huizen langs de Maas. De kerk van Sint Pieter Beneden staat ook afgebeeld.

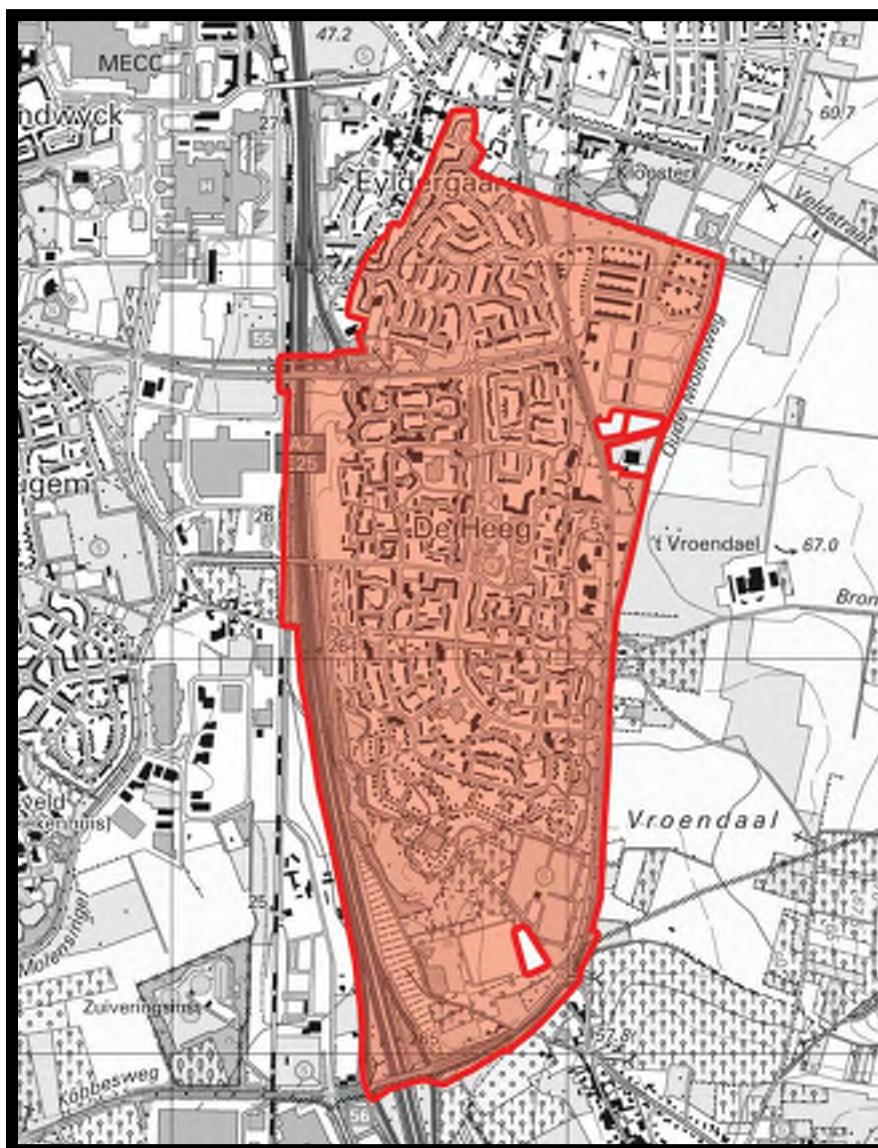
Veldwerkkarta van het Noordelijk Gangenselsel, opmeting Joep Orbons.

In het plangebied liggen verschillende mergelgroeves, waar eeuwenlang kalksteen werd gewonnen. Over de beginperiode van de mergelwinning tasten we nog grotendeels in het duister. Al in de Romeinse periode werd mergel gebruikt om landbouwgrond vruchtbaar te maken. De mergel werd toen nog in dagbouw ontgonnen. De groeve bij Casino Slavante is waarschijnlijk in de Romeinse periode ontstaan als dagbouwgroeve. In de middeleeuwen zijn de ondergrondse groeves ontstaan, die door blokbrekers met behulp van zagen werden aangelegd. Het transport in de berg gebeurde aanvankelijk met paard en wagen. Voor verdere bestemmingen dan Maastricht werd de mergel over de Maas getransporteerd. Omdat de 'Heerlijkheid Sint Pieter' toebehoorde aan de Prinsbisschop van Luik, zullen waarschijnlijk ook heel wat blokken naar de stad Luik zijn gegaan.

3.5 DE HEEG, EYLDERGAARD & VROENDAAL

1. Begrenzing van het gebied

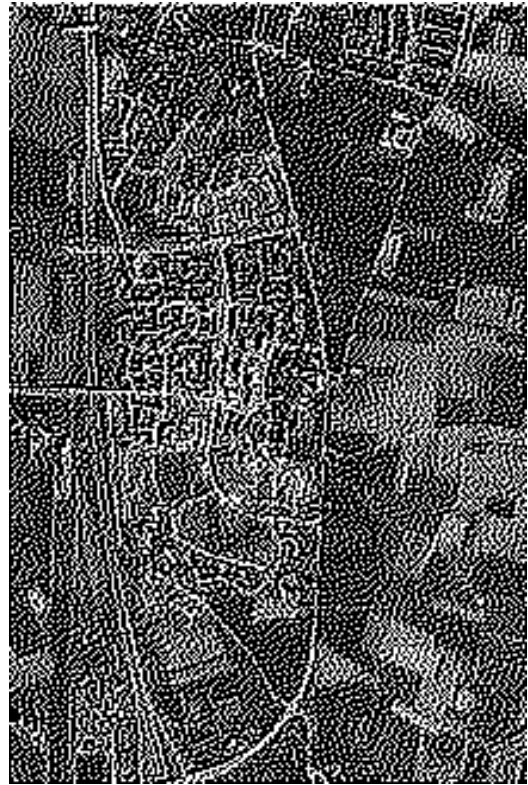
Het plangebied bestaat uit de nieuwbouwwijken van De Heeg, Eyldergaard en Vroendaal. Het gebied wordt aan de zuidkant begrensd door de Köbbesweg en de Rijksweg, aan de oostkant door de Oude Molenweg, aan de noordkant door het terrein van Huize Opveld (Klooster Zusters van de Voorzienigheid; Bejaardencentrum Huize Providentia) en het Jean d'Arc college, aan de noordwest kant door de bebouwing rond de Haspengouw, die de zuidelijke uitloper van de historische dorpskern van Heer vormt, en aan de westkant door de A2/E25.

2. Bodem en Waterhuishouding

In het plangebied komen leemgronden (ooivaaggronden, code: Ldhó) voor die zich hebben gevormd in het colluvium. Dat wil zeggen de geërodeerde löss die zich langs terraswanden, in erosiedalen of als relatief vlakke uitspoelingswaaiers aan de monding van erosiedalen heeft afgezet.

3. Nederzettingen in het Cultuurlandschap

Detail van de Tranchotkaart 1809.

Luchtfoto uit 1975

Tot 1965 is nog geen enkele (stedenbouwkundige) ontwikkeling in het gebied te herkennen. Na de annexatie van de gemeenten Amby en Heer in 1970 verschuift de stadsuitbreiding van de gemeente Maastricht van de westelijke naar de oostelijke Maasoever. Dit is het gevolg van het vrijwel volgebouwd zijn van het westelijke stadsdeel. De uitbreidingsmogelijkheden van de stad op de oostelijke oever zijn echter ook beperkt omdat grote delen ten oosten

van Amby en Heer als waterwingebied fungeren en tevens een belangrijke landschappelijke waarde bezitten. In de jaren 70 heeft er veel discussie plaatsgevonden over de wijze waarop de uitbreidingsmogelijkheden op de oostelijke Maasoever het beste benut kunnen worden.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot een structuurplan voor Maastricht dat in 1979 is vastgesteld.

Het plangebied is tegenwoordig grotendeels bebouwd met woningen en wijkvoorzieningen met uitzondering van een aantal groenstroken en het zuidelijk gedeelte van het plangebied, waar het Sportterrein De Heeg ligt.

Nieuwe uitbreiding vinden vanaf 1975 plaats in het zuidelijk deel van Heer. Hier wordt de wijk De Heeg gebouwd met voornamelijk besloten groene erven langs een doorgaande ontsluitingsroute. De Heeg vormt verre weg het grootste deel van het plangebied en is gebouwd aan het eind van de jaren 70 en het begin van de jaren 80 van de vorige eeuw.

De luchtfoto van 1975 toont de eerste aanzet tot de ontwikkeling van De Heeg ter plekke van het huidige winkelcentrum De Roserije. Tussen 1975 en 1981 wordt een groot gedeelte van De Heeg gerealiseerd en in 1989 is sprake van een vrijwel complete stedenbouwkundige afronding van de woonwijk.

Vanaf 1982 volgt ten noorden van De Heeg de ontwikkeling van woonwijk Eyldergaard. In deze wijk is, ten opzichte van De Heeg, voor een meer herkenbare stedenbouwkundige structuur gekozen. Ook Eyldergaard is in 1989 in stedenbouwkundige opzicht vrijwel volledig afgerond en heeft een omvang bereikt zoals wij deze in de huidige situatie kennen. Vroendaal, is voornamelijk omstreeks 2000 aangelegd.

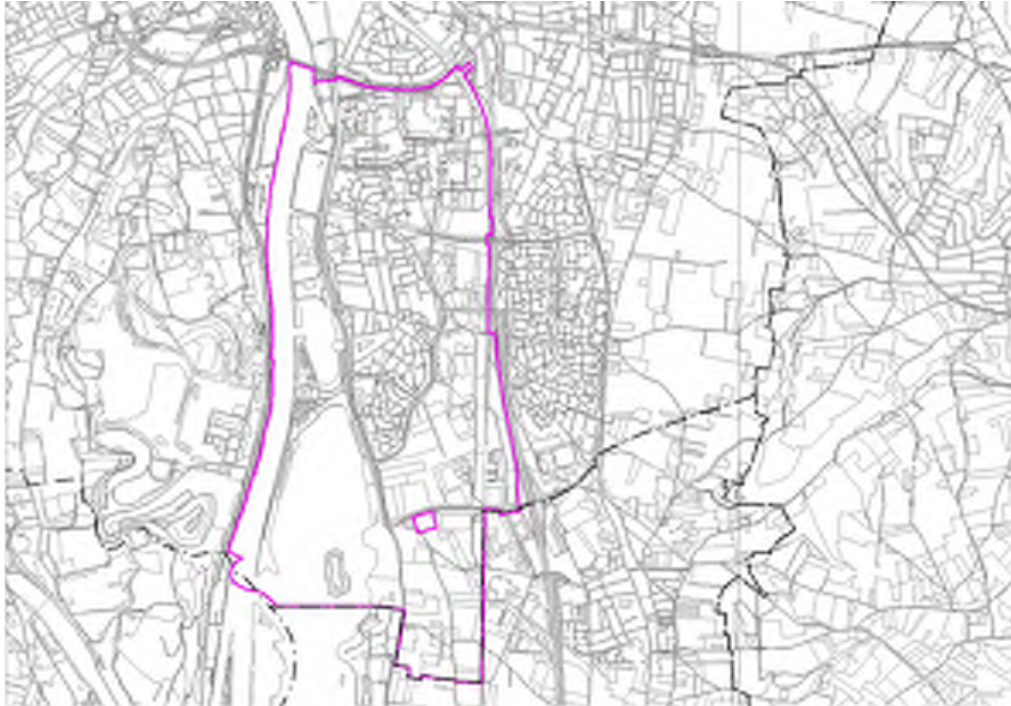
4. Waardering van het Cultuurlandschap

De historische infrastructuur in dit gebied wordt bepaald door de noord-zuidverbindingen van de Rijksweg en de Oude Molenweg. Zowel de Rijksweg, de Oude Molenweg en de Bronckweg dateren van voor het jaar 1000. In De Heeg is de vroegere oost-westverbinding in beperkte mate herkenbaar in de groene wig die parallel aan onder andere de Radeborg en Vonkendaal loopt. Op deze plek lag ooit de weg die de Bronckweg met het gehucht Vogelzang verbond.

3.6 MAASTRICHT ZUIDOOST

1. Begrenzing van het gebied

Het gebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Kennedysingel, aan de westzijde door de Maas; aan de zuidzijde door de gemeentegrens met Eysden/Margraten en aan de oostzijde door de Autoweg A2 tot aan de Köbbesweg en verder naar het zuiden door de spoorlijn Maastricht-Luik.

2. Bodem & Waterhuishouding

Heugem vormt het hoogstgelegen deel in Maastricht Zuidooost; hier liggen de oude rivierkleigronden (ooivaaggronden) aan het oppervlak, maar in het laaggelegen gebied van de Heugemse Overlaat ligt veelal jonge rivierklei op oude rivierklei. De oude rivierklei dateert uit het vroeg-Holoceen en is ten minste 4.000 jaar langer aan bodemvorming onderhevig geweest dan de jonge rivierklei, die overwegend vanaf de Romeinse tijd is afgezet. Alleen aan de zuidoostkant van het plangebied komen leemgronden (ooivaaggronden, code: Ldhó) voor die zich hebben gevormd in het colluvium. Dat wil zeggen de geërodeerde löss die zich langs terraswanden, in erosiedalen of als relatief vlakke uitspoelingswaaiers aan de monding van erosiedalen heeft afgezet.

3. Nederzettingen in het Cultuurlandschap

De oudste nederzettingen in het Maasdal liggen langs de Maas en de natte beekdalen. In de vroege middeleeuwen waren de rivier- en beekdalen overwegend nog dicht bebost met moerasbossen van wilgen, essen, elzen en populieren. De ontginning van deze bossen vond vooral vóór het jaar 1000 plaats, waarbij de lager gelegen gebieden voor grasland en boomgaarden werden benut en de hoger gelegen terreinen voor akkerland. Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat in het Lochterveld, Vogelzang en het Aubeldomein sporen van bewoning van de eerste nederzetting van Nederland zijn teruggevonden van de zogenaamde Rössencultuur en de Michelsbergcultuur. Tastbare vondsten zoals een zeer grote Germaanse pot met een doorsnede van 1.95 meter dateren uit de tijd van 600 tot 500 voor Christus. Vondsten uit de IJzertijd, tussen 1000 en 0 voor Christus, zijn te bewonderen op de originele vindplaats, namelijk in een vitrine in de publiekshal van het Academisch Ziekenhuis Maastricht. Ook zijn er voorwerpen teruggevonden uit het begin van de Romeinse tijd. Bewoning ter hoogte van Heugem dateert dan ook van ver voor de Romeinse tijd.

Detail van de Tranchotkaart 1809 met de ligging van het dorp en van het huis de Houwert (thans Hogenweert).

Kaart van Törring-Jettenbach; dd. 1757.

Over de vroegste geschiedenis van Heugem is weinig bekend.

Heugem, in de bronnen soms aangeduid als Hogem (1157) of Hoghum (1417), is ver voor het jaar 1000 ontstaan. Er wordt ook wel over een Merovingische oorsprong gespeculeerd. Heugem zou namelijk Hugahaim, ofwel huis van de Hugas kunnen betekenen. En Hugas, de Hogen of Verhevenen, komt tevens voor als andere benaming voor de Franken.

Rond 1150 kwam Heugem in handen van de heren van Gronsveld. Later maakte zij onderdeel uit van de Hoge Heerlijkheid, de Vrije Rijksheerlijkheid en daarna de gemeente Gronsveld. In kerkelijk opzicht viel de heerlijkheid tot 1840 onder het bisdom Luik. Een Maastrichtse kerk gewijd aan de heilige aartsengel Michael wordt al in het jaar 772 genoemd, maar het is niet duidelijk of daarmee de kerk van Heugem wordt bedoeld. De parochie bestond in elk geval al in 1157 en reikte toen tot Margraten. De kerk van Cadier en Keer was tot eind 18e eeuw onderhorig aan die van Heugem.

Vanaf het midden van de 19de eeuw veranderde Heugem langzaam van een boeren- en tuindergemeenschap naar een gemeenschap van fabrieksarbeiders. Uiteindelijk werd de het kerkdorp in 1920 door Maastricht geannexeerd. Het dorp bleef tot ca. 1980 sterk agrarisch van inslag en functioneerde als een zelfstandig kerkdorp binnen de gemeente Maastricht.

Kadastrale kaart van Heugem; 1838

4. Waardering van het Cultuurlandschap

De cultuurwaarden worden bepaald door de ouderdom, onderlinge samenhang, uniciteit, herkenbaarheid en gaafheid. De hoogste cultuurwaarden liggen in het gebied van het dorp Heugem dat op de rechter Maasoever ook een van de oudste nederzettingen vormt.

Dat Heugem van origine geen stadswijk is, is nog duidelijk te zien aan de structuur van de oude dorpskern, die nog min of meer in tact is.

4 Archeologie Lanakerveld

4.1 Inleiding

Dit deelrapport Archeologie is opgesteld ten behoeve van de implementatie van het Maastrichts Planologisch Erfgoedregime (afgekort MPE) in het bestemmingsplan Lanakerveld. Het rapport heeft betrekking op het bodemarchief, en fungeert als motivering van de planologische bescherming van de archeologische zones zoals vermeld in dit bestemmingsplan. Het deelrapport Archeologie dient te worden geraadpleegd door een deskundige op het gebied van archeologie van de gemeente Maastricht bij beslissingen op stedenbouwkundig niveau, bij de behandeling van de omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen, aanleggen, en slopen, of het opheffen voor planologisch strijdig gebruik.

4.2 Gebiedsbeschrijving

Het Lanakerveld is een oud cultuurlandschap dat terug gaat naar laatmiddeleeuwse verkavelingspatronen. Maar ook uit eerdere perioden zijn resten van menselijk handelen aangetroffen. Bij een proefsleuvenonderzoek uit 2007 in diverse delen van het Lanakerveld zijn archeologische resten aangetroffen, vanaf het Paleolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen.

4.3 Werkwijze archeologisch (bureau)onderzoek

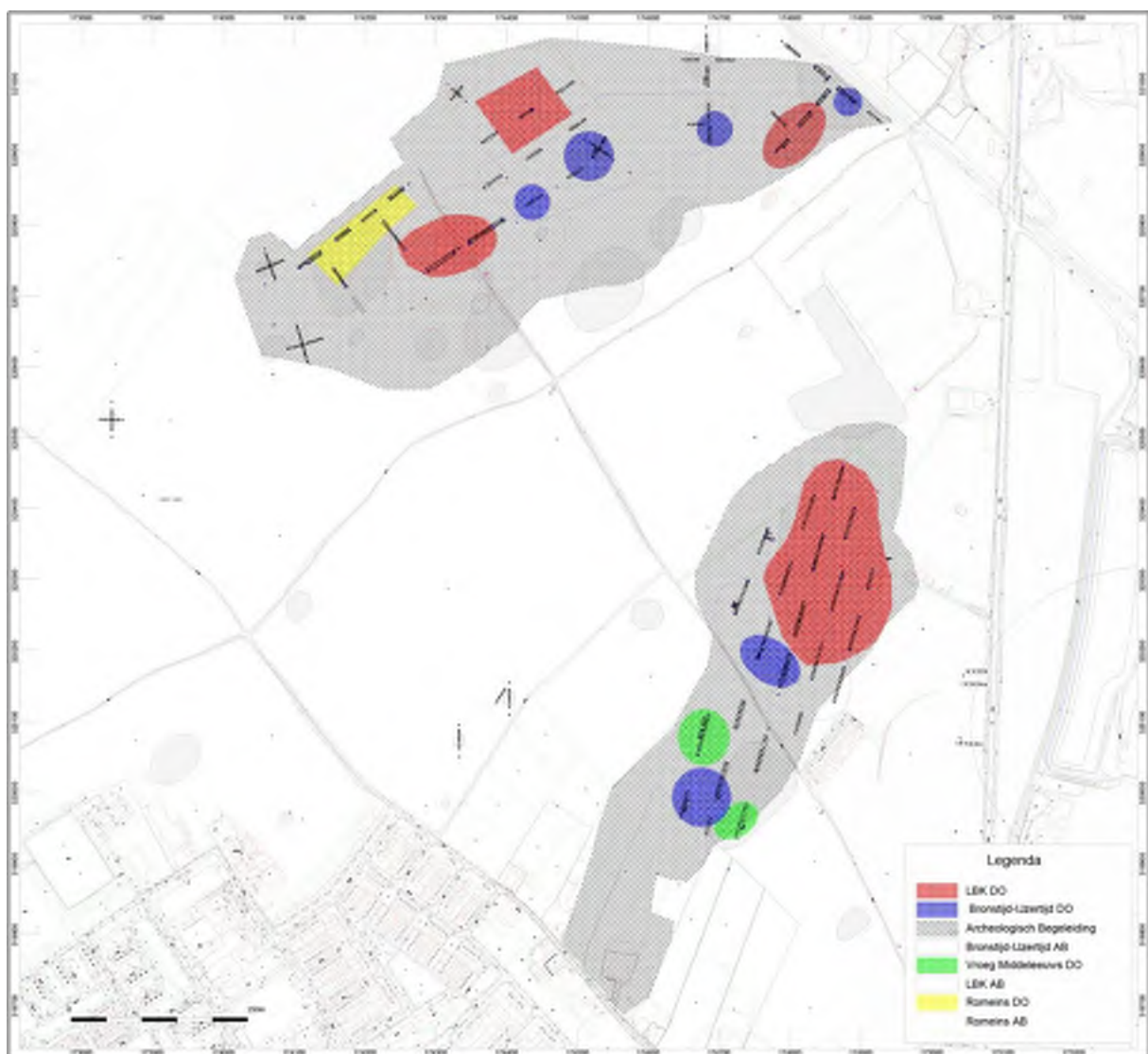
Dit deelrapport Archeologie Lanakerveld behorende bij het facetbestemmingsplan Maastrichts Planologisch Erfgoed is tot stand gekomen met behulp van de nauwkeurige bestudering van bekende archeologische waarden binnen het plangebied, literatuurstudie, de raadpleging van andere relevante informatiebronnen en inventariserend veldonderzoek in het gebied.

Het proefsleuvenonderzoek op het Lanakerveld heeft geresulteerd in een rijk en gevarieerd vondstassemblage uit verschillende perioden. Het gaat om meerdere bandkeramische nederzettingen, twee grafvelden uit de bandkeramiek en de late prehistorie, twee nederzettingsterreinen uit de late prehistorie, een nederzettingsterrein – mogelijk een villa - uit de Romeinse tijd en een vermoedelijke nederzetting uit de vroege middeleeuwen met aanwijzingen voor aardewerkproductie in de vorm van twee ovens. Deze archeologische sporen zijn aan te treffen op geringe diepte onder het huidige maaiveld. Het onderzoek heeft de aanwezigheid van een divers cultuurlandschap aangetoond dat de verwachtingen aanzienlijk te boven gaat maar wellicht nog een grotere rijkdom kent in zijn niet-onderzochte delen.

Goed geconserveerde archeologische resten van de vroegste bewoning van Nederland zijn zeldzaam en bijzonder. Echter, op basis van uitvoerig onderzoek in de directe omgeving van het Lanakerveld kan gesteld worden dat de trefkans op vondsten uit het Paleolithicum reëel is. Op tenminste vier locaties in de omgeving van het Lanakerveld zijn sporen uit de oude steentijd aangetroffen: Maastricht-Belvédère, Veldwezelt-Heeswater, Kesselt-Op de Schans en Kesselt-groeve Nelissen. Deze resten zijn bewaard in laagpakketten tussen de bovenste löss (waarvan de onderkant gemarkeerd wordt door de bodemhorizont van Nagelbeek en de ‘patina-discordantie’) en oude Maasafzettingen (Maasterrassen). Op basis van het booronderzoek zijn twee gebieden

(vindplaats 125 en 126) op het leemontginningssterrein aangewezen, waar rekening gehouden moet worden met de mogelijkheid goed geconserveerde archeologische resten uit het Paleolithicum aan te treffen in een informatieve geologische context. De lagen waarin deze resten bewaard zijn bevinden zich op een diepte lager dan 59 m + NAP.

In 2007 is een poging gewaagd om met geofysische methoden op non-destructieve wijze (weerstandsmeting/magnetometer) inzicht te krijgen in de omvang van de archeologische rijkdom van het Lanakerveld. Dit leverde echter toen geen bevredigend resultaat op. Intussen heeft de techniek niet stilgestaan en zijn nieuwe, betere methodes ontwikkeld om de archeologische potentie van de ondergrond in kaart te brengen. Wij zijn voornemens om deze nieuwe technieken in het voorjaar van 2019 in te gaan zetten om een beter inzicht in de ruimtelijke verspreiding van de archeologische vindplaatsen te verkrijgen. Wij hopen daarmee nog meer archeologisch maatwerk te kunnen leveren bij toekomstige ontwikkelingen in het Lanakerveld.

4.4 Maastrichts Planologisch Erfgoedregime

Het gemeentelijke beleid voor het culturele erfgoed is recentelijk vastgelegd in het Maastrichts Planologisch Erfgoedregime, waarin de kaders worden geboden voor het huidige en toekomstige archeologie- en monumentenbeleid van Maastricht. Het uitgangspunt voor het archeologiebeleid is de toepassing van kwantitatieve normen voor behoud 'in situ' en 'ex situ'.

Binnen het vigerende gemeentelijk beleid ten aanzien van archeologische waarden wordt een indeling in drie zones gehanteerd en gerelateerd hieraan verschillende kwantitatieve ondergrenzen voor behoud in situ (conform het Verdrag van Valletta (Malta) en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz)) en de verplichting voor verkennend, karterend, waarderend en/of preventief archeologisch onderzoek in de vorm van definitieve opgravingen. Specifiek zijn deze kwantitatieve ondergrenzen: (1) zone A – zogenaamde 'zero-tolerance-zone'; (2) zone B – geen archeologisch onderzoek bij ingrepen kleiner dan 250 m²; (3) zone C – geen onderzoek bij ingrepen kleiner dan 2.500 m². Onderzoek naar de Maastrichtse situatie wijst uit dat de toepassing van dergelijke kwantitatieve ondergrenzen voor archeologische verplichtingen ertoe leidt dat slechts 10% van het totaal aantal vergunningen onderzoeksplichtig is en dat dan toch 85% van het te verstoren oppervlak onderzocht wordt. Dit toont aan dat het vigerende gemeentelijke beleid ten aanzien van archeologische waarden weloverwogen tot stand is gekomen, waarbij rekening is gehouden met zowel het wetenschappelijk belang, de maatschappelijke acceptatie als bestuurlijke verantwoordelijkheden in het kader van de omgang met archeologische waarden.

Eerder genoemd onderzoek en overwegingen liggen ten grondslag aan het besluit om op het bestemmingsplan Lanakerveld de regels van zone A van toepassing te verklaren.

Zone A:

Binnen zone A is preventief archeologisch onderzoek verplicht, indien er graafwerkzaamheden plaatsvinden dieper dan 40 centimeter onder het huidige maaiveld. Binnen deze 'zero-tolerance-zone' zijn alle bodemingrepen onderzoeksplicht. De enig toegestane uitzondering betreft zones binnen het plangebied, waarvoor is vastgesteld dat de archeologisch waardevolle ondergrond volledig is verstoord bij het in werking treden van het onderhavige bestemmingsplan. Zone A is gelegen binnen een diameter van 50 meter rondom archeologische vindplaatsen, AMK-terreinen van 'zeer hoge archeologische waarde' en historische relictten.

5 Inventarisatie en specifieke richtlijnen

5.1 Inventarisatie en specifieke richtlijnen dominante en kenmerkende bouwwerken

ADRES	Aan de Maas 2-3 6223 HC Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: hoeve Huidige functie: kantoor en woning
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 768 786 790"><i>De vleugel aan de Pasestraat (schuren)</i></p> <p data-bbox="919 768 1190 790"><i>Haakse vleugel aan de zuidzijde</i></p> <p data-bbox="454 1133 764 1155"><i>De uitgebreide woning Aan de Maas</i></p> <p data-bbox="919 1133 1145 1155"><i>Bakhuis bij Aan de Maas 3</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1202 571 1225">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1232 1393 1290">Voormalig boerderijcomplex met laatachttiende-eeuwse kern en negentiende-eeuwse uitbreidingen, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p data-bbox="454 1328 612 1350">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1357 1393 1449">Complex bestaande uit meerdere bouwvolumes: een dubbel woonhuis aan de zijde van het voetpad Aan de Maas, een schuurvleugel aan de Pasestraat met haaks daarop twee stal/schuurvleugels en op het achterterrein van nr.3 een bakhuis.</p> <p data-bbox="454 1456 1393 1641">Het <u>woonhuis</u> Aan de Maas 2-3 bestaat uit een achttiende-eeuwse kern (midden), met negentiende-eeuwse uitbreidingen aan de noord- en zuidzijde. Het bouwvolume is één bouwlaag hoog en heeft een zadeldak met de nok parallel aan het pad. De dakschilden zijn gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen en in het oostelijke dakschild zijn zes moderne dakkapellen met zadeldakjes aangebracht. Aan de dakrand is een (vernieuwde) houten bakgoot bevestigd.</p> <p data-bbox="454 1648 1393 2020">De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen. Het oudste deel van de voorgevel beslaat de middelste vijf traveeën. Hiervan hebben er vier een venster met een oorspronkelijke hardstenen omlijsting met getoogde bovendorpel en vernieuwde ramen. In de middelste travee is een toegang, waarvan de hardstenen omlijsting van het bovenlicht en de deur vernieuwd zijn. Links van het oude gedeelte is een toevoeging van twee traveeën breed uit de negentiende eeuw. De vensters hiervan hebben hardstenen boven- en onderdorpels en vernieuwde houten ramen. Rechts van het oude gedeelte is een toevoeging uit dezelfde periode als de linker, van drie traveeën breed. Hierin is links een toegang met hardstenen omlijsting en rechts zijn twee vensters met hardstenen boven- en onderdorpels. De deur en ramen zijn vernieuwd. De zijgevels zijn versierd met mergelstenen afdekplaten en sierstenen halverwege de gevel en bij de aanzetten en de top. In de zuidgevel zijn drie gevelopeningen met gemetselde ontlastingsbogen, in de noordgevel zijn drie vensters met</p>

hardstenen boven- en onderdorpels. In de noordelijke zijgevel is in het midden een spitsboogvormige opening met een gecementeerde omlijsting. Alle ramen zijn vernieuwd.

De schuurvleugel aan de Pasestraat bestaat uit een ouder volume aan de noordzijde (als bouwvorm al aanwezig op de kadastrale minuutkaart van 1817) en een langgerekte negentiende-eeuwse vleugel aan de zuidzijde daarvan. Beide zijn één bouwlaag hoog en gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. De dakschilden zijn gedekt met oranje verbeterde Hollandse pannen en er zijn zinken mastgoten toegepast.

De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Tussen het noordelijke en het zuidelijke schuurdeel (tevens de scheiding tussen nr. 2 en nr.3) is een verticale bouwnaad en een kleine sprong in de gevel. In de voorgevel van het noordelijke schuurdeel is één poortopening met een gemetselde segmentboog. De poortdeuren zijn vernieuwd. Boven de ontlastingsboog zijn twee gesmede krulankers aangebracht.

Het zuidelijke schuurdeel is ooit opgehoogd, blijkens de lagere topgevel met vlechtingen die in de zuidelijke zijgevel zichtbaar is. In de voorgevel is dit ook terug te vinden in de bovenste zone van de gevel, waar de klezoren in de hoekoplossing ca. 1 meter onder de goot veranderen in koppen. In de voorgevel zijn twee poorten met gemetselde ontlastingsbogen en vernieuwde houten deuren. Aan weerszijden van de linker poort zijn twee vensters met gemetselde segmentbogen en vernieuwde ramen. Boven de linker poort, in de ophoging van de gevel, is een mergelsteen ingemetseld met daarin de tekst: 'J.S. – E.D. – 1899', vermoedelijk de initialen van het echtpaar dat de schuur uitbreidde. De zuidelijke zijgevel is de vergrote topgevel, waardoor er twee series van gemetselde vlechtingen te zien zijn. In de gevel zijn gesmede krulankers bevestigd.

De haakse vleugel aan de noordzijde van de schuur is één bouwlaag hoog en heeft een zadeldak haaks op het hoofdvolume. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en er is een bouwnaad halverwege het volume, wat duidt op een latere uitbreiding naar achteren. De buitengevels zijn sterk gerestaureerd en voorzien van nieuwe ramen en deuren.

De haakse vleugel aan de zuidzijde is een van de laatste grote toevoegingen aan het complex en heeft buitenmuren van baksteen en een lessenaardak met rode verbeterde Hollandse pannen. Er zijn vier vensters met gemetselde segmentbogen en vernieuwde ramen.

Het bakhuis is een laag bouwvolume met een zadeldak. Het dak is gedekt met Hollandse pannen. De buitenmuren zijn opgetrokken in baksteen en onlangs gerenoveerd. Bij deze renovatie heeft de westelijke topgevel een rollaag aan de bovenzijde gekregen. De schoorsteen van de bakoven is nog aanwezig.

WAARDERING

Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren.
- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de omvang en de ligging aan de zuidelijke ingang van het dorp Itteren.
- aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat.
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de hardstenen vensteromlijstingen van het woonhuis en de krulankers van de schuur.
- het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling bezit; het gaat om een van de voornamere hoeves in de dorpskern van Itteren in de negentiende eeuw.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijstingen en dorpels, voor zover oorspronkelijk • de krulankers • de gemetselde vlechtingen in de zijgevel van de schuur • de jaarsteen in de straatgevel • het bakhuis
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Bovenstraat 29 6223 AC Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk (incl. erfscheiding)
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca. 1907 in eclectische bouwstijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Het betreft een woning met twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een zadeldak gedekt met muldenpannen en voorzien van een geprofileerde houten bakgoot. Het bouwvolume is dwars op de rooilijn gelegen. De linker zijgevel van het pand ligt in de rooilijn en de voorgevel bevindt zich rechts hiervan. De gevels zijn opgetrokken in donkerrood metselwerk in kruisverband, afgewisseld met gepleisterde sierbanden.</p> <p>De voorgevel aan de zuidoostzijde heeft een plint van blokstukwerk onder een hardstenen waterlijst en is vier gevelassen breed. De linker gevelas wordt bekroond door een gemetselde topgevel met geprofileerde natuurstenen afdekstenen. Op de begane grond bevindt zich een breed venster met een vernieuwd, vierdelig houten raam met een driedelig bovenlicht. Het venster wordt afgedekt door een stalen latei met rozetten en een gemetselde korfboog. Op de eerste verdieping bevinden zich in deze gevelas twee vensters met vernieuwde houten T-ramen met oorspronkelijke houten lateien. In de topgevel zijn op de zolderverdieping twee onder een rondboog gekoppelde vensters met houten ramen met bovenlicht. De toegang met oorspronkelijke houten voordeur bevindt zich in de derde gevelas van links en heeft een bovenlicht en een ovalen deurvenster voorzien van siersmeedwerk. Aan weerszijden van de voordeur is een venster met een vernieuwd houten T-raam. Op de eerste verdieping zijn eveneens drie vensters met vernieuwde houten T-ramen. Alle vensters worden afgedekt door een gemetselde rond- of segmentboog, voorzien van rood en geel siermetselwerk in het boogveld. De vensters zijn voorzien van hardstenen dorpels en een houten latei met een decoratieve loodslab met zaagtandmotief. Het zuidelijke dakvlak bevat een dakvenster en is voorzien van zonnepanelen.</p> <p>De zijgevel aan de zuidwest-zijde is opgetrokken boven een gecementeerde plint met blokmotief onder een hardstenen waterlijst. De zijgevel bevat twee gevelassen. Op de begane grond bevinden zich twee vensters met vernieuwde houten T-ramen met boogvelden voorzien van rood-geel siermetselwerk onder een gemetselde rondboog. Op de eerste verdieping bevinden zich twee vensters met houten T-ramen onder een</p>

gemetselde segmentboog, met boogvelden voorzien van rood en geel siermetselwerk. Boven elk van deze vensters is een kleine rond oculus. Alle vensteropeningen van deze gevel worden afgedekt door een geprofileerde houten latei met een decoratieve loodslab met zaagtandmotief en zijn voorzien van een hardstenen dorpel.

In het midden van de gevel bevindt zich een uitgemetselde schoorsteen met gecementeerde sierbanden, waarvan de uitkraging gemetselde rondbogen en geprofileerde hardstenen consoles heeft. Alle vensters op de eerste verdieping zijn voorzien van witte kunststoffen rolluiken.

Het blokkepleisterwerk van de plint van de straatgevel is doorgezet op de tuinmuur over de hele breedte van het perceel aan de straatzijde bij wijze van perceelafscheiding, en is hiervoor voorzien van een gecementeerde afdekplaat en een (vernieuwd) smeedijzeren hekwerk.

Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de ligging in de rooilijn.
- het gebouw of object mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. Op deze plek was rond 1830 reeds sprake van woonbebouwing (kadastrale minuutkaart).
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit.
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft zoals het siermetselwerk, blokkepleisterwerk, de sierbanden en de decoratieve lateien.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- het siermetselwerk
- het sierpleisterwerk (banden, blokstuc)
- de hardstenen elementen
- de oorspronkelijke houten voordeur met bovenlicht
- de trapgevel met hardstenen afdekstenen
- de gemetselde schoorsteen
- de geprofileerde houten bakgoot
- de tuinmuur

De aanbouw aan de noordoostzijde is uitgesloten van bescherming

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- De rolluiken zijn storend in het gevelbeeld. Het is wenselijk deze te vervangen door interne zonwering.
- De plaatsing van de zonnepanelen is verstorend. Overwogen moet worden deze in overleg met de gemeente te herschikken.

ADRES	Bovenstraat 33 6223 AC Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk (straatvleugels): bouwvolume, dak, voorgevels
FOTO'S	 <p><i>Bovenstraat 33</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Carréboerderij met oude kern, grotendeels herbouwd in de late negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom.</p> <p>Beschrijving Carrévormige boerderij, bestaande uit twee haaks op de weg gesitueerde vleugels met daartussen een poortvleugel en haaks op het linker bouwvolume twee andere, jongere vleugels. De bescherming betreft alleen de drie aan de straat gesitueerde vleugels. De linker vleugel is twee bouwlagen plus zolderverdieping hoog en heeft een zadeldak haaks op de weg. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en hebben een gecementeerde plint. In de topgevel aan de straatzijde zijn in iedere bouwlaag twee vensters met hardstenen onderdorpels en gemetselde segmentbogen, voorzien van vernieuwde houten T-ramen en moderne rolluiken. In de plint is een kelderlicht en in de geveltop is één venster met vernieuwd raam en rolluik.</p> <p>Het tussenlid/poortvleugel aan de straatzijde is in de twintigste eeuw tot stand gekomen, eerst als afsluitende muur, later uitgebreid tot gebouw. Het heeft een vernieuwde, hardstenen plint. Links van het midden is een poortopening met een poort met dubbele houten deuren uit de eerste helft van de twintigste eeuw. In de gemetselde poortboog zijn hardstenen aanzet- en sluitstenen geplaatst. Aan de onderzijde van de dagkanten zijn hardstenen schampstenen geplaatst. Links van de poort is een deuropening, rechts zijn twee vensters. Ze hebben gemetselde segmentbogen aan de bovenzijde en de vensters hebben hardstenen onderdorpels. De deur en de ramen zijn vernieuwd.</p> <p>De rechter vleugel is een voormalige schuur en heeft één bouwlaag en een hoog zadeldak haaks op de straat. In de voorgevel zit een knik, als gevolg van een knik in de kadastrale grens. De voorgevel is opgetrokken in rode baksteen met vlechtingen in de geveltop. Links in de gevel is een poortopening met een gemetselde rondboogbeëindiging met een hardstenen sluitsteen met diamantkop. In de poortopening is een moderne vensterpui geplaatst. Aan de onderzijde van de dagkanten zijn hardstenen schampstenen geplaatst. Boven de poort zijn twee grote, moderne ventilatieroosters. Rechts van de poort zijn twee later ingebroken vensters met moderne ramen. Boven het rechter venster is een hoge, rechthoekige opening van een terugliggend Frans balkon, dat recent is aangebracht. Uiterst rechts is een houten Christuskrans aan de gevel bevestigd (apart beschreven en beschermd). In de geveltop zijn drie oorspronkelijke ovale uilengaten.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van de dorpskern van Borgharen en er reeds in 1830 sprake was van een grote hoeve op deze plek (zie kadastrale minuutkaart). • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de situering in de rooilijn. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten door de streekeigen bouwvorm van de carréboerderij met twee topgevels haaks op de straat en een verbindende poortvleugel. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels, schampstenen en aanzet- en sluitstenen • de gemetselde vlechtingen en uilengaten <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit door diverse verbouwingen
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rolluiken bij de linker straatvleugel en de ventilatieroosters in de rechter straatvleugel verstoren het gevelbeeld. Verwijdering is wenselijk.

ADRES	Brigidastraat 63 6223 HD Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Brigidastraat 63</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis met voorgevel uit ca.1900 en mogelijk oudere kern, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand hoekpand met inpandige garage, opgebouwd uit twee bouwlagen boven een kelder, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Het woonhuisgedeelte is voorzien van een geprofileerde houten gootlijst met sierklosjes, het gedeelte boven de garage heeft een zinken mastgoot. Het woongedeelte is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De gevel is geleed met twee brede gemetselde hoeklisenen en een middenrisaliet. In de plint zijn twee kelderlichten met hardstenen boven- en onderdorpels en gesmede tralies. De toegang bevindt zich in het midden van de gevel en is toegankelijk via een hardstenen trapje. De opening heeft een omlijsting van rode baksteen met rood voegwerk en een decoratieve hardstenen sluitsteen. De deur met bovenlicht is vernieuwd. Links en rechts van de toegang en in de drie gevelassen van de verdieping zijn vensters met dezelfde omlijsting als de deur, maar met een hardstenen onderdorpel. Onder de dorpel is een bakstenen rollaag met aan beide zijden gemetselde sierconsoles van rode baksteen. De ramen zijn vernieuwd. Het exterieur van het woonhuis stamt uit ca.1900, maar al in 1817 (kadastrale minuutkaart) was er sprake van een vergelijkbaar bouwvolume op deze plek, hetgeen duidt op een mogelijk oudere kern (bijvoorbeeld de kelder). Rechts van het woonhuis is in een latere fase (eerste helft twintigste eeuw) een functionele uitbouw gemaakt die even hoog is als het woonhuis en één travee breed. Op de begane grond is momenteel een garagepoort (later aangebracht). Op de verdieping is een venster met hardstenen boven- en onderdorpel, voorzien van een vernieuwd raam.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren. Het pand is onderdeel van de oudste woonbebouwing rondom de kerk in de dorpskern. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de hoekligging in het centrum van Itteren.

	<ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van de voorgevel uit ca.1900. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk waarschijnlijk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het bijzonder een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk en de hardstenen sierstenen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk (lisenen, risaliet, omlijstingen, consoles) • het rode voegwerk • de decoratieve sluitstenen • de hardstenen dorpels en het trapje • de gootlijst van het woonhuis
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Brigidastraat 64 6223 HD Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis/ brasserie
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De voorgevel van Brigidastraat 64</i> <i>De poort van Brigidastraat 64</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige boerderij uit de negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Het pand betreft een negentiende-eeuwse, voormalige carréboerderij met mogelijk een oudere kern in de woonvleugel aan de straatzijde. Het woonhuis en poortvleugel aan de straatzijde zijn gedekt met een zadeldak gedekt met muldenpannen en voorzien van een houten bakgoot. De voorgevel is opgetrokken in roodbruin metselwerk in kruisverband. Het perceel bevat drie bijgebouwen (voormalige stallen), waarvan twee vleugels haaks op het hoofdgebouw zijn en één vleugel parallel aan het hoofdgebouw ligt.</p> <p>De voorgevel is opgebouwd uit twee delen, gescheiden door een gemetselde liseen en met op de uiteinden eveneens lisenen. In het linkerdeel bevindt zich een poort met houten deuren, natuurstenen schampstenen, aanzetstenen en sluitsteen. De sluitsteen bevat de inscriptie 1880. De poortopening wordt afgesloten door een gemetselde segmentboog, waarboven gietijzeren rozetankers zijn aangebracht. Links van de poort bevindt zich een niet-oorspronkelijke vensteropening met een modern houten raam, afgedekt door een gemetselde rollaag. Onder de bakgoot bevindt zich, tussen de lisenen, een gemetseld tandfries.</p> <p>Het rechterdeel van de gevel betreft de gevel van het oorspronkelijke woonhuis en deze heeft vijf gevelassen. De middelste gevelas wordt geaccentueerd door een licht uitspringende, gemetselde risaliet. Op de begane grond van deze travee bevindt zich de voordeur, voorzien van een oorspronkelijke houten paneeldeur met bovenlicht. De gevelopening heeft een hardstenen omlijsting en er is een trapje met drie hardstenen treden. Aan beide zijden van de voordeur bevinden zich twee vensters vernieuwde houten T-ramen, met hardstenen onder- en bovendorpels. Op de eerste verdieping bevat elke gevelas een venster met vernieuwd houten T-raam met eveneens hardstenen dorpels en lateien. De gevel wordt ter plaatse van de beide buitenste gevelassen links en rechts van het risaliet afgedekt door een gemetseld tandfries tussen de lisenen en het risaliet.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren en is gelegen recht tegenover de Sint Martinuskerk, waar reeds van oudsher sprake was van bebouwing.
- op basis van de kadastrale minuutkaart uit ca.1830 te zien is dat het bouwwerk mogelijk resten van een oudere voorganger bevat en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat.
- het object onderdeel is van en ondersteunend is aan een straatwand met voorgevels uit overwegend dezelfde bouwperiode, die een eenheid vormen door maatvoering en ritmering.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van de voorgevel het woonhuis.
- de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten.
- het de typologische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen in de late negentiende eeuw heeft.
- het een bijzondere detaillering heeft in het siermetselwerk van de voorgevel.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- de hardstenen elementen (dorpels, omlijstingen, trapje)
- de gietijzeren rozetankers
- het siermetselwerk (tandfries, liseen en risaliet)

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Brigidastraat 65 6223 HD Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis/café Huidige functie: café
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, dak en zichtgevels
FOTO'S	 <p data-bbox="451 1021 593 1048">Brigidastraat 65</p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="451 1084 568 1111">Inleiding</p> <p data-bbox="451 1117 1206 1144">Café-woonhuis uit 1935, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p data-bbox="451 1178 608 1205">Beschrijving</p> <p data-bbox="451 1211 1407 1400">Vrijstaand pand van twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. In het midden van het voorste dakschild is een steekkap die eindigt boven een topgevel in het midden van de voorgevel. Het dak is gedekt met gesmoorde Tuiles-du-Nord. In het voorste dakvlak zijn twee oorspronkelijke dakkapellen met een plat dakje met overstek en dubbele houten ramen. Aan het dak is een bakgoot met een breed overstek, bekleed met schrootjes.</p> <p data-bbox="451 1406 1407 1783">De buitengevels zijn voorzien van pleisterwerk en in een lichte kleur geschilderd. De voorgevel heeft op de begane grond een centrale toegang met een vernieuwde deur. Links en rechts van de deur zijn brede, grote vensters met moderne ramen. Ze hebben keramische onderdorpels. Op de verdieping kraagt het middelste deel van de voorgevel, dat bekroond wordt door de topgevel, licht uit op gepleisterde consoles. In dit geveldeel zijn drie vensters met oorspronkelijke houten ramen met glas-in-lood in de bovenlichten. De geveltop heeft een decoratieve gepleisterde trap bij de aanzetten. In de top is een klein venster met een oorspronkelijk houten raam. Aan beide zijden van de topgevel is op de eerste verdieping een venster met een oorspronkelijk houten T-raam met glas-in-lood in het bovenlicht en een keramische onderdorpel. Alle onderdorpels hebben decoratieve gepleisterde hoekblokjes. Op de buitenste hoeken van de gevel is onder de goot een gepleisterde console met een trapvorm aangebracht.</p> <p data-bbox="451 1789 1407 1848">Het pand staat op de plek van een ouder, éénlaags pand (van vóór 1817) op deze plek, dat sterk verbouwd en opgehoogd werd in 1935.</p> <p data-bbox="451 1854 1251 1881">De éénlaagse uitbreiding aan de linkerkant is uitgesloten van bescherming.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="451 1912 1407 1980">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="451 2013 1347 2040" style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren, het pand ligt

	<p>direct naast de kerk en is de opvolger van een ouder pand op deze plek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is: door de opvallende topgevel in het midden valt het pand op t.o.v. de overige woonbebouwing in de straat. • het gebouw mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving: van oudsher is er een innige relatie tussen de kerk en het nabijgelegen café, als ontmoetingsplaats voor de dorpsbewoners na de mis. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het sierpleisterwerk, de topgevel en het glas-in-lood. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk • de keramische dorpels • de oorspronkelijke ramen • het glas-in-lood • de topgevel • het dakoverstek • de dakkapellen
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om, als de ramen en deur op de begane grond vernieuwd moeten worden, deze te vernieuwen op basis van de oorspronkelijke indeling en materialisering.

ADRES	Brigidastraat 67 6223 HD Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 768 630 790"><i>De oostelijke vleugel</i></p> <p data-bbox="919 768 1366 790"><i>Het woonhuis (rechts) (en de afsluitende muur (links))</i></p> <p data-bbox="454 1128 627 1151"><i>De zuidelijke schuur</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1196 571 1218">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1227 1209 1249">Hoevecomplex uit 1876, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p data-bbox="454 1290 614 1312">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1321 1398 1413">Carrévormige hoeve, bestaande uit een vleugel met woonhuis aan de westzijde, een schuur aan de zuidzijde en een stal/schuurvleugel aan de oostzijde. Aan de straatzijde (noordkant) is de binnenplaats afgescheiden met een gemetselde muur.</p> <p data-bbox="454 1422 1398 1731">Het <u>woonhuis</u> is boven een kelder twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak haaks op de straat met een eindschild aan de straatzijde. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en er is een vernieuwde houten bakgoot op klossen. In het oostelijke dakvlak zijn twee moderne dakkapellen met zadeldakjes. De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Alle vensteropeningen hebben een hardstenen onder- en bovendorpel. Alle ramen zijn vernieuwd. De toegang bevindt zich in de oostelijke gevel. De straatgevel is twee vensterassen breed en heeft zowel op de begane grond als eerste verdieping twee vensters. Onder aan is een kelderlicht met hardstenen boven- en onderdorpel. Boven de eerste verdieping zijn gesmede muurankers aangebracht met de initialen 'H. D.'.</p> <p data-bbox="454 1740 1398 1892">De <u>afsluitende muur</u> is opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband en beëindigd met een gemetselde rollaag. Bij het woonhuis maakt de muur een hoek naar het zuiden, alwaar de toegangsdeur naar de binnenplaats is. Bij de aansluiting op de oostelijke schuur is een tweede deur. De muur en deuren zijn in de late twintigste eeuw tot stand gekomen op de plek van een poort. De muur valt niet onder de bescherming.</p> <p data-bbox="454 1901 1398 2018">De <u>oostelijke schuur</u> heeft een zadeldak haaks op de straat, gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Het oostelijke dakschild loopt door over een uitbouw aan die zijde. Ook deze is in baksteen opgetrokken. In de kopgevel aan de straat is te zien dat het bouwvolume ooit opgehoogd is: de oude topgevel met vlechtingen is nog zichtbaar. Ook</p>

	<p>de nieuwe geveltop heeft gemetselde vlechtingen. Op de begane grond is een stalvenster met een gemetselde segmentboog, een bakstenen onderdorpel en een zesruits stalen raam. In de geveltop is een laadluik met een oorspronkelijk houten kozijn en luik met gesmede gehengen. Boven de begane grond zijn S-vormige muurankers aangebracht, in de geveltop zijn platte gesmede ankers. De oostelijke zijgevel is in verband gemetseld met de oostgevel van de zuidelijke schuur. Rechts hiervan is een lage poortopening met een gemetselde ontlastingsboog en een dubbele houten deur. Boven de poort is een laadopening met houten luik.</p> <p>De <u>zuidelijke schuurvleugel</u> is één bouwlaag hoog en heeft een zadeldak met de nok parallel aan de Brigidastraat. Ook dit dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en er zijn zinken mastgoten. De oostelijke gevel is een topgevel, met op de begane grond rechts een hoge poortopening met houten poort. In de ontlastingsboog is een hardstenen sluitsteen met de inscriptie: 'N.D G.S. 1876', de initialen van het echtpaar dat de hoeve liet bouwen en het bouwjaar. De geveltop is voorzien van vlechtingen.</p> <p>Aan de achter- en oostzijde van de schuur hebben aanbouwen gestaan, die recentelijk gesloopt zijn, maar wel een aftekening in de gevels hebben achtergelaten.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren rondom de kerk. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de omvang en hoekligging. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • het een goed en relatief gaaf voorbeeld van een negentiende-eeuws boerderijcomplex is in Itteren en omgeving. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels • de gemetselde vlechtingen in de topgevels • het oorspronkelijke laadluik van de oostelijke schuur • de jaarsteen van de zuidelijke schuur • de gesmede muurankers
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om de ‘littekens’ die de verdwenen aanbouwen bij de zuidelijke schuur hebben achtergelaten weg te werken en het oorspronkelijke schone metselwerk in deze gevels te herstellen.

ADRES	Brusselseweg 621 6219 NP Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Pompstation Caberg Huidige functie: Leegstand
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	<div data-bbox="448 465 884 801" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="448 808 703 837" data-label="Caption"> <p>Brusselseweg 621: grondplan</p> </div> <div data-bbox="448 864 884 1191" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="448 1198 724 1227" data-label="Caption"> <p>Tegeltableau van Jerome Goffin</p> </div> <div data-bbox="448 1254 884 1491" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="448 1498 759 1527" data-label="Caption"> <p>Wandschildering van Jerome Goffin</p> </div> <div data-bbox="900 524 1370 907" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="900 913 1139 943" data-label="Caption"> <p>Gevelaanzicht zuidwestzijde</p> </div> <div data-bbox="900 969 1370 1308" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="900 1314 1139 1344" data-label="Caption"> <p>Gevelaanzicht zuidoostzijde</p> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Pompstation uit 1955 naar ontwerp van stadsarchitect Frans Dingemans</p> <p>Beschrijving Vrijstaand bouwwerk dat opgebouwd is uit drie bouwblokken die onderling verbonden zijn door smallere tussengeledingen. Het bouwblok aan de oostzijde heeft een zolderverdieping die via een buitentrap aan de oostgevel bereikbaar is. Dit bouwblok heeft een zadeldak dat dwars op de Brusselseweg is georiënteerd. Het middelste bouwblok is langgerekt en dit bouwdeel heeft geen bovenverdieping en het zadeldak is parallel aan de weg georiënteerd. Het westelijk bouwblok is vrij klein en het zadeldak is weer dwars op de weg gericht. Alle daken zijn gedekt met geglazuurde zwarte OVH-pannen. De mastgoten zijn verdwenen. De kopgevels van alle bouwblokken hebben allemaal een zelfde opbouw en ze steken iets verder uit ten opzichte van de zijgevels en ze versmallen enigszins van onder naar boven. Bovenaan zijn uitkragende schouderstukken gemetseld. Alle gevels zijn wit geschilderd. In de gevels zijn vensters en ventilatie-</p>

	<p>openingen aangebracht in verschillende formaten. In het interieur van het middelste bouwblok zijn wanddecoraties aangebracht van de hand van Jerome Goffin: bestaande uit een wandschildering van de stedenmaagd voor de St. Pietersberg en een tegeltableau van een zittende stedenmaagd met een omkaderd paneel met de namen van de stichters van het pompstation.</p> <p>Het pand wordt in 2018 verbouwd tot wellnesscentre naar een plan van architect Vullings</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden, en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de bijzondere schakering van bouwvolumes • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van architect Frans Dingemans • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering bezit zoals de taps toelopende kopgevels; dakoverstek en geglazuurde pannen. • De beide kunstwerken van Jerome Goffin • Vanwege de typologie van het bouwwerk als voormalig pompstation
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Aanvullende richtlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen

ADRES	Brusselseweg hoek Postbaan 8
GEGEVENS	Bunker
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Bunker Brusselseweg hoek Postbaan 8</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding</p> <p>De bunker aan de Brusselseweg maakt deel uit van een krans van vier kazematten die aan de uitvalswegen van Zuid en West Maastricht zijn gebouwd met front richting België. Deze kazematten zijn in 1939 gebouwd door aannemer L. Tummers, in opdracht van bureau Stellingbouw van de Geniedienst van het Nederlandse leger. Met de oplopende spanning aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog was Nederland genoodzaakt tot het verstevigen van oude- en nieuwe aanleggen van nieuwe verdedigingslijnes. Naast onderhavig exemplaar werd er ook één gebouwd aan de Tongerseweg, een aan de Bilserberaan en een aan de Cannerweg.</p> <p>Beschrijving</p> <p>De gewapende betonnen kazemat is van het type S, en is een eenvoudige en in vergelijking met ander type kazematten goedkope gevechtsofstelling. Dit type wordt vanwege de vele uit het beton stekende maskeringhaken voor camouflagenetten ook wel 'stekelvarken' of 'spinnenkop' genoemd. Door de driezijdig afgeschuinde frontzijde met drie schietgaten bood de kazemat gelegenheid om met een lichte mitrailleur zowel frontaal als flankerend vuur in drie richtingen te geven. Het schootsveld vanuit de schietgaten overlapt elkaar gedeeltelijk en bedroeg 190 graden. Door de aard van de kazemat was deze uitermate geschikt om langs lineaire elementen of wegen geplaatst te worden en overschrijding of passering daarvan te verhinderen. Een nadeel van de kazemat was de relatief geringe frontdekking van tachtig centimeter dikte. In de keelzijde is een lage toegangsdeur aangebracht. De kazemat is gefundeerd op een betonnen werkvloer. Ook resterende metalen elementen aan en in het exterieur en interieur zijn van belang, zoals de schietblinden (verwijderd), deuromlijsting met scharnieren (verwijderd), de resterende bevestigingshaken aan de keelzijde van de kazemat voor de, nooit aangebrachte, telefoonverbinding en de nog aanwezige buizen voor luchtverversing.</p>
WAARDERING	<p>De kazemat heeft een cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daarop volgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is bouwhistorisch van belang vanwege de toepassing van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten en structuren inzake de nationale landsverdediging. De kazemat heeft ensemblewaarde als onderdeel van de verdedigingslinie die in 1939 aan de westzijde van de stad is aan gelegd.</p> <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de constructie van de betonnen wanden en bovendeck • de originele schietopeningen • maskeringhaken

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Cannerweg 682 6213 ND Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, dak, buitengevels
FOTO'S	 <p>Cannerweg 682</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Hoeve uit 1894, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een dwars geplaatst zadeldak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Aan het voorste dakvlak is een zinken mastgoot bevestigd. De voorgevel heeft een gepleisterde plint en is daarboven opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd. Er zijn gemetselde hoeklisenen en tussen de twee bouwlagen is een gemetselde sierlijst met kruismotief. De gevel bestaat uit vier traveeën van verschillende breedte. In een brede travee aan de rechter zijde is een segmentboogvormige wagenpoort met hardstenen aanzet- en sluitstenen. In de sluitsteen is gebeiteld: 'R.M. M.B. 1894'; de initialen van het echtpaar dat de hoeve in 1894 liet bouwen. Links en rechts ervan zijn gietijzeren schotelankers geplaatst. De poortopening is opgevuld met een moderne houten raampui. Links ervan is een brede, rechte gevelopening met daarin een moderne voordeur met zijramen. In de tweede travee van links is een rechthoekig, smal venster met vernieuwd raam. Geheel links is een breed venster met een driedelig modern raam met bovenlichten. De drie linker gevelopeningen hebben een gemetselde rollaag aan de bovenzijde. Op de eerste verdieping zijn in de eerste en derde gevelas brede vensters met vernieuwde, driedelige houten ramen. In de tweede en vierde gevelas zijn smalle vensters met vernieuwde houten ramen. Boven de gevelopeningen zijn rechte gemetselde rollagen, die worden verbonden door een geprofileerde lijst van baksteen, die mee vormt met de rollagen. De zijgevels zijn opgetrokken in mergelsteen. De rechter zijgevel heeft vijf lage, rondboogvormige vensters en decoratieve gietijzeren muurankers. Op de begane grond is een later aangebrachte toegang met een rondboogvorm. Ten noorden van het gebouw is een recente (na 2014) garage-aanbouw die niet onder de bescherming valt.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "kenmerkend" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk en de muurankers. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische

	<p>kenmerken van het streekeigen bouwen in de late negentiende eeuw heeft.</p> <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk (lisenen en lijst) • de hardstenen aanzet- en sluitstenen • de schotelankers en gietijzeren ankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • de sobere architectuur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Cannerweg 684 6213 ND Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, dak, buitengevels
FOTO'S	 <p>Cannerweg 684</p> <p>Detail brandverzekeringsplaatje</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Traditioneel woonhuis met een kern van vóór 1830, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand met een L-vormige plattegrond en een asymmetrisch zadeldak. Het dak is gedekt met rode Hollandse pannen. In het voorste dakvlak is een modern dakvenster en een gemetselde schoorsteen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p>De buitengevels zijn voornamelijk in mergelsteen opgetrokken. Alleen het rechter, terugliggende deel van de voorgevel is (hersteld) in baksteen. In dit geveldeel is rechts een deur met een hardstenen bovenlatei. Daarboven een bijzonder detail in de vorm van een (brandbestendig midden 19de eeuw) brandverzekeringsplaatje. Links ervan is een venster met hardstenen bovenlatei en onderdorpel. De deur en de ramen zijn modern. Op de eerste verdieping zijn in een latere fase twee kleine vensters met bakstenen onderdorpels aangebracht. Ze hebben moderne houten ramen. In het linker deel van de gevel is een (niet oorspronkelijk) venster met een hardstenen onderdorpel, gemetselde rollaag aan de bovenzijde en modern houten raam. In het mergelstenen muurwerk van de linker zijgevel is duidelijk te zien dat het pand ooit naar achteren is uitgebreid. In de oudere topgevel zijn gietijzeren muurankers aangebracht.</p> <p>Het pand staat als L-vormig bouwvolume reeds aangegeven op de kadastrale minuutkaart uit 1830 en bestond toen uit twee woningen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object een van de weinige historische gebouwen aan de Cannerweg van vóór 1830 is. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het mergelstenen muurwerk • de hardstenen dorpels en lateien • brandverzekeringsplaatje • de gietijzeren muurankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren en uitbreiding naar achteren) • te weinig uniciteit (sobere architectuur)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Cannerweg 688 6213 ND Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p>Cannerweg 688</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca.1900, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, boven een kelder opgebouwd uit twee bouwlagen onder een dwars geplaatst zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. Aan de voorzijde is een zinken bakgoot. De voorgevel heeft een mergelstenen basement met daarin links een breed kelderlicht met oorspronkelijk stalen raam. Daarboven is de gevel opgetrokken in oranje- en gele verblendsteen in kruisverband, voorzien van oorspronkelijk voegwerk. De ingang bevindt zich rechts en deze is toegankelijk via een hardstenen trap. Er is een vernieuwde houten voordeur met bovenlicht. Links van de voordeur is een breed venster en op de verdieping is links een breed venster en rechts een smal venster. Ze bevatten houten ramen die vernieuwd zijn op basis van het oorspronkelijke model (met een decoratieve rondboogvorm in de twee grote ramen) en ze hebben hardstenen onderdorpels. Alle gevelopeningen hebben een omlijsting van geprofileerde rode en gele baksteen, met mergelstenen sierblokken op de boven- en onderhoeken en een mergelstenen diamantkop als sluitsteen. Boven de begane grond zijn vier decoratieve tegeltafels aangebracht, samengesteld uit meerkleurige, beschilderde cementtegels. Verspreid over de gehele gevel zijn mergelstenen diamantkoppen aangebracht ter versiering. De gevel wordt afgesloten door een olijf-vormige mergelstenen kroonlijst, die de bakgoot ondersteunt. Beide zijgevels zijn in mergelsteen opgetrokken. Het pand vertoont sterke stilistische overeenkomsten met Lage Kanaaldijk 128. Aan de achterzijde is een moderne uitbouw, die niet onder de bescherming valt.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de vrije ligging aan de Cannerweg. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het bijzonder een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, siertegelwerk en de mergelstenen sierstenen.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de mergelstenen sokkel • het stalen kelderraam • de hardstenen trap • de hardstenen dorpels • het siermetselwerk • het oorspronkelijke voegwerk • de mergelstenen sierstenen • het siertegelwerk • de kroonlijst
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Cannerweg bij nr.451 6213 NC Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: bunker Huidige functie: bunker
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De bunker aan de Cannerweg, geschutzijde</i> <i>De toegang aan de noordzijde</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Betonnen bunker uit de Tweede Wereldoorlog, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving De bunker is opgebouwd uit gewapend beton en is één laag hoog, met een platte afdekking. Het grondplan bestaat uit een rechthoek, waarvan twee hoeken aan de zuidzijde zijn afgeschuind. In de drie gevelvlakken aan de zuidzijde van de bunker, zijn geschutopeningen, die later dichtgezet zijn. De achterzijde is recht en hierin bevindt zich de toegang, waarvan de stalen deur verdwenen is. De bunker werd geplaatst na de mobilisatie van 1939. De Cannerweg is en was een verbindingsweg naar België, die men wilde kunnen verdedigen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de vrije ligging in het veld en de (functionele) oriëntatie richting Canne/België. • het een typologische waarde heeft als een utilitaire militaire constructie uit de Tweede Wereldoorlog in de omgeving van Maastricht. • het object van betekenis voor de plaatselijke geschiedenis is, als herinnering aan de mobilisatie van 1939 en aan daarop volgende de Tweede Wereldoorlog. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de betonconstructie
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is wenselijk de bunker te behoeden van verder verval en de graffiti te verwijderen.
- Gezocht moet worden naar de mogelijkheden om de bunker opnieuw middels een (stalen) deur en het openen van de geschutgaten, zodat het oorspronkelijke karakter weer hersteld wordt en het interieur beschermd wordt tegen verder verval.

LOCATIE	Dalingsweg bij Susserweg 201 Maastricht
GEGEVENS	Apostelgroeve of Louwberggroeve, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
STATUS	Dominant Bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De ingang aan de Dalingsweg, met de Apostelhoeve op de achtergrond</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>De groeve werd voor het eerst ontgonnen in de late vijftiende eeuw door de Stichting XII Apostelenhuis. Vanaf 1770 werden er blokken gezaagd. Na 1945 werd de groeve gebruikt als champignonkwekerij en kort als wijnopslag.</p> <p>De groeve kent twee etages en enkele kelders en strekt zich uit onder de bovengelegen hoeve en aangrenzende gebieden. De ingang aan de Dalingsweg is opgebouwd uit mergelsteen met in het midden een bakstenen segmentboogpoort. In de hardstenen sluitsteen is het jaartal '1772' gekrast. De poort is van recente datum. De ingang is begin 21^e-eeuw gerestaureerd.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve in de Louwberg, waar reeds vanaf de vijftiende eeuw sprake is van mergelwinning.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	De Beente 37 6229 AV Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: klooster Huidige functie: woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, straatgevels, daken
FOTO'S	 <p><i>De kapel (De Beente 37)</i> <i>Overzicht van het complex vanuit het noorden</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, met kapel en schoolgebouw. De oudste bouwdelen dateren uit de late negentiende eeuw, de kapel uit 1933.</p> <p>Beschrijving Het complex bestaat uit verschillende bouwvolumes die in een L-vorm gegroepeerd zijn op de hoek van de Heugemerstraat en De Beente aan de rand van de historische dorpskern van Heugem.</p> <p>Aan De Beente ligt de <u>kapel</u>, met de langgevel in de rooilijn van de straat. De kapel is één bouwlaag hoog (van binnen later opgedeeld in twee etages) en wordt gedekt door een zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen. In het voorste dakvlak zijn moderne dakramen aangebracht. Op de nok staat een zinken dakruiter. De bakgoot is bekleed met kunststof schrootjes.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband. In de straatgevel zijn vijf rondboogvensters met vernieuwde ramen. Tegen het onderste deel van de ramen zijn rolluiken bevestigd. De ontlastingsbogen zijn versierd met een naar voren springende bakstenen boog van koppen. Onder de goot zijn tussen de vensters gesmede sierankers aangebracht met een kruisvorm. In de noordgevel, een topgevel, zijn drie dichtgemetselde rondboogvensters, waarvan de middelste hoger is dan de buitenste twee. Tegen deze gevel staat een éénlaags bouwdeel dat oorspronkelijk dienst deed als sacristie, maar in 1984 verbouwd is tot ingangsportiek van de kapel. Het heeft een zadeldakje gedekt met muldenpannen. De toegang is in 1984 aangebracht.</p>
WAARDERING	<p>Het complex is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het complex onderdeel uitmaakt van een laatnegentiende- en vroegtwintigste-eeuwse uitbreiding van de historische dorpskern van Heugem. • het complex ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het gebouw of object mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. Het gaat om het vroegere klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, die op deze plek bijdroegen aan het onderwijs en de verpleging van de bevolking van Heugem. • het om een organisch gegroeid geheel gaat, uit verschillende bouwperiodes, die een functionele eenheid vormen.

	<ul style="list-style-type: none"> • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een religieuze en maatschappelijke ontwikkeling bezit. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bouwvolume en de vormgeving van de straatgevel van de kapel • de dakruiter van de kapel <p>het gebouw is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit door latere wijzigingen. • te weinig uniciteit door de sobere, functionele vormgeving.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om, indien de ramen van de kapel vervangen moeten worden, de indeling van de nieuwe ramen te baseren op de oorspronkelijke ramen. • Tevens is het wenselijk de rolluiken aan de kapelramen te verwijderen en te vervangen door een voorziening aan de binnenzijde.

ADRES	Duitse Poort 2 t/m 12 & Heugemerweg 1 t/m 9A 6221 VA Maastricht 6221 GD Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, dak, buitengevels
FOTO'S	 <p data-bbox="475 1010 699 1037"><i>Heugemerweg 1 t/m 11</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 1081 555 1108">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1115 1382 1234">Complex van 12 stadswoningen tussen Duitse Poort en Heugemerweg. Het complex is gebouwd in het jaar 1921 naar een ontwerp van A. Boosten en J. Ritzen. J. Budé, handelaar in bouwmaterialen, trad waarschijnlijk zelf als aannemer op. Er werden twee maal zes woningen gebouwd in een aaneengesloten rij.</p> <p data-bbox="456 1272 587 1299">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1305 1382 1648">Het complex bestaat uit 12 aan een geschakelde woningen met twee aan twee gekoppelde entreepartijen en met dwars geplaatste insteek kappen boven een doorgetrokken gootlijst. De woningen hebben twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een zadeldak dat gedekt is met grijze OHV-pannen, waarbij aan de voorzijde van de panden grote dakkapellen zijn aangebracht. Deze dakkapellen lopen uit in een spits dak met rechthoekige samengestelde ramen. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een witte kleur geschilderd. De voorgevel heeft per woning een vensteras. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met samengestelde vensters, gelede vensters en ongedeelde vensters. In de tweede bouwlaag bevindt zich een erker met samengestelde ramen met ongedeelde vensters.</p> <p data-bbox="456 1655 1382 1774">De gekoppelde deuropeningen bevinden zich in het midden van het pand en deze bevatten rechthoekige houten glasdeuren. Boven de meeste entrees bevindt zich een houten luifel. De voorgevel is opgemetseld met mangaanbruine bakstenen met metselwerk in staand verband en heeft een plint van Kunrader steen.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="456 1816 587 1843">Waardering</p> <p data-bbox="456 1850 1382 1939">De grote steekkappen tegen de daken zijn opvallend, naast de mooi geprofileerde ingangen en de flauwe bocht van de raamkozijnen op de begane grond. De twee rijen hebben een sokkel van ruw bekapte Kunradersteen (mergel)</p> <p data-bbox="456 1946 1382 2036">Het pand is van regionaal belang en heeft een positieve waardering vanwege de architectuurhistorie, ensemblewaard, gaafheid en zeldzaamheid. Bovendien is het pand vanwege de vormgeving en materiaalgebruik een kenmerkend voorbeeld van de typologie.</p>

	logische ontwikkeling van het woonhuis en versterkt de ruimtelijke karakteristiek en de belevingswaarde van het straatbeeld van deze woonbuurt.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Edisonstraat 2 / Voltastraat 45 6224 GK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Pastorie Huidige functie: Pastorie
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Edisonstraat 2</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Pastorie, gebouwd in 1924, naar ontwerp van Alphons Boosten in de stijl van het Traditionalisme. Het pand ligt binnen de bebouwde kom achter de rooilijn. Verder is het pand gesitueerd naast de O.L.V. van Lourdes kerk, op de hoek van de Edisonstraat en de Voltastraat.</p> <p>Beschrijving Tweelaags pand met kelder en kapverdieping onder tentdak, gedekt met Hollandse pannen met brede bakgoot. Op de punt van het dak is een piron aangebracht. Het pand heeft drie forse schoorstenen; twee aan de rechterzijgevel en een aan de linker- zijgevel. In het dakschild in zowel voorgevel als achtergevel bevindt zich een dakkapel. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in Vlaams verband, waarbij de plint is afgesloten door een rollaag. De vensters, met roedeverdeling, zijn onder rollaag en hebben geen onderdorpel. Onder de vensters op de verdieping is een waterlijst aangebracht.</p> <p>De voorgevel heeft in de eerste bouwlaag een teruggelegen deur onder luifel en bovenlicht, die is geflankeerd door twee grote zesruits-vensters. De tweede bouwlaag heeft een loggia met aan weerszijden twee achttienruits vensters. Tussen de loggia bevindt zich een driehoekige uitgebouwd venster. De loggia heeft een houten cassettenplafond en een leuning die steunt op een zestal bollen.</p> <p>De rechterzijgevel heeft in de eerste bouwlaag een kleine taps toelopende erkeruitbouw met aan weerszijden een smal venster. De tweede bouwlaag heeft een venster in de vorm van een kruis aan weerszijden geflankeerd door een smal zesruits venster. De achterzijde heeft een eenlaags uitbouw met plat dak van latere datum. Links van deze uitbouw is een venster. Boven de uitbouw is het oorspronkelijke bovenlicht van de achterdeur nog zichtbaar. De tweede bouwlaag heeft een smal zesruits venster, geflankeerd door twee twaalf-ruits vensters. De linkerzijgevel heeft in de eerste bouw- laag een smalle erkeruitbouw met bovenlichten en een venster. De tweede bouwlaag heeft een achttienruits venster en een twaalfruits venster. De tuinafscheiding is deels in rustica blokken uitgevoerd. Het pand heeft een symmetrische gevelbouw.</p> <p>Aan de achtergevel is een eenlaagse aanbouw onder plat dak uit de jaren >70, welk onderdeel niet is beschermd. Een vensterkozijn aan de achtergevel is vernieuwd.</p>
WAARDERING	De pastorie is van belang vanwege de cultuurhistorische waarde omdat het de

	<p>ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden vertegenwoordigt. Ook is het van belang voor de typologische ontwikkeling van de pastorie. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijl en de detaillering, zoals het raam in de vorm van een kruis en het metselwerk. Tevens is het pand van belang binnen het oeuvre van architect Alphons Boosten.</p> <p>Het gebouw heeft ensemblewaarden vanwege de situering naast de kerk en is nauw verbonden met de ontwikkeling van de wijk Oostermaas.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Edisonstraat 4 6224 GK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: bewaarschool Huidige functie: buurthuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: buitengevels, dak
FOTO'S	 <p><i>De achtergevel van Edisonstraat 4</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige bewaarschool van architect F. Peutz uit 1936, gelegen binnen de bebouwde kom van Wittevrouwenveld.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd uit één bouwlaag onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met oranje Romaanse pannen. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. In het achterste dakvlak zijn zes oorspronkelijke dakkapellen met een getoogd dakje en oorspronkelijke, meerruits houten ramen. De buitengevels hebben een plint van grof behakte Kunradersteen en zijn daarboven opgetrokken in gladde mergelsteen. In de achtergevel is links een gevelhoog venster met een oorspronkelijk, meerruits houten raam. Rechts ervan zijn drie brede vensters met forse bovenlateien en vierdelige, meerruits ramen. Ze hebben keramische onderdorpels. In de noordelijke kopgevel is op de begane grond links een moderne toegang. Rechts ervan is een dichtgezet oculusvenster. In de geveltop is een oorspronkelijk, getoogd venster met een oorspronkelijk houten raam. Oorspronkelijk had het gebouw een haakse vleugel aan de noordzijde, die bij een recente renovatie verwijderd is. Bij deze verbouwing is aan de voorzijde een groot bouwvolume toegevoegd, dat niet onder de bescherming valt.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object een ensemble vormt met de naastgelegen O.L.V. van Lourdeskerk, die gelijktijdig door Peutz ontworpen werd voor de parochie. Beide gebouwen kennen dezelfde materialisering van de gevels. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke Nederlandse architect, Frits Peutz. • het bijzonder materiaalgebruik heeft, namelijk de gevels van Kunrader en mergelsteen.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de plint van Kunrader steen • de mergelsteen • de oorspronkelijke ramen • de keramische onderdorpels • de dakkapellen <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (sloop vleugel, aanbouw en interne verbouwing)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Frankenstraat 138 6224 GM Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, dak, buitengevels
FOTO'S	 <p data-bbox="451 900 609 922"><i>Frankenstraat 138</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="451 967 568 990">Inleiding</p> <p data-bbox="451 999 1412 1088">Woonhuis met winkel gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is omstreeks 1931 gebouwd in de Traditioneel-ambachtelijke stijl.</p> <p data-bbox="451 1124 609 1146">Beschrijving</p> <p data-bbox="451 1155 1412 1312">Hoekpand met afgeschuinde hoek, opgebouwd uit twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een mansardedak dat gedekt is met pannen, waarbij aan de voorzijde van het pand vier dakkapellen zijn aangebracht. Deze dakkapellen hebben een plat dak. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een witte kleur geschilderd.</p> <p data-bbox="451 1321 1412 1469">De voorgevel heeft vijf vensterassen. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met ongedeelde vensters en gekoppelde vensters. Rechts van het pand bevindt zich een ingangspartij en deze bevat een rechthoekige houten deur met glas in lood bovenlicht. In de tweede bouwlaag bevindt zich op de kop een gemetselde erker met een houten rechthoekig samengesteld venster.</p> <p data-bbox="451 1478 1412 1568">Op de begane grond bevindt zich in de afgeschuinde hoek de ingangspartij van de winkel, deze bevat een rechthoekige houten glasdeur die aan beide zijde geflankeerd wordt door etalagevenster met glas in lood bovenlicht.</p> <p data-bbox="451 1576 1324 1599">Het pand is opgemetseld met bakstenen in een decoratief diagonaal blokverband.</p> <p data-bbox="451 1635 603 1657">Waardering</p> <p data-bbox="451 1666 1412 1756">Het pand heeft ensemblewaarden met de directe omgeving. De architectuurhistorische waarde is beperkt. De gaafheid van het pand is aangetast. Er zijn nieuwe vensterkozijnen, deuren en dakkapellen geplaatst.</p> <p data-bbox="451 1765 1161 1787">Typologisch niet zeldzaam. Geen hoge cultuurhistorische waarden.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="451 1832 1412 1890">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="451 1899 1308 1957" style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p data-bbox="451 1993 1412 2016">Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de afgeschuinde hoekoplossing • het metselwerk in diagonaal blokverband. • Glas-in-loodramen met artdeco decoratie bij de ramen van de winkel <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren en uitbreiding naar achteren) • te weinig uniciteit (sobere architectuur)
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Frankenstraat 140 (140a11 t/m 140c31) 6224 GT Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: winkelhuis met magazijn Huidige functie: studentenwoningen/bedrijf
STATUS	Kenmerkend bouwwerk; Bouwvolume; dak (excl dakkapellen) en straatgevels
FOTO'S	 <p><i>Frankenstraat 140</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding</p> <p>Voormalig winkelhuis met bovenwoning gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het jaar 1931 in de stijl van het Traditionalisme naar een ontwerp van architect J. Schoonlingen en in 1933 verbouwd naar een ontwerp van architect J. Sprenger.</p> <p>Beschrijving</p> <p>Hoekpand opgebouwd uit drie bouwlagen en een zolderverdieping onder een schilddak dat gedekt is met pannen, waarbij aan de voor- en zijgevel drie moderne dakkapellen zijn aangebracht. Deze dakkapellen hebben een plat dak. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten overstekende daklijst.</p> <p>De begane grond bestaat, behoudens de twee entrees van de bovengelegen woningen, volledig uit bedrijfsruimte. In het gevelvlak zijn twee omhoogstekende schoorsteenkanalen zichtbaar die de overstekende dakrand doorsnijden.</p> <p>De voorgevel heeft twee vensterassen en de zijgevel heeft drie vensterassen. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met verschillende type ramen met grote glas in lood bovenlichten. De glas in lood bovenlichten vormen qua oppervlak de helft van de totale vensters en liggen iets verder naar voren, ongeveer gelijk met het gevelvlak. De hoek wordt gevormd door twee erkerachtige ramen met samengestelde vensters met eveneens grote glas in lood bovenlichten.</p> <p>De deuropeningen bevinden zich links en rechts van het pand en deze bevatten rechthoekige houten deuren met glaspaneel en luifel. De bedrijfsentree bevindt zich op de hoek van het pand en deze bevat een rechthoekige houten deur met glaspanelen. Het pand is opgemetseld met bakstenen met metselwerk in kettingverband en heeft natuursteen op de begane grond.</p>
WAARDERING	Waardering

Het complex is van belang voor de Gemeentelijke Monumentenlijst. Het heeft architectuurhistorische waarde. Het pand heeft ensemblewaarden met de directe omgeving.

Het pand heeft een bescheiden architectuurhistorische waarde die zich beperkt tot de aardig vormgegeven glas-in-lood bovenlichten en de Art Deco consoles onder de schoorstenen. Deze details worden echter niet doorgezet en de rest van het pand is sober van opzet en heeft geen hoogwaardige detaillering.

De gaafheid van het pand is aangetast. Op de begane grond is een nieuwe winkelpui geplaatst evenals nieuwe deuren. Er zijn grote dakkapellen in de dakschilden geplaatst. Met name de dakkapellen verstoren het beeld. Typologisch is het pand niet zeldzaam en heeft geen noemenswaardige cultuurhistorische waarden.

Het bouwwerk is kenmerkend gewaardeerd vanwege genoemde aantastingen aan het originele concept.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- Winkelentree op de hoek met een terug liggende deur met glaspaneel en bovenlicht.
- Kozijnen met dominante glas-in-lood bovenlichten.
- De twee omhoogstekende schoorsteenkanalen die op gestileerde natuurstenen consoles rusten

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische axtentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Frankenstraat 153 6224 GM Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: winkelwoonhuis Huidige functie: café met bovenwoning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk; bouwvolume, dak en straatgevels
FOTO'S	 <p>Frankenstraat 153</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig winkelhuis met bovenwoning gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het jaar 1931 in de stijl van het Traditionalisme naar een ontwerp van architect F. Peutz.</p> <p>Beschrijving Het café op nr. 153 met een grijze stucwerkgevel is opgebouwd uit twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een schilddak dat gedekt is met rode OHV-pannen, waarbij aan de voorzijde van het pand twee moderne dakkapellen zijn aangebracht. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een bruine kleur geschilderd. De voorgevel heeft drie- en de zijgevel heeft twee vensterassen. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de kozijnen zijn gevuld met vlakke ramen met merkwaardige subverdeling in verticaal staande kruisen. De deuropening naar het woongedeelte bevindt zich links van het pand en deze bevat een rechthoekige houten deur met glaspaneel. De terugliggende entree van het bedrijf bevindt zich in een portiek op de hoek en deze bevat twee rechthoekige houten gesloten deuren. De eerste bouwlaag heeft een grijze stucwerkgevel met een soort afdak bij de entree. De tweede bouwlaag is uitgevoerd in wit stucwerk.</p> <p>Waardering Het pand heeft ensemblewaarden met de directe omgeving. De architectuurhistorische waarde is beperkt, zonder detaillering of ornamentiek. De gaafheid van het pand is aangetast. Er zijn nieuwe vensterkozijnen, deuren en dakkapellen geplaatst. Tevens is het hele pand gepleisterd.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de hoekoplossing met entreepartij • het overkragende schilddak • <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • te weinig uniciteit (sobere architectuur)
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische axtentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Frankenstraat 167-173 6224 GN Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woningen Huidige functie: woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk, voorgevels en dak
FOTO'S	 <p>Frankenstraat 167-173</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Vijf woningen gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. De panden zijn gebouwd in het jaar 1933 in de traditionalistische stijl naar een ontwerp van architect Fritz Peutz.</p> <p>Beschrijving Aaneengeschakelde woningen, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak dat gedekt is met pannen. De voorgevels hebben telkens 2 vensterassen behalve het pand Frankenstraat 169 dat drie vensterassen bezit. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de vensteropeningen zijn gevuld met houten kozijnen met middenstijl en met samengestelde vensters met roedeverdeling. Het pand nr. 165 heeft een erkeruitbouw op de eerste verdieping. De deuropeningen zijn gekoppeld en bevatten rechthoekige houten deuren met decoratieve glas in lood bovenlichten in Art Decostijl. De voorgevels zijn opgemetseld met bakstenen. De woning nr. 167 heeft een vlakke poort met doorgang naar het achterliggende werkruimten.</p> <p>Waardering De woningen hebben waarde als onderdeel van een nog bestaande historische stedenbouwkundige structuur van sw wijk Wittevrouwenveld. De woningen zijn tevens typologisch van belang als voorbeeld van de ontwikkeling van geschakelde middenstandswoningen. Het object is van architectuurhistorisch belang door de stijl en detaillering. De woningen hebben redelijke mate van gaafheid, hoewel enkele vensterkozijnen zijn vernieuwd.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is kenmerkend gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • De detaillering van met name het gedetailleerde metselwerk en de glas-in-lood vensters in de bovenlichten van de voordeuren • Het ontwerp van waarde is in het oeuvre van architect Fritz Peutz

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De afwisseling in rithmering van de gevelopbouw van de verschillende panden • De ramen op de begane grond met bijzondere onderverdeling.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemer Kerkstraat 13 6229 AH Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk, voorgevel, zijgevels, dak
FOTO'S	 <p data-bbox="454 880 772 902"><i>De voorgevel en de westelijke zijgevel</i></p> <p data-bbox="454 1368 767 1391"><i>De voorgevel en de oostelijke zijgevel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1435 571 1458">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1464 1393 1523">Boerenhoeve met blokpleister uit de tweede helft van de negentiende eeuw en een oudere kern.</p> <p data-bbox="454 1561 612 1583">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1590 1393 1682">Haaks op de weg georiënteerd, rechthoekig bouwvolume van één bouwlaag hoog, gedekt met een zadeldak met de nok haaks op de weg. Het dak is gedekt met betonpannen en aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p data-bbox="454 1688 1393 1872">De buitengevels van het pand zijn voorzien van cementpleister. Er is sprake van een glad gepleisterde plint en daarboven een blokmotief. De oostelijke zijgevel is een blinde gevel. De voorgevel is een topgevel en deze heeft op de begane grond twee vensters en één venster in de geveltop. De vensters hebben een gepleisterde sieromlijsting met een dubbel groefmotief, ca.1915. De houten ramen dateren uit de late twintigste eeuw. De vensters op de begane grond hebben hardstenen onderdorpels.</p> <p data-bbox="454 1879 1393 2024">De westelijke zijgevel is vier traveeën breed. In de tweede en vierde travee bevinden zich twee toegangen en deze hebben elk een moderne houten deur en vlakke, gecementeerde omlijsting. In de eerste en derde travee is een venster met een hardstenen dorpel. Het linker venster is in een later stadium aangebracht. Het venster links van de rechter deur, in de derde travee van links, heeft een gepleisterde omlijsting met een getoogde</p>

	<p>bovenzijde. De houten ramen dateren uit de late twintigste eeuw. Rechts van de tweede deur is een kleine vensteropening.</p> <p>Onder de dakrand zijn in de laatste drie traveeën drie vensters met gecementeerde omlijsting. De linker twee hebben houten ramen uit de late twintigste eeuw. Het rechter venster is dichtgemetseld.</p> <p>In 1828 (kadastrale minuutkaart) was er sprake van een kleiner pand op deze plek, dat in de tweede helft van de negentiende eeuw of in de vroege twintigste eeuw moet zijn vergroot tot het huidige volume.</p> <p>Het volledige interieur van het bouwwerk is rond 1960 volledig vernieuwd.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwingsstructuur van de dorpskern van Heugem. • het gebouwtype met het haaks op de straat georiënteerde bouwvolume met zadeldak, gelegen in de rooilijn van de straat, typerend is voor de historische (agrarische) bebouwing van de dorpskern van Heugem. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van het sierpleisterwerk. • de straatgevel(s) een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het sierpleisterwerk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk met blokstuc en omlijstingen • de hardstenen onderdorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en voordeur) • de vernieuwing van het interieur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemer Pastoorstraat 12 6229 AG Maastricht	
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: jongensschool Huidige functie: basisschool	
STATUS	Dominant bouwwerk	
FOTO'S	 <p data-bbox="456 927 683 954"><i>De voorzijde van de school</i></p>	 <p data-bbox="1082 927 1398 954"><i>Detail van het beeld van Charles Vos</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 1464 571 1491">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1498 1398 1588">School in de dorpskern van Heugem. De school is in 1933 als jongensschool gebouwd in opdracht van het Kerkbestuur van de Heilige Michaël naar ontwerp van architecten G. Pluijm en M. Hillens in de stijl van het Traditionalisme.</p> <p data-bbox="456 1626 612 1653">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1659 1398 1783">Tweelaags schoolgebouw, met twee haaks op elkaar georiënteerde vleugels. De rechter vleugel is haaks op de weg georiënteerd en bestaat in feite uit drie aan elkaar geschakelde bouwvolumes met ieder een andere breedte en nokhoogte. De zadeldaken zijn gedekt met gesmoorde Romaanse pannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p data-bbox="456 1789 1398 1845">De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen met een bruinrode plint in kruisverband en daarboven muurwerk in rode baksteen in Noords verband.</p> <p data-bbox="456 1852 1398 2029">De toegang bevindt zich links in de westelijke zijgevel van het middelste bouwvolume in de rechter vleugel. Deze is voorzien van een trap en een portiek. De trap heeft gemetselde leuningen en hardstenen treden. Het portiek heeft gemetselde zijmuren en een plat (vernieuwd) dakje. Er is een oorspronkelijke, dubbele toegangsdeur met bovenlicht en ladderramen in de deuren. Rechts van de toegang is in de plint een keldervenster met tralies. Erboven zijn twee kleine vensters met oorspronkelijke houten ramen. Onder de</p>	

dakrand zijn nog vijf van deze vensters, met houten ramen. Op de hoek met de topgevel aan de straat is een kunststenen sculptuur geplaatst. Deze stelt de H. Michaël voor, die de draak doodt. Onder het kunstwerk, dat deels in het gebouw is verzonken, is een tekstband met de woorden: '1 sept – St. Michael bescherm onze jeugd – 1933'.

In de topgevel aan de straat zijn op de begane grond drie vensters met oorspronkelijke houten ramen. Tegen de geveltop is een ijzeren kruis bevestigd. In de oostelijke zijgevel van het voorste bouwvolume van de rechter vleugel zijn op de verdieping twee hoge vensters met houten ramen. Het tweede bouwvolume heeft aan de zuidzijde een hoge topgevel, die vrijwel blind is, op een klein rond venster in de geveltop na. De oostelijke zijgevel van dit bouwvolume heeft in beide bouwlagen twee brede vensters met driedelige ramen. Het onderste deel van ieder raam is nogmaals in tweeën opgedeeld. Oorspronkelijk hadden de ramen een roedenverdeling. Deze is verdwenen bij vernieuwing van het glas.

Het achterste bouwvolume heeft in de oostgevel op de begane grond een later ingebroken toegang met zijvenster (ca.1990). De linker vleugel, die parallel aan de straat is georiënteerd. In de zuidgevel (straatzijde) is in iedere bouwlaag een breed venster met driedelig houten raam. De ramen hebben een tweedeling aan de onderzijde, zoals de ramen in de oostelijke zijgevel van de rechter vleugel. De topgevel aan de westzijde van deze vleugel heeft slechts twee kleine vensters, waarvan één rond venster in de geveltop. Alle topgevels zijn gedecoreerd met forse kunststenen sierconsoles onder de aanzet van de top, die tevens dienen als gootconsole.

In het interieur zijn per bouwlaag drie klaslokalen: twee in de rechter vleugel en één in de linker. Aan de westzijde van de rechter vleugel is een verbindingsgang.

Op het achterterrein ligt een houten noodschool, die niet onder de bescherming valt.

WAARDERING

Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem.
- het een ensemble vormt met de nabijgelegen kerk en kapelanie, vanwege de gemeenschapsfunctie van deze gebouwen.
- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit.
- het elementen van kunsthistorische waarde bezit, namelijk de sculptuur van de H. Michael.
- het bijzonder materiaalgebruik, een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk en de sierconsoles onder de goot.
- het object een typologische zeldzaamheid bezit, in relatie tot de gaafheid van het object. Het betreft een uniek ontwerp voor een basisschool uit het begin van de jaren dertig.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een culturele ontwikkeling bezit, zijnde de basisschool van Heugem.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- Het metselwerk (kettingverband)
- De sculptuur van de H. Michaël
- De kunststenen gootconsoles
- De oorspronkelijke ramen
- De oorspronkelijke toegang (trap, portiek en deuren)
- Het gevelkruis

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemer Pastoorstraat 15 6229 AG Heugem
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: parochiekerk Huidige functie: parochiekerk
STATUS	Dominant bouwwerk inclusief tuinmuur
FOTO'S	<div data-bbox="454 461 911 757"> <p data-bbox="454 763 667 790"><i>De westfaçade met toren</i></p> </div> <div data-bbox="935 461 1391 757"> <p data-bbox="935 763 1158 790"><i>De noordzijde van de kerk</i></p> </div> <div data-bbox="454 831 911 1507"> <p data-bbox="454 1514 603 1541"><i>Het koor uit 1905</i></p> </div> <div data-bbox="935 831 1391 1507"> <p data-bbox="935 1514 1286 1541"><i>Mariabeeld in de zijgevel van de sacristie</i></p> </div>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1581 571 1608">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1615 1398 1704">Parochiekerk H. Michaël met een koor uit 1905 en een schip uit 1960 naar ontwerp van architect F.P.J. Peutz. De toren uit ca.1750 en enkele interieurelementen zijn beschermd als rijksmonument.</p> <p data-bbox="454 1711 1398 1962">De geschiedenis van de parochiekerk van Heugem gaat terug tot de twaalfde eeuw, toen er al sprake was van een kerk in Heugem. In latere eeuwen werd het kerkgebouw diverse malen herbouwd en uitgebreid. In de tweede helft van de achttiende eeuw werd de kerk hersteld, waarbij vermoedelijk de huidige kerktoren tot stand kwam. In 1905 werd het koor vernieuwd, naar ontwerp van Jos Hollman. In 1960 werden het schip en de sacristie herbouwd naar ontwerp van Frits Peutz. Hierbij werden bouwmaterialen van het gesloopte gebouw hergebruikt, zodat er in de buitengevels nog oude baksteen en mergel waar te nemen is.</p>

Beschrijving

Vrijstaand kerkgebouw waarvan het koor uit 1905 een basilicaal grondplan heeft en het schip als zaalkerk is gebouwd. De oudere toren aan de westzijde wordt geflankeerd door twee uitbouwten (1960), waarvan de noordelijke als zijkapel dient en de zuidelijke als doopkapel. Het hoge koor (1905) heeft twee zijkapellen en elk van de drie traveeën heeft een halfronde abside aan de oostzijde. De abside van het koor is hoger dan die van de zijkapellen. Aan de noord- en zuidzijde van het koor zijn éénlaags uitbouwen uit 1960, die fungeren als sacristie/bijsacristie (noordzijde) en opslagruimte (zuidzijde). Alle daken zijn gedekt met leien en voorzien van zinken bakgoten.

Het bouwdeel uit 1905 (koor en zijkapellen) is opgetrokken in rode baksteen en voorzien van een gemetseld boogfries onder de goot en verdiepte gevelvlakken daaronder. De boogjes steunen op geprofileerde gele (kunst-)stenen kraagsteentjes. Zowel de hoge zijgevels van het koor als de gevels van de absiden zijn voorzien van rondboogvensters met een gemetselde omlijsting en onderdorpel en glas-in-loodramen.

Het bouwdeel uit 1960 (schip, torenaanbouwen en sacristie/bergkamer) is opgetrokken in baksteen met speklagen van mergelsteen. Een deel van het bouwmaterial is hergebruikt uit een ouder voorganger. Dit verklaart het rommelige metselverband van het bakstenen muurwerk. De westfaçade van het schip en de zijbeuken is een grotendeels blinde gevel met mergelstenen speklagen en gemetselde vlechtingen in de flauwe geveltoppen. Aan weerszijden van de toren zijn toegangen tot de kerk, voorzien van een hardstenen omlijsting en een dubbele houten deur. Op de hoek van de westgevel met de noordgevel is een hardstenen hoeksteen ingemetseld, met daarin de tekst 'herbouwd Ao D₁ 1960 + Christus hoeksteen van ons leven'. De uitbouwen naast de toren zijn ieder aan de westzijde voorzien van een rondboogvormig venster met glas-in-loodraam.

De beide zijgevels van het schip hebben vijf rondboogvensters met glas-in-loodramen. De vensteropeningen zijn voorzien van een dubbele gemetselde ontlastingsboog en een dunne hardstenen onderdorpel.

De beide uitbouwen aan weerszijden van het koor hebben een topgevel aan uiteinde, voorzien van vlechtingen in de top. De sacristie heeft in de noordgevel een beeldnis, met daarin een keramisch beeld van Maria met kind, gemaakt door de kunstenaar Wim van Hoorn.

Het kerkterrein wordt afgesloten door een lage tuinmuur afgedekt met een ezelsrug.

WAARDERING

Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische, bouwhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem. Als parochiekerk kunnen we zelf spreken van 'het' (religieuze) centrum van het dorp.
- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, vanwege de prominente ligging aan het plein.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van de verschillende bouwdelen.
- (een deel van) het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke Limburgse architect, Frits Peutz. Voor het schip en de zijbeuken koos hij voor een Traditionalistische vormgeving qua architectuur, die door het hergebruik van bouwmaterialen ook op materieel gebied refereert aan het oudere kerkgebouw op deze plek.
- door de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van historisch onderzoek bekend is dat het bouwwerk een oudere kern heeft en ook deels uit hergebruikt ouder bouwmaterial is opgebouwd. In de ondergrond zijn tevens archeologische resten van de oudere voorgangers te verwachten.
- het een bijzonder materiaalgebruik en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het siermetselwerk en de mergelstenen speklagen.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling bezit, als parochiekerk van Heugem, waarvan de geschiedenis teruggaat tot tenminste de twaalfde eeuw.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk van het koor (boogfriezen) en het schip (ontlastingsbogen en vlechtingen) • de mergelstenen speklagen • de glas-in-loodramen • het Mariabeeld in de noordgevel (Wim van Hoorn) • de gedenksteen op de noord-westhoek • de toegangen in de westgevel (1960, hardstenen omlijstingen en houten deuren)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemer Pastoorstraat 17 6229 AG Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: pastorie Huidige functie: pastorie
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: voorgevel, bouwvolume (inclusief aanbouwen), kapvorm, erfafscheiding
FOTO'S	 <p data-bbox="456 920 751 947"><i>De pastorie van de H. Michaelkerk</i></p> <p data-bbox="1102 920 1302 947"><i>Detail van de voordeur</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 994 571 1021">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1025 1398 1081">Pastorie van de H. Michaelkerk, gebouwd in 1953 naar ontwerp van Harry Koene in een sobere, traditionalistische Wederopbouwstijl.</p> <p data-bbox="456 1117 612 1144">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1149 1398 1305">Vrijstaand pand van twee bouwlagen hoog, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het voorste dakvlak wordt doorbroken door een gemetselde bakstenen topgevel, boven de centrale toegangstravee van de voorgevel. De dakvlakken zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. Op beide dakeinden staat een gemetselde schoorsteen.</p> <p data-bbox="456 1310 1398 1496">De voorgevel is opgetrokken in roodoranje baksteen en is vijf traveeën breed. In de middelste travee is de toegang, voorzien van een gemetselde trap en een gecementeerde omlijsting. De terug gelegen oorspronkelijke houten voordeur heeft een bovenlicht en zowel het deurvenster als het bovenlicht zijn voorzien van siersmeedwerk. Boven de toegang is een ruitvormige hardstenen gevelsteen aangebracht met het jaartal '1661', een wapenschild en een laurierkrans. Het wapenschild is van de familie Asch-Spijker.</p> <p data-bbox="456 1500 1398 1686">Links en rechts van de voordeur zijn steeds twee rechthoekige vensters en op de eerste verdieping is in iedere travee een rechthoekig venster. Ze hebben keramische onderdorpels en betonnen bovenlateien. De ramen zijn vernieuwd in kunststof. In de centrale geveltop is nog een klein venster met kunststof raam. Het toegangshekje aan de straat, met twee deurtjes bevestigd aan bakstenen kolommen, heeft siersmeedwerk in dezelfde stijl als de voordeur.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="456 1729 1398 1821">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="456 1825 1398 2033" style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem, waar het een functioneel ensemble vormt met de naastgelegen kerk. Het pand dient als pastorie en is dus onlosmakelijk verbonden met de kerk. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstroming betreft, namelijk het Traditionalisme, met invloed van de Bossche school.

	<ul style="list-style-type: none"> • het gebouw behoort tot het oeuvre van een verdienstelijke plaatselijke architect, Harry Koene. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siersmeedwerk en de gevelsteen. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling bezit. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de toegang (trap, omlijsting en deur) • het siersmeedwerk (voor deur, bovenlicht en erfafscheiding) • de gevelsteen uit 1661 <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen). • te weinig uniciteit, door de sobere vormgeving
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien de ramen vernieuwd moeten worden, de nieuwe ramen bij voorkeur laten aansluiten bij de oorspronkelijke materialisering en indeling van de ramen (zie bouwdoossier).

ADRES	Heugemerstraat 90 6229 AS Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: klooster Huidige functie: studentenwoningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, buitengevels, kapvorm (uitgezonderd de latere aanbouw aan de noordzijde met toegangsdeur en drie vierruits ramen)
FOTO'S	 <p data-bbox="450 833 619 855"><i>Heugemerstraat 90</i></p> <p data-bbox="922 833 1152 855"><i>Heugemerstraat 90 (links)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="450 900 568 922">Inleiding</p> <p data-bbox="450 931 1347 954">Representatief gebouw uit ca.1900 in een traditionele bouwstijl met siermetselwerk.</p> <p data-bbox="450 994 609 1016">Beschrijving</p> <p data-bbox="450 1025 1410 1240">Halfvrijstaand pand, bestaande uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok haaks op de Heugemerstraat. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan de dakrand is een houten bakgoot met houten sierconsoles. In het zuidelijke dakvlak zijn vijf moderne dakkapellen aangebracht met een plat dak, een brede omlijsting en een houten raam met twee draaivleugels. Aan de noordzijde van het hoofdvolume is een tweelaags oorspronkelijke aanbouw met lessenaardak. Ten noorden daarvan is een latere aanbouw die niet binnen de bescherming valt.</p> <p data-bbox="450 1249 1410 1433">De buitengevels van het hoofdvolume zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband en hebben een gecementeerde plint. De gevel aan de Heugemerstraat is een topgevel met een licht verdiept gevelvlak met hoeklisenen en een klimmend trapfries in de top. Op de begane grond zijn twee hoge vensteropeningen met ieder twee vierruits ramen, gescheiden door een betonnen tussendorpel. In de gevel van de aangrenzende uitbouw is eenzelfde venster.</p> <p data-bbox="450 1442 1410 1657">Op de eerste verdieping zijn twee vensters (en één in de uitbouw), met oorspronkelijke gemetselde segmentbogen en vernieuwde ramen met twee draaivleugels en een bovenlicht. Ze hebben moderne keramische onderdorpels. In de geveltop is een venster met een vernieuwde gemetselde segmentboog (oorspronkelijk was dit een rondboog) en een vernieuwd raam. De topgevel heeft gemetselde schouderstukken op decoratieve, hardstenen kraagstenen en de gevelranden zijn afgedekt met hardstenen afdekstenen. De aanbouw heeft één kraagsteen aan de rechterzijde.</p> <p data-bbox="450 1666 1410 2038">De gevel aan de Heugemer Pastoorstraat is qua maatvoering zeven traveeën breed. De rechter travee is geheel blind, maar op de begane grond is de aftekening van een éénlaags uitbouw te zien, met een zadeldakje haaks tegen de gevel. Deze oorspronkelijke uitbouw diende als een soort kapel en had een dakruitertje, volgens bouwtekeningen uit de jaren zestig. In de tweede travee is op de eerste verdieping een venster. De overige traveeën hebben in beide bouwlagen een venster, behalve de eerste van links, waar op de begane grond een moderne (nood-)uitgang gemaakt is. Alle vensters op de begane grond zijn modern en bestaan uit twee delen, gescheiden door een betonnen latei. Ze bevatten ieder twee vierruits ramen. Aan de bovenzijde zijn gemetselde rollagen. Op de eerste verdieping zijn nog twee oorspronkelijke vensteropeningen (tweede en vierde travee), de overige zijn eind twintigste eeuw toegevoegd. Ze bevatten ramen met twee draaivleugels en een bovenlicht. Boven iedere bouwlaag zijn gesmede muurankers aangebracht ter</p>

	<p>hoogte van de balklagen. Tegen de westelijke zijgevel is een gemetselde schoorsteen.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de hoekligging en de afwijkende maatvoering (twee hoge bouwlagen onder het dak). • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het oorspronkelijke ontwerp. • het een bijzondere detaillering heeft in de topgevel (kraagstenen, trapfries). <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gecementeerde plint • het siermetselwerk (lisenen, trapfries) • de kraagstenen en gevelafdekkingen • de oorspronkelijke gevelopeningen • de gootlijst <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemerstraat 100 6229 AT Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Heugemerstraat 100</i></p> <p><i>Glas-in-loodraam in de zijgevel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit 1949, naar ontwerp van Harry Koene.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand woonhuis, onderkelderd en daarboven opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het voorste dakschild wordt doorbroken door een Vlaamse gevel in het midden van de voorgevel. De dakschilden zijn gedekt met Tuile-du-Nord dakpannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in bruine baksteen in Vlaams verband. De voorgevel is drie gevelassen breed. In de centrale as is de toegang, voorzien van een gemetseld trapje en een kunststenen deuromlijsting. De bovenlatei draagt in gegraveerde witte letters de tekst 'anno 1949'. De voordeur is vernieuwd maar het bovenlicht met glas-in-lood is nog oorspronkelijk. Boven de deur is een vlaggenstok bevestigd. Links en rechts van de voordeur zijn vensters, waarbij het rechter breder is. Ze hebben kunststenen omlijstingen en vernieuwde ramen (oorspronkelijk hadden de ramen een roedeverdeling). Onder de vensters zijn kelderlichten met gemetselde segmentbogen en siersmeedwerk voor de openingen. Op de eerste verdieping is in iedere buitenste travee een venster (smal aan de linker zijde, breed aan de rechterzijde), met een gemetselde onderdorpel en een hanenkam aan de bovenzijde. Ze bevatten de oorspronkelijke houten ramen met roedeverdeling: tweedelig aan de linkerzijde en driedelig aan de rechterzijde. In de centrale travee is een klein getoogd venster met houten raam, waaruit het niet oorspronkelijke glas-in-lood verdwenen is. De middelste travee wordt bekroond door de in-en-uit zwenkend gemetselde Vlaamse gevel met halfronde bekroning. Het metselwerk wordt beëindigd met een meegevormde rollaag. De geveldelen aan weerszijden van de Vlaamse gevel eindigen in gemetselde tandlijsten.</p> <p>In de rechter zijgevel is een venster met een (oorspronkelijk) figuratief glas-in-loodraam.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> het object een zeldzaam voorbeeld is van kwalitatief hoogstaande Wederopbouw woonhuisarchitectuur binnen de oude dorpskern van Heugem.

	<ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van Harry Koene. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke (plaatselijke) architect, Harry Koene. • het een bijzondere detaillering heeft, namelijk het siermetselwerk, de Vlaamse gevel en de kunststenen omlijstingen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • het oorspronkelijke voegwerk • de kunststenen omlijstingen • de jaartalschildering op de deurlatei • de oorspronkelijke ramen • het siersmeedwerk van de kelderlichten • het oorspronkelijke glas-in-lood • de vlaggenstok • de Vlaamse gevel
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemerstraat 104a 6229 AT Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p><i>Heugemerstraat 104a</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Vrijstaand woonhuis uit de (vroeg) negentiende eeuw in traditionele bouwstijl.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand van twee bouwlagen hoog onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met betonpannen en aan de voorste dakvoet is een zinken mastgoot bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en (later) wit geschilderd, met een zwarte plint. Op de begane grond zijn vijf gevelopeningen. De tweede van links is de toegang en deze heeft een omlijsting van slordig geplaatste hardstenen dorpels (mogelijk herplaatst) en een moderne voordeur. Links van de deur is één venster en rechts zijn er drie. Ze hebben hardstenen onderdorpels en lateien en moderne houten T-ramen. De rechter twee vensters zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw toegevoegd. Op de eerste verdieping zijn boven het eerste, derde en vijfde venster van de begane grond kleinere vensteropeningen gemaakt, met een gemetselde onderdorpel en vernieuwde ramen. Mogelijk is de eerste verdieping later aangebracht. In de zijgevels zijn ter hoogte van de balklagen en de daggingen platte gesmede muurankers aangebracht.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem. In 1830 was er al sprake van bebouwing op deze plek, mogelijk gaat het om hetzelfde pand. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, vanwege de hoekligging. • het qua bouwvolume en materiaalgebruik kenmerkend is voor het streekeigen bouwen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oude hardstenen boven- en onderdorpels • de gesmede muurankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen/deur, nieuwe vensters) • te weinig uniciteit
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemerstraat 116 6229 AT Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: hoevecomplex Huidige functie: (zorg-)woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, dakvormen en buitengevels van de haaks op de straat gesitueerde noord- en zuidvleugel en de bouwvorm van de westvleugel.
FOTO'S	 <p data-bbox="454 817 842 842"><i>De zuidelijke schuur van Heugemerstraat 120</i></p> <p data-bbox="917 817 1209 842"><i>De noordelijke vleugel (woonhuis)</i></p> <p data-bbox="454 1187 847 1211"><i>De herbouwde westvleugel en de binnenplaats</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1254 571 1279">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1285 1145 1310">Carréhoeve met een kern van vóór 1830 in traditionele bouwstijl.</p> <p data-bbox="454 1350 612 1375">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1382 1398 1503">Complex, bestaande uit drie vleugels rondom een binnenplaats. Aan de noordzijde is de voormalige woonvleugel van de boerderij, aan de zuidzijde een voormalige schuur. Beide zijn haaks op de weg gesitueerd. De westelijke vleugel is onlangs herbouwd met behoud van de oude bouwvorm.</p> <p data-bbox="454 1509 1398 1599">De voormalige <u>woonvleugel</u> is onderkelderd en daarboven twee bouwlagen hoog. Het zadeldak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p data-bbox="454 1606 1398 1951">De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen. De topgevel aan de straat heeft twee kelderlichten in de zwart geschilderde plint en daarboven in iedere bouwlaag twee vensters. De vensters hebben hardstenen onderdorpels en bovenlateien en vernieuwde houten ramen. In de geveltop zijn twee kleine, halfronde zoldervensters met hardstenen onderdorpels. Ze zijn recentelijk dichtgemetseld. De geveltop is voorzien van vlechtingen en twee gesmede krulankers. De linker zijgevel is drie gevelassen breed en bevat de toegang in de middelste as. Deze heeft een hardstenen omlijsting en een vernieuwde deur met bovenlicht. Aan weerszijden van de deur is een venster met een hardstenen onderdorpel en bovenlatei. Ze bevatten vernieuwde houten ramen met draaivleugels en een bovenlicht. Op de verdieping zijn drie vensters met hardstenen onderdorpels en lateien en vernieuwde houten draairamen.</p> <p data-bbox="454 1957 1398 2009">De rechter zijgevel is grotendeels blind, op één secundair aangebracht venster op de eerste verdieping na. Het bevat een modern raam.</p>

	<p>De voormalige <u>schuur</u> aan de zuidzijde is één bouwlaag hoog. Het zadeldak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd. In het noordelijke dakschild zijn twee moderne dakkapellen aangebracht met platte daken en zinken zijwanden.</p> <p>De topgevel aan de straat is opgebouwd uit mergelsteen (middenveld) en baksteen (randen en top). Links is een brede poortopening met een houten latei. De dagkanten zijn aan de onderzijde verstevigd met natuurstenen blokken. Momenteel is er een opengewerkte houten poort met twee deuren in aangebracht. De geveltop is voorzien van gemetselde vlechtingen. Twee uilengaten in de geveltop zijn recentelijk dichtgezet. De zuidelijke gevel van de schuur is een blinde bakstenen muur. De noordelijke gevel is gepleisterd en is recentelijk voorzien van moderne gevelopeningen, namelijk twee brede vensters en twee deuren.</p> <p>De <u>westelijke vleugel</u> is herbouwd en de oostgevel hiervan (aan de binnenplaats) is voorzien van pleisterwerk en moderne gevelopeningen (zes vensters en een deur). De noordelijke topgevel is herbouwd. Van deze vleugel is alleen de bouwvorm (tweelaags met zadeldak en topgevels) van waarde en dus beschermd.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van de dorpskern van Heugem. Het pand staat al afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit 1828. • het een voor Zuid-Limburgse boerderijen typerende bouwvorm heeft, namelijk de carrévorm met binnenplaats. • het een goed voorbeeld is van het streekeigen bouwen aan het einde van de achttiende en begin van de negentiende eeuw. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels, lateien en omlijstingen • de gemetselde vlechtingen in de geveltoppen • het mergelwerk in de topgevel van de schuur • de hardstenen schampstukken aan weerszijden van de poort • de muurankers van het woonhuis <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde westvleugel, aangepaste ramen en deuren)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk de zoldervensters van het woonhuis en de uilengaten van de schuur te heropenen en van raampjes te voorzien.

ADRES	Heugemerstraat 213 6229 AP Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: klooster Huidige functie: woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, straatgevels, kapvormen
	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p data-bbox="454 1046 853 1072"><i>De bebouwing aan de Heugemerstraat 213-215</i></p> </div> <div style="width: 45%;"> <p data-bbox="917 813 1308 840"><i>Overzicht van het complex vanuit het noorden</i></p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1113 571 1142">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1146 1390 1238">Voormalig klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, met kapel en schoolgebouw. De oudste bouwdelen dateren uit de late negentiende eeuw, de school uit ca.1900.</p> <p data-bbox="454 1272 614 1301">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1305 1390 1397">Het complex bestaat uit verschillende bouwvolumes die in een L-vorm gegroepeerd zijn op de hoek van de Heugemerstraat en De Beente aan de rand van de historische dorpskern van Heugem.</p> <p data-bbox="454 1433 1390 1845">Aansluitend aan de kapel is, op de hoek van de straten, een L-vormig, tweelaags bouwvolume met adres Heugemerstraat 213. Het bestaat uit twee vleugels, ieder met een zadeldak gedekt met muldenpannen. Het is in de late negentiende eeuw tot stand gekomen en fungeerde als <u>klooster / woonhuis</u> voor de zusters. Op de begane grond van het gebouw aan De Beente was de keuken en kolenopslag, op de verdieping een slaapzaal. Het gebouw aan de Heugemerstraat bevatte de woonvertrekken. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd. Aan de Heugemerstraat is een gepleisterde plint met blokmotief. Deze gevel is drie gevelassen breed en heeft in het midden een toegang met een vernieuwde deur. Boven de toegang is een wapenschild aangebracht. Links en rechts ervan en in de drie gevelassen van de verdieping zijn vensters met gemetselde segmentbogen en hardstenen onderdorpels. Ze bevatten houten T-ramen met een gedeeld bovenlicht. In de linker zijgevel is slechts één venster, aan de linkerzijde van de eerste verdieping. Het bevat een dubbel houten draairaam.</p> <p data-bbox="454 1850 1390 1942">De straatgevel van de vleugel aan De Beente heeft in iedere bouwlaag drie gevelopeningen. Ze bevatten dubbele houten draairamen, behalve het grotere rechter venster op de begane grond dat een enkel houten raam heeft.</p>
WAARDERING	Het complex is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het complex onderdeel uitmaakt van een laatnegentiende- en vroegtwintigste-eeuwse uitbreiding van de historische dorpskern van Heugem.
- het complex ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is.
- het gebouw of object mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. Het gaat om het vroegere klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, die op deze plek bijdroegen aan het onderwijs en de verpleging van de bevolking van Heugem.
- het om een organisch gegroeid geheel gaat, uit verschillende bouwperiodes, die een functionele eenheid vormen.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een religieuze en maatschappelijke ontwikkeling bezit.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- de gevelsteen van de hoekvleugel
- het siermetselwerk van het schoolgebouw
- de gecementeerde plint met hardstenen afdekking van de gevels langs de Heugemerstraat

de gebouwen zijn niet dominant gewaardeerd vanwege:

- de aantasting van de authenticiteit door latere wijzigingen.
- te weinig uniciteit door de sobere, functionele vormgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Heugemerstraat 215 6229 AP Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: klooster en school Huidige functie: kinderdagverblijf en woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, voor- en zichtbare delen van de zijgevels, kapvorm van het middelste hoge gedeelte
FOTO'S	<div data-bbox="454 497 906 808" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="454 846 845 875"><i>Overzicht van het complex vanuit het noorden</i></p> <div data-bbox="917 497 1374 1070" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="917 1115 1129 1144"><i>Heugemerstraat 213-215</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1180 571 1209">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1211 1398 1301">Voormalig klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, met kapel en schoolgebouw. De oudste bouwdelen dateren uit de late negentiende eeuw, de school uit ca.1900.</p> <p data-bbox="454 1339 614 1368">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1370 1398 1460">Het complex bestaat uit verschillende bouwvolumes die in een L-vorm gegroepeerd zijn op de hoek van de Heugemerstraat en De Beente aan de rand van de historische dorpskern van Heugem.</p> <p data-bbox="454 1498 1398 1908">Aansluitend aan de L-vormige vleugel op de hoek is aan de Heugemerweg een smal bouwvolume (woonhuis) van twee gevelassen breed, dat niet onder de bescherming valt. Vervolgens is er een groot, tweelaags bouwvolume, een voormalig <u>schoolgebouw</u> (onderdeel van Heugemerstraat 215), uit ca. 1900. Het heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Aan het voorste dakschild is een geprofileerde houten bakgoot met sierklosjes bevestigd. Het pand is opgetrokken in baksteen, met banden van verblendsteen (vermoedelijk geel), maar is later wit geschilderd. De straatgevel heeft een gecementeerde plint met blokmotief, afgedekt met een hardstenen waterlijst. De gevel wordt door smalle lisenen in twee spaarvelden opgedeeld, ieder afgesloten door een tandlijst onder de goot. Per spaarveld zijn er in iedere bouwlaag drie hoge vensters met segmentboogvormige ontlastingsbogen en hardstenen onderdorpels. De ramen zijn vernieuwd en hebben een indeling in drieën, met ventilatieroosters in het bovenste segment. In de zijgevel is een klimmend gemetseld trapfries.</p> <p data-bbox="454 1910 1398 1977">Het iets lagere bouwdeel rechts van dit bouwdeel valt met uitzondering van de gevelplaquettes (GM-3723) niet onder de bescherming</p>

WAARDERING

Het complex is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het complex onderdeel uitmaakt van een laatnegentiende- en vroegtwintigste-eeuwse uitbreiding van de historische dorpskern van Heugem.
- het complex ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is.
- het gebouw of object mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. Het gaat om het vroegere klooster van de Zusters van het H. Sacrament en van Liefde, die op deze plek bijdroegen aan het onderwijs en de verpleging van de bevolking van Heugem.
- het om een organisch gegroeid geheel gaat, uit verschillende bouwperiodes, die een functionele eenheid vormen.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een religieuze en maatschappelijke ontwikkeling bezit.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- het bouwvolume en de vormgeving van de straatgevel van school
- het siermetselwerk van het schoolgebouw
- de gecementeerde plint met hardstenen afdekking van de gevels langs de Heugemerstraat.

de gebouwen zijn niet dominant gewaardeerd vanwege:

- de aantasting van de authenticiteit door latere wijzigingen.
- te weinig uniciteit door de sobere, functionele vormgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is wenselijk om, indien de ramen van de school vervangen moeten worden, de indeling van de nieuwe ramen te baseren op de oorspronkelijke ramen.

ADRES	Heugemerstraat 221d 6229 AP Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel, (excl. aanbouwen aan de linker zijde en de achterzijde}
FOTO'S	 <p><i>Heugemerstraat 221d</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Vrijstaand woonhuis met eenvoudige traditionele architectuur uit ca.1850.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand woonhuis van één bouwlaag hoog, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met muldenpannen. In het voorste dakkvlak zijn twee moderne dakkapellen met een zadeldakje en houten ramen. Ze zijn voorzien van houten vleugelstukken. Aan de dakrand is een houten bakgoot met houten sierconsoles. De buitengevels zijn in baksteen opgetrokken, met een gecementeerde plint. Het muurwerk is later wit geverfd. De topgevels zijn voorzien van vlechtingen in het metselwerk.</p> <p>De voorgevel is drie traveeën breed. In het midden is de toegang met een hardstenen onderdorpel en latei en een vernieuwde houten voordeur. Links en rechts daarvan zijn vensters met hardstenen onderdorpel en bovenlatei, eveneens met vernieuwde houten ramen. De vensters zijn voorzien van (moderne) houten vensterluiken.</p> <p>Links van het pand is een twintigste-eeuwse aanbouw die buiten de bescherming valt. Ook de later aangebouwde gedeelte tegen de achtergevel valt buiten de bescherming.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem. Het is gelegen in een kleinschalige uitbreiding van de oude dorpskern richting het noorden, die in de tweede helft van de negentiende eeuw plaatsvond. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, vanwege de hoekligging en de ligging in de rooilijn. • het qua bouwvolume en afwerkingen kenmerkend is voor het streekeigen bouwen rond het midden van de negentiende eeuw. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en lateien • de gootlijst

	<p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen, deur en dakkapellen) • te weinig uniciteit
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemerstraat 245 6229 AR Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Dominant bouwwerk
	 <p><i>Heugemerstraat 245</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Boerderij/woonhuis in traditionele bouwtrant met een kern van vóór 1830.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand woonhuis van één bouwlaag hoog, gedekt met een zadeldak met de nok haaks op de weg. De dakschilden zijn gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen, aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd. In het zuidelijke dakschild zijn twee moderne dakkapellen met ieder een lessenaardakje en drie houten ramen. De buitengevels zijn opgetrokken in veldbrandsteen en hebben een gecementeerde plint. De voorgevel is een topgevel, waarvan de top recentelijk opnieuw is opgemetseld. Op de begane grond zijn twee vensters met getoogde hardstenen omlijstingen (late achttiende of vroege negentiende eeuw) en moderne houten T-ramen. Er zijn duimen van verdwenen vensterluiken. In de geveltop is een asymmetrisch geplaatst, klein venster. Ook in de linker zijgevel is te zien dat de borstwering van de zolder recentelijk opnieuw is opgemetseld.</p> <p>Op de kadastrale minuutkaart uit 1828 is te zien dat er op dat moment al sprake was van bebouwing, die hetzelfde grondplan had als het huidige gebouw en een deel van de aangrenzende gebouwen, zoals de schuur op het achterterrein.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem van vóór 1830. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, vanwege de topgevel aan de straat en de ligging in de rooilijn. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het een bijzondere detaillering heeft, namelijk de getoogde hardstenen vensteromlijstingen. • het qua bouwvolume en materiaalgebruik kenmerkend is voor het streekeigen bouwen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen vensteromlijsting • het oorspronkelijke muurwerk in veldbrandsteen

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is – gezien de ouderdom van het pand - wenselijk om, in geval van een verbouwing, nader (bouwhistorisch) onderzoek te laten verrichten naar eventuele waardevolle constructie- en interieurafwerkingen.

ADRES	Heugemerstraat 251 6229 AR Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, buitengevels, kapvorm
FOTO'S	 <p><i>Heugemerstraat 251</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Eenvoudig boerenwoning in traditionele bouwstijl met mergel en baksteen.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd uit één bouwlaag met een zadeldak haaks op de weg. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en er is een houten bakgoot aan de dakvoeten bevestigd. De buitengevels zijn opgebouwd in baksteen, met plaatselijk spekbanden in mergelsteen. Er is een gecementeerde plint. De topgevel aan de straat is een blinde gevel met op de begane grond vier en in de geveltop vier spekbanden. De geveltop is voorzien van gemetselde vlechtingen. De linker zijgevel is vier gevelassen breed. In de tweede as van links bevindt zich een toegang met een moderne deur. Links ervan is een klein venster met een gemetselde rollaag aan de bovenzijde en een modern raam. Rechts zijn twee oudere vensters met gemetselde segmentbogen en vernieuwde ramen. De vensters hebben hardstenen onderdorpels. Het pand was tot vrij recent wit geschilderd, maar de verflaag is verwijderd. Het pand staat al afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit 1828.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van de dorpskern van Heugem. • het een voor de dorpskern van Heugem typerende ligging en bouwvorm heeft met de voorgevel in de rooilijn van de straat en nok haaks op de straat. • het pand een voorbeeld is van het streekeigen bouwen eind achttiende en begin negentiende eeuw. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de afwisseling van mergel en baksteen • de bakstenen vlechtingen • de hardstenen onderdorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren)

	<ul style="list-style-type: none"> • te weinig uniciteit (sobere vormgeving)
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Heugemerstraat 273 6229 AR Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voor- en linker zijgevel
FOTO'S	 <p>Heugemerstraat 273</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis met eenvoudige traditionele architectuur met een kern van vóór 1830.</p> <p>Beschrijving Half-vrijstaand woonhuis van twee bouwlagen hoog, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met muldenpannen. Aan de dakrand is een zinken mastgoot bevestigd. De buitengevels zijn hoofdzakelijk in baksteen opgetrokken, maar in de noordelijke zijgevel zijn ook mergelstenen speklagen in de geveltop zichtbaar. De voorgevel lijkt in de twintigste eeuw opnieuw te zijn opgemetseld, dan wel voorzien van een klampmuur. Het muurwerk is later wit geverfd. De voorgevel is twee traveeën breed. In iedere travee is in beide bouwlagen een venster met een gemetselde segmentboog aan de bovenzijde en een dunne stenen onderdorpel. De houten draairamen en vensterluiken dateren uit ca.1955. In de linker zijgevel is zichtbaar dat de baksteen wordt afgewisseld door mergelblokken. Op de begane grond zij twee vensters met gemetselde segmentbogen (ouder dan die in de voorgevel) en gemetselde onderdorpels. In de geveltop zijn twee vierkante vensters. Ook hier dateren de ramen en vensterluiken uit ca.1955. Uit het bouwdoossier blijkt dat het pand in 1938 met een halve bouwlaag is opgehoogd, waarbij de eerste verdieping ontstond. Deze wijziging van het daksilhouet is ook zichtbaar in de linker zijgevel.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Heugem. In 1830 was er reeds sprake van bebouwing op deze plek, die dezelfde afmetingen had als het huidige pand. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, vanwege de ligging in de rooilijn. • het qua bouwvolume en materiaalgebruik kenmerkend is voor het streekeigen bouwen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de mergelstenen banden in de zijgevel Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege: <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen, voorgevel en ophoging) • te weinig uniciteit
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Julianastraat 14 6223 AL Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Julianastraat 14</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit 1933, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand woonhuis van twee bouwlagen onder een flauw schilddak. Aan de dakrand is een bakgoot met overstek. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen. In het voorste dakvlak zijn twee kleine dakvensters. In het rechter dakschild zijn twee gemetselde schoorstenen, boven de rechter zijgevel. De buitengevels hebben een plint van donkerrode steen in Noords verband en zijn daarboven opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De voorgevel is vijf gevelassen breed. De toegang bevindt zich in de middelste gevelas en deze wordt geflankeerd door gemetselde bloembakken met een gebogen vorm. De oorspronkelijke houten voordeur is voorzien van zij- en bovenlichten met glas-in-lood. Links en rechts van de deur zijn twee vensters met dunne hardstenen onderdorpels en oorspronkelijke houten ramen met glas-in-lood in de bovenlichten. Op de verdieping is boven de voordeur een driezijdig uitgemetselde erker op een kunststenen bodem. De borstwering is gemetseld, daarboven is een driezijdig houten raam, verdeeld in vier smalle raamdelen met bovenlichten. Links en rechts van de erker zijn twee vensters met dunne hardstenen onderdorpels en tweedelige houten ramen met bovenlichten. In de bovenlichten is glas-in-lood aangebracht. Onder de twee rechter vensters is een hardstenen jaarsteen in de gevel ingemetseld met de tekst 'anno 1933'.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de hoekligging. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de erker en het glas-in-lood. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gemetselde plantenbakken • de oorspronkelijke voordeur • de oorspronkelijke ramen • het glas-in-lood • de hardstenen dorpels • de erker • de jaarsteen
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Kapelaanstraat 71 – 72A - 73 6223 HE Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: voormalig raadhuis, onderwijzerswoning, school en groene kruisgebouw Huidige functie: woningen en dorpscentrum
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Kapelaanstraat 72A (l), 73 (midden) en 71 (r)</i></p> <p><i>De voormalige school, nr.71</i></p> <p><i>Het voormalige raadhuis c.q. onderwijzerswoning</i></p> <p><i>De gevelsteen uit 1880</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Complex van de voormalige lagere school (herbouwd 1921) en onderwijzerswoning c.q voormalig raadhuis uit 1880, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving De voormalige onderwijzerswoning en de school zijn haaks op elkaar geplaatst, in een L-vorm. De <u>voormalige onderwijzerswoning</u>, die tevens tot 1934 diende als raadhuisje voor het dorp Itteren, is twee bouwlagen hoog en wordt gedekt met een zadeldak met de nok haaks op de Kapelaanstraat. Aan de oostzijde is een éénlaags, oorspronkelijke aanbouw met een zadeldak. Beide daken zijn gedekt met muldenpannen en voorzien van bakgoten met geprofileerde houten gootlijsten. De woning is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De voorgevel (noordzijde) is drie traveeën breed, waarvan de middelste is uitgemetseld als een risaliet en bekroond wordt met een flauwe topgevel. Op de linker hoek van de gevel is een gemetselde hoekliseen. Op de begane grond zijn in de middenrisaliet twee toegangen met vernieuwde kunststof deuren. De openingen hebben gemetselde segmentboogbeëindigingen. Links van de risaliet is een venster in een verdiept gevelvlak met een decoratieve gemetselde tandlijst aan de bovenzijde. De vensteropening heeft een gemetselde segmentboog en een hardstenen onderdorpel. Het raam is vernieuwd. Rechts van de risaliet is een klein (toilet-)venster met een rechte rollaag aan de bovenzijde en een modern raam. Rechts hiervan is een zelfde venster als in de linker travee, eveneens met vernieuwd raam. Op de eerste verdieping zijn in de middenrisaliet twee rondboogvensters, gelegen in een verdiept gevelvlak met een omvattende gemetselde rondboogbeëindiging. De vensters hebben vernieuwde T-ramen en hardstenen onderdorpels. Tussen de vensters, onder de</p>

rondboog is een ronde nis met daarin in smeedijzer het monogram 'W' met een krans en een kroontje, verwijzend naar koningin Wilhelmina, die in het bouwjaar van de school, 1880, geboren werd. Zowel boven de begane grond als de eerste verdieping, zijn er twee gietijzeren schotelankers aangebracht in de risaliet. In de geveltop is een hardstenen jaarsteen met het jaartal '1880'. Op de eerste verdieping van de buitenste traveeën is een venster met een gemetselde omlijsting met een verdiept middenvlak. De vensters hebben vernieuwde ramen en een hardstenen onderdorpel die opgenomen is in een travee-brede hardstenen lijst.

De oostelijke zijgevel is een topgevel en deze heeft in de geveltop een gemetseld tandfries. Er zijn twee kleine rondboogvormige vensters, terugliggend in de gevel en gekoppeld met een grote gemetselde rondboog.

De aanbouw aan de oostzijde (ooit gebouwd als waskeuken) heeft in de noordelijke gevel aan de linker zijde één venster met een segmentboogvormige ontlastingsboog en een vernieuwd raam. De gevel is voorzien van gemetselde hoeklisenen en een gemetseld tandfries onder de goot. Tegen de oostelijke topgevel is op de begane grond een moderne serre-uitbouw met een plat dak. De top van de gevel is voorzien van een gemetseld, klimmend tandfries en een rond venster in het midden. De aanbouw diende in de twintigste eeuw als Groene Kruisgebouw.

De voormalige lagere school is een fors bouwvolume van twee bouwlagen hoog onder een schilddak, gedekt met gesmoorde, verbeterde Hollandse pannen. Aan de dakranden zijn bakgoten met geprofileerde gootlijsten bevestigd.

De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Er is een lage gemetselde plint, voorzien van keramische afdekstenen. De voorgevel (oostgevel) bestaat uit twee traveeën en is geleed met gemetselde lisenen. Zowel op de begane grond als op de eerste verdieping zijn brede vensters met gemetselde hanenkammen aan de bovenzijde en hardstenen onderdorpels. De zesdelige ramen dateren uit 1921. Oorspronkelijk had ieder raam onderaan twee kleine ruitjes, maar deze roedenverdeling is later verwijderd. Het rechter venster op de begane grond had eerst een deur in het middelste vak. Deze is dichtgemetseld en de onderdorpel van de zijramen doorgetrokken. Iedere travee wordt afgesloten door een gemetselde tandlijst.

Tussen de school en de voormalige onderwijzerswoning is een bouwvolume, dat in 1880 als kolenstal met toiletten is gebouwd. Het heeft een plat dak. De voorgevel hiervan is in dezelfde stijl als de school en woning gebouwd, in rode baksteen in kruisverband met een tandlijst onder de goot. Er is een gemetselde segmentboog van een poortopening zichtbaar. De opening is later dichtgezet (1921) en voorzien van een glaspui met vensters en een dubbele deur. De oorspronkelijke kruisroedenverdeling van de ramen is later verwijderd en de oorspronkelijke dubbele houten deur is vernieuwd in staal.

Het ontwerp van de school uit 1921 is gemaakt door de Maastrichtse architect Egide Meijers-Croute.

WAARDERING

De gebouwen zijn "dominant" gewaardeerd vanwege hun historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het complex deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren.
- het complex ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de vrije ligging.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van de onderwijzerswoning c.q. raadhuis en de school.
- het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit.
- het schoolgebouw behoort tot het oeuvre van een plaatselijke architect, Egide Meijers – Croute (ook verantwoordelijk voor het gemeentehuis van Borgharen uit 1907).
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, de sierankers en het monogram van Wilhelmina.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkeling bezit. Het complex vervulde een

	<p>belangrijke maatschappelijke rol vanaf 1880 tot ver in de twintigste eeuw. Het diende niet alleen als bestuurlijk centrum (tot 1934), maar ook als onderwijscentrum en later als centraal punt voor de gezondheidszorg.</p> <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • de hardstenen dorpels • de schotelankers • het monogram van Wilhelmina • de jaarsteen • de ramen van de school • de glaspui van de tussenbouw (excl. vernieuwde deuren) • de geprofileerde gootlijsten
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De huidige ramen en deuren van de onderwijzerswoning passen niet in het historische gevelbeeld. Het is wenselijk om, als deze vernieuwd moeten worden, ze te vervangen door exemplaren die overeenkomen met de oude indeling, materialisering en profilering (zie het bestek uit 1880: RHCL, archiefnr. 20.224D – nr.130).

ADRES	Kapelaanstraat bij 70 6223 HE Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: cachot Huidige functie: schuurtje
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Het voormalige cachot</i></p> <p><i>Één van de celdeuren</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig cachot uit 1920, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand gebouwtje van één bouwlaag hoog, met een plat dak van gewapend beton. De dakrand is voorzien van trespabeplating. De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Op sommige plekken onder de dakrand is later een ventilatierooster aangebracht. In de achtergevel zijn twee gevelopeningen. In de voorgevel is een toegang met een verstevigde deur met oorspronkelijke gehengen en een vernieuwde handgreep. In het interieur is een gangetje parallel aan de voorgevel, waaraan twee kleine cellen zijn gelegen. Ze zijn voorzien van zware houten deuren met fors smeedwerk en kijkgaten met houten luikjes. Het cachot werd gebruikt door de veldwachter om criminelen en dronkaards voor korte tijd te kunnen opsluiten. Oorspronkelijk lag het gebouwtje vrijstaand in een hoogstamboomgaard.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis heeft als voormalige ‘gevangenis’/ cachot. • het typologisch gezien een hoge zeldzaamheidswaarde binnen de gemeentegrenzen van Maastricht heeft. • het nog een hoge mate van gaafheid bezit: alle gevels en de deuren zijn nog oorspronkelijk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke binnendeuren • de cellen en hun afwerkingen
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Kasteelstraat 1 6223 BJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning/herberg Huidige functie: woning/kapsalon
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Kasteelstraat 1</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis met gepleisterde gevel in Art-Deco-stijl en oude kern, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand hoekpand, twee bouwlagen hoog onder een scheluw zadeldak. Het pand heeft een asymmetrische, vierhoekige plattegrond vanwege de kadastrale ondergrond. Het pand staat reeds afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit ca.1830 en was toen samen met (de voorganger van) buurpand Kerkstraat 11 in gebruik als huis/herberg. De buitengevels zijn vermoedelijk opgetrokken in baksteen en geheel voorzien van sierpleisterwerk. De voorgevel aan de Kasteelstraat is een topgevel, met een grijs geschilderde plint. Centraal in de gevel is de toegang met een vernieuwde deur. Links en rechts hiervan is een venster met een hardstenen onderdorpel en een hardstenen bovenlatei met duimen van verdwenen luiken. De ramen zijn modern. Op de verdieping zijn twee vensters met hardstenen onderdorpels en moderne ramen. De gevel heeft geometrisch siermetselwerk bij de aanzetten van de geveltop: drie op elkaar geplaatste driehoeken met verticale sier-strips eronder. De geveltop is geaccentueerd met een driehoekig reliëfvlak en tussen de verdiepingsvensters is een gepleisterde band met verticale sier-strips eronder. De linker zijgevel heeft één venster met een hardstenen onderdorpel en bovenlatei en een vernieuwd raam. Ook hier is op de bovenhoeken sierpleisterwerk aangebracht. Het dak is gedekt met rode muldenpannen en aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd. Het dakvlak aan de noordzijde wordt aan de onderzijde doorbroken door een dakvenster. De geveltop van de voorgevel is afgedekt met een zinken bekleding.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen.

	<ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de hoekligging. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van het sierpleisterwerk. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (architectuur)stijl betreft, namelijk de Art Déco. • aan de uiterlijke kenmerken van het object (hardstenen dorpels) en op basis van de kadastrale minuutkaart uit ca.1830 te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het sierpleisterwerk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk • de hardstenen dorpels en lateien
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Kerkstraat 1 6223 BK Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: klooster Huidige functie: woning / B&B
STATUS	Dominant bouwwerk (incl. erfafscheiding)
FOTO'S	 <p><i>Kerkstraat 1: linker zijgevel</i> <i>Detail van de voorgevel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig klooster van de Zusters van Roosendaal/Mariadal uit 1928 in neogotische stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Het klooster werd gebouwd voor de Zusters van Roosendaal (ook wel Zusters van Mariadal genoemd), een Franciscanessenorde uit Roosendaal behorende tot de Penitenten Recollectinen. Zij kwamen in 1928 naar Borgharen om het onderwijs van de parochiale meisjesschool op zich te nemen. Het voormalige klooster is een half vrijstaand gebouw van twee bouwlagen hoog met een kapverdieping onder een zadeldak parallel aan de straat. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen, met een donkere steen in de plint en een roodbruine steen voor het opgaande muurwerk. De voorgevel is twee bouwlagen hoog en is vijf gevelassen breed. Er zijn gemetselde hoeklisenen en een gemetseld tandfries onder de goot. De toegang bevindt zich in de middelste as en heeft een portiek met een spitsboogvormige beëindiging. In het portiek is een hardstenen trapje en een terug liggende, oorspronkelijke decoratieve houten deur met spitsboogvormig bovenlicht. Links en rechts van de toegang zijn twee spitsboogvormige vensters met oorspronkelijke houten T-ramen. Ze zijn voorzien van ingebouwde oorspronkelijke rolluiken. Op de eerste verdieping zijn vijf spitsboogvormige vensters met oorspronkelijke houten T-ramen, waarvan de rechter vier aan de onderzijde ingekort zijn door een borstwering met siermetselwerk tussen het raam en de onderdorpel. Alle verdiepingsramen hebben decoratief glas-in-lood in het bovenlicht. Aan het kozijn van het middelste venster is een vlaggenmast bevestigd. Alle vensters hebben hardstenen onderdorpels en een hardstenen sluitsteen in de spitsboogbeëindiging. De linker zijgevel heeft op de begane grond een toegang met links daarvan een klein venster. De deur en het raam ogen oorspronkelijk. Op de eerste verdieping is links in de gevel een breed venster met een oorspronkelijk, driedelig houten raam met bovenlichten. Alle gevelopeningen hebben een gemetselde hanenkam aan de bovenzijde en de vensters hebben hardstenen onderdorpels. In de geveltop is een gemetselde spitsboognis met een gemetselde console aan de onderzijde, waarop een Christusbeeld is geplaatst. Boven deze nis is de top van de gevel gecementeerd. Links en rechts hiervan zijn smalle hoge vensters met houten ramen. De schouderstukken van de topgevel rusten op geprofileerde</p>

	<p>hardstenen kraagstenen. Op de geveltop is een hardstenen kruis geplaatst, dat voorzien is van siermotieven in reliëf.</p> <p>Het dak is gedekt met leien en aan de dakranden zijn geprofileerde houten bakgoten op houten sierklosjes bevestigd. In het noordelijke dakvlak zijn twee driehoekige dakkapellen met oorspronkelijke houten ramen. In het midden van het dak is een dakruiter geplaatst met daarin een klok. De borstwering van de dakruiter en het dak zijn met leien bekleed, de klokkenstoel is van hout en opengewerkt.</p> <p>De voortuin wordt afgescheiden met een oorspronkelijke bakstenen tuinmuur met hoge hoekkolommen, waartussen smeedijzeren hekwerken zijn geplaatst. De kolommen en de lage muurtjes zijn voorzien van afdekstenen.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de hoekligging. • het gebouw of object mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk de neogotiek. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, glas-in-lood, de beeldnis en de dakruiter. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een maatschappelijke en geestelijke ontwikkeling bezit. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • de oorspronkelijke ramen • de ingebouwde oorspronkelijke rolluiken • de oorspronkelijke voordeur • de hardstenen dorpels, sierstenen en kraagstenen • het glas-in-lood • de beeldnis en het Christusbeeld • het hardstenen kruis • de gootlijst • de dakkapellen • de dakruiter • de erfafscheiding
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Kerkstraat 6-8 6223 BK Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: pastorie en kapelanie Huidige functie: pastorie en woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="458 969 735 992"><i>Kerkstraat 6 (rechts) en 8 (links)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="458 1034 1388 1099">Inleiding Pastorie en kapelanie uit ca.1890, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p data-bbox="458 1128 1388 1509">Beschrijving Vrijstaand dubbel woonhuis opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. De voorgevel heeft een gecementeerde plint en is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De gevel is zeven gevelassen breed. In de tweede en vijfde as van links zijn toegangen met hardstenen omlijstingen en vernieuwde deuren met bovenlichten. In de overige gevelassen zijn vensters met hardstenen onderdorpels en bovenlateien, met duimen van verdwenen vensterluiken. De houten T-ramen zijn vernieuwd. Op de eerste verdieping zijn zeven vensters met hardstenen onderdorpels en gemetselde segmentbogen. Ze bevatten vernieuwde houten T-ramen. De gevel wordt afgesloten door een hoge gepleisterde band. Aan het dak is een geprofileerde houten bakgoot. Het dak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="458 1550 1388 1644">Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="458 1675 1388 1962" style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen. • het pand heeft een historische band met de naastgelegen parochiekerk uit 1888, vanwege de functie van pastorie. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het de typologische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling bezit.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en omlijstingen • de kroonlijst • de gootlijst
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Kerkstraat 7 6223 BK Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p><i>Kerkstraat 7</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit de tweede helft van de negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand van twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. De voorgevel is opgetrokken in baksteen met een gepleisterde, zwart geschilderde plint. Het muurwerk is later wit geschilderd. De gevel is vijf gevelassen breed. De toegang bevindt zich in de middelste gevelas en deze heeft een hardstenen omlijsting. De deur met bovenlicht is vernieuwd. Links en rechts van de deur zijn vensters met hardstenen onder- en bovendorpels. Op de bovendorpels zijn restanten van duimen zichtbaar van verdwenen vensterluiken. De ramen met bovenlichten zijn halverwege de twintigste eeuw vernieuwd. Op de eerste verdieping zijn vijf vensters met keramische onderdorpels en segmentboogbeëindigingen. De houten ramen met bovenlichten zijn vernieuwd. Aan de dakrand zijn zinken mastgoten bevestigd. Het dak is gedekt met oranje Hollandse pannen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object onderdeel is van en ondersteunend is aan een straatwand met voorgevels uit overwegend dezelfde bouwperiode, die een eenheid vormen door maatvoering en ritmering. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het pand een voorbeeld is van een sobere traditionele bouwstijl in baksteen met hardstenen elementen die in Maastricht tussen ca. 1700 en 1850 gangbaar was. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijsting, dorpels en lateien <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • te weinig uniciteit
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien de ramen vernieuwd moeten worden is het wenselijk voor houten T-ramen te kiezen, hetgeen het oorspronkelijke raamtype bij dit pand was.

ADRES	Kerkstraat 10 6223 BK Borgharen	
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie:	parochiekerk
	Huidige functie:	parochiekerk
STATUS	Dominant bouwwerk [excl. aanbouwen uit 1963]	
FOTO'S	 <p data-bbox="456 1167 900 1193"><i>De H. Corneliskerk</i></p> <p data-bbox="456 1919 900 1946"><i>Het hardstenen kruis van Baron de Rosen</i></p>	 <p data-bbox="917 786 1390 813"><i>De absis en de aanbouw uit 1963</i></p> <p data-bbox="917 1167 1390 1193"><i>De zuidzijde van het schip met de éénlaags aanbouw</i></p> <p data-bbox="917 1552 1390 1579"><i>Plaquette met het gekroonde hoofd van Christus</i></p> <p data-bbox="917 1919 1390 1946"><i>Glas-in-loodraam van Fr. Griesenbrock in de aanbouw</i></p>

Inleiding

R.K. parochiekerk H. Cornelis (voorheen St. Martinus) uit 1888, ontworpen door J. Kayser, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.

Beschrijving

De kerk werd in 1887-1888 gebouwd op de plek van een oudere, gotische voorganger. De neogotische kerk is een ontwerp van architect Johannes Kayser (1842-1917). De kerk werd in 1891 gewijd door bisschop Boermans.

De kerk heeft een kruisvormige plattegrond met een toren aan de westzijde. Het schip is drie traveeën diep tot aan de transeptkruising. De transeptarmen en de absis hebben een drie-achtste sluiting. De gevel tussen het schip en de absis is bovendaks uitgevoerd als een trapgevel, waarvan de trappen ooit nieuw zijn gemetseld.

De buitenmuren zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en hebben nog grotendeels het oorspronkelijke voegwerk. De gevels zijn geleed met gemetselde steunberen die naar boven toe verjongen. De waterlijsten, hoeken van de steunberen en de vensteromlijstingen zijn geaccentueerd met donkergroen geglazuurde keramische stenen. Iedere travee van de gevels wordt aan de bovenzijde afgesloten door een sierfries van opengewerkte, groen geglazuurde, keramische sierstenen. Onder de goot is een gemetselde sierlijst. In de borstwering van de noordelijke transeptarm is een steen geplaatst met daarop in reliëf het hoofd van Christus met de doornenkroon en op de achtergrond het kruis.

In de kerkvensters zijn glas-in-loodramen geplaatst. In het transept zijn acht ramen met voorstellingen van heiligen, gemaakt door Joep Nicolas in 1907. In het schip zijn ramen van Frans Griesenbrock uit 1961, evenals in het koor (o.a. de geboorte van Jezus, Christus Salvator Mundi en Pinksteren). Twee ramen in het schip, met voorstellingen van de H. Cornelis en de H. Aloysius, zijn van Henri Pieters uit 1941.

De toren heeft op de begane grond de hoofdtoegang, die omgeven is door spitsboogvormige omlijsting met geprofileerd, trapsgewijs terugspringend metselwerk. De deuropening heeft een gemetselde segmentboogbeëindiging en bevat de twee oorspronkelijke houten kerkdeuren met sierbeslag. Boven de deur zijn vijf in hoogte oplopende spitsboogvensters. Ze bevatten decoratieve glas-in-loodramen van Frans Griesenbrock uit 1961. Boven de toegang is rond 1960 een kunstwerk aangebracht in pleisterwerk met reliëf, dat de H. Martinus en de bedelaar uitbeeldt. Daarboven is een groot spitsboogvenster, met daarbinnen een rozetraam met vierpasmotieven en drie lancetramen. Ook hier zijn glas-in-loodramen van de hand van Frans Griesenbrock, met daarop de voorstelling van kruisiging van Christus.

Op het derde niveau van de toren zijn drie smalle vensters met brede, geprofileerde dagkanten met siermetselwerk en een rondboogvormige beëindiging. Op het vierde niveau zijn drie spitsboogomlijstingen met in de buitenste twee blindnissen met gotisch siermetselwerk. In het midden is beneden de klok en daarboven is een gotisch venster met rozetraam en twee galmgaten. Onder de dakrand is een gemetselde tandlijst. In de noordwestelijke hoek van de toren is tot aan het derde niveau achter de hoeksteunbeer een traptoren ingebouwd, met kleine spitsboogvensters in de buitengevels.

De zijgevels van de toren zijn op de begane grond blind en hebben op de eerste verdieping een spitsboogvenster met geprofileerde dagkanten. Op het derde en vierde niveau hebben ze dezelfde vormgeving als de voorgevel.

De toren heeft een overhoeks ingesnoerde, achzijdige torenspits, bekroond met een gesmeed kruis met daarop een windhaan. Het dak is gedekt met leien. Er zijn vier smalle dakvensters met spitse dakjes. Het schip, transept en de zijbeuken hebben schilddaken, gedekt met leien. Op verschillende plekken zijn nog oorspronkelijke dakkapellen aanwezig met een zadeldakje met dakoverstek, gedekt met leien. Het overstek is voorzien van een houten windveer met driepasmotief. De kapellen hebben houten luiken met neogotisch siersmeedwerk. De dakpunten van het transept zijn bekroond met een piron, de dakpunt van de absis is bekroond met een gesmeed sierkruis.

In 1962 zijn de oorspronkelijke sacristie en een bergruimte naast de absis afgebroken en vervangen door een éénlaags aanbouw rondom de absis, ter vergroting van de kerkruimte. De aanbouw is opgebouwd in machinale baksteen en heeft een plat dak. Deze valt buiten de bescherming. Er zijn brede vensters in aangebracht, voorzien van

	<p>decoratief glas-in-lood en sier-smeedwerk (ca.1963). Tegen de zuidelijke schipgevel is in de late twintigste eeuw nog een éénlaags aanbouw geplaatst van gele baksteen, met een plat dak. Hierin zijn naderhand stalen deuren geplaatst. Ook deze aanbouw valt buiten de bescherming.</p> <p>Het orgel in het interieur is afkomstig uit het klooster van de Broeders van de Beyart in Maastricht (1915, aangepast 1955). In de noordelijke kruisarm bevindt zich nog een authentieke biechtstoel.</p> <p>N.B. De kerk beschikt over een zogenaamde “vanwege-bescherming” (rijksmonumentale status), welke betrekking heeft twee in de linker zijmuur van de kerk ingemetselde grafstenen uit 1535 en 1720, een hardstenen doopvont uit de 15^e eeuw in de kruisarm aan de zuidzijde en twee monumentale luidklokken uit 1699.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen en is gelegen op de plek van de oude parochiekerk van het dorp, die teruggaat tot in de middeleeuwen. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het gebouw mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving: de parochiekerk vormde eeuwenlang hét geestelijke centrum van het dorp. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp door Johannes Kayser. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke internationale architectuurstijl betreft, namelijk de neogotiek. • het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke negentiende-eeuwse architect: Johannes Kayser. • het een bijzondere detaillering of bijzondere ornamenten heeft, met name in het siermetselwerk en het glas-in-lood. • het object betekenis heeft voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een religieuze ontwikkeling. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • de geglazuurde bakstenen • de oorspronkelijke deuren • de glas-in-loodramen van de kerk (Nicolas, Pieters en Griesenbrock) • de glas-in-loodramen en siersmeedwerk van de aanbouw bij de absis (Griesenbrock) • de oorspronkelijke dakkapellen • de torenspits • de smeedijzeren dakbekroningen • de reliëfsteen in de noordelijke transeptarm (Christus) • het hardstenen kruis met de sokkel uit 1840
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- De latere aanbouw aan de zuidzijde van het schip verstoort het gevelbeeld, door het gebrek aan architectonische kwaliteit. Verwijdering of vervanging door een meer passend bouwvolume is wenselijk.

ADRES	Koning Clovisstraat 6ab 6224 GW Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: dubbel woonhuis Huidige functie: dubbel woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Koning Clovisstraat 6ab</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis met beneden- en bovenwoning uit 1935, gelegen binnen de bebouwde kom van Wittevrouwenveld.</p> <p>Beschrijving Tussenwoning, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak gedekt met golfpannen. Het voorste dakschild bevat een aangepaste, oorspronkelijke dakkapel met een driedelig venster. Aan het dak is een overstekende bakgoot met boeiboord. De gevel is opgetrokken in gele baksteen in Vlaams verband, boven een plint van donkerbruin metselwerk. Het voegwerk is oorspronkelijk. De voorgevel heeft twee gevelassen. De toegang bevindt zich in de linker gevelas en bevat twee voordeuren in een diep portiek met halfronde opening. De houten voordeuren zijn origineel en hebben elk een vierdelig deurraam. In de rechter gevelas van de begane grond en de eerste verdieping bevinden twee identieke vensters met een driedelig oorspronkelijk houten raam met bovenlichten. In de linker gevelas op de eerste verdieping is een venster met een oorspronkelijk, tweedelig houten raam met bovenlichten. Erboven op de tweede verdieping bevindt zich een venster met een tweedelig oorspronkelijk houten raam. Het venster in de rechter gevelas van de tweede verdieping bevat een driedelig oorspronkelijk houten raam. De ramen zijn in een later stadium voorzien van ventilatieroosters. De drie vensters in de rechter gevelas worden ingekaderd door twee doorlopende verticale uitsparingen in het metselwerk.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-stedenbouwkundige samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

	<ul style="list-style-type: none"> • het object onderdeel is van en ondersteunend is aan een straatwand met voorgevels uit ongeveer dezelfde periode, die een eenheid vormt door maatvoering en ritmering. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering heeft in de geleding van de gevel. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het oorspronkelijke voegwerk • de oorspronkelijke deuren • de oorspronkelijke ramen
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Koning Clovisstraat 16ab 6224 GW Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 952 722 976"><i>Koning Clovisstraat 16ab- 18ab</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1016 574 1046">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1048 1398 1108">Dubbel woonhuis met beneden- en bovenwoningen uit 1935, gelegen binnen de bebouwde kom van Wittevrouwenveld.</p> <p data-bbox="454 1144 616 1173">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1176 1398 1267">Spiegelsymmetrische tussenwoningen, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak gedekt met Hollandse pannen. Het voorste dakschild van nr. 16ab bevat een recent dakvenster. Aan het dak is een bakgoot met boeiboord.</p> <p data-bbox="454 1270 1398 1648">De gevel is opgetrokken in gele baksteen in kettingverband. Het voegwerk is oorspronkelijk. De voorgevels hebben elk twee gevelassen. De toegangen bevinden zich in de buitenste gevelassen en bevatten elk twee voordeuren in ondiepe portieken met een hardstenen trede. De houten voordeuren van beide panden zijn origineel, de deuren van nr. 16ab hebben elk een smal, hoog deurraam. In de portieken van de buitenste voordeuren bevindt zich eveneens een smal zijvenster met een houten raam. De portiekopeningen worden afgedekt door een betonnen afdak. Erboven bevinden zich bovenlichten die afgedekt worden door een betonnen luifel. De bovenlichten hebben tweedelige houten ramen die in een punt naar voren steken en die in beide panden nog voorzien zijn van het oorspronkelijke glas-in-lood. In de binnenste gevelassen van de begane grond bevindt zich bij elk pand een venster. Op nr. 16ab is dit raam vervangen en voorzien van een rolluik.</p> <p data-bbox="454 1650 1398 1906">Op de eerste verdieping zijn in de buitenste gevelas vensters die oorspronkelijk tweedelige houten ramen bevatten met bovenlichten voorzien van glas-in-lood. In de binnenste gevelas is een naar de tweede verdieping doorlopende, driezijdige erker met een gemetselde borstwering en een betonnen onderdorpel. Deze erker bevatte op beide verdiepingen een origineel, driedelig houten raam met bovenlichten met glas-in-lood en heeft een keramische onderdorpel. De eerste en tweede verdieping van nr. 16ab bevatten dezelfde vensters als nr. 18ab, maar de oorspronkelijke houten ramen zijn vervangen door vereenvoudigde ramen in kunststof. Ook de erkervensters zijn vernieuwd.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-stedenbouwkundige samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object onderdeel is van en ondersteunend is aan een straatwand met voorgevels uit overwegend dezelfde bouwperiode, die een eenheid vormen door maatvoering en ritmering. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de geleding van de gevel en het glas-in-lood. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke voordeuren • het oorspronkelijke metsel- en voegwerk • de oorspronkelijke houten ramen van nr. 18ab • het oorspronkelijke glas-in-lood • de betonnen luifels • de kunststenen onderdorpels • de hardstenen trapjes
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien de ramen van nr.16ab vernieuwd moeten worden, dit bij voorkeur doen op basis van het oorspronkelijke ontwerp (zie nr.18ab). • De rolluiken bij nr.16 doen afbreuk aan het historische ontwerp. Bij voorkeur verwijderen.

ADRES	Koning Clovisstraat 18ab 6224 GX Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 949 722 976"><i>Koning Clovisstraat 16ab- 18ab</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1016 571 1043">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1050 1398 1108">Dubbel woonhuis met beneden- en bovenwoningen uit 1935, gelegen binnen de bebouwde kom van Wittevrouwenveld.</p> <p data-bbox="454 1144 612 1171">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1178 1398 1267">Spiegelsymmetrische tussenwoningen, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak gedekt met Hollandse pannen. Het voorste dakschild van nr. 16ab bevat een recent dakvenster. Aan het dak is een bakgoot met boeiboord.</p> <p data-bbox="454 1274 1398 1715">De gevel is opgetrokken in gele baksteen in kettingverband. Het voegwerk is oorspronkelijk. De voorgevels hebben elk twee gevelassen. De toegangen bevinden zich in de buitenste gevelassen en bevatten elk twee voordeuren in ondiepe portieken met een hardstenen trede. De houten voordeuren van beide panden zijn origineel, de deuren van nr. 16ab hebben elk een smal, hoog deurraam. In de portieken van de buitenste voordeuren bevindt zich eveneens een smal zijvenster met een houten raam. Dit raam heeft op nr. 18b het originele glas-in-lood behouden. De portiekopeningen worden afgedekt door een betonnen afdak. Erboven bevinden zich bovenlichten die afgedekt worden door een betonnen luifel. De bovenlichten hebben tweedelige houten ramen die in een punt naar voren steken en die in beide panden nog voorzien zijn van het oorspronkelijke glas-in-lood. In de binnenste gevelassen van de begane grond bevindt zich bij elk pand een venster. Dit venster heeft op nr. 18ab een driedelig origineel houten raam met bovenlichten voorzien van glas-in-lood en een keramische onderdorpel. Op nr. 16ab is dit raam vervangen en voorzien van een rolluik.</p> <p data-bbox="454 1722 1398 1939">Op de eerste verdieping is in de buitenste gevelas een venster met een tweedelig origineel houten raam met bovenlichten voorzien van glas-in-lood. In de binnenste gevelas is een naar de tweede verdieping doorlopende, driezijdige erker met een gemetselde borstwering en een betonnen onderdorpel. Deze erker bevat op beide verdiepingen een origineel, driedelig houten raam met bovenlichten met glas-in-lood en heeft een keramische onderdorpel. In de linker gevelas op de tweede verdieping is een venster met een tweedelig origineel houten raam.</p> <p data-bbox="454 1946 1398 2000">In de linker gevelas bevinden zich hardstenen plaquettes onder de vensters op de eerste en tweede verdieping.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-stedenbouwkundige samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object onderdeel is van en ondersteunend is aan een straatwand met voorgevels uit overwegend dezelfde bouwperiode, die een eenheid vormen door maatvoering en ritmering. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de geleding van de gevel en het glas-in-lood. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke voordeuren • het oorspronkelijke metsel- en voegwerk • de oorspronkelijke houten ramen • het oorspronkelijke glas-in-lood • de betonnen luifels • de kunststenen onderdorpels • de hardstenen trapjes
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Koning Clovisstraat 72 6224 GZ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: dubbelwoonhuis Huidige functie: dubbelwoonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: Bouwvolume, kapvorm en straat gevel. Incl. erfafscheiding straatzijde.
FOTO'S	 <p data-bbox="450 972 675 996"><i>Koning Clovisstraat 72-74</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="450 1037 568 1066">Inleiding</p> <p data-bbox="450 1068 1404 1128">Twee geschakelde woonhuizen, gebouwd in 1933 in de stijl van het Traditionalisme naar een ontwerp van architect A.J. de Groot.</p> <p data-bbox="450 1164 609 1193">Beschrijving</p> <p data-bbox="450 1196 1404 1352">Dubbelhuis, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak dat gedekt is met pannen. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een witte kleur geschilderd. De voorgevel van elke woning heeft drie vensterassen. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met ongedeelde vensters.</p> <p data-bbox="450 1355 1404 1543">De deuropeningen bevinden zich in het midden van de twee panden en deze bevatten rechthoekige houten deuren met glaspaneeltjes en een houten luifel. In de eerste bouwlaag bevindt zich een erker met plat. De erkers hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met samengestelde vensters. Boven de erkers en de entree bevinden zich een klein soort venstertjes. De voorgevel is opgemetseld met bakstenen.</p> <p data-bbox="450 1545 1404 1671">Op de kavelgrens zijn muurtjes gemetseld met een houten opbouw van lijsten die rusten op bolvormen. In de Koning Clovisstraat wordt het straatprofiel met voortuinen onderstreept waarmee vroeger het standsverschil van middenstandswoningen naar herenhuizen werd benadrukt.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="450 1709 603 1738">Waardering</p> <p data-bbox="450 1740 1404 1800">De panden hebben ensemblewaarden met de directe omgeving en zijn nog gaaf qua vorm en detaillering.</p> <p data-bbox="450 1803 1404 1863">De architectuurhistorische waarde is echter beperkt: het is een sobere gevelwand zonder decoratieve elementen. Typologisch niet zeldzaam.</p> <p data-bbox="450 1899 1404 1960">Het bouwwerk is kenmerkend gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="450 1962 1404 2022" style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.

	<ul style="list-style-type: none"> • De gaafheid qua vormen en detaillering • Het ontwerp van waarde is in het oeuvre van architect De Groot <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De symmetrische indeling van de twee gevels. • rechthoekige houten deuren met glaspaneeltjes en een houten • Kozijnen met samengestelde vensters • gemetselde tuinmuurtjes met een houten opbouw
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische axtentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Koning Clovisstraat 74 6224 GZ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: dubbelwoonhuis Huidige functie: dubbelwoonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: Bouwvolume, kapvorm en straat gevel. Incl. erfafscheiding straatzijde
FOTO'S	 <p>Koning Clovisstraat 72-74</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Twee geschakelde woonhuizen, gebouwd in 1933 in de stijl van het Traditionalisme naar een ontwerp van architect A.J. de Groot.</p> <p>Beschrijving Dubbelhuis, opgebouwd uit drie bouwlagen onder een zadeldak dat gedekt is met pannen. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een witte kleur geschilderd. De voorgevel van elke woning heeft drie vensterassen. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met ongedeelde vensters. De deuropeningen bevinden zich in het midden van de twee panden en deze bevatten rechthoekige houten deuren met glaspaneeltjes en een houten luifel. In de eerste bouwlaag bevindt zich een erker met plat. De erkers hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met samengestelde vensters. Boven de erkers en de entree bevinden zich een klein soort venstertjes. De voorgevel is opgemetseld met bakstenen. Op de kavelgrens zijn muurtjes gemetseld met een houten opbouw van lijsten die rusten op bolvormen. In de Koning Clovisstraat wordt het straatprofiel met voortuinen onderstreept waarmee vroeger het standsverschil van middenstandswoningen naar herenhuizen werd benadrukt.</p>
WAARDERING	<p>Waardering De panden hebben ensemblewaarden met de directe omgeving en zijn nog gaaf qua vorm en detaillering. De architectuurhistorische waarde is echter beperkt: het is een sobere gevelwand zonder decoratieve elementen. Typologisch niet zeldzaam.</p> <p>Het bouwwerk is kenmerkend gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.

	<ul style="list-style-type: none"> • De gaafheid qua vormen en detaillering • Het ontwerp van waarde is in het oeuvre van architect De Groot <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De symmetrische indeling van de twee gevels. • rechthoekige houten deuren met glaspaneeltjes en een houten • Kozijnen met samengestelde vensters • gemetselde tuinmuurtjes met een houten opbouw
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische axtentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Koningskampstraat 1a 6223 AH Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: wijkgebouw Huidige functie: gezondheidscentrum
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Koningskampstraat 1a</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig wijkgebouw van het Groene Kruis uit 1956, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand gebouw, gelegen op de hoek van de Koningskampstraat en de Beatrixstraat. Het hoofdvolume is één bouwlaag hoog en gedekt met een zadeldak parallel aan de straat. Vóór dit gebouw is een forse entree-uitbouw van één bouwlaag met een plat dak. Het hoofdgebouw is opgetrokken in gele baksteen in wildverband. In de voorgevel zijn naast het entreegebouw twee getoogde vensters met oorspronkelijke ramen. Rechts is een oorspronkelijke toegang met een blinde deur. In de noordelijke zijgevel, een topgevel, is een breed venster met een oorspronkelijk zesdelig raam. In het metselwerk erboven is een kleine, gemetselde ontlastingsboog. Rechts van het venster zijn twee kleine getoogde vensters met oorspronkelijke ramen. Het dak van het hoofdvolume is gedekt met betonpannen en voorzien van zinken mastgoten. Boven iedere zijgevel is een gemetselde schoorsteen.</p> <p>Het entreegebouw heeft een gevelbekleding van 'flagstones'. In de voorgevel bevindt zich de toegang met een verdiept portiek en een oorspronkelijke houten voordeur met grote deurvensters. In beide zijgevels zijn twee getoogde vensters met omlijstingen van gele baksteen en oorspronkelijke ramen. In de rechter zijgevel is nabij de voorgevel nog een klein venster met oorspronkelijk raam. De linker hoek van de voorgevel is geaccentueerd met een tweezijdig groen keramisch kruis, verwijzend naar de oorspronkelijke functie van Groene Kruisgebouw. Het platte dak heeft een betonnen dakoverstek.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, wegens de hoekligging. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzonder materiaalgebruik en bijzondere ornamenten heeft, namelijk de gevelbekleding met flagstones en het keramische kruis. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling bezit. Het betreft een gaaf voorbeeld van een wijkgebouw, dat binnen de na-oorlogse gezondheidszorg in de kern Borgharen een belangrijke rol speelde.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gevelbekleding met flagstones • de oorspronkelijke voordeur • de oorspronkelijke ramen • het keramische kruis
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 54 6212 AL Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Café met bovenwoning Huidige functie: Café met bovenwoning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: hoofdbouwwolume, voorgevel, kapvorm
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 54</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Cafépand met bovenwoning gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand heeft een sobere architectuur, vrijwel zonder decoratieve elementen.</p> <p>Beschrijving Tussenwoning opgebouwd uit twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een zadeldak dat gedekt is met muldenpannen, waarbij aan de voorzijde van het pand twee houten dakkapellen zijn aangebracht. Deze dakkapellen hebben een kapje en 4-lichtsvensters. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst op klossen. De goot is in een donkere kleur geschilderd. De voorgevel heeft vier vensterassen. De vensteropeningen hebben een segmentboog vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met 4-lichtsvensters in de tweede bouwlaag en 6-lichtsvensters in de eerste bouwlaag. De vensters hebben betonnen raamdorpels. De deuropening bevindt zich links van het pand en deze bevat een houten segmentboogvormige deur met glaspanelen. De voorgevel is opgemetseld met mergel. De frontgevel is bekleed met baksteen in een groot formaat en heeft een gemetselde bakstenen plint.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing aan de Lage Kanaaldijk • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. Het pand is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van mergelsteen • kapvorm • getoogde vensters- en deuropeningen
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 59 6212 AH Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 59</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige tuinderswoning uit ca.1880, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand woonhuis van één bouwlaag hoog, gedekt met een dwars geplaatst zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen en aan de voorzijde is een (vernieuwde) houten bakgoot. De voorgevel is opgetrokken in mergelsteen en voorzien van een sierpleisterlaag met blokmotief, die later wit is geschilderd. De gevel heeft vier vensterassen. In de derde travee van links is de toegang, voorzien van een hardstenen omlijsting en een moderne houten voordeur in een ouder kozijn met bovenlicht. In de overige gevelassen zijn vensters met gepleisterde omlijstingen en hardstenen onderdorpels. Ze bevatten houten T-ramen die mogelijk nog oorspronkelijk zijn, of in ieder geval niet jonger dan de eerste helft van de twintigste eeuw. Ze hebben meerkleurig glas-in-lood in de bovenlichten. Ook de zijgevels zijn opgetrokken in mergelsteen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de bebouwing die in de late negentiende en vroege twintigste eeuw langs dit gedeelte van de Lage Kanaaldijk tot stand kwam. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. De dubbele woning is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. • de voorgevel een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering in het pleisterwerk heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk met blokmotief • de hardstenen omlijsting van de deur • de hardstenen onderdorpels • de ramen <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te weinig uniciteit

RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk de huidige voordeur te vervangen door een exemplaar dat beter bij de vormgeving van de historische ramen past.

ADRES	Lage Kanaaldijk 62 6212 AH Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 62</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit de late negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een schilddak. Het dak is gedekt met rode opnieuw verbeterde Hollandse pannen. In het voorste dakvlak zijn drie moderne dakkapellen met een schilddakje. Aan de dakranden zijn geprofileerde houten bakgoten bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in mergelsteen en later wit geschilderd. De voorgevel is vier gevelassen breed en heeft een toegang in de tweede as van links. Hierin is een dubbele houten voordeur met bovenlicht geplaatst. Mogelijk zijn de houten deuren, voorzien van snijwerk in neogotische stijl, nog oorspronkelijk. Boven de deur is een gebogen afdakje van smeedijzer met glasvullingen geplaatst (niet oorspronkelijk). In de overige gevelassen van de begane grond en in de vier assen van de verdieping zijn vensters met (vernieuwde) hardstenen onderdorpels en houten T-ramen met ongekleurd glas-in-lood. Ze zijn aan beide zijden (later) voorzien van houten Louvre-luiken. Linksachter het huis is een oorspronkelijke uitbouw richting het zuiden, met een vensteras in de voorgevel. De beide vensters hebben gepleisterde of geschilderde hardstenen omlijstingen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door het forse bouwvolume en de vrijstaande ligging. • het ontwerp van de buitengevels een redelijk hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het mergelstenen muurwerk

	<ul style="list-style-type: none"> • de ramen • de voordeur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 66 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuizen Huidige functie: woonhuizen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevels
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 66 (rechts) en 67 (links) Nr.66</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Dubbel woonhuis uit de vroege negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Twee aaneen geschakelde woonhuizen van één bouwlaag hoog, gedekt met een mansardedak. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan het voorste dakschild zijn geprofileerde houten bakgoten bevestigd. In het voorste dakschild zijn twee moderne dakkapellen met een zadeldakje en rolluiken. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd. <u>Nr.66</u> is drie vensterassen breed, met een toegang in het midden. Deze heeft hardstenen zijposten en bevat een houten deur met gesneden sierpanelen uit de late negentiende eeuw. De vensters zijn voorzien van moderne rolluiken en hebben hardstenen onderdorpels.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing langs de Lage Kanaaldijk. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. De dubbele woning is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en omlijstingen <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • te weinig uniciteit
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- De rolluikkasten zijn storend in het gevelbeeld. Het is wenselijk om deze te vervangen door interne voorzieningen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 67 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuizen Huidige functie: woonhuizen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevels
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 66 (rechts) en 67 (links) Nr. 66</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Dubbel woonhuis uit de vroege negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Twee aaneen geschakelde woonhuizen van één bouwlaag hoog, gedekt met een mansardedak. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan het voorste dakschild zijn geprofileerde houten bakgoten bevestigd. In het voorste dakschild zijn drie moderne dakkapellen met een zadeldakje en houten ramen voorzien van rolluiken. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd. <u>Nr.67</u> is zes vensterassen breed. In de linker vier assen en in de zesde as zijn vensters met hardstenen boven- en onderdorpels en vernieuwde ramen met bovenlichten. Ze hebben moderne rolluiken en vensterluiken. In de vijfde gevelas van links is de toegang met een hardstenen omlijsting en een moderne deur met bovenlicht.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing langs de Lage Kanaaldijk. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. De dubbele woning is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en omlijstingen <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • te weinig uniciteit
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- De rolluikkasten van beide panden zijn storend in het gevelbeeld. Het is wenselijk om deze te vervangen door interne zonwering.

ADRES	Lage Kanaaldijk 72 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, straatgevels
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 72</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis met schuur uit de negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand woonhuis van één bouwlaag hoog, gedekt met een mansardedak. Haaks op het woonhuis is rechts een aanbouw (schuur) van één bouwlaag hoog met een half mansardedak. De daken zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen. In het voorste dakvlak van het woonhuis is een brede, moderne dakkapel met twee ramen en een lessenaardak. Aan de dakvoeten zijn zinken bakgoten bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd, met een zwarte plint. De voorgevel van het woonhuis heeft links twee vensters met hardstenen boven- en onderdorpels en houten T-ramen. Ze hebben decoratieve houten luiken. Geheel rechts is een toegang met een hardstenen omlijsting en een houten voordeur. De rechter aanbouw heeft in de zuidoostgevel een toegang en links en rechts ervan een venster. De openingen zijn secundair ingebroken en de ramen en deur dateren uit de late twintigste eeuw. In de kopse gevel is een poort met een dubbele houten deur en daarboven een venster/laadopening. Ooit had het gebouw een U-vorm, waarvan de linker vleugel in de twintigste eeuw is verdwenen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van de Lage Kanaaldijk. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. Het pand is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en omlijsting <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen, deuren en dakkapellen) • te weinig uniciteit
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 76 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: schippersschool Huidige functie: scoutinggebouw
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De voorgevel van Lage Kanaaldijk 76</i> <i>De achtergevel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige schippersschool uit ca.1850 in neoclassicistische stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand gebouw van twee bouwlagen hoog, onder een dwars zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Aan de dakranden zijn houten bakgoten bevestigd met geprofileerde lijsten. Bij de voorgevel rusten deze op een kroonlijst, aan de achtergevel zijn ze op houten sierklosjes opgelegd. De voorgevel heeft een hoge begane grond, voorzien van neoclassicistisch sierpleisterwerk. De gevel wordt geleed door vlak gepleisterde pilasters, de tussenliggende gevelvelden zijn voorzien van horizontale groeven, die de impressie van natuursteen geven. Boven de gevelopeningen zijn gepleisterde sierblokken. De begane grond wordt bekroond door een gepleisterde kroonlijst, waarin de kapitelen van de pilasters zijn opgenomen. De pilasters verdelen de gevel in vier velden, van ongelijke breedte. Ze hebben (van links naar rechts) achtereenvolgens, twee, drie, twee en vier vensterassen. In de eerste as van links en de vierde as van rechts zijn toegangen. De linker heeft oorspronkelijke houten paneeldeuren met bovenlichten, bij de rechter zijn de deuren vernieuwd. De vensters bevatten oorspronkelijke houten ramen met draaiende raamdelen met een drieruits-verdeling en een gedeeld bovenlicht. Ze hebben hardstenen onderdorpels. In de kroonlijst zijn in het tweede gevelvlak twee ventilatieroosters aangebracht met decoratief opengewerkte afdekplaatjes. Op de eerste verdieping is de gevel opgetrokken in schoon metselwerk. In iedere vensteras is een venster met een gepleisterde, geprofileerde omlijsting met 'schouderstukken' en een diamantkopvormige sluitsteen. Er zijn hardstenen onderdorpels. Alle vensters bevatten oorspronkelijke houten ramen met drieruits raamvleugels en een gedeeld bovenlicht. De gevel wordt beëindigd door een forse gepleisterde kroonlijst, die de goot ondersteunt. Aan de achterzijde is een éénlaags oorspronkelijke aanbouw met lessenaardak, parallel aan de achtergevel. Haaks op het hoofdgebouw is aan de noordzijde een oorspronkelijke tweelaags uitbouw (trappenhuis) met een eigen schilddakje. Het pand is gebouwd als schippersschool en halverwege de twintigste eeuw tot 1986 in gebruik geweest als atelier door de kunstenaar Willem Hofhuizen (1915-1986). Op dit moment is het in gebruik door de scoutinggroep Sint Gerlach.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de ligging in de helling van de Sint Pietersberg.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit.
- het een plaatselijke uiting van een belangrijke architectuurstijl betreft, namelijk het neoclassicisme.
- het een bijzondere detaillering heeft in de geleding van de voorgevel, door de pilasters en kroonlijsten.
- het object een typologische zeldzaamheid bezit, in relatie tot de gaafheid van het object.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis bezit, als voormalige Schippersschool (verbonden met de scheepvaart op het kanaal naar Luik en de Maas) en als voormalig atelier van de bekende kunstenaar Willem Hofhuizen.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- het sierpleisterwerk
- het siermetselwerk
- de oorspronkelijke deuren
- de oorspronkelijke ramen
- de hardstenen dorpels
- de ventilatieroosters

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 79 en 79a 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: viaduct Huidige functie: opslagloods
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: exterieur en gemetselde hoofdconstructie binnen
FOTO'S	 <p><i>Het restant van het viaduct aan de Lage Kanaaldijk</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig viaduct van de mergeexploitatie­maatschappij Sint Pieter uit 1916, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Het viaduct werd aangelegd in 1916 om mergelsteen vanuit een groeve achter de kerk van Sint Pieter te vervoeren richting de Lage Kanaaldijk, waar de mergel in boten in het kanaal werd geladen. Het transport gebeurde met twee treinen naast elkaar. Vanwege het hoogteverschil tussen de heuvel en het kanaal werd het viaduct aangelegd. In 1921 raakte het uit dienst. Het restant van het viaduct is momenteel in gebruik als loods, de laad- en losinstallatie en het spoor zijn verdwenen.</p> <p>Het gebouw is één bouwlaag hoog met een plat dak en is opgebouwd in een combinatie van mergelsteen en baksteen. De zijgevels zijn opgemetseld in mergelsteen met daarop ca. 1 m bakstenen muurwerk, dat boven het dak uitsteekt, als restant van de balustrades van het viaduct. De muren zijn afgedekt met een gemetselde rollaag. De voorgevel is gemetseld in baksteen en met een forse gemetselde tand met de zijgevels verbonden. In de voorgevel is een (later aangebrachte) poortopening met een dubbele houten poort en een stalen bovenlatei. In de zuidelijke zijgevel zijn zes brede vensters met een bakstenen segmentboog­beëindiging en houten, meerruits ramen.</p> <p>Aan de noordzijde is een lagere zijvleugel, al dan niet oorspronkelijk, met een flauw lessenaardak. Deze heeft een bakstenen voorgevel, die aansluit op die van het hoofdvolume. In de voorgevel is een poortopening met een betonnen latei en houten poortdeuren. De zijvleugel heeft een mergelstenen zijgevel met daarin vensters met een gemetselde segmentboog­beëindiging en getoogde, houten vensters met een meerruits verdeling uit ca.1921. In de tweede travee van de gevel is een poortopening met een houten schuifpoort.</p> <p>In het interieur zijn gemetselde bakstenen bogen, die de dakconstructie droegen waarop de spoorrails waren aangelegd.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis heeft als herinnering aan de mergeexploitatie in het gebied in de vroege twintigste eeuw. Het betreft een relict van het industriële verleden van Sint Pieter.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het mergelstenen en bakstenen muurwerk • de segmentboogvensters • de vroegtwintigste-eeuwse ramen • de gemetselde bakstenen bogen aan de binnenzijde <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aantasting van de authenticiteit.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 83 6212 AK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: brug- en sluiswachterswoning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: voorgevel, zijgevel en dak
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 83</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige brug- en sluiswachterswoning uit ca. 1855 in eclecticisme stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand, opgebouwd uit anderhalve bouwlaag onder een dwars zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde kruispannen. In het midden van het dakvlak is een steekkapje dat eindigt tegen een topgevel centraal in de voorgevel. Aan het dak zijn geprofileerde houten bakgoten bevestigd. De voorgevel heeft een lage gecementeerde plint en is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De gevel is geleed met gemetselde hoekpilasters en een middenrisaliet. De gevel is drie traveeën breed. In de middelste travee, de risaliet, bevindt zich de toegang. De deur met bovenlicht is relatief recent vernieuwd. Links en rechts ervan zijn vensters met hardstenen onderdorpels, gemetselde segmentboogbeëindigingen en vernieuwde kunststof ramen met moderne rolluikkasten. Boven de begane grond is een horizontale, bakstenen profiellijst. Op de eerste verdieping, die uitgevoerd is als een mezzanine, is in de middenrisaliet een rondboogvenster met hardstenen onderdorpel en vernieuwd kunststof T-raam. In de beide buitenste gevelassen zijn lage vensters met hardstenen onderdorpels en vernieuwde kunststof ramen met moderne rolluiken. De risaliet heeft een driehoekige gevelbeëindiging met gemetselde schouderstukken en kunststenen afdeklijsten. Op de buitenhoeken van de gevel en op de top zijn kunststenen sierelementen met schelpmotieven geplaatst. De beide buitenste gevelassen worden afgesloten door een gemetselde profiellijst onder de goot, die bij de hoekpilasters een gestileerd kapiteel vormen. Het interieur van het pand is vernieuwd, waarbij zowel de structuur als de materialisering is gewijzigd. Het pand had aanvankelijk dezelfde opzet als de brug- en sluiswachterswoning Lage Kanaaldijk 103, dat in 1898 met een verdieping is verhoogd.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische bebouwing langs de Lage Kanaaldijk van vóór 1900.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de gevelgeleding met pilasters en de decoratieve bekroning van de risaliet.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis bezit, als voormalige brug- en sluiswachterswoning: het pand had een directe functionele relatie met zijn omgeving en is onderdeel van een reeks van bouwkundige voorzieningen aan het kanaal.
- het een typologische waarde bezit als midden negentiende-eeuwse brug- en sluiswachterswoning

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- het siermetselwerk (pilasters, risaliet, lijsten)
- de kunststenen gevelbekroningen en sierstenen
- de hardstenen onderdorpels
- de gootlijst
- de kruispannen

Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:

- de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en voordeur)
- de vernieuwing van het interieur

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- De huidige vernieuwde voordeur, kunststof ramen en rolluikkasten zijn storend in het gevelbeeld. Het is wenselijk om deze te vervangen door meer passende exemplaren, bij voorkeur in hout en met de oorspronkelijke detaillering en indeling.

ADRES	Lage Kanaaldijk 93 6212 AK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 93</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Vrijstaand woonhuis uit 1863, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand van twee bouwlagen hoog onder een dwars zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan het voorste dakschild is een bakgoot met een vernieuwde profiellijst. De voorgevel heeft een gecementeerde plint en is daarboven opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en vijf traveeën breed. De toegang bevindt zich in het midden en deze heeft een hardstenen omlijsting en een (oorspronkelijke) decoratieve dubbele houten voordeur met bovenlicht. Boven de deur is in smeedijzeren cijfers het jaartal '1863' aangebracht. Links en rechts van de deur zijn twee vensters met hardstenen omlijstingen en onderdorpels en vernieuwde kunststof ramen. Ze zijn voorzien van houten vensterluiken, die mogelijk nog oorspronkelijk zijn. Op de verdieping zijn vijf vensters met hardstenen onderdorpels en gemetselde hanenkammen aan de bovenzijde. Ze bevatten vernieuwde kunststof ramen. Boven de vensters zijn terugliggende gemetselde panelen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "kenmerkend" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van vóór 1900 aan de Lage Kanaaldijk. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het een bijzondere detaillering heeft in het metselwerk. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen in het derde kwart van de negentiende eeuw heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijstingen en dorpels • het siermetselwerk (panelen) • de voordeur met bovenlicht • de vensterluiken <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en gootlijst) • te weinig uniciteit door de soberheid van de architectuur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De vernieuwde ramen zijn storend in het gevelbeeld door hun materialisering en historisch incorrecte indeling. Het is wenselijk deze te vervangen door meer passende exemplaren, zoals houten T-ramen (zie historische foto's van het pand).

ADRES	Lage Kanaaldijk 103 6212 AL Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: brug- en sluiswachterswoning Huidige functie: woning
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="456 907 632 931"><i>Lage Kanaaldijk 103</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 976 571 1001">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1005 1391 1064">Voormalige brug- en sluiswachterswoning uit ca.1855 in eclecticisme stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p data-bbox="456 1104 612 1128">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1133 1391 1256">Het pand is twee en een halve bouwlaag hoog en heeft een dwars geplaatst zadeldak. Het dak is gedekt met betonnen golfpannen. In het midden van het dakvlak is een steekkapje dat eindigt tegen een topgevel centraal in de voorgevel. Aan het dak zijn geprofileerde houten bakgoten bevestigd.</p> <p data-bbox="456 1261 1391 1444">De voorgevel is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en is later wit geschilderd, met een zwarte plint. De gevel is geleed met gemetselde hoekpilasters en een middenrisaliet. De gevel is drie traveeën breed. In de middelste travee, de risaliet, bevindt zich de toegang. De deur met bovenlicht is vernieuwd. Links en rechts ervan zijn vensters met hardstenen onderdorpels, gemetselde segmentboogbeëindigingen en vernieuwde ramen.</p> <p data-bbox="456 1449 1391 1668">Boven de begane grond is een horizontale, bakstenen profielijst. Op de eerste verdieping zijn drie vensters met hardstenen onderdorpels, gemetselde segmentboogbeëindigingen en vernieuwde houten ramen. Boven de verdieping is wederom een bakstenen profielijst. Op de tweede verdieping, die uitgevoerd is als een mezzanine, is in de middenrisaliet een rondboogvenster met hardstenen onderdorpel en vernieuwd houten T-raam. In de beide buitenste gevels zijn lage vensters met hardstenen onderdorpels en vernieuwde houten ramen.</p> <p data-bbox="456 1673 1391 1830">De risaliet heeft een driehoekige gevelbeëindiging met gemetselde schouderstukken en kunststenen afdeklijsten. Op de buitenhoeken van de gevel en op de top zijn kunststenen sierelementen met schelpmotieven geplaatst. De beide buitenste gevels worden afgesloten door een gemetselde profielijst onder de goot, die bij de hoekpilasters een gestileerd kapiteel vormt.</p> <p data-bbox="456 1834 1391 1892">Het pand is in 1898 met een verdieping verhoogd. Aanvankelijk had het dezelfde opzet als de brug- en sluiswachterswoning Lage Kanaaldijk 83.</p> <p data-bbox="456 1897 1391 1991">In 1985 is het interieur gerenoveerd. De interne structuur van het pand is oorspronkelijk gebleven met de authentieke trap en een vakwerkgevel in de gang. De vloeren van de kamers op de eerste verdieping zijn vernieuwd.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing langs de Lage Kanaaldijk van vóór 1900. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid kent. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de gevelgeleding met pilasters en de decoratieve bekroning van de risaliet. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis bezit, als voormalige brug- en sluiswachterswoning: het pand had een directe functionele relatie met zijn omgeving en is onderdeel van een reeks van bouwkundige voorzieningen aan het kanaal Maastricht-Luik. • het een typologische waarde bezit als middennegentiende-eeuwse brug- en sluiswachterswoning. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk (pilasters, risaliet, lijsten) • de kunststenen gevelbekroningen en sierstenen • de hardstenen onderdorpels • de gootlijst
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 104 6212 AJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: tuinderswoning Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: voorgevel, zijgevel, dak
FOTO'S	 <p><i>Lage Kanaaldijk 104 (2019)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het midden van de 19de eeuw.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand opgebouwd uit een bouwlaag en een zolderverdieping onder een mansardedak dat gedekt is met grijze OHV-pannen, waarbij aan de voorzijde van het pand drie dakkapellen zijn aangebracht. Deze dakkapellen hebben een kapje dat gedekt is met pannen. De mansardekap is deels gewijzigd evenals de vormgeving van de dakkapellen. Aan het dak is een donkergrijze mastgoot gemonteerd. De voorgevel telt vier vensteropeningen. Deze vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met vensters met roede verdeling, waarvan de detaillering tijdens een renovatie is gewijzigd. De vensters hebben hardstenen boven- en benedendorpels en zijn voorzien van smalle vensterluiken, welke recent donkergroen zijn geschilderd. De deuropening bevindt zich in het midden van het pand en deze bevat een rechthoekige houten paneel deur met geled bovenlicht, die ook tijdens een renovatie is gewijzigd. De deur heeft een hardstenen omlijsting. De voorgevel is opgemetseld met bakstenen in kruisverband en is recent wit geschilderd. Het muurwerk rust op een hardstenen plint. Aan de straat staat een eenvoudig spijlenhekwerk met poorthek tussen gemetselde pylonen. Het interieur van het pand is geheel gemoderniseerd en door het aanbrengen van enkele grote doorbraken in de scheidingswanden ook qua structuur niet meer oorspronkelijk.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing aan de Lage Kanaaldijk • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is.

	<ul style="list-style-type: none"> • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch van waarde bezit • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. Het pand is typerend voor de kleinschalige, éénlaags woonbebouwing die de Lage Kanaaldijk in de late achttiende en de negentiende eeuw domineerde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen dorpels en deuromlijsting • kapvorm • vensterluiken <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deur) • de aanpassingen in het interieur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Lage Kanaaldijk 128 6212 NA Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p>Lage Kanaaldijk 128</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca.1850, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Half vrijstaand pand, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een dwars geplaatst zadeldak. Aan het voorste dakschild is een vernieuwde bakgoot met boeiboord en regenwaterafvoer bevestigd. Aan de voorzijde zijn op het dakschild een 12-tal zonnepanelen gelegd.</p> <p>De voorgevel is opgetrokken in oranjerode baksteen, met een gepleisterde plint. De voorgevel is gezandstraald. De gevel is vier gevelassen breed. De toegang bevindt zich in de tweede as van links en deze bevat een vernieuwde voordeur met bovenlicht. Erboven is een (niet oorspronkelijk) afdakje van staal en glas. In de overige gevelassen van de begane grond en in elke gevelas van de verdieping zijn vensters met gecementeerde onderdorpels en vernieuwde kozijnen. In de bovenlichten van alle ramen en de deur bevindt zich glas in lood in dubbele beglazing. Alle gevelopeningen hebben een omlijsting van geprofileerde rode en gele baksteen, met mergelstenen sierblokken op de boven- en onderhoeken en een mergelstenen diamantkop als sluitsteen. Deze zijn door het straalwerk ernstig beschadigd. Boven de ramen van de begane grond en de verdieping zijn in elk travee decoratieve tegeltableaus aan gebracht, samengesteld uit meerkleurige, beschilderde cementtegels. Naast en tussen de vensters zijn gemetselde ruitvormen in gele baksteen aangebracht ter versiering. De zijgevels zijn opgetrokken in mergelsteen. Het pand vertoont stilistische overeenkomsten met het pand Cannerweg 688. De moderne aanbouw aan de zuidzijde valt niet onder de bescherming. Het gehele interieur van het bouwwerk is vernieuwd, waarbij zowel de structuur als de materialisering is gewijzigd.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing langs de Lage Kanaaldijk. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk en siertegelwerk en de mergelstenen sierstenen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk

	<ul style="list-style-type: none"> • het siertegelwerk • de mergelstenen sierstenen • de hardstenen dorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit • de aanpassing van het interieur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Lage Kanaaldijk (bij 119) Maastricht
GEGEVENS	Groevestelsel Zuid (Observant), toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel (Sint Pietersberg)
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Één van de gangen van het zuidelijk stelsel, blootgelegd in de afgegraven Sint Pietersberg naast het ENCI-terrein</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Groevestelsel aangelegd in de middeleeuwen in het zuidelijke deel van de Sint Pietersberg. Na verloop van tijd kwam het in verbinding te staan met het naastgelegen stelsel van Slavante en dat van de oude Caestertgroeve (op Belgisch grondgebied). Door de mergelwinning van de ENCI in de twintigste eeuw, is een groot gedeelte van het gangenstelsel afgegraven. Andere delen zijn ingestort doordat men op de groeve het restpuin van de mergelwinning heeft opgeworpen, de zogenaamde heuvel 'd'n Observant'.</p> <p>Bij de grens met België ligt achter de huizen van Klein Ternaaien een kleine groeve genaamd de Douanegrot. Dit kleine stelsel stond ooit in verbinding met het Zuidelijke stelsel en werd gebruikt voor het omzeilen van de grenscontrole met smokkelwaar. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden er ook piloten en onderduikers de grens over geholpen. Dit gangenstelsel is nog toegankelijk.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve in de gemeente Maastricht en vanwege het smokkelverleden van het stelsel op de grens met België.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Lanakerweg, kruising Zouwweg
GEGEVENS	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de Zeven Smarten tussen drie lindenbomen
STATUS	Dominant bouwwerk en Waardevol groenelement
FOTO'S	 <p><i>Lanakerweg kapel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Te midden van de akkers en velden van het Lanakerveld, staat op de kruising van onverharde Lanakerweg en Zouwweg een VELDKAPEL, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van de Zeven Smarten. De kapel wordt aan drie zijden geflankeerd door drie grote LINDEBOMEN. De kapel is naar schatting gebouwd omstreeks 1900, als vervanging van een oudere veldkapel die door de schutterij van Lanaken was gesticht en tenminste van vòòr 1830 dateerde. De kapel heeft jarenlang dienst gedaan als rustaltaar tijdens de sacramentsprocessie vanuit de parochiekerk van Lanaken. Tegenwoordig worden er jaarlijks bidwegen georganiseerd voor Maria Lichtmis (2 februari en de laatste vrijdag van mei) en voor Maria Tenhemelopneming (15 augustus).</p> <p>De kapel is opgetrokken in rode baksteen met metselwerk in kruisverband, onder zadeldak gedekt met pannen. De hoeken van het bedehuisje, waartoe ook die van de afgeschuinde apsis behoren, zijn voorzien van ondersteunde lisenen. De voorgevel is voorzien van siermetselwerk. Zo is de daklijst gevormd uit een dubbele muizentand en is de rondboogvormige toegang afgewerkt met een vooruitspringende rollaag. Met in goudkleur geverfde keramische stenen is boven de toegang de letter M weergegeven om aan te duiden dat het gebouwtje is gewijd aan de Heilige Maagd Maria. Het boogveld is dichtgemetseld waarbij de houten draagbalk zichtbaar is gelaten. Hierin zijn tussen twee zonnetjes de woorden “Ave Maria” gebeiteld, die “Wees Gegroet Maria” betekenen. Een smeedijzeren hekwerk met verticale pijlen in de kleuren geel en blauw sluit de toegang.</p> <p>Het interieur is wit gepleisterd en wordt geleed door een blauwe rand bij de overgang van de wanden naar het gewelf. De vloer is betegeld in een roodbruine kleur, terwijl de plint is voorzien van een witte tegelrand. Het altaarblad is eveneens betegeld. De sokkel van het beeld is in het midden lager dan aan de zijkanten. Het beeld is een pietà, een zittende Maria die het dode lichaam van Christus ondersteunt, nadat hij van het kruis is gehaald. Het beeldje wordt benadrukt door de geschilderde bloemenkrans en de blauwe tekst “H.Maria bidt voor ons”.</p>
WAARDERING	De kapel heeft ruimtelijke waarde vanwege de bijzondere samenhang van functies, schaal, verkaveling, bebouwing, wegen, wateren en openbare ruimte, mede in relatie tot lokale ontwikkelingsgeschiedenis. Ook heeft de kapel cultuurhistorische waarde als uiting van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is het tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van veldkapellen. De kapel heeft ook overduidelijk situationele waarde gezien de ligging in een nog tamelijk ongeschonden

	historisch cultuur-landschap. Tenslotte is de veldkapel zeer herkenbaar gebleven en typologisch en vanwege de ouderdom zeldzaam
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Lichtenbergweg ong. Maastricht
GEGEVENS	St.Rochuskapel
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Kapelletje gewijd aan de H. Rochus uit 1888. Het kapelletje is opgetrokken in baksteen en heeft een zeshoekig grondplan. Het wordt afgedekt door een klokvormig dakje dat gecementeerd is. In de voorgevel is een spitsboogvormige deuropening, met daarin een stalen deur met opengewerkt hekwerk aan de bovenzijde. Boven de deur, in het dakje, is een beeldnis aangebracht, met daarin een beeldje van de H. Rochus. Eronder is een hardstenen gevelsteen, met daarin de inscriptie: 'H. Rochus – BVO* – J. M. Kribs past., Sint Pieter 16 aug. 1888'.</p> <p>In het kapelletje is nog een (negentiende-eeuws) heiligenbeeldje geplaatst en de vloer is belegd met decoratieve cementtegels. Het dak wordt bekroond door een ijzeren kruis met een metalen corpus.</p> <p>Het kapelletje werd oorspronkelijk opgericht aan de Luikerweg, ter bezwering van de cholera-epidemie. De H. Rochus is de beschermheilige tegen besmettelijke ziekten. Vanwege verdere afgraving van de Sint Pietersberg is het kapelletje in 1972 verplaatst naar de huidige plek.</p> <p>* = bid voor ons</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorische waarde als herinnering aan de poging van pastoor Kribs tot het bezweren van de cholera via het aanbidden van de H. Rochus en daarmee aan de praktijk van het katholieke geloof in de late negentiende eeuw in deze omgeving. Het kapelletje is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het architectonische ontwerp en de laatnegentiende-eeuwse heiligenbeeldjes en afwerkingen.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Mergelweg 115 6212 XC Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p><i>Mergelweg 115</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Zomerhuis gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het jaar 1936 naar een ontwerp van architect H. Huydts.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand opgebouwd uit twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een zadeldak dat gedekt is met rode pannen, waarbij aan de voorzijde van het pand een brede dakkapel is aangebracht. Deze dakkapel heeft een frontgevel. De voorgevel heeft ongeveer tien rechthoekige houten ongedeelde vensters. In de eerste bouwlaag bevindt zich de garage. Aan de westzijde bevindt zich een ronde hoekerker. In de linker zijgevel bevindt is de entree onder een afdak met leien. De gevels zijn opgemetseld met bakstenen met metselwerk in kettingverband met uitzondering van de plint, deze is wit geschilderd. De garage is later bijgebouwd.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het gebouw behoort tot het oeuvre van architect J. Huydts. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bouwvolume • de oorspronkelijke raam-indelingen • de langgerekte horizontale raampartij <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting door de aangebouwde garage
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Mergelweg 123 6212 XC Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p><i>Mergelweg 123</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Landhuis gelegen binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het jaar 1930 naar een ontwerp van architect A. Boosten in opdracht van de heer Ten Brink. Het woonhuis is op een diep en ietwat hellend grondstuk gebouwd, tegen de wand van de St. Pietersberg.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand opgebouwd uit twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een zadeldak dat gedekt is met pannen. Het dak heeft een overstekende dakrand. In het souterrain bevindt zich de garage. In de linker zijgevel bevindt boven de entree een luifel. De rechterhoek van de frontgevel is afgeschuind. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met ongelede vensters. De voorgevel is opgemetseld met bakstenen en heeft een hoog gemetselde schoorsteen. In de gevel strijden het zeer hoge, puntige zadeldak en de asymmetrische opzet om de aandacht. De ingang is subtiel verscholen in een hoekafschuining aan de rechterkant. Een naderhand gebouwde garage met dakterras aan de voorzijde tast het beeld enigszins aan.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het gebouw behoort tot het oeuvre van architect Alphons Boosten <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bouwvolume met karakteristieke steile kapvorm en overkragende dakrand • de oorspronkelijke raam-indelingen • het rijkgedetailleerde metselwerk in Noors verband • de afgeschuinde hoek met ingangsportaal • de langgerekte horizontale raampartij
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Mergelweg 332 6212 XK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: café
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p data-bbox="456 871 588 898"><i>Mergelweg 332</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 936 572 963">Inleiding</p> <p data-bbox="456 969 1401 1025">Woonhuis uit ca.1900 met decoratief metselwerk, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p data-bbox="456 1064 614 1090">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1097 1401 1189">Vrijstaand pand van één bouwlaag met een zadeldak met de nok parallel aan de weg. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en in het voorste dakvlak is een modern dakvenster. Aan het voorste dakvlak is een houten bakgoot met een vernieuwde lijst.</p> <p data-bbox="456 1196 1401 1570">De voorgevel heeft een gepleisterde plint met blokmotief. Daarboven is de gevel opgetrokken in rode baksteen met versieringen in gele baksteen: ruitmotieven tussen de vensters en een gele sierlijst boven de begane grond. Het voegwerk is vernieuwd en de gevel gereinigd, waardoor de bakstenen beschadigd zijn. De gevel is vier gevelassen breed. Links is een brede poortopening met een segmentboogvormige ontlastingsboog, met daarin twee gietijzeren sierankers. Hierin is later een driedelig raam met bovenlichten geplaatst en de plint is aangevuld met dezelfde vormgeving. Rechts van de poort is een toegang met een oorspronkelijk bovenlicht met glas-in-lood en een vernieuwde voordeur. Rechts zijn twee vensters met gemetselde segmentbogen en een hardstenen onderdorpel. Ze bevatten houten ramen met een oorspronkelijk bovenlicht met glas-in-lood. Alle ontlastingsbogen zijn voorzien van een kunststenen sluitsteen met een diamantkopmotief. Onder de goot is een gemetselde tandlijst.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="456 1610 1401 1666">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="456 1704 1401 1861" style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het siermetselwerk en het sierpleisterwerk. <p data-bbox="456 1899 1401 1955">Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul data-bbox="456 1962 1401 2018" style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk (plint en sluitstenen) • het siermetselwerk

	<ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke bovenlichten • de gietijzeren ankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen, deur, goot en voegwerk)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Mergelweg bij 359-361 Maastricht
GEGEVENS	Mergelgroeve, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De rotswand met links de toegang tot het kleine stelsel en rechts de toegang van het grote gangenstelsel van De Scharck</i></p> <p><i>Ingang van het grote stelsel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Mergelgroeve aan de westzijde van de Sint Pietersberg, bestaande uit een groot en een klein gangenstelsel. De gangen zijn vanaf de late achttiende of vroege negentiende eeuw aangelegd en de mergelwinning stopte eind negentiende eeuw. Aan de voorzijde is een stuk van de rots via dagbouw gewonnen.</p> <p>In de groeve zijn muurschilderingen en reliëfs vanaf het midden van de negentiende eeuw bewaard, o.a. gemaakt door de Broeders van de Beyart die vanaf 1921 een buitenverblijf naast het grottenstelsel hadden. In 1944 werd in de grotten de nachtmis gevierd, samen met de Amerikaanse soldaten die in de stad gelegerd waren na de bevrijding.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als negentiende-eeuwse mergelgroeve en als herinnering aan de bijzondere nachtmis van 1944. De groeve is van kunsthistorische waarde vanwege de muurschilderingen en reliëfs.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Mergelweg 359 6212 NJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: buitenhuis Huidige functie: ouderenzorg
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Buitenhuis De Schark, voorgevel</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Achterzijde met rechts het toiletgebouw</i></p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p><i>Ontwerptekening voor De Schark van Alphons Boosten</i></p> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Buitenhuis van de Broeders van de Beyart van architect A. Boosten uit 1921, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand gebouw van één bouwlaag hoog, gedekt met een plat dak. Het gebouw heeft een onregelmatig, L-vormig grondplan. De buitenmuren zijn opgetrokken in mergelsteen en voorzien van een pleisterlaag. Tegen de voorgevel zijn twee driehoekige uitbouwen, die zorgen voor een plasticiteit in de gevel. Tegen de punt van de driehoek is een extra decoratieve steunbeer gemetseld. In beide zijden van deze uitbouwen zijn grote, brede vensters met gemetselde omlijstingen. De onderdorpels zijn met lood afgedekt. De vensters bevatten elk drie oorspronkelijke ramen met meerruits roeden verdeling. Tussen de uitbouwen is in het vlakke geveldeel de hoofdtoegang, waarvan de dubbele deuren vernieuwd zijn. In de zuidelijke gevel zijn twee rechthoekige erkeruitbouwen met een loden, overstekend dakje. Ze bevatten elk drie driedelige houten ramen, waarvan de roedenverdeling verwijderd is. De dakrand en de hoeken van het gebouw waren aanvankelijk gedecoreerd met keramische sierstenen, die later verdwenen zijn. Aan de oost- en noordzijde hebben de gevels nog een gemetselde plint. De brede toegangspui aan de oostzijde is vernieuwd. Aan de noordzijde is een steen ingemetseld met de tekst: <i>'Deze steen is gelegd door Br. Bertholdus, algemeen overste, + Feestdag + O.L.V. Boodschap, A.D. 1921'</i>. Aan de noordzijde zijn nog de oorspronkelijke vensters met gemetselde omlijstingen en houten, meerruits ramen aanwezig. De toegangsdeuren zijn vernieuwd. Aan de noordoostzijde van het gebouw is een oorspronkelijk, vrijstaand toiletgebouw van één bouwlaag hoog met een plat dak. Aan de overstekende dakrand is een geprofileerde houten lijst. Het gebouw heeft mergelstenen muren, met bakstenen hoekkolommen en</p>

	<p>tussenstijlen. Links zijn twee oorspronkelijke houten deuren. In het midden is een brede poort met moderne deuren en rechts is een vernieuwde houten deur.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke (plaatselijke) architect, Alphons Boosten. • het een bijzondere detaillering heeft in de plasticiteit van de gevels en een • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling bezit. Het is onderdeel van het omvangrijke bouwbestand van de Broeders van de Beyart in Maastricht en omgeving en was van belang voor de recreatie en ontspanning van de broeders. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke ramen • de gemetselde plinten en omlijstingen • het pleisterwerk • de siersteunberen • de erkers • de steen van de eerste steenlegging • het toiletgebouw (alleen exterieur en excl. vernieuwde deuren)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om de oorspronkelijke indeling van de ramen en deuren te herstellen, zie de oorspronkelijke bouwtekeningen.

ADRES	Mergelweg 361 6212 NJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Boerderij De Scharck vanaf de Mergelweg</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Zuidelijke zijgevel en achtergevel</i></p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p><i>De boerderij vlak na de bouw, in 1920</i></p> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige boerderij de Scharck uit 1920 van architect A. Boosten, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving De boerderij bestaat uit een langgerekt, rechthoekig bouwvolume van één bouwlaag met twee aaneengesloten zadeldaken. Het noordelijke deel was in gebruik als woonhuis, het zuidelijke als schuur, momenteel vormen ze samen één woonhuis. Het dak van het woonhuis is gedekt met rode Hollandse pannen, het dak van de schuur was oorspronkelijk met stro gedekt, maar is nu van gesmoorde Hollandse pannen voorzien. Aan de daken zijn zinken mastgoten bevestigd. In het westelijke dakvlak van het woonhuis zijn twee kleine en één grote dakkapel aangebracht, met een plat dak met overstek en vierruits ramen. Alleen de middelste is (qua bouwvorm) oorspronkelijk, al zijn de ramen vernieuwd. In het westelijke dakvlak van de schuur zijn aan beide uiteinden twee grote moderne dakkapellen.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in mergelsteen en baksteen (plint). In de voorgevel van het woonhuis is links een overdekt, inpandig terras, met op de hoek een bakstenen kolom. In de terugliggende gevel is een driedelige houten deur met meerruits ramen (vernieuwd naar oud model). In het rechter geveldeel is een breed venster met drie meerruits houten ramen (vernieuwd naar oud model). In de voorgevel van de schuur zijn vier grote, brede vensterpartijen met moderne ramen. Oorspronkelijk waren hier kleine stalramen. De boerderij is in 1968 verbouwd tot woonhuis door architect W. Schellinx.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object een historisch ensemble vormt met het achtergelegen buitenverblijf De Scharck: de boerderij diende oorspronkelijk voor voedselvoorziening voor de broeders van de Beyart.
- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het gebouw behoort tot het oeuvre van een belangrijke (plaatselijke) architect, Alphons Boosten.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis heeft als onderdeel van het complex De Scharck van de Broeders van de Beyart.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- het mergelstenen en bakstenen muurwerk
- het bouwvolume
- de oorspronkelijke raam-indelingen

Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:

- de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren, toegevoegde dakkapellen en grote vensterpartijen)

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Nekummerweg 20 6212 NK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, gevels
FOTO'S	 <p><i>Nekummerweg 20</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Traditionele boerenwoning uit het midden van de negentiende eeuw, gelegen buiten de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd uit één bouwlaag onder een zadeldak, met de nok parallel aan de weg. Het dak is gedekt met rode en gesmoorde Hollandse pannen. Aan de dakrand is een zinken mastgoot bevestigd. In het voorste dakvlak zijn drie moderne dakkapellen met zadeldakjes. Het pand is grotendeels in mergelsteen opgetrokken en later wit gekalkt. Het rechter deel van de voorgevel is (vernieuwd?) in baksteen, evenals de onderste zone van het linker deel van de voorgevel. De voorgevel is vier traveeën breed. De voordeur bevindt zich in de tweede travee van links en deze heeft een hardstenen omlijsting. Er is een gemetseld, bakstenen bordes. De deur met bovenlicht is modern. Links van de voordeur is een venster met hardstenen boven- en onderdorpels en een modern houten raam. Rechts zijn twee vensters met bakstenen onderdorpels en een gemetselde hanenkam aan de bovenzijde. Ook deze ramen zijn van recente datum. Tussen deze vensters zijn boven elkaar drie schotelankers in de gevel bevestigd. In de oostelijke zijgevel is een toegang met een houten kozijn en moderne deur. Links er van is een hoog venster met een modern houten T-raam, rechts is een laag venster met een dubbel houten raam. Alle gevelopeningen in deze gevel zijn secundair en vrij recent aangebracht. Aan de westzijde is een éénlaags oorspronkelijke uitbouw met zadeldak. Op de plek van het pand was in 1830 sprake van een watermolen. Waarschijnlijk is de molen rond het midden van de negentiende eeuw vervangen door het huidige huis.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object een voortzetting is van een oudere structuur (watermolen) op deze plek. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen rond het midden van de negentiende eeuw heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het mergelstenen muurwerk

	<ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijsting en dorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deuren) • te weinig uniciteit door de sobere vormgeving
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Op de Bos 38 6223 EV Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 920 568 943"><i>Op de Bos 38</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 985 571 1008">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1016 1193 1039">Woonhuis uit ca.1880, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p data-bbox="454 1081 612 1104">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1113 1398 1202">Half vrijstaand woonhuis, boven de kelder opgebouwd uit twee bouwlagen met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen en aan de dakrand is een houten bakgoot op sierklossen bevestigd.</p> <p data-bbox="454 1211 1398 1585">De buitengevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband. Omstreeks 1965 is het voegwerk vernieuwd en gelijktijdig hieraan werd de linker zijgevel voorzien van een cementeerlaag. De voorgevel is vijf traveeën breed en de middelste is uitgemetseld als risaliet. Links van het midden is een kelderlicht met een hardstenen bovendorpel en tralies. De toegang bevindt zich in de middenrisaliet en deze heeft een hardstenen stoepje en een hardstenen omlijsting. De voordeur is vermoedelijk nog oorspronkelijk maar het kozijn en bovenlicht zijn vernieuwd. Links en rechts van de midden travee zijn in iedere bouwlagen twee vensters met hardstenen boven- en onderdorpels. De boven- en onderdorpels vertonen sporen van verdwenen vensterluiken. De gevelkozijnen werden omstreeks de jaren '70 vernieuwd en recent ingevuld met dubbel glas. De twee buitenste traveeën worden aan iedere zijde afgesloten met een gemetselde tandlijst. In de gevel zijn gietijzeren muurankers aangebracht.</p> <p data-bbox="454 1628 1398 1682">Vóór het pand staat een oude waterpomp van baksteen, met een hardstenen bekroning. Deze was in 1965 al bij het pand aanwezig.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het een bijzondere detaillering heeft, zoals het siermetselwerk en de schotelankers. • het de typologische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft in de periode 1880-1900. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • de hardstenen omlijsting en dorpels • de schotelankers • de oorspronkelijke voordeur • de gootlijst • de waterpomp
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Op de Meer 48 6223 GW Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, kapvormen, straatgevels en zuidgevel
FOTO'S	 <p><i>Op de Meer 48 (rechts) en nr. 50 (links)</i> <i>Op de Meer 48</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Hoevecomplex uit de achttiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Carrévormig complex, bestaande uit twee woningen. Nr.50 omvat de westelijke woonvleugel, een noordelijke en een oostelijke schuur/stalvleugel. Nr.48 omvat de zuidelijke vleugel, momenteel als woonhuis in gebruik.</p> <p>Nr.48 maakte al in 1817 deel uit van de carréhoeve en was toen al een apart eigendom. Het is een langgerekt bouwvolume van twee bouwlagen hoog onder een zadeldak met de nok haaks op de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en er zijn zinken mastgoten. De bovenste verdieping is een latere toevoeging, de ophoging begint ter hoogte van de gemetselde onderdorpels van de verdiepingervensters in de voorgevel.</p> <p>De straatgevel is een topgevel met op de begane grond een afwisseling van baksteen met mergelstenen speklagen. In de geveltop zijn twee moderne vensters met gemetselde onderdorpels en rollagen en moderne ramen.</p> <p>In de zuidelijke zijgevel zijn op de begane grond links twee oude vensteropeningen met daartussen een deuropening, alle omgeven met hardstenen omlijstingen. De vensteromlijstingen hebben duimen van verdwenen vensterluiken. De ramen en deur dateren uit de twintigste eeuw. Boven de deur is een modern afdakje. Rechts van de deur zijn twee secundaire vensteropeningen, waarvan de rechter met een gecementeerde omlijsting, en vervolgens een oude vensteropening met hardstenen omlijsting. Geheel rechts is een moderne rechthoekige terraspui. Op de eerste verdieping zijn zeven vensteropeningen, waarvan enkele met gemetselde segmentbogen. De ramen zijn van recente datum. Aan de achterzijde is een éénlaags, moderne aanbouw.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en ensemblewaarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de objecten deel uit maken van de historische bebouwing van het dorp Itteren. Ze vormden ooit samen een carréboerderij. • de objecten een agrarisch ensemble vormen met het naastgelegen pand Op de Meer 52: samen is het een cluster van boerderijbebouwing met historische oorsprong. • het bijzonder materiaalgebruik en bijzondere ornamenten heeft, zoals de hardstenen omlijstingen van beide panden en de sierankers van nr.50. • de gebouwen de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen hebben.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijstingen • het mestelwerk van afwisselen baksteen en mergel <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit door veelvuldige latere verbouwingen.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Op de Meer 50 6223 GW Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolumes, kapvormen, straatgevels en zuidgevel
FOTO'S	 <p><i>Op de Meer 48 (rechts) en nr. 50 (links)</i> <i>Op de Meer 48</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Hoevecomplex uit de achttiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Carrévormig complex, bestaande uit twee woningen. Nr.50 omvat de westelijke woonvleugel, een noordelijke en een oostelijke schuur/stalvleugel. Nr.48 omvat de zuidelijke vleugel, momenteel als woonhuis in gebruik.</p> <p>Nr.50 heeft een woonvleugel aan de straat van twee bouwlagen hoog onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met moderne betonpannen. Aan de voorste dakrand is een zinken mastgoot.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. In de voorgevel heeft een gecementeerde plint. In het midden is een toegang met een hardstenen latei en een vernieuwde deur. Links en rechts van de deur is een venster met een hardstenen omlijsting met een luikspinning. Ze hebben vensterluiken uit de eerste helft van de twintigste eeuw. De ramen zijn vernieuwd. Geheel links in de gevel is nog een klein, later ingebroken venster met modern raam. Boven de begane grond zijn decoratieve, gesmede muurankers aangebracht. Op de eerste verdieping zijn drie vensters met gemetselde segmentbogen, hardstenen onderdorpels en houten draairamen. De eerste verdieping is een latere ophoging van een oorspronkelijk éénlaagse woonvleugel. Dit is zichtbaar in de zuidelijke zijgevel, waar een oudere, lagere topgevel met vlechtingen aanwezig is, die hoorde bij een lagere voorgevel.</p> <p>Op het achterterrein zijn nog twee haaks geplaatste schuur- en stalvleugels die als bouwvolume al in 1817 aanwezig waren.</p> <p>Tussen nr.50 en nr.48 is een afsluitende muur met een segmentboogvormige poortopening, die recent opnieuw opgemetseld is. De poortopening is voorzien van (nieuwe) hardstenen aanzet- en sluitstenen. De muur is afgedekt met een kort afdakje met keramische pannen.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en ensemblewaarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de objecten deel uit maken van de historische bebouwing van het dorp Itteren. Ze vormden ooit samen een carréboerderij. • de objecten een agrarisch ensemble vormen met het naastgelegen pand Op de Meer 48 en 52: samen is het een cluster van boerderijbebouwing met historische oorsprong.

	<ul style="list-style-type: none"> • het bijzonder materiaalgebruik en bijzondere ornamenten heeft, zoals de hardstenen omlijstingen van beide panden en de sierankers van nr.50. • de gebouwen de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen hebben. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijstingen • de muurankers van nr.50 • de vensterluiken van nr.50 <p>De panden zijn niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit door veelvuldige latere verbouwingen.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Op de Meer 52 6223 GW Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p><i>Het woonhuis (links) en de schuur (rechts)</i> <i>Op de Meer 52</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Boerderij met woonhuis uit 1936, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, bestaande uit een woonhuis en rechts daarvan een schuur. Het woonhuis is twee bouwlagen hoog en wordt gedekt door een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met Tuiles-du-Nord en aan de dakrand is een houten bakgoot.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen in strekkenverband, met een hoge plint in een iets donkerdere tint rood. Deze wordt afgesloten door een gemetselde rollaag. De gevel bestaat uit vier traveeën: drie brede en één smalle (tweede van links). De toegang bevindt zich in de smalle travee en deze heeft een rondboogvormig portiek met een decoratief gemetselde ontlastingsboog, een gemetseld stoepje en twee vierkante, gemetselde bloembakken aan weerszijden. In het portiek zijn half rond gemetselde kolommen aan weerszijde van de deur. De oorspronkelijke houten voordeur is nog aanwezig en deze is voorzien van zij- en bovenlichten. In de overige drie traveeën van de begane grond zijn brede vensters met oorspronkelijke driedelige houten ramen met bovenlichten. In de bovenlichten is geometrisch glas-in-lood aangebracht. Boven de voordeur is een smal venster met een oorspronkelijk tweedelig houten raam. In de overige drie traveeën zijn brede vensters met oorspronkelijke, driedelige houten ramen. Ze hebben gemetselde onderdorpels en voor het eerste en derde venster van links hangt een oorspronkelijke houten bloembak op dubbele consoles.</p> <p>De schuur is één bouwlaag hoog en heeft een zadeldak, gelijk het hoofdhuis. De voorgevel is opgetrokken in donkerrode baksteen in strekkenverband. Aan de zuidelijke zijgevel is af te lezen dat aan die kant een oudere zijgevel van oranje handgevoormde steen bewaard is gebleven. In de voorgevel is een rondboogvormige poort met houten poortdeuren.</p> <p>Op de plek van de huidige boerderij was in 1817 al bebouwing, maar deze is na een brand herbouwd in 1936. De boerderij vormt een cluster met de hoeve Op de Meer 48 en 50.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object een agrarisch ensemble vormt met het naastgelegen pand Op de Meer 48-50: samen is het een cluster van boerderijbebouwing met historische oorsprong. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het een bijzondere detaillering heeft in het metselwerk en het glas-in-lood. • het de typologische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • de oorspronkelijke ramen • de oorspronkelijke deur • het glas-in-lood • de poortdeuren <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te weinig uniciteit voor de bouwperiode
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Pasestraat 2 - 2A 6223 HB Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: boerderij
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 2A – woonhuis</i></p> <p><i>De poort en de schuurvleugel aan de straat</i></p> <p><i>De binnenplaats</i></p> <p><i>De schouw in de schuurvleugel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Carréhoeve met een kern uit de achttiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Carrévormig hoevecomplex, bestaande uit een woonvleugel aan de westzijde, een L-vormige schuur/stal aan de zuid-oostzijde en een schuur aan de noordoostzijde. De binnenplaats wordt aan de straatzijde afgesloten door een muur met poort. De <u>woonvleugel</u> is twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak met de nok haaks op de weg. Het dak is gedekt met blauw gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in rode baksteen. In de voorgevel aan de straat is duidelijk zichtbaar dat het gebouw in de twintigste eeuw met een verdieping is opgehoogd: boven de begane grond verdwijnen de hoekklezoren van de rechter hoek en hebben de vensters een andere vormgeving. Het pand is toen tevens verbreed richting het westen, zichtbaar aan de verticale naad op de begane grond. De gevel heeft een gecementeerde plint. Op de begane grond zijn drie vensters met oude, hardstenen omlijstingen met sponningen en duimen van luiken. Recentelijk zijn er nieuwe houten luiken aangebracht. De ramen zijn vernieuwd in kunststof. Boven de begane grond zijn gesmede krulankers in de gevel bevestigd. Op de eerste verdieping zijn drie vensters met gecementeerde omlijstingen en hardstenen onderdorpels. Ze bevatten moderne kunststof ramen. In de geveltop zijn twee kleine vensters met dezelfde vormgeving als die op de verdieping en met kunststof raampjes. De geveltop is voorzien van vlechtingen. De oostelijke zijgevel bevat de toegang met een oorspronkelijke hardstenen omlijsting. De deur is vernieuwd. Links van de deur is een venster met kunststof kozijn en rechts van de deur zijn twee vensters met houten kozijnen. De openingen zijn in de twintigste eeuw aangebracht en voorzien van een gecementeerde omlijsting en hardstenen onderdorpel.</p>

Boven de twee middelste vensters zijn gemetselde ontlastingsbogen van oudere, smallere vensters zichtbaar. Geheel rechts is nog een deur met een gecementeerde omlijsting. Op de verdieping zijn vier grote en één klein venster, eveneens met gecementeerde omlijstingen en gedeeltelijk met houten en kunststof ramen.

De noordelijke schuur heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde oud Hollandse pannen en voorzien van zinken mastgoten. Aan de voorzijde steekt het rechter deel van het dakvlak iets verder door, zodat er een afdak gevormd wordt. De buitengevels zijn opgetrokken in handgevormde rode baksteen. In de voorgevel zijn twee grote poortopeningen met een gemetselde segmentboog. De rechter daarvan is klaarblijkelijk later ingebroken en op een gegeven moment weer dichtgemetseld. De linker bevat nog een oudere houten poort met binnendeur. Tussen de poorten zijn een deur en een venster met een getoogd betonnen raampje. Geheel rechts zijn nogmaals een deur en een venster met betonnen raampje.

De zuidwestelijke schuurvleugel is in een L-vorm gelegen aan de straatzijde en heeft een zadeldak met gesmoorde oud Hollandse pannen en voorzien van zinken mastgoten. De buitengevels zijn opgetrokken in handgevormde rode baksteen. Aan de straatzijde zijn sporen van segmentboogvensters te zien, waarvan aan de binnenzijde de houten raamkozijnen met vakverdeling nog aanwezig zijn. De gevel bevat aan de rechterzijde twee houten raamluiken boven elkaar en smeedijzeren ankers. De oostelijke zijgevel bevat eveneens smeedijzeren ankers en een kleine gevelopening. Het hoevecomplex is reeds zichtbaar op de kadastrale minuutkaart uit 1817. In de voorste schuurvleugel was waarschijnlijk in de negentiende eeuw (tijdelijk) de dorpschool van Itteren gevestigd. Hier bevindt zich tevens nog een schouwtje met een laat achttiende-eeuwse schouwmantel (gietijzeren haardomlijsting, houten schouwmantel en gestucte boezem).

WAARDERING

Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische, bouwhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren.
- het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de ligging op het kruispunt van de Pasestraat en de Ruyterstraat.
- aan de uiterlijke kenmerken van het object te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat.
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de getoogde hardstenen vensteromlijstingen, de decoratieve afsluitende poort en het schouwtje in de schuur.
- het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.
- het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling bezit, vanwege de schoolfunctie die de schuur in de negentiende eeuw vervulde.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- de hardstenen omlijstingen en dorpels
- de hardstenen poortbekroningen
- de afsluitende muur
- de gekrulde muurankers
- het venster met luik in de voorgevel van de schuur
- de schouw in de schuur

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is wenselijk om, als de ramen in de voorgevel vernieuwd moeten worden, deze te vervangen door exemplaren met een meer passende materialisering en indeling: dat wil zeggen in hout en met roeden- en raamvleugelverdeling.

ADRES	Pasestraat 14 6223 HB Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevels
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 16 (l) en 14 (r)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Dubbel woonhuis met kern van vóór 1817, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Éénlaags bouwvolume met daarin twee woningen, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Beide woningen zijn gedekt met Hollandse pannen. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. In het voorste dakschild van nr.16 is een moderne dakkapel met een plat dakje en een houten raam. De voorgevel van nr.14 is voorzien van een cementpleisterlaag. In de donker geschilderde plint is één kelderlicht, rechts in de gevel. De toegang bevindt zich links en deze bevat een moderne deur en heeft een hardstenen stoepje. Rechts van de deur zijn drie getoogde vensters met vernieuwde ramen en hardstenen onderdorpels. Ze zijn recent voorzien van houten vensterluiken.</p> <p>Het bouwvolume staat reeds aangeduid op de kadastrale kaart uit 1817.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren en al in 1817 als bouwvolume aanwezig was. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de ligging in de bocht van de Pasestraat. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen onderdorpels en stoepje van nr.14

	<p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (diverse verbouwingen)
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk verder onderzoek te doen naar de historische constructie van het pand.

ADRES	Pasestraat 16 6223 HB Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woning Huidige functie: woning
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevels
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 16 (l) en 14 (r)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Dubbel woonhuis met kern van vóór 1817, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Éénlaags bouwvolume met daarin twee woningen, gedekt met een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Beide woningen zijn gedekt met Hollandse pannen. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. In het voorste dakschild van nr.16 is een moderne dakkapel met een plat dakje en een houten raam.</p> <p>De voorgevel van nr.16 is grotendeels opgetrokken in handgevormde baksteen, met enige lagen mergel aan de bovenzijde. Er is een naad in de gevel, ongeveer in het midden. het muurwerk links ervan bestaat voornamelijk uit koppen, wat op een herstelling kan duiden. In het midden is een secundair ingebroken toegang met een moderne deur. Links en rechts ervan zijn vensters: beide zijn later ingebroken en hebben een gemetselde rollaag aan de bovenzijde. De ramen zijn modern en er zijn recentelijk hardstenen onderdorpels geplaatst. Onder de goot is rechts een gesmeed S-vormig muuranker. Het bouwvolume staat reeds aangeduid op de kadastrale kaart uit 1817.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren en al in 1817 als bouwvolume aanwezig was. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is, door de ligging in de bocht van de Pasestraat. • aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • het muuranker van nr.16 <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (diverse verbouwingen)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk verder onderzoek te doen naar de historische constructie van het pand.

ADRES	Pasestraat 25-27 6223 HA Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: gemeentehuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels, bordes
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 25-27 2019</i> <i>Situatie ca.2008</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig gemeentehuis uit 1934 in Traditionalistische stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, bestaande uit één bouwlaag met een hoge kapverdieping. Het zadeldak is haaks op de straat geplaatst, tussen twee trapgevels in. Het is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. In het linker dakvlak is een dakkapel met authentieke vormgeving, houten overstek en dubbel houten raam aanwezig. Daarboven zijn drie moderne dakramen ingelegd. In het rechter dakvlak is een brede (vernieuwde) dakkapel met plat dak en zes ramen rechts daarvan een modern dakraam. Aan de dakranden zijn houten bakgoten met een geprofileerde gootlijst op houten klossen bevestigd.</p> <p>De voorgevel is opgetrokken in rode baksteen in z.g. drieklezorenverband. Centraal voor de gevel is een gemetseld bordes met een trap aan weerszijden. In de blinde voormuur van het bordes is een nis met een (kunst-)stenen omkadering. Het bordes leidt naar de hoofdtoegang die een rondboogvorm heeft en nog de oorspronkelijke houten voordeur bevat. De gemetselde ontlastingsboog is voorzien van kunststenen aanzetstenen. Links van de deur is een liggend, rechthoekig venster met en kunststenen bovenlatei. Het raam is vernieuwd in hout, oorspronkelijk was hier een acht-ruits raam. Rechts van de deur zijn twee smalle, hoge vensters, gekoppeld door een kunststenen latei. Ook hier zijn de oorspronkelijke, meerruits ramen vervangen (in kunststof). In de geveltop is onderaan een liggend, rechthoekig venster met kunststenen bovenlatei en vernieuwd kunststof raam. Alle vensters hebben gemetselde onderdorpels.</p> <p>De trapgevel heeft kunststenen kraagstenen bij de aanzet en afdekplaten op de trappen. Er zijn vier forse, gesmede krulankers aangebracht. In het midden van de geveltop is een klein rond venster met oorspronkelijk raam. De bovenste trap is geaccentueerd met een uitgemetselde verticale baan met kunststenen kraagsteen.</p> <p>Rechts van het (voormalige) raadhuis is een oorspronkelijke garage aanbouw met een zadeldak parallel aan de straat, aan de achterzijde is dit volume recent vergroot. Het dak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen en de goot heeft dezelfde geprofileerde lijst als het raadhuis. In de voorgevel is een brede poortopening met een betonnen bovenlatei. Aan de linkerzijde werd zeer recent een éénlaagse uitbouw gerealiseerd met plat dak. De</p>

	<p>gevels zijn geheel voorzien van een cementeerlaag en in de voorgevel is een liggend raam opgenomen.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk het Traditionalisme. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft in de vormgeving van de vensters, het bordes en de trapgevels. • het pand als voormalig raadhuis betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een bestuurlijke ontwikkeling bezit. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het oorspronkelijke voegwerk • het siermetselwerk • de kunststenen lateien, kraagstenen en dekstenen • het bordes • de oorspronkelijke voordeur • het oorspronkelijke raampje in de geveltop • de krulankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit: wijziging ramen en wijziging interieur.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om de oorspronkelijke indeling en profilering van de ramen terug te brengen. • Het is wenselijk om het bordes en de nis daarin te herstellen.

ADRES	Pasestraat 44 6223 HB Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 44</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding L-vormige woning uit de negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Half vrijstaand pand, gelegen áchter de bebouwing van Pasestraat 42, grenzend aan het weggetje 'Aan de Maas'. Het bouwvolume heeft een L-vorm en is één bouwlaag hoog, gedekt met twee haaks op elkaar geplaatste zadeldaken. De zadeldaken zijn gedekt met oranje Hollandse pannen. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd. Vlak achter de topgevel aan de straat is een moderne gemetselde schoorsteen. In het dakvlak van de rechter vleugel is een moderne dakkapel.</p> <p>De buitengevels zijn opgetrokken in baksteen en later wit geschilderd. De topgevel van het westelijke volume is afgedekt met een gemetselde rollaag. In de geveltop zijn oude, gesmede ankers aangebracht ter hoogte van de dakgordingen. Het zijn S-vormige ankers en één krulanker. In de linker zijgevel van dit volume zijn moderne gevelopeningen met gemetselde rollagen: één groot venster en twee kleine. In de rechter zijgevel van dit volume zijn twee oudere vensters met gemetselde segmentbogen en vernieuwde ramen. In de voorgevel van het oostelijke volume zijn twee vensters en een deuropening met gemetselde ontlastingsbogen. De ramen en deuren zijn vernieuwd.</p> <p>Het bouwvolume staat al afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit 1817.</p>

<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren, al in 1817 was dit bouwvolume aanwezig. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bouwvolume • de kapvorm • de gevelankers <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit door diverse verbouwingen • te weinig uniciteit (sobere vormgeving)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Pasestraat 45 6223 HA Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woning
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	<div data-bbox="456 461 868 768"> <p data-bbox="456 775 667 801"><i>Pasestraat 45: woonhuis</i></p> </div> <div data-bbox="879 461 1351 768"> <p data-bbox="879 775 1244 801"><i>De zuidelijke zijgevel en de schuur erachter</i></p> </div> <div data-bbox="456 831 758 1137"> <p data-bbox="456 1144 705 1171"><i>De achtergevel van de schuur</i></p> </div>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 1211 571 1238">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1245 1313 1272">Boerderij met kern van vóór 1817, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p data-bbox="456 1308 612 1335">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1341 1398 1462">Vrijstaand bouwvolume, bestaande uit een woonhuis aan de straat en daarachter een schuur. Beide zijn twee bouwlagen hoog en hebben een zadeldak haaks op de straat. De daken zijn gedekt met rode oud Hollandse pannen en aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd.</p> <p data-bbox="456 1469 1398 1973">Het woonhuis bestaat uit een oude kern van één bouwlaag hoog, die omstreeks 1940 met een bouwlaag is opgehoogd. Het muurwerk is opgetrokken in rode baksteen: op de begane grond handgevormde steen in kruisverband, en op de verdieping machinale baksteen in halfsteensverband. Er is een gecementeerde plint. De gevel aan de straat is een topgevel. Op de begane grond zijn twee vensters met getoogde hardstenen omlijstingen (late 18^e eeuw) en vernieuwde kunststof ramen. Op de eerste verdieping en in de geveltop zijn elk twee vensters opgenomen en voorzien van een gecementeerde getoogde omlijsting. Op de eerste verdieping ingevuld met kunststof ramen en in de geveltop nog ingevuld met de authentieke ramen (ca. 1940). In de gevel zijn gesmede krulankers aangebracht, die van de ophoging zijn waarschijnlijk herplaatst van elders. Rechts van de straatgevel loopt het muurwerk op de begane grond door in een aflopende perceel afscheidende muur met boerenflechtingen, die vrij snel een hoek richting het oosten maakt. De muur is voorzien van mergelstenen hoekblokken. De muur eindigt tegen een van de drie gemetselde poortkolommen met een vaasvormige mergelstenen bekroning. Zowel kolommen alsook bekroning werden gerestaureerd begin jaren '90. De poorten ertussen zijn uit deze zelfde periode afkomstig.</p> <p data-bbox="456 1980 1398 2036">De toegang bevindt zich in de zuidelijke zijgevel en deze bevat een twintigste-eeuwse voordeur met bovenlicht. Rechts ervan zijn vensters met moderne ramen inclusief glas-</p>

	<p>in-lood ruiten in bovenlichten (ca. 1940). De openingen hebben gemetselde rollagen aan de bovenzijde en zijn ten tijde van de ophoging aan gebracht. Boven de deur is toen een nisje met een Mariabeeldje aangebracht.</p> <p>In de noordelijke zijgevel is op de begane grond, nabij de voorgevel, nog een achttiende-eeuwse getoogde hardstenen vensteromlijsting aanwezig, met een vernieuwd raam.</p> <p>In het interieur worden op begane grond niveau de monumentale onderdelen gevormd door buitengevels i.c.m. schoorsteenkanalen en moerbalken. Het interieur van de verdieping, gevormd door binnenmuren, deurkozijnen, paneeldeuren, architraaflijsten en hang- en sluitwerk is geheel afkomstig uit de ophogingsfase (1940).</p> <p>Het woonhuis en de schuur staan reeds afgebeeld op de kadastrale minuutkaart van 1817. De schuur is opgetrokken in handgevormde baksteen in kruisverband. In de achtergevel is in de geveltop een houten kaspant opgenomen, de openingen zijn in verschillende bouwfases ingevuld met baksteen. In het interieur worden de monumentale onderdelen gevormd door een eiken moerbalk, op begane grond niveau, en 3 authentieke eiken kaspanten op verdiepingniveau.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren. De boerderij was al aanwezig in 1817. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • aan de uiterlijke kenmerken van het object te zien is dat het bouwwerk een oudere kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat. • het een bijzonder materiaalgebruik en een bijzondere detaillering heeft, namelijk de getoogde hardstenen vensteromlijstingen en de gemetselde poortkolommen. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen vensteromlijstingen • de krulankers • de nis met Mariabeeld • de perceelafscheidende muur • de hekpijlers • interieur woningverdieping uit 1940 • eiken kaspanten (in interieur en achtergevel schuur)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om de ramen van de begane grond van de straatgevels, indien deze vernieuwd moeten worden, te vervangen op basis van een meer bij de omlijstingen passende historische indeling en materialisering.

LOCATIE	Poppelmondeweg ong. Maastricht
GEGEVENS	Duivelsgrot of Wijngaardsberggroeve, toegang inclusief interieur ondergrondse gang
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Kleine, doch hoge groeve, bestaande uit één gang met plaatselijk een tussenpilaar. Bij de ingang ligt de mergelrots bloot in de helling en er is een hoge rechthoekige entree en links ervan een ronde opening. Bij schemerlicht lijkt dit op een spookachtig gezicht, waardoor men het de naam 'Duivelsgrot' gaf. De grot is ooit tijdelijk gebruikt voor het houden van duiven.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve in de Sint Pietersberg. Het object is tevens van landschappelijke waarde vanwege het beeldbepalend karakter van de ingangspartij in het omliggende landschap.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Putsteeg 2-4 6223 GZ Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: pastorie Huidige functie: woonhuis / B&B
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De voormalige pastorie</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige pastorie uit de tweede helft van de negentiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand, boven een kelder opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en aan de dakrand is een houten bakgoot bevestigd. De voorgevel is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Onderaan is in het midden van de gevel een kelderlicht. De voorgevel telt vier traveeën. De toegang bevindt zich in de tweede travee van links en heeft een hardstenen omlijsting. De deur is vernieuwd, maar heeft een oud kozijn met bovenlicht en een tandlijst op het kalf. Links van de toegang is één venster en rechts zijn er twee. Ze hebben hardstenen omlijstingen en dubbele houten draairamen met een vierruits verdeling (1e helft 20e eeuw). Op de eerste verdieping zijn vier vensters met hardstenen omlijstingen en dubbele houten draairamen met een drierruits verdeling. In de gevel zijn gesmede S-vormige muurankers aangebracht ter hoogte van de balklagen in het interieur. Links van de pastorie is een latere aanbouw waar recent een garagepoort in is gemaakt, die niet onder de bescherming valt. De pastorie staat op de plek waar in 1817 al sprake was van een pastorie, vermoedelijk is het huidige gebouw een midden-negentiende-eeuwse modernisering hiervan.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren. • het object als pastorie een functionele relatie had met de achtergelegen kerk. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) bouwtechniek betreft. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis is als laatnegentiende-eeuwse pastorie met oudere voorganger, behorende bij de St. Martinuskerk.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen omlijstingen • het kozijn van de voordeur • de gesmede ankers • de gootlijst
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Ruyterstraat 12 6223 GX Itteren
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p>Ruyterstraat 12</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit begin jaren '20, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd uit één bouwlaag onder een hoog, steil opgaand zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met kunstleien. In het voorste dakvlak zijn twee oorspronkelijke dakkapellen met een plat dakje en een houten boeiboord. Ze hebben vernieuwde, dubbele ramen van kunststof. Aan het dak is een houten bakgoot. De voorgevel heeft een hoge plint van donkerrode baksteen in halfsteensverband en is daarboven opgetrokken in oranje-rode baksteen in halfsteensverband met oranje voegwerk. Het rechter deel van de gevel springt naar voren en gaat rechts als een uitbouw de hoek om. De uitbouw heeft een eigen platte afdekking, met een houten boeiboord. Links in de uitbouw is de toegang, voorzien van brede gemetselde zijpenanten in donkerrode baksteen. De houten deur met groot deurvenster is van latere inbreng, omstreeks 1970. Boven de deur is een kunststenen band/luifel die doorloopt naar het linker geveldeel, tot over de westelijke hoek. Boven de luifel is boven de voordeur een laag bovenlicht met oorspronkelijk dubbel houten raam. Rechts van de voordeur is een vierkant venster met een vernieuwd raam. In het linker geveldeel zijn twee vensters met dubbele, vernieuwde ramen in kunststof.</p> <p>In het interieur zijn in de centrale gang nog oorspronkelijke terazzo vloer, trappen en binnendeurkozijnen (inclusief paneeldeuren en architraaflijsten) aanwezig. Aan de zijde van de woonkamer werd de indeling ingrijpend gewijzigd, ter hoogte van de verdieping is de authentieke indeling / opzet nagenoeg geheel intact gebleven.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is: het gaat om een uniek bouwvolume en unieke bouwstijl in de dorpskern van Itteren. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het object architectuurhistorische zeldzaamheid heeft in relatie tot de gaafheid van het object.

	<ul style="list-style-type: none"> • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk het zakelijk expressionisme. • het een bijzondere detaillering heeft in het metselwerk en de ordening van de bouwvormen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de luifel • de oorspronkelijke ramen (voor zover aanwezig) • de gootlijsten • de dakkapellen (excl. ramen)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Ruyterstraat 32 / Pasestraat 2 - 2A 6223 HB Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: boerderij
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Pasestraat 2A – woonhuis</i></p> <p><i>De poort en de schuurvleugel aan de straat</i></p> <p><i>De binnenplaats</i></p> <p><i>De schouw in de schuurvleugel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Carréhoeve met een kern uit de achttiende eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Carrévormig hoevecomplex, bestaande uit een woonvleugel aan de westzijde, een L-vormige schuur/stal aan de zuid-oostzijde en een schuur aan de noordoostzijde. De binnenplaats wordt aan de straatzijde afgesloten door een muur met poort.</p> <p>Het hoevecomplex is reeds zichtbaar op de kadastrale minuutkaart uit 1817. In de voorste schuurvleugel aan de Pasestraat/Ruijterweg was waarschijnlijk in de negentiende eeuw (tijdelijk) de dorpsschool van Itteren gevestigd. Hier bevindt zich nog een schouwtje met een laatachttiende-eeuwse schouwmantel (gietijzeren haardomlijsting, houten schouwmantel en gestucte boezem).</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische, bouwhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Itteren. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de ligging op het kruispunt van de Pasestraat en de Ruyterstraat. • aan de uiterlijke kenmerken van het object te zien is dat het bouwwerk een oude(re) kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de getoogde hardstenen vensteromlijstingen, de decoratieve afsluitende poort en het schouwtje in de schuur. • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling bezit, vanwege de schoolfunctie die de schuur in de negentiende eeuw vervulde. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hardstenen poortbekroningen • de afsluitende muur • de schouw in de schuur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen

ADRES	Scharnerweg 96 6224 JJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Herenhuis Huidige functie: Herenhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p data-bbox="454 976 596 1003"><i>Scharnerweg 96</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 1014 571 1041">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1048 1398 1196">Het huis maakt deel uit van een ensemble bestaande uit de nummers 96, 98, 100 en 102 en is gelegen achter de rooilijn, binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het ensemble is gebouwd in het jaar 1925, oorspronkelijk stamt het ensemble uit een vroegere periode. Het ensemble is gebouwd in de stijl van het Traditionalisme met Eclectische elementen.</p> <p data-bbox="454 1238 587 1265">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1272 1398 1677">Nummer 96 is het meest rechtse deel van het ensemble. Pand met kelder in lengterichting onder een zadeldak, gedekt met muldenpannen en met houten bakgoten op klossen. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in kruisverband. Het geheel wordt verlevendigd door horizontale banden van groene baksteen, venster- en deuroplijstingen in groen geglaazuurde profielstenen, natuurstenen aanzet- en sluitstenen rondom de vensters en in de trapgevel een metselreliëf in de vorm van een spitsboog. De plint is in natuursteen. De vensterkozijnen en deuren zijn segmentboogvormig en rechthoekig met hardstenen vensterdorpels. De voorgevel heeft in de eerste bouwlaag een terug gelegen portaal twee houten deuren (voor nummers 96 en 98) met bovenlicht. Rechts is een erkeruitbouw met balkonhek. De tweede bouwlaag heeft een venster boven de ingang en rechts een balkondeur met zij- en bovenlichten. Boven de balkondeuren van de erker, ingesneden in de dakrand is een trapgevel met topgevelvenster, gelegen in een spitsboorvormige uitsparing in het metselwerk.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="454 1749 608 1776">Waardering</p> <p data-bbox="454 1783 1398 1937">Het herenhuis heeft cultuurhistorische waarde en tevens stedenbouwkundige waarde vanwege de stichting van woningen in het bestaande stedelijke weefsel. Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het object is van architectuurhistorisch belang door de bijzondere vormgeving, de stijl en detaillering. Het pand is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.</p> <p data-bbox="454 1980 1398 2029">Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • De gaafheid qua vorm, materiaalgebruik en detaillering <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gevelopbouw met erkeruitbouw met balkonhek. • Siermetselwerk met geglazuurde gevelbanden en plint van natuursteen • Getoogde vensteropeningen gevuld met houten kozijnen met roedeverdeling
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verdient aanbeveling de rolluiken te vervangen door voorzieningen aan de binnenzijde.

ADRES	Scharnerweg 98ac en 100 6224 JJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Herenhuis Huidige functie: Herenhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Scharnerweg 98</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding</p> <p>Het huis maakt deel uit van een ensemble bestaande uit de nummers 96, 98, 100 en 102 en is gelegen achter de rooilijn, binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het ensemble is gebouwd in het jaar 1934, oorspronkelijk stamt het ensemble uit een vroegere periode. Het ensemble is gebouwd in de stijl van het Traditionalisme met Eclectische elementen</p> <p>Beschrijving</p> <p>Nummer 98-100 is een drielaags pand met kelder in lengterichting onder zadeldaken gedekt met muldenpannen en torenspits onder leien in Maasdekking, alles met houten bakgoten op klossen. In de dakschilden bevinden zich twee dakkapellen. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in kruisverband. Het geheel wordt verlevendigd door horizontale banden van groene baksteen, venster- en deuroplijstingen in groen geglazuurde profielstenen, natuurstenen aanzet- en sluitstenen rondom de vensters en in de trapgevel een metselreliëf in de vorm van een spitsboog. De plint is in natuursteen. De vensterkozijnen en deuren zijn segmentboogvormig en rechthoekig met hardstenen vensterdorpels. Links van het pand ligt op de punt van de achtergevel en de linkergevel een uitbouw. Tegen de linkerzijgevel aan bevindt zich een aanbouwtje met schilddak en daarboven een trapsgewijze uitkragende steunbeer die overgaat in een schoorsteen. Aan de linkerzijde van de voorgevel zijn een toren en een uitbouw met balkon.</p> <p>De voorgevel van de aanbouw heeft in de eerste bouwlaag van links naar rechts een deur met segmentboogvormig bovenlicht (Behorend bij nummer 102), een poort en een segmentboogvormige deur. In de rechterzijgevel van de uitbouw is een smal venster met bovenlicht. Daarnaast zijn in linkerzijgevel en voorgevel van de toren een groot venster, daarnaast in de uitbouw twee smalle vensters met bovenlicht en in de rechterzijgevel weer twee smalle vensters met bovenlicht. Daarnaast zitten in een terug gelegen portaal twee houten deuren met bovenlicht. De tweede bouwlaag kent in de voorgevel van de aanbouw de volgende gevelopeningen: twee geschakelde vensters (weer behorend bij nummer 102), een groot venster en twee geschakelde vensters. Verder in de toren in linker- voor- en rechterzijgevel een groot venster. Daarnaast een balkondeur en een venster boven de ingang. In de derde bouwlaag van de voorgevel (het betreft hier de toren) zijn in linker-</p>

	<p>en rechterzijgevel en voorgevel twee vensters met daarboven vier kleine vensters. De rechterzijgevel van de toren is blind. De linkerzijgevel heeft uiterst links in zowel eerste als tweede bouwlaag een T-venster. Bovenin zijn twee kleine topgevelvensters. Het pand heeft een asymmetrische gevelopbouw en –indeling.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Waardering</p> <p>Het herenhuis heeft cultuurhistorische waarde en tevens stedenbouwkundige waarde vanwege de stichting van woningen in het bestaande stedelijke weefsel. Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het object is van architectuurhistorisch belang door de bijzondere vormgeving, de stijl en detaillering. Het pand is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.</p> <p>Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • De gaafheid qua vorm, materiaalgebruik en detaillering <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gevelopbouw met hoektoren en erkeruitbouw met balkonhek. • Siermetselwerk met geglazuurde gevelbanden en plint van natuursteen • Getoogde vensteropeningen in de toren gevuld met houten kozijnen met roedeverdeling
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen

ADRES	Scharnerweg 102 6224 JJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Herenhuis Huidige functie: Herenhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Scharnerweg 102</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding</p> <p>Het huis maakt deel uit van een ensemble bestaande uit de nummers 96, 98, 100 en 102 en is gelegen achter de rooilijn, binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het ensemble is gebouwd in het jaar 1925, oorspronkelijk stamt het ensemble uit een vroegere periode. Het ensemble is gebouwd in de stijl van het Traditionalisme met Eclectische elementen.</p> <p>Beschrijving</p> <p>Nummer 102 is een tussenwoning, opgebouwd in twee bouwlagen, zolderverdieping en kelder in dwarsrichting onder zadeldak, gedekt met muldenpannen. Het dak heeft een groen geschilderde bakgoot op witte klossen en ingesneden in de dakrand bevindt zich een topgeveltje, dat als trapgevel eindigt. Hier bevindt zich een segmentboogvormig zoldervenster. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in kruisverband, en heeft een natuurstenen plint. Het geheel is verlevendigd door groene speklagen.</p> <p>De voorgevel heeft in de eerste bouwlaag links een grote houten erker met balkon in de tweede bouwlaag. De erker heeft een samengesteld glas-in-lood venster. Het balkon heeft een houten balustrade en een balkondeur met zijramen en een rondboogvormig bovenlicht. De ingang bevindt zich rechts in de voorgevel en bestaat uit een terug liggende houten deur met bovenlicht, achter een segmentboogvormige afsluiting in de voorgevel. De entree heeft een hardstenen trap. Boven deze opening op de tweede bouwlaag bevindt zich een raam met stolpstel eveneens afgesloten door een segmentboogvormige afsluiting. Alle vensters, met uitzondering van het topgevelvenster, zijn voorzien van groen getint glas-in-lood. De segmentboogvormige en rondboogvormige vensters hebben natuurstenen aanzet- en sluitstenen. De rechterzijgevel is blind. Rechts van het pand bevindt zich in het terug liggende deel een poort met segmentboogvorming bovenlicht en daarboven een gekoppeld venster.</p>
WAARDERING	<p>Waardering</p> <p>Het woonhuis is van belang vanwege het cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling, namelijk de stichting van</p>

woningen in het bestaande stedelijke weefsel. De prominente plaats die het inneemt aan de Scharnerweg, getuigt meteen van ensemblewaarden met de directe omgeving. Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het object is van architectuurhistorisch belang door de stijl en detaillering. Het pand is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.

Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, met name met de panden op nummer 100-98 en 96, en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.
- De gaafheid qua vorm, materiaalgebruik en detaillering

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- De gevelopbouw met erkeruitbouw met balkonhek. Metselwerk in kruisverband met grijsgroene speklagen
- Plint van natuursteen
- Getoogde ramen en deuroplijsting, met sleutelstenen en schouderstenen in gegoten kunststeen
- Lucarne met klein trapegeveltje

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen nadere richtlijnen

ADRES	Scharnerweg 106 6224 JJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Herenhuis Huidige functie: Herenhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Scharnerweg 106</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Herenhuis, gelegen achter de rooilijn in Scharn, binnen de bebouwde kom en buiten het beschermd stadsgezicht van Maastricht. Het pand is gebouwd in het jaar 1905 in de stijl van het Traditionalisme.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand pand, opgebouwd in twee bouwlagen en een zolderverdieping en souterrain in lengterichting onder zadeldak gedekt met Hollandse pannen. Het dak heeft twee decoratieve houten dakkapellen. Deze dakkapellen hebben vleugelstukken en T-vensters met roedeverdeling. Aan het dak bevindt zich een bakgoot met een houten gootlijst. De goot is in een witte kleur geschilderd. Op de nokken bevinden zich twee schoorstenen. Onder de daklijst zijn lisenen en siermetselwerk aangebracht. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in kruisverband. Het geheel is verlevendigd met siermetselwerk onder de daklijst, hoeklisenen en een in rustica gepleisterde plint. De voorgevel heeft drie vensterassen in de tweede bouwlaag en twee vensterassen in de eerste bouwlaag. De vensteropeningen hebben een rechthoekige vorm en de houten kozijnen zijn gevuld met T-vensters met roedeverdeling. De vensters hebben betonnen lateien en betonnen dorpels. De bovenlichten van de vensters zijn geleed. De deuropening bevindt zich in het midden van het pand en deze bevat een rechthoekige houten deur met geleed bovenlicht en glaspaneel. Links van het pand bevindt zich een polygonale houten erker met balkon en balkonhek. Het balkon heeft twee balkondeuren. Daarnaast bevinden zich drie vensters. De rechterzijgevel heeft drie grote vierkante vensters die boven elkaar gesitueerd zijn in de eerste en tweede bouwlaag en in de zolderverdieping. Deze gevel heeft tevens muurankers. De linkerzijgevel heeft in de eerste bouwlaag een grote vierkante erker met gecementeerde plint en daarboven een rij vensters. In de tweede bouwlaag is een balkondeur, met aan weerszijden twee vensters. Rechts van de erker is een grote schoorsteen die verticaal over de hele gevel loopt. Het pand heeft een symmetrische gevelopbouw en een asymmetrische gevelindeling.</p>
WAARDERING	Waardering

Het woonhuis heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling, namelijk de stichting van woningen in het bestaande stedelijke weefsel. Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het object is van architectuurhistorisch belang door de stijl en detaillering. Het pand is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.

Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

- het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.
- De gaafheid qua vorm, materiaalgebruik en detaillering

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- De gevelopbouw met erkeruitbouw met balkonhek.
- Metselwerk in kruisverband met lisenen en siermetselwerk
- Dakkapellen met vleugelstukken en tympaan.
- ramen en deuromlijsting, met lateien van kunststeen waarin decoratief art-nouveaumotief
- Geprofileerde gootlijst

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen nadere richtlijnen

ADRES	Scharnerweg 108 6224 JJ Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Bungalow Villa Cox-Geelen Huidige functie: Bungalow
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Scharnerweg 108</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Modernistisch woonhuis, gebouwd in 1959, naar ontwerp van Gerard Snelder. Het pand is gesitueerd achter de rooilijn, binnen de bebouwde kom van Maastricht in de wijk Scharn. Het geheel is gebouwd als de voormalige directeurswoning van de kachelpijpenfabriek Cox-Geelen. Dit vroege werk van Snelder is het meest uitgesproken woonhuis in zijn oeuvre einde jaren vijftig, begin jaren zestig in Maastricht. Het huis is min of meer een bewerkte blokvorm. Buiten-zijn en binnen-wonen is aan de voorzijde, de zuidkant, extreem op elkaar betrokken. Grote glazen schuifpuien betrekken op de verdieping iedere ruimte bij het terras over de volle breedte. Op de begane grond was een vijver kort naar de open gevel toegeschoven waardoor die erin kan weerspiegelen. Deze is bij de herinrichting van het parkeergebied AH verdwenen.</p> <p>Beschrijving Tweelaags pand, gelegen in de lengterichting, onder plat dak. Het pand is opgetrokken in baksteen, maar is wit geverfd. Het pand is L-vormig, waarbij het rechterdeel van het pand naar voren springt. De voorgevel heeft in de eerste bouwlaag een glazen wand tot het rechtergedeelte dat naar voren springt. In het naar voren gelegen gedeelte is een smal venster aangebracht. De tweede bouwlaag heeft over de hele breedte een balkon dat doorloopt tot over het naar voren gelegen gedeelte. De gevel ligt iets terug ten opzichte van de eerste bouwlaag. De hele tweede bouwlaag heeft een glazen wand. Het afdak boven het balkon loopt iets door en steunt op een paal die naast de rechterzijgevel van het woonhuis is gesitueerd. Hier is duidelijk de invloed van G. Rietveld merkbaar; functionele vormgeving, muur- en glasvlakken in licht compositie en relatie met omringende tuin. De tuin is grotendeels opgeofferd bij de aanleg van het parkeerterrein AH</p>
WAARDERING	<p>Waardering De directeurswoning heeft cultuurhistorische waarde omdat het uitdrukking geeft aan de sociaal- economische ontwikkeling van Scharn, namelijk de stichting van woningen bij fabrieken. Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van</p>

	<p>directeurswoningen. Het pand is van architectuurhistorisch belang door het modernistische gevelontwerp en als voorbeeld van het oeuvre van de architect Gerard Snelder. Opmerkelijk is dat het uit stilistisch oogpunt afwijkt van de omliggende gebouwen.</p> <p>Het bouwwerk is dominant gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en bouwhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft. • De gaafheid qua vorm, materiaalgebruik en detaillering <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gevelopbouw met erkeruitbouw met balkonhek. • Voorgevel in de eerste bouwlaag met een glazen wand • Tweede bouwlaag met over de hele breedte een balkon • Het doorlopende dak boven het balkon, dat op een apart constructiedeel steunt. • Gepleisterde gevelvlakken
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen

ADRES	Schoolstraat 2 6223 BE Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, voor- en zijgevels, kapvorm
FOTO'S	 <p data-bbox="454 931 679 958"><i>Schoolstraat 2 (woonhuis)</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="454 999 571 1025">Inleiding</p> <p data-bbox="454 1030 1396 1093">Woonhuis uit 1926 in Nieuw historiserende stijl, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p data-bbox="454 1126 614 1153">Beschrijving</p> <p data-bbox="454 1158 1396 1283">Vrijstaand woonhuis, als onderdeel van een voormalig agrarisch complex. Het woonhuis is twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak haaks op de weg. Aan de westzijde en aan de achterzijde is een voormalige schuur (nu behorend tot het woonhuis) die niet binnen de bescherming vallen.</p> <p data-bbox="454 1288 1396 1697">De voorgevel heeft een gepleisterde plint met blokmotief en is daarboven opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Boven de beide bouwlagen zijn gemetselde rollagen. Op de hoeken van de gevel zijn gemetselde, geblokte lisenen. De gevel is drie gevelassen breed. In het midden bevindt zich de toegang, waarvan de deur met bovenlicht is vernieuwd in kunststof. Boven de deur is een smal venster met vernieuwd kunststof T-raam. In de twee buitenste gevelassen is in iedere bouwlaag een dubbel, gekoppeld venster met vernieuwde kunststof T-ramen. Alle gevelopeningen hebben een kunststenen onderdorpel en afgeschuinde latei. Tussen de gekoppelde vensters is een kunststenen stijl. In de geveltop zijn vier kleine, gekoppelde vensters met kunststenen latei, onderdorpel en tussenstijlen. Erboven is een gemetselde segmentboog aangebracht met in het boogveld in twee kleuren kunststeen het jaartal '1926'. De driehoekige gevelvelden van de geveltop zijn licht vooruitspringend gemetseld en hebben aan de onderzijde een gemetseld tandfries.</p> <p data-bbox="454 1702 1396 1765">Het dak is gedekt met betonpannen en het overstek is aan de onderzijde met kunststoffen schrootjes bekleed. Aan de dakranden zijn zinken mastgoten bevestigd.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="454 1805 1396 1868">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="454 1899 1396 2018" style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een plaatselijke uiting van een belangrijke architectuurstijl betreft, namelijk de Nieuw historiserende stijl. • het een bijzondere detaillering heeft in het metselwerk, de vormgeving van de gevelopeningen en de decoratie van de topgevel. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de plint met blokmotief • het siermetselwerk (lisenen, rollagen, tandlijsten) • de kunststenen dorpels, stijlen en lateien • de jaarsteen <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen en deur)
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om de ramen en deur, indien deze vervangen dienen te worden, te vernieuwen in hout met de oorspronkelijke indeling / profilering. • Eveneens is het wenselijk om bij vervanging de kunststof schroten van het dakoverstek in hout uit te voeren en de betonpannen door keramische pannen te vervangen.

ADRES	Schoolstraat 4 6223 BE Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p>Schoolstraat 4</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis in expressionistische stijl uit ca. 1925, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand woonhuis, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Haaks op het hoofddak is een steekkap die eindigt tegen de forse geveltop boven het linker deel van de voorgevel. De voorgevel heeft een gepleisterde plint en is opgetrokken in baksteen. Het muurwerk is later wit geschilderd. De gevel bestaat uit een brede gevelas links en een smalle gevelas rechts. De linker gevelas komt naar voren als een risaliet en wordt bekroond met een spitsboogvormige topgevel. In deze as is op de begane grond en eerste verdieping een breed venster met een (kunst-)stenen onderdorpel en een gemetselde segmentboog met (kunst-)stenen aanzet- en sluitstenen. De ramen zijn vernieuwd. In de geveltop is een spitsboogvormig, breed venster met een oorspronkelijk raam dat een vierkant binnenraam heeft. In de geveltop is siermetselwerk aangebracht. In de rechter gevelas is op de begane grond de toegang met een vernieuwde voordeur. De opening heeft een gemetselde segmentboog met (kunst-)stenen aanzet- en sluitstenen. Vóór de deur is een trapje. Op de eerste verdieping is een venster met vernieuwd raam en (kunst-)stenen aanzet- en sluitstenen. De gevel wordt afgesloten door een gemetseld tandfries. Aan de dakrand is een houten bakgoot op consoles bevestigd. Het dak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. In het voorste dakvlak is een klein dakraam. In het achterste dakvlak is een grote dakkapel met lessenaardak.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk het expressionisme. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de spitsboogvormige gevel en het bijbehorende raam en de decoratieve aanzet- en sluitstenen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aanzet- en sluitstenen • het siermetselwerk • de spitsboogvormige topgevel • het oorspronkelijke spitsboogvormige raam • de bakgoot <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege: de aantasting van de authenticiteit: de vernieuwde ramen en deur en het schilderwerk van de gevel.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het huidige schilderwerk van de gevel doet afbreuk aan het oorspronkelijke ontwerp. Het is wenselijk het schone metselwerk terug te brengen. • De huidige ramen en deur doen afbreuk aan het ontwerp. Het is wenselijk om, als deze vernieuwd dienen te worden, zoveel mogelijk aansluiting bij de oorspronkelijke indeling en materialisering te zoeken.

ADRES	Schoolstraat 5 6223 BD Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p>Schoolstraat 5</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca.1920, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Rijwoning van twee bouwlagen hoog met een kapverdieping onder een een zadeldak haaks op de straat. De voorgevel is een tuitgevel en heeft een gladde, gepleisterde plint. De gevel is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en heeft twee gevelassen. In de linker as is een poortopening met een gemetselde segmentboog, die voorzien is van vernieuwde, dubbele houten deuren en oorspronkelijke hardstenen schampstenen aan de onderzijde van de dagkanten. Rechts van de poort zijn twee vensters met vernieuwde houten T-ramen, die gekoppelde kunststenen boven- en onderdorpels hebben. Erboven, op de verdieping, is eenzelfde gekoppeld venster. Boven de poort is een tweezijdig uitgemetselde erker met een gemetselde borstwering op een kunststenen bodem. De twee erkerramen zijn vernieuwd en de erker heeft een plat dakje met houten overstek. In de geveltop is een rondboogvormige nis met een gemetselde boog en daarbinnen een kleiner, getoogd venster met een oorspronkelijk raam. Aan de onderzijde is een kunststenen onderdorpel. De geveltop is geaccentueerd met een trapsgewijs oplopend gemetseld fries in rode baksteen met donkere voeg.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is: het is de enige topgevel in een rij lijstgevels. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.

	<ul style="list-style-type: none"> • het ontwerp qua indeling en decoraties een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, de erker en de geveltop. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gepleisterde plint • de schampstenen • het siermetselwerk • de kunststenen dorpels • de erker (excl. ramen) • het zolderraam <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit: de vernieuwde ramen en poortdeuren.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Schoolstraat 8 6223 BE Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: gemeentehuis Huidige functie: gemeenschapshuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Het voormalig gemeentehuis van Borgharen</i></p> <p><i>De geveltop met gemeentewapen</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalig gemeentehuis van Borgharen uit 1907, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. De voorgevel heeft een gecementeerde plint met sierprofiel aan de bovenzijde. De gevel is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband en heeft sierbanden van gele baksten ter hoogte van de onderdorpels, kalven en bovendorpels van de vensters. De gevel is verticaal geleed met hoeklisenen, een liseen tussen de linker twee gevelassen en een risaliet in de derde gevelas van links. In de risaliet bevindt zich de toegang, met een vernieuwde deur en oorspronkelijk bovenlicht. Links van de toegang zijn twee vensters, rechts één. Op de verdieping zijn vier vensters. Ze bevatten vernieuwde T-ramen en hebben hardstenen onderdorpels. Alle gevelopeningen hebben een rondboogvormige ontlastingsboog. De boogvelden zijn dichtgezet met een beplating, mogelijk gaat er siermettselwerk achter schuil. Ter hoogte van de ontlastingsbogen zijn in iedere bouwlaag decoratieve gesmede muurankers aangebracht. De gevel wordt afgesloten door een gepleisterde waterlijst en daarboven de geprofileerde houten gootlijst met sierklosjes. Deze gootlijst wordt doorbroken bij de risaliet, die bekroond wordt door een topgevel in de vorm van een gebroken half rond fronton met een hoge middentuit. In de geveltop is een stenen reliëf met het gemeentewapen van Borgharen (St. Martinus en de bedelaar) aangebracht en daaronder een banier met de tekst 'Borgharen'. De geveltop is afgedekt met geprofileerde dekstenen.</p> <p>In de zijgevel is een hardsteen opgenomen, die geplaatst is bij de bouw van het gemeentehuis. De tekst is sterk verweerd: '....eerste steen gelegd... [...]ber 1907, Baron Rafael de Selys Longchamps, [...]ens burgemeester, Meijers – Croute architect'.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "dominant" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen.

- het gebouw mede in relatie tot zijn omgeving een bijzondere beleving heeft en belangrijk is voor de identiteit van de omgeving. Als gemeentehuis was dit het wereldlijke machtscentrum van het dorp van 1907 tot de herindeling van 1970.
- het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit.
- het gebouw behoort tot het oeuvre van een plaatselijke architect, Egide Meijers – Croute (ook verantwoordelijk voor de school van Itteren uit 1920).
- het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, namelijk het siermetselwerk, de sierankers, de geveltop en de gevelstenen.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- de gecementeerde plint
- het siermetselwerk
- het bovenlicht en kozijn van de deur
- de sierankers
- de hardstenen dorpels
- de gepleisterde waterlijst
- de gootlijst
- de geveltop
- de gevelsteen met gemeentewapen
- de gevelsteen uit 1907

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is wenselijk om, als de ramen vernieuwd moeten worden, deze te vernieuwen op basis van de oorspronkelijke indeling, materialisering en profilering.
- Het is wenselijk om de beplating van de boogvelden te verwijderen.
- De architectonische expressie van het gebouw gaat gedeeltelijk verloren door vervuiling, lichte reiniging (een veilige methode) is derhalve wenselijk.

ADRES	Schoolstraat 13 6223 BD Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: voorgevel, kapvorm
FOTO'S	 <p>Schoolstraat 13</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca. 1920, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand pand, opgebouwd uit twee bouwlagen. Het linker deel van het pand is gedekt met een plat dak, het rechter deel met een zadeldak aan de voorzijde van een schild voorzien.</p> <p>De voorgevel is twee gevelassen breed. Het muurwerk is voorzien van grof wit pleisterwerk. Op de begane grond zijn twee sierbanden van rode baksteen wit geschilderd. De rechter, brede gevelas is op de verdieping aangezet met verticale bakstenen hoekversieringen, van oranjeleurende baksteen, die middels een hoektrapje doorlopen in een recht fries.</p> <p>In de linker, smalle gevelas is de toegang met een vernieuwde houten voordeur. Boven een kunststenen latei zijn twee oorspronkelijke vierkante bovenlichten met glas-in-lood, gescheiden door een middenpenant van rode baksteen. Ook hierboven is een latei. Rechts van de deur is een later ingebroken, brede vensteropening met modern driedelig kunststof raam met bovenlicht. Op de eerste verdieping is links een venster met een vernieuwd houten raam. Onder de oorspronkelijke, kunststenen bovenlatei is een aanzetblokje van een middenstijltje te zien van de oorspronkelijke vensterindeling. Rechts is een tweede venster met oorspronkelijke bovenlatei en vernieuwd kunststof raam. Beide vensters hebben een onderdorpel van rode bakstenen. Beide daken zijn voorzien van een geprofileerde houten dakgoot op sierklossen. Het dak van het rechter deel is gedekt met gesmoorde Tuiles-du-Nord. Op het linker dakvlak zijn aan de achterzijde zonnepanelen geplaatst.</p>
WAARDERING	Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:

	<ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk het expressionisme. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, sierpleisterwerk en de lateien. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het siermetselwerk • het sierpleisterwerk • de oorspronkelijke bovenlichten met glas-in-lood van de voordeur • de kunststenen lateien • de bakstenen onderdorpels • de bakgoten <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit; • de vernieuwde (kunststof) ramen en deur; • de wijziging van het venster op de begane grond;
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Schoolstraat 15 6223 BD Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: lagere school Huidige functie: basisschool
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De noordelijke gevel van de school</i></p> <p><i>Kunstwerk op de oostelijke zijgevel</i></p> <p><i>De oostelijke zijgevel aan de Schoolstraat</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Lagere school uit het eerste kwart van de twintigste eeuw, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Vrijstaand schoolgebouw, georiënteerd op het plein op de hoek van de Schoolstraat en de Kerkstraat. Het gebouw is twee bouwlagen hoog onder een flauw hellend schilddak. De buitengevels hebben een gecementeerde plint en zijn daarboven opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De voorgevel bestaat uit tien gevelassen, gescheiden door gevelhoge lisenen, waarvan het muurwerk met een rode voeg is uitgevoerd. De toegang bevindt zich in de vierde gevelas van links. De deur is vernieuwd in de late twintigste eeuw. In de overige gevelassen en op de verdieping bevinden zich vensters met gemetselde segmentboogbeëindigingen en hardstenen onderdorpels. De ramen zijn vernieuwd. Iedere travee wordt afgesloten door een gemetseld tandfries. Aan de dakrand is een houten bakgoot op sierklossen bevestigd. De dakschilden zijn gedekt met een platte golfpan.</p> <p>De oostelijke zijgevel is drie traveeën breed. Links zijn boven elkaar drie vensters van verschillende hoogtes. Alleen het bovenste heeft nog het oorspronkelijke houten raam.</p>

	<p>Rechts in de gevel zijn vier hoge blindnissen, ter grootte van vensters. Alle openingen hebben een hardstenen onderdorpel en ontlastingsbogen van oranje verblendsteen. Op de rechter hoek van de gevel is een betonnen sculptuur bevestigd. Deze stelt spelende kinderen voor en stamt uit ca.1960. De maker is vooralsnog onbekend.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische en (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is: de noordgevel domineert het schoolplein. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijke mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering heeft in de ritmering van de voorgevel door middel van lisenen en bijzondere ornamenten in de vorm van siermetselwerk, rood voegwerk en het kunstwerk. • het object betekenis heeft voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling bezit: het pand speelt al bijna een eeuw een belangrijke rol in het onderwijs van de kinderen van het dorp. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de plint • het siermetselwerk (lisenen, tandfriezen, ontlastingsbogen) • het rode voegwerk • de hardstenen onderdorpels • de bakgoten • het kunstwerk
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien de ramen en deuren vernieuwd moeten worden, is het wenselijk de oorspronkelijke indeling, materialisering en profilering als uitgangspunt te nemen.

ADRES	Schoolstraat 17 6223 BD Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p>Schoolstraat 17</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca.1900, gelegen aan de rooilijn binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Woonhuis met twee bouwlagen en zolderverdieping onder een mansardedak gedekt met muldenpannen. Het voorste dakschild bevat drie moderne dakkapellen met lessenaardak. Aan de dakrand is een geprofileerde houten bakgoot met sierconsoles.</p> <p>De voorgevel is voorzien van wit pleisterwerk met blokmotief. De plint is glad gepleisterd en is voorzien van een smalle zwarte onderplint. Er zijn gepleisterde sierbanden aangebracht in de gevel ter hoogte van de onderdorpels van de vensteropeningen op de begane grond en eerste verdieping. De hoekstenen van de gevel bevatten een gepleisterd bossering-reliëf. De voorgevel is symmetrisch opgebouwd en bevat drie gevelassen. De voordeur bevindt zich in de middelste gevelas en hierin is een originele houten paneeldeur met bovenlicht voorzien van glas-in-lood, een geprofileerde houten kalf en een hardstenen dorpel. Boven de voordeur is een paardenkop van kunststeen in de gevel aangebracht. Aan weerszijden van de voordeur is een venster met origineel houten T-raam met glas-in-lood in het bovenlicht. De vensters zijn voorzien van houten persiennes. Alle gevelopeningen op de begane grond worden afgedekt door een gepleisterde segmentboog met een gepleisterde sluitsteen voorzien van geboseerd reliëf. Op de eerste verdieping bevinden zich drie vensters met originele houten T-ramen en glas-in-lood in de bovenlichten. De vensteromlijstingen zijn glad gepleisterd en bevatten een gebosseerd reliëf in de sluitstenen en hoekstenen. De onderdorpels zijn geprofileerd en gepleisterd. Boven de vensters bevinden zich vier gesmede sierankers.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden, en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen. • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de vrijstaande ligging in de rooilijn. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een (hoge mate van) architectonische gaafheid bezit. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstroming of architectuurstijl betreft, namelijk het eclecticisme. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het sierpleisterwerk en het paardenhoofd.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het sierpleisterwerk • De originele houten voordeur • De oorspronkelijke T-ramen met glas-in-lood • De kunststenen paardenkop • De geprofileerde houten bakgoot
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Schoolstraat 46 6223 BG Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvormen, voorgevels
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Schoolstraat 48</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Schoolstraat 46</p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Samen met nummer 48 een dubbel woonhuis uit ca. 1920, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand dubbelpand, van twee bouwlagen hoog. Het woonhuis heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat, gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan de dakrand is een vernieuwde houten bakgoot bevestigd. De voorgevel heeft twee geveldelen. De linker helft is voorzien van wit pleisterwerk met verticale sierlisenen van rood metselwerk op de hoeken. Het rechter geveldeel heeft een gepleisterde plint en is daarboven opgetrokken in rode baksteen. In het rechter geveldeel zijn twee toegangen, gekoppeld door een kunststenen latei met sierblokjes aan de onderzijde. Links is een voordeur met bovenlicht, rechts een dichte (poort-)deur met bovenlicht. De deuren zijn vernieuwd. In het linker geveldeel is op de begane grond een rondboogvormig venster met een vernieuwd kunststof T-raam. Het heeft een gemetselde rondboog aan de bovenzijde met sierblokjes onder de boogaanzetten. Op de eerste verdieping zijn in beide geveldelen twee smalle vensters met vernieuwde ramen, voorzien van rolluiken. De vensters worden per twee gekoppeld door kunststenen bovenlateien. De vensters in het linker geveldeel hebben gepleisterde onderdorpels, die in het rechter geveldeel hebben keramische onderdorpels.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten, die het straatbeeld verlevendigen. • het een bijzonder materiaalgebruik en een bijzondere detaillering heeft, namelijk de combinatie van glad pleisterwerk met siermetselwerk in rode baksteen.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het gladde pleisterwerk • het siermetselwerk • de kunststenen lateien • de oorspronkelijke onderdorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit: de vernieuwde ramen en deuren.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De moderne rolluiken zijn storend, het is wenselijk deze te verwijderen en te vervangen door interne zonwering. • Het is wenselijk om, als de ramen en deuren vernieuwd moeten worden, deze bij beide panden een gelijke vormgeving te geven, bij voorkeur geïnspireerd op de oorspronkelijke indeling, materialisering en profilering.

ADRES	Schoolstraat 48 6223 BG Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvormen, voorgevels
FOTO'S	 <p data-bbox="450 990 587 1012"><i>Schoolstraat 48</i></p> <p data-bbox="842 990 979 1012"><i>Schoolstraat 46</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="450 1057 568 1079">Inleiding</p> <p data-bbox="450 1088 1407 1146">Samen met nummer 46 een dubbel woonhuis uit ca. 1920, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p data-bbox="450 1182 609 1205">Beschrijving</p> <p data-bbox="450 1214 1031 1236">Halfvrijstaand dubbelpand, van twee bouwlagen hoog.</p> <p data-bbox="450 1281 1407 1393">Het woonhuis heeft een zadeldak met de nok haaks op de straat, gedekt met rode muldenpannen en links daarvan een bouwdeel met een plat dak. In het rechter dakschild van het zadeldak is een modern dakvenster, in het linker dakschild is een moderne dakkapel met plat dak.</p> <p data-bbox="450 1402 1407 1715">De voorgevel bestaat uit een brede topgevel rechts en een rechte, smalle lijstgevel links. De gevels zijn gepleisterd en de topgevel heeft een omlijsting in rode baksteen die circa een meter boven het maaiveld stopt en voorzien is van sierblokjes aan de onderzijde. De toegang bevindt zich in het linker geveldeel en bevat een vernieuwde voordeur. Erboven is een afdakje gedekt met leien, dat waarschijnlijk niet oorspronkelijk is. In het rechter geveldeel is een rondboogvormig venster met een rondboogvormige ontlastingsboog in rode baksteen met sierblokjes bij de aanzetten. Het T-raam en de hardstenen onderdorpel zijn vernieuwd. Op de eerste verdieping is in het linker geveldeel één smal venster en in het rechter geveldeel zijn twee smalle vensters. Ze hebben vernieuwde ramen, moderne rolluiken en gepleisterde onderdorpels.</p> <p data-bbox="450 1724 1407 1814">Oorspronkelijk waren er drie gepleisterde siervlakken onder de dakrand van het linker geveldeel en was er een zeskantig venster in de geveltop van het rechter geveldeel. Deze zijn onlangs dichtgezet en glad gepleisterd.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="450 1859 1407 1917">Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul data-bbox="450 1953 1382 2042" style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is door de vooruitgeschoven gevel. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit

	<p>van het ontwerp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • de straatgevels een waardevolle maatvoering en ritmering bezitten, die het straatbeeld verlevendigen. • het een bijzonder materiaalgebruik en een bijzondere detaillering heeft, namelijk de combinatie van glad pleisterwerk met siermetselwerk in rode baksteen. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het gladde pleisterwerk • het siermetselwerk • de kunststenen lateien • de oorspronkelijke onderdorpels <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit: de vernieuwde ramen en deuren en de verdwenen geveldetails.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om, als de ramen en deuren vernieuwd moeten worden, deze bij beide panden een gelijke vormgeving te geven, bij voorkeur geïnspireerd op de oorspronkelijke indeling, materialisering en profilering.

ADRES	Schoolstraat 52 6223 BG Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p>Schoolstraat 52</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit 1923, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Halfvrijstaand woonhuis, terug gelegen van de rooilijn, van twee bouwlagen hoog, onder een zadeldak haaks op de straat. Het dak is gedekt met dakpannen en aan de linker zijde is een zinken mastgoot.</p> <p>De voorgevel bestaat uit een breed geveldeel rechts, dat bekroond wordt door een trapgevel, en een smal, terugliggend geveldeel links, dat een rechte beëindiging heeft. De toegang bevindt zich in dit smalle geveldeel en heeft een vernieuwde deur met een metalen luifel erboven. Op de eerste verdieping is een smal venster met een vernieuwd houten raam met bovenlicht. Het rechter geveldeel heeft op de begane grond een (ver-)breed venster met een (vernieuwd) driedelig houten raam met bovenlichten. Op de eerste verdieping zijn twee vensters met vernieuwde houten T-ramen en in de geveltop is één venster met een vernieuwd raam. Op beide bovenste niveaus is onder de vensters een doorlopende, gepleisterde band, die tevens als onderdorpel dient. De geveltop heeft een licht uitkragende omlijsting met een geschulpte vorm in de geveltop, ontstaan door de koppeling van verschillende cirkelsegmenten in de rand. De trappen van de gevel zijn vervangen door geprofileerde afdekstenen. Hierbij zijn ook de bekroningselementen weer teruggebracht.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving is: de trapgevel is een uniek fenomeen in de dorpskern van Borgharen. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een bijzondere detaillering of bijzondere ornamenten heeft, namelijk de trapgevel en het sierpleisterwerk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk • de trapgevel <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit: vernieuwde ramen en deur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

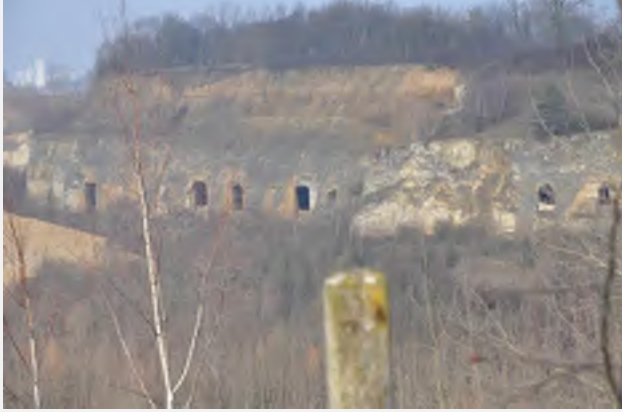

LOCATIE	Sebastianenweg en Recollectenweg Sint Pietersberg Maastricht
GEGEVENS	Groevestelsel Noord, toegangen inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Één van de gangen</i> <i>De ingang aan de Sebastianenweg</i></p>
	 <p><i>De ingang aan de Recollectenweg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Noordelijk gangenstelsel in de Sint Pietersberg, aangelegd door mergelwinning vanaf de late middeleeuwen. Een gedeelte van de groeve bevindt zich onder het Fort Sint Pieter (gebouwd 1702), van waaruit een waterput door de groeve naar het grondwaterpeil is geslagen. In 1794 lieten de Fransen in het tunnelstelsel explosieven ontploffen, met het doel het Fort te laten instorten, maar dat mislukte en in de plaats daarvan ontstonden twee hoge zalen, genaamd De Koepel en Gothard.</p> <p>Aan de zijde van de Mergelweg lag een zeer hoge en brede ingang, genaamd 'Grande Entrée', waarachter de gangen lagen van de zogenaamde 'Tiendschuur', die voor opslag werd gebruikt. Deze stond in verbinding met de gangen onder het Fort. In 1916 stortte de ingang in.</p> <p>Het westelijke deel van de groeve, bekend onder de naam Groeve van der Zwaan, werd in de jaren twintig van de twintigste eeuw afgegraven voor mergelwinning door de N.V. Kalkmergelmaatschappij St. Pietersberg. Om de mergel sneller te kunnen transporteren naar de schepen in de Maas, legde men eind jaren twintig een tunnel aan dwars door de berg, de Van Schaïktunnel genoemd naar de betrokken ingenieur. Nadat de tunnel buiten</p>

	<p>gebruik was geraakt legde men in de jaren zestig aan de westzijde van de tunnel een atoomschuilkelder aan (inmiddels ontmanteld). Aan de Maaszijde van de tunnel was een ruimte die al in de Tweede Wereldoorlog dienst deed als opslag van kunstschaten, waaronder de Nachtwacht. Deze ruimte noemt men De Kluis.</p> <p>Naast mergelwinning is de groeve ook gebruik als schuilplaats tijdens oorlogen en als champignonkwekerij. De Fransen brachten het stelsel al in 1747 in kaart.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve die vanaf de late middeleeuwen verschillende functies heeft vervuld die van belang waren voor de gemeenschap, zoals mergelwinning, schuilplaats, verdediging, opslagruimte en kwekerij.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Sint Cornelisstraat 5 6223 BB Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, voorgevel
FOTO'S	 <p><i>Sint Cornelisstraat 5</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Woonhuis uit ca.1900, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving Half-vrijstaand woonhuis, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen en er zijn twee grote dakramen in het voorste dakvlak. Aan de dakrand is een geprofileerde houten bakgoot op sierklossen bevestigd.</p> <p>De voorgevel heeft een gecementeerde plint en is daarboven opgetrokken in roodbruine baksteen, met gepleisterde banden. De gevel is drie gevelassen breed. De rechter gevelas springt terug en in deze as is de toegang geplaatst. Deze bevat een vernieuwde voordeur met bovenlicht en er is een hardstenen stoepje. Links hiervan zijn twee vensters en op de verdieping zijn er drie. De vensters bevatten vernieuwde houten ramen en hebben hardstenen onderdorpels en eenvoudig glas in lood in de bovenlichten. Onder de vensterdorpels van de begane grond zijn gepleisterde vlakken, onder de dorpels van de verdieping zijn bakstenen sierblokjes aangebracht. Alle gevelopeningen op de begane grond zijn voorzien van een gemetselde segmentboog en hebben siertegelwerk in het boogveld. De vensters op de verdieping hebben gemetselde hanenkammen aan de bovenzijde. Onder de gootlijst is bij de linker twee traveeën een band met decoratieve cementtegels aangebracht en bij de rechter travee siermetselwerk.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • het een voorbeeld van een traditionele bouwstijl met decoratieve elementen is die rond 1900 veel voorkwam, maar waarvan in Borgharen weinig fraaie voorbeelden van zijn overgebleven.

	<ul style="list-style-type: none"> • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals het siermetselwerk, sierpleisterwerk en siertegelwerk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <p>het sierpleisterwerk het siermetselwerk het siertegelwerk de hardstenen dorpels de gootlijst</p> <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aantasting van de authenticiteit: vernieuwde ramen en deur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Sint Pietersberg Maastricht
GEGEVENS	Groeve Slavante
STATUS	Dominant bouwwerk, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
FOTO'S	 <p><i>door de ENCI vrijgelegde gangen van het stelsel Slavante</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Mergelgroeve uit de late middeleeuwen in de Sint Pietersberg. De oudste inscripties dateren uit ca.1500 maar de mergelwinning begon al daarvoor. De gangen zijn vakkundig uitgezaagd met rechthoekige pilaren, die een hoogte van 12 meter konden bereiken. De groeve lag onder het klooster van de Franciscanen-Observanten (verkort tot 'Slavanten'), die het stelsel zijn naam gaven. Een groot gedeelte van het gangenstelsel is verdwenen bij de afgraving van de Sint Pietersberg door de ENCI in de tweede helft van de twintigste eeuw.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve, waarvan de aanleg van hoge technische kwaliteit was. De groeve is tevens van (kunst-)historische waarde vanwege de historische inscripties en tekeningen op de wanden.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Spekstraat 2a 6223 BL Borgharen
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: woonhuis Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk (incl. erfafscheiding en garage)
FOTO'S	 <p data-bbox="456 1032 576 1059"><i>Spekstraat 2a</i></p> <p data-bbox="900 741 991 768"><i>De garage</i></p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="456 1099 572 1126">Inleiding</p> <p data-bbox="456 1133 1233 1160">Woonhuis uit ca.1900, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p data-bbox="456 1196 616 1223">Beschrijving</p> <p data-bbox="456 1229 1398 1350">Vrijstaand woonhuis van twee bouwlagen hoog onder een mansardedak. Haaks op het voorste dakschild is links een topgevelgevel met een daarachter een lessenaarsdak. De dakschilden zijn gedekt met gesmoorde muldenpannen en aan de dakvoet is een geprofileerde houten bakgoot bevestigd.</p> <p data-bbox="456 1357 1398 1921">De voorgevel heeft een gecementeerde plint en is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Ter hoogte van de onderdorpels en kalven van de vensters zijn gepleisterde horizontale banden aangebracht, die lichtblauwe verfsporen vertonen. Alle gevelopeningen hebben een gemetselde segmentboogbeëindiging met hardstenen aanzet- en sluitstenen. De voorgevel is drie gevelassen breed. De linker twee, smalle, gevelassen zijn uitgemetseld als een risaliet en worden bekroond door de topgevel. De rechter gevelas is breder. De toegang bevindt zich in de middelste gevelas en bevat een oorspronkelijke, decoratieve houten voordeur met deurvensters en siersmeedwerk en een bovenlicht met een tandlijst op het kalf. Er is een hardstenen stoepje. Links van de voordeur is een smal venster met een oorspronkelijk houten T-raam. Rechts is een breed venster met een driedelig, oorspronkelijk houten raam met bovenlicht. Op de eerste verdieping zijn links twee smalle vensters en rechts een breed venster, alle voorzien van een vernieuwd houten T-raam. In de geveltop is een klein venster met een oorspronkelijk houten raam. Alle vensters hebben hardstenen onderdorpels met sierconsoles van gele baksteen aan de onderzijde. De geveltop van het linker deel wordt afgedekt met geprofileerde (kunst-)stenen dekstenen. Op de gemetselde smalle geveltuit is een smeedijzeren windvaan geplaatst. De rechtertravee heeft een gemetselde tandlijst onder de gootlijst.</p> <p data-bbox="456 1928 1398 2016">Rechts van het woonhuis is een éénlaags garage-aanbouw, die in dezelfde stijl als het woonhuis is opgetrokken. De garage heeft een plat dak en een bovendakse voorgevel, met twee hoekkolommen. De gevel is opgetrokken in rode baksteen met gepleisterde banden.</p>

	<p>De poort heeft een gemetselde segmentboog met aanzet- en sluitstenen en bevat een (oorspronkelijke) dubbele houten deur met bovenlichten.</p> <p>De voortuin wordt afgescheiden door een hekwerk, bestaande uit bakstenen kolommen en voetsmuurtjes. De kolommen zijn afgedekt met dekstenen. Tussen de kolommen zijn smeedijzeren hekwerken aangebracht.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn architectuurhistorische waarden, en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een redelijk hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft, zoals de topgevel, het siermetselwerk en het sierpleisterwerk. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het sierpleisterwerk (plint, banden) • de hardstenen dorpels en sierstenen • de oorspronkelijke ramen • de oorspronkelijke deuren • het siermetselwerk • de topgevel • de windvaan • de voorgevel van de garage, incl. poort • de erfafscheiding.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Susserweg 17 6213 NE Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: hoeve en schuur Huidige functie: woonhuis
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Susserweg 17</i></p> <p><i>De omlijsting van de voordeur</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Boerenhoeve met (laat-)achttiende-eeuwse kern en schuur, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Tussenwoning, opgebouwd uit twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan het dak is een sobere (moderne) houten bakgoot op gootklossen. De voorgevel is opgetrokken in mergelsteen. De plint is zwart geschilderd en daarboven is de mergelsteen wit gekalkt. Op de begane grond zijn vijf gevelassen. In het midden is de toegang en deze heeft een geprofileerde hardstenen omlijsting, waarvan de bovenlatei in cement is aangevuld c.q. hersteld. De deur heeft een oud bovenlicht (XIX) en een vernieuwde deur. Links en rechts van de deur zijn twee vensters met hardstenen boven- en onderdorpels. Ze bevatten vernieuwde, vierruits ramen en hebben moderne houten raamluiken. Op de verdieping zijn drie vensteropeningen, die ooit met baksteen zijn verkleind. Ze hebben gepleisterde onderdorpels en moderne vierruits ramen en vensterluiken. Aansluitend aan het woonhuis is <u>een schuur</u>. Deze is twee bouwlagen hoog en steekt iets boven het woonhuis uit. De schuur heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen. Aan het dak is een sobere (moderne) houten bakgoot op gootklossen. De voorgevel is opgetrokken in baksteen. Er is een grote poortopening, met een gemetselde segmentboog. In de boog zijn twee platte gesmede ankers aangebracht. De poortopening is opgevuld met een moderne meerruits vensterpui. Op de verdieping is een venster met een gemetselde ontlastingsboog en een vierruits, modern raam. De linker zijgevel van de schuur is opgetrokken in mergelsteen. Het bouwvolume staat reeds afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit ca.1843.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de historische bebouwing van de Susserweg vóór 1900.

- aan de uiterlijke kenmerken van het object en op basis van de kadastrale minuutkaart te zien is dat het bouwwerk een oude kern heeft en daarmee bouwhistorisch waardevolle onderdelen bevat.
- het een bijzondere detaillering heeft in de omlijsting van de deur.
- het de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen heeft.

Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:

- de mergelstenen gevels
- de hardstenen deuromlijsting
- het bovenlicht van de deur
- de hardstenen dorpels
- de schuur

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Ursulinenweg 2A en 2B 6212 NC Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: pastorie Huidige functie: pastorie
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>De pastorie van Sint Pieter</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Pastorie uit ca.1898 bij de kerk van Sint Pieter op de Berg, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Half vrijstaand gebouw, boven een kelder opgebouwd uit twee bouwlagen onder een dwars geplaatst zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan het voorste dakschild is een geprofileerde houten bakgoot bevestigd. De voorgevel is opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband. Er is een gecementeerde plint en er zijn gepleisterde profiellijsten boven de begane grond en eerste verdieping. De voorgevel is drie traveeën breed. De toegang bevindt zich in het midden en deze bevat een oorspronkelijke deur met een deurvenster en siersmeedwerk. Links en rechts van de deur zijn brede, getoogde vensters met driedelige, oorspronkelijke ramen met bovenlichten. Op de eerste verdieping zijn in de buitenste gevelassen dezelfde brede vensters met ramen. In de middelste gevelas is een smaller venster met oorspronkelijk houten T-raam. De vensters hebben hardstenen onderdorpels. Alle gevelopeningen hebben aan de bovenzijde een gemetselde segmentboog met gebosseerde kunststenen aanzetstenen en een diamantkopvormige sluitsteen. Rechts van het hoofdvolume is een oorspronkelijk, éénlaags aanbouw met een zadeldak. Het dak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en er is een geprofileerde houten bakgoot. In de voorgevel is links een toegang met een vernieuwde deur, in het midden een toiletvenster met houten raampje en rechts een groot venster met een oorspronkelijk houten T-raam.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “dominant” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van het historische ensemble van kerk, kerkhof en pastorie van Sint Pieter, dat in zijn huidige vorm in de late negentiende eeuw tot stand is gekomen, maar oudere voorgangers kent. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het ontwerp een hoge mate van architectonische gaafheid bezit. • het bijzonder een bijzondere detaillering en bijzondere ornamenten heeft in het sierpleisterwerk.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <p>het sierpleisterwerk (plint, banden, aanzet- en sluitstenen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • de oorspronkelijke voordeur • de oorspronkelijke ramen • de hardstenen onderdorpels • de gootlijst
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Ursulinenweg 3b/c 6212 NC Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: kloostervleugel Huidige functie: woningen
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, buitengevels
FOTO'S	 <p><i>Ursulinenweg 3b en 3c</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Voormalige kloostervleugel van de buitensociëteit 'Maaszicht' van de zusters Ursulinen uit ca.1880, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.</p> <p>Beschrijving Half vrijstaand gebouw van twee bouwlagen hoog, met een flauw lessenaardak dat afloopt richting het oosten. De dakrand is voorzien van een vernieuwde houten lijst. De gevels zijn afgewerkt met een cementpleisterlaag met 'Spachtelputz'-reliëf. Er zijn horizontale siergroeven aangebracht ter hoogte van de onderdorpels van de vensters en de kalven van de (verdwenen) oorspronkelijke ramen. De straatgevel heeft op de begane grond vijf vensters, voorzien van vernieuwde ramen en moderne rolluikkasten. Op de eerste verdieping zijn acht spitsboogvensters met vernieuwde ramen. De onderdorpels zijn gecementeerd. In de zuidelijke kopgevel is op de verdieping een spitsboogvenster met een vernieuwd raam. Tegen de noordelijke zijgevel is in 1880 een Lourdesgrot gebouwd (beschermd als rijksmonument). De latere, éénlaags uitbouw aan de zuidzijde valt niet onder de bescherming.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is "kenmerkend" gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van het complex van de buitensociëteit van de Zusters Ursulinen, waarvan de villa Maaszicht de kern is. • het object architectuurhistorische betekenis heeft vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp. • het een plaatselijke uiting van een belangrijke (landelijke) architectuurstijl betreft, namelijk de neogotiek. • het een detaillering heeft in de vorm van de vensters en de siergroeven in het pleisterwerk. • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis bezit als onderdeel van het voormalige buitenverblijf van de Ursulinen.

	<p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de spitsboogvensters • de siergroeven in het pleisterwerk <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de aantasting van de authenticiteit (vernieuwde ramen) • de sobere architectuur
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rolluikkasten op de begane grond doen afbreuk aan het gevelbeeld. Het is wenselijk deze te vervangen door interne zonwering of inbraakbeveiliging.

ADRES	Vogelzang 5 6229 VM Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, straatgevel
FOTO'S	 <p>Vogelzang 5-7</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Carréhoeve uit de eerste helft van de twintigste eeuw, met twee topgevels en een poort aan de straat.</p> <p>Beschrijving U-vormig complex met twee vleugels haaks op de straat. Beide vleugels zijn twee bouwlagen hoog en worden gedekt door een zadeldak, voorzien van gesmoorde muldenpannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen. De voorgevel heeft een gecementeerde plint, die bij nr.5 voorzien is van ronde en rechthoekige siervelden. Iedere vleugel heeft op de begane grond en in de geveltop twee vensters met gemetselde segmentbogen in oranje baksteen en hardstenen onderdorpels. Bij beide woningen zijn de ramen vernieuwd: links in kunststof en rechts in hout. Beide gevels hebben vlechtingen in de top en worden bekroond door een gemetselde, vierkante schoorsteen. Tussen de twee vleugels is een afsluitende muur met daarin een grote poortopening met houten poortdeuren en een houten deur, die vermoedelijk toegang geeft tot Nr.7. De segmentboogvormige ontlastingsboog is gemetseld in oranje baksteen. De muur wordt afgedekt door een gemetseld dakje met muldenpannen. De aangekapte latere aanbouw aan de oostgevel van nr.5 valt buiten de bescherming.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de kern van het gehucht Vogelzang en daarin beeldbepalend is. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • de architectuur van het object kenmerkend is voor het streekeigen bouwen in het begin van de twintigste eeuw en de grondvorm van het complex refereert aan de historisch gegroeide carréhoeves in de regio. • het een redelijke mate van gaafheid kent (de indeling van de straatgevels is ongewijzigd). <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de gecementeerde plint • het oorspronkelijke voegwerk • het siermetselwerk (ontlastingsbogen, topgevelvlechtingen) <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te weinig uniciteit
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om, indien de ramen van nr.5 vernieuwd moeten worden, deze in hout te vernieuwen met een historisch passende raamindeling.

ADRES	Vogelzang 7 6229 VM Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: boerderij Huidige functie: woonhuis
STATUS	Kenmerkend bouwwerk: bouwvolume, kapvorm, straatgevel
FOTO'S	 <p>Vogelzang 5-7</p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Carréhoeve uit de eerste helft van de twintigste eeuw, met twee topgevels en een poort aan de straat.</p> <p>Beschrijving U-vormig complex met twee vleugels haaks op de straat. Beide vleugels zijn twee bouwlagen hoog en worden gedekt door een zadeldak, voorzien van gesmoorde muldenpannen. Aan de dakvoeten zijn zinken mastgoten bevestigd. De buitengevels zijn opgetrokken in bruinrode baksteen. De voorgevel heeft een gecementeerde plint, die bij nr.5 voorzien is van ronde en rechthoekige siervelden. Iedere vleugel heeft op de begane grond en in de geveltop twee vensters met gemetselde segmentbogen in oranje baksteen en hardstenen onderdorpels. Bij beide woningen zijn de ramen vernieuwd: links in kunststof en rechts in hout. Beide gevels hebben vlechtingen in de top en worden bekroond door een gemetselde, vierkante schoorsteen. Tussen de twee vleugels is een afsluitende muur met daarin een grote poortopening met houten poortdeuren en een houten deur, die vermoedelijk toegang geeft tot Nr.7. De segmentboogvormige ontlastingsboog is gemetseld in oranje baksteen. De muur wordt afgedekt door een gemetseld dakje met muldenpannen. De aangekapte latere aanbouw aan de oostgevel van nr.5 valt buiten de bescherming.</p>
WAARDERING	<p>Het bouwwerk is “kenmerkend” gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en architectonische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het object deel uit maakt van de kern van het gehucht Vogelzang en daarin beeldbepalend is. • de straatgevel een waardevolle maatvoering en ritmering bezit. • de architectuur van het object kenmerkend is voor het streekeigen bouwen in het begin van de twintigste eeuw en de grondvorm van het complex refereert aan de historisch gegroeide carréhoeves in de regio. • het een redelijke mate van gaafheid kent (de indeling van de straatgevels is ongewijzigd). <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • de gecementeerde plint • het oorspronkelijke voegwerk • het siermetselwerk (ontlastingsbogen, topgevelvlechtingen) <p>Het pand is niet dominant gewaardeerd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te weinig uniciteit
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om, indien de ramen van nr.5 vernieuwd moeten worden, deze in hout te vernieuwen met een historisch passende raamindeling.

ADRES	Edisonstraat 2 / Voltastraat 45 6224 GK Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Pastorie Huidige functie: Pastorie
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Edisonstraat 2</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Pastorie, gebouwd in 1924, naar ontwerp van Alphons Boosten in de stijl van het Traditionalisme. Het pand ligt binnen de bebouwde kom achter de rooilijn. Verder is het pand gesitueerd naast de O.L.V. van Lourdes kerk, op de hoek van de Edisonstraat en de Voltastraat.</p> <p>Beschrijving Tweelaags pand met kelder en kapverdieping onder tentdak, gedekt met Hollandse pannen met brede bakgoot. Op de punt van het dak is een piron aangebracht. Het pand heeft drie forse schoorstenen; twee aan de rechterzijgevel en een aan de linker- zijgevel. In het dakschild in zowel voorgevel als achtergevel bevindt zich een dakkapel. Het pand is opgetrokken in baksteen met metselwerk in Vlaams verband, waarbij de plint is afgesloten door een rollaag. De vensters, met roedeverdeling, zijn onder rollaag en hebben geen onderdorpel. Onder de vensters op de verdieping is een waterlijst aangebracht.</p> <p>De voorgevel heeft in de eerste bouwlaag een teruggelegen deur onder luifel en bovenlicht, die is geflankeerd door twee grote zesruits-vensters. De tweede bouwlaag heeft een loggia met aan weerszijden twee achttienruits vensters. Tussen de loggia bevindt zich een driehoekige uitgebouwd venster. De loggia heeft een houten cassettenplafond en een leuning die steunt op een zestal bollen.</p> <p>De rechterzijgevel heeft in de eerste bouwlaag een kleine taps toelopende erkeruitbouw met aan weerszijden een smal venster. De tweede bouwlaag heeft een venster in de vorm van een kruis aan weerszijden geflankeerd door een smal zesruits venster. De achterzijde heeft een eenlaags uitbouw met plat dak van latere datum. Links van deze uitbouw is een venster. Boven de uitbouw is het oorspronkelijke bovenlicht van de achterdeur nog zichtbaar. De tweede bouwlaag heeft een smal zesruits venster, geflankeerd door twee twaalf-ruits vensters. De linkerzijgevel heeft in de eerste bouw- laag een smalle erkeruitbouw met bovenlichten en een venster. De tweede bouwlaag heeft een achttienruits venster en een twaalfruits venster. De tuinafscheiding is deels in rustica blokken uitgevoerd. Het pand heeft een symmetrische gevelbouw.</p> <p>Aan de achtergevel is een eenlaagse aanbouw onder plat dak uit de jaren >70, welk onderdeel niet is beschermd. Een vensterkozijn aan de achtergevel is vernieuwd.</p>
WAARDERING	De pastorie is van belang vanwege de cultuurhistorische waarde omdat het de

	<p>ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden vertegenwoordigt. Ook is het van belang voor de typologische ontwikkeling van de pastorie. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijl en de detaillering, zoals het raam in de vorm van een kruis en het metselwerk. Tevens is het pand van belang binnen het oeuvre van architect Alphons Boosten.</p> <p>Het gebouw heeft ensemblewaarden vanwege de situering naast de kerk en is nauw verbonden met de ontwikkeling van de wijk Oostermaas.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Baron von Dopfflaan ong.
GEGEVENS	Mergelgroeves Boschberg – Oud Fallenberg, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
STATUS	Dominant bouwwerk
FOTO'S	 <p>Een van de ingangen van de Boschberg</p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Mergelgroeve in de Cannerberg/Louberg, bestaande uit de delen: de Boschberg en de Oudberg / Fallenberg. De oudste delen van de groeve gaan tenminste terug tot de zestiende eeuw.</p> <p>De Boschberg heeft enkele ingangen aan de oostzijde, in de helling naast de weg van Maastricht naar Kanne. Het gangenstelsel werd in 1944 verbouwd door de Duitse Wehrmachtstroepen tot fabriek, maar later weer ontmanteld. Vanaf 1954 werden ze opnieuw in gebruik genomen door de NATO, eerst voor oefeningen, daarna als Joint Operations Center. In 1993 werd dit centrum en daarmee ook het gangenstelsel gesloten. Een gedeelte van de Boschberg, dat door de paters Jezuïeten tussen 1860 en 1960 voorzien is van schilderingen en sculpturen, is apart als 'Jezuïetenberg' beschermd tot Rijksmonument.</p> <p>Oudberg / Fallenberg ligt het meest in noord-oostelijke richting en was ooit verbonden met de Boschberg/Jezuïetenberg, maar door instortingen begin achttiende eeuw en in 1920 zijn de verbindingen verbroken. De gangenstelsels zijn wegens instortingsgevaar niet meer toegankelijk.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historisch mergelgroevestelsel in de gemeente Maastricht, dat niet alleen diende voor de winning van mergel, maar daarna ook als gangenstelsel onderdak bood aan de Duitse troepen en de NATO en daarmee een bijzondere rol vervulde in de militaire geschiedenis van de laatste zes decennia van de twintigste eeuw.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Baron von Dopfflaan ong. Maastricht
GEGEVENS	Mergelgroeves Cannerberg en Kasteelgroeve, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel
STATUS	Dominant Bouwwerk
FOTO'S	 <p><i>Ingang van de groeve</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Groevestelsel in de Cannerberg, dat verbonden is met het groevestelsel van de Muizenberggroeve, dat grotendeels op Belgisch grondgebied ligt. De groeve is enkele eeuwen oud. Er zijn zowel ingangen aan de Muizenbergweg (grens Nederland-België) als achter kasteel Neercanne. Het gedeelte van de groeve achter het kasteel heet de 'Kasteelgroeve' en is deels nog in gebruik door het kasteel. De groeve van de Cannerberg is na WOII verbonden met die van de Boschberg / Jezuïetenberg, toen de grotten in gebruik waren genomen door de NATO.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve in de gemeente Maastricht, met een verscheidenheid aan functies door de eeuwen heen. De groeve diende niet alleen als leverancier van mergelsteen, maar ook als bergplaats voor het kasteel, bergplaats voor agrarische werktuigen / vee en als (kantoor-)ruimte voor de NATO.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Zonnebergweg ong. Maastricht
GEGEVENS	Mergelgroeve Zonneberg
STATUS	Dominant object, toegang inclusief interieur ondergronds gangenstelsel GM - 3752
FOTO'S	 <p><i>De ingang van groeve Zonneberg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Mergelgroeve, gelegen in de Sint Pietersberg, onder de hoeve Zonneberg, aangelegd eind negentiende eeuw. De groeve staat in verbinding met die van Slavante. De verbinding met het Noordelijk gangenstelsel is verbroken. Een gedeelte van de oorspronkelijke groeve is afgegraven door de ENCI. De ingang aan de Zonnebergweg is voorzien van een moderne ingang met een betonnen afdak en een stalen poort.</p> <p>De groeve werd aangelegd voor de winning van mergelsteen en begin twintigste eeuw gebruikt voor het kweken van groenten zoals champignons en witlof. Tijdens WOII werden er evacuatieruimten ingericht, waarvoor voorzieningen werden aangelegd zoals bakovens, waterputten, een kapel en een ziekenhuis.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als historische mergelgroeve in de Sint Pietersberg en vanwege de functie als evacuatieruimte tijdens WOII.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Zonnebergweg ong. (50,827 – 5,693) Maastricht
GEGEVENS	Grotwoning Greetje Blankers
STATUS	Dominant object, toegang inclusief interieur van de grot GM – 3751
FOTO'S	 <p><i>De ingang van de grotwoning anno 2015</i></p> <p><i>Interieur van de grot</i></p> <p><i>Restant van het huisje vóór de grot, met schouwtje</i></p> <p><i>Greetje Blankers voor de woning</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Voormalige grotwoning, rond 1860 uitgehouwen in de mergelrots van de Sint Pietersberg. Van de gewonnen mergelsteen werd een huisje bij de ingang gebouwd, waarin ook een oven was opgenomen voor het bakken van brood.</p> <p>De grot is achttien meter lang en ca. vier meter breed. Van de oorspronkelijke inrichting resteert er niets meer. Ooit was de ingang dichtgezet met een muur met daarin een deur en een raam (zie foto), later zijn deze gesloopt. Recentelijk is de opening dichtgezet met een mergelstenen muur en stalen hekwerken, die ongeveer de vorm van de oude deur en venster voortzetten. Van het huisje vóór de grot resteren alleen een gedeelte van het muurwerk (mergelsteen met machinale baksteen), de bakstenen vloer (met hergebruikte marmeren dorpel) en een bakstenen schouwtje. Tegenover het huis is nog een hardstenen trapje.</p> <p>De laatste bewoonster van de grot, de kleindochter van de oorspronkelijke bouwer, was Greetje Blanckers, die er tot 1971 woonde (op een leeftijd van 84 jaar).</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als laatste grotwoning van Nederland, met Greetje Blanckers als bekendste bewoonster.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Het is wenselijk om de restanten van het huisje vóór de grot te conserveren door ze te verstevigen en te beschermen tegen overwoekerende planten.

5.2 Inventarisatie en specifieke richtlijnen cultuurhistorische attentiegebieden

GEBIED **Malberg , deel Reinaartsingel-Taliënruwe**

STATUS **Cultuurhistorisch attentiegebied
GM - 3850**

FOTO'S

Structuur met vier kwadranten gescheiden door groenstructuren

Malbergsingel *Groenstructuur Vendelplein*

OMSCHRIJVING

Malberg is een product van de woningbouwpolitiek uit de tweede helft van de jaren zestig van de vorige eeuw, bedoeld om in hoog tempo de na-oorlogse woningnood te lenigen. De wijk toont veel seriebouw, waaraan weinig architecten en slechts één aannemer te pas zijn gekomen. Het plan voor de wijk werd opgesteld door de stedenbouwkundige Van der Wuste, die na 1962 de taken van Frans Dingemans had overgenomen.

De bouw van de woonwijk Malberg, bestemd voor 9000 inwoners, vond plaats tussen 1964 en 1970 volgens een plan van de stedenbouwkundige H. van der Wusten. Van der Wusten volgde daarbij de door de directeur openbare werken, de socioloog J.J.J. van de Venne (1914-1977), gepropageerde 'wijkgedachte' of 'parochiefilosofie', zoals neergelegd in het uitbreidingsplan van 1954 en het ruimtelijk ontwikkelingsplan van 1962.

De wijkgedachte hield in dat een nieuwbouwwijk qua omvang en qua voorzieningen moest functioneren als een parochie, dat wil zeggen: de parochiekerk in het midden, daaromheen het parochiehuis/buurthuis, verenigingsgebouwen, winkels en andere

	<p>voorzieningen, daaromheen wijken voor arbeiders en ambtenaren en aan de randen daarvan recreatiegebieden. In sommige gevallen kwamen er ook woonbuurten voor welgestelden of voor asociale ('woonscholen'). In Malberg waren 552 woningen bestemd voor "probleemgezinnen", grotendeels afkomstig uit het te saneren Boschstraatkwartier, waarvan 20 woningen gereserveerd waren voor gezinnen met "geringe positieve therapeutische indicatie". Volgens de woonschoolfilosofie zou de menging van bewoners leiden tot meer sociaal aangepast gedrag. Zoals in de meeste naoorlogse wijken in Maastricht bestond het overgrote deel van de woningvoorraad in Malberg uit huurwoningen.</p> <p>Malberg is opgezet als een viervoudige wijk, opgedeeld in vier kwadranten. In elk kwadrant was 20% van de woningvoorraad bedoeld voor probleemgezinnen uit de saneringswijken. Omdat de wijk te groot werd geacht om als één parochie te functioneren, zouden er oorspronkelijk vier kleine centra komen met in elk kwadrant een kerkelijke voorziening en een centrum voor sociale zorg. Door de snel om zich heen grijpende ontkerkelijking in de jaren 60 en door het beperkte budget is er uiteindelijk toch slechts één parochiekerk en buurtcentrum voor de hele wijk gerealiseerd.</p> <p>De hoofdstructuur van de wijk zijn geaccentueerd door hoogbouw langs de centrale as van de Malbergsingel en met incidentele hoogbouw langs de wijk grenzen aan de Musketruwe.</p> <p>Ieder kwadrant heeft ook een groen plein in het hart. Het Vendelplein ligt in het zuidwestkwadrant; het Recessenplein in het noordoostkwadrant; het Busselplein in het zuidwestkwadrant en het Dukaatplein in het zuidoostkwadrant: op dit laatste plein is ook de kerk van de parochiewijk Malberg gesitueerd.</p> <p>De opdeling in kwadranten is nog altijd zichtbaar in de straatnamen. In het zuidwestelijke kwadrant zijn de straten vernoemd naar maten en gewichten (Elruwe of Bunderruwe bijvoorbeeld). Het noordwestelijke kwadrant heeft straatnamen waarin rechtstermen gebruikt zijn (bijvoorbeeld Toustruwe en Leenhofruwe). De straten in het noordoostelijke kwadrant zijn vernoemd naar oude munten (Schellingruwe, Daaldersruwe, enz.). Het zuidoostelijke kwadrant heeft straten vernoemd naar oude wapens (Ponjaardruwe, Musketruwe).</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>De wijk Malberg wordt vooral gewaardeerd vanwege de bijzondere sociale opzet en vanwege de ruimtelijke structuur met een onderverdeling van kwadranten. Deze structuur wijkt sterk af van de gangbare naoorlogse 'stempelwijken'. De verhouding van grondgebonden woningen en etagewoningen zijn op die manier toegepast dat een bewoner zijn gehele levenscyclus binnen dezelfde wijk kan wonen. Waardering is er bovendien voor de relatie tussen de stedenbouwkundige structuur en de architectonische vormgeving en detaillering, alsmede de samenhang met het landschappelijke idioom. Het ontwerp dat door een kleine groep van architecten in samenwerking met de stedenbouwkundige H. van der Wuste tot stand is gekomen, verbindt deze aspecten op een bijzondere wijze.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Zie toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3. <p>Specifieke richtlijnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • de identiteit en de bijzondere ontstaansgeschiedenis van de wijk Malberg moeten

herkenbaar blijven.

- Nieuwe ontwikkelingen moeten in dienst staan van de samenhang tussen architectuur, stedenbouw en landschap.
- De opbouw van de stedenbouwkundige vorm met vier kwadranten en verschillende bebouwingstypen, en groene pleinen, dient in de toekomst afleesbaar te blijven.
- De verhouding en situering van gedifferentieerde bebouwingstypen dienen gehandhaafd te blijven.
- de groene pleinen moeten onbebouwd blijven.
- de ritmische bomenrijen en blokhagen dienen zoveel mogelijk gehandhaafd te blijven of volgens het stedenbouwkundig concept herplant te worden.
- Veranderingen mogen het grootschalige beeld van de bouwblokken, en voornamelijk de horizontale massaopbouw en duidelijke ritmiek, niet verstoren.
- Uitgangspunt is de huidige verticale, eenvoudige gevelopbouw van de individuele woningen.
- Op- en aanbouwen moeten ondergeschikt zijn aan de hoofdbouwmassa, gevelbeeld en/of dakvlak, en mogen de samenhang niet verstoren.
- Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn

ADRESSEN	Koning Clovisstraat 2ab - 90
GEGEVENS	Koning Clovisstraat
STATUS	Cultuurhistorisch attentiegebied GM-3828
FOTO'S	 <p>Koning Clovisstraat 58-90 Koning Clovisstraat 2-20</p>
OMSCHRIJVING	<p>De Koning Clovisstraat bezit tussen de Scharnerweg en de Frankenstraat overwegend een homogeen karakter met overwegend een zelfde type herenhuizen.</p> <p>De huizen aan de Koning Clovisstraat vormen een eenheid door de driezijdige erker die nagenoeg bij elke woning aanwezig is en voor een architectonische ritmiek zorgt. Vanaf de Scharnerweg tot de Karolingenstraat aan de westzijde en tot de Austrasiëstraat aan de oostzijde hebben de huizen voortuinen welke afscheidingen hebben van gemetselde muurtjes met houten of metalen elementen. Vanaf de Karolingenstraat resp. Austrasiëstraat staan de huizen met de voorgevel in de rooilijn. Bepalend voor het karakter van de straat is tevens de laanbeplanting van lindebomen.</p>
WAARDERING	<p>Het attentiegebied heeft een bijzondere stedenbouwkundige structuur, die nog zeer gaaf is gebleven. Daarnaast vertoont de bebouwing een rijk architectonische samenhangend straatbeeld uit de periode 1920-1940. Mede bepalend voor het karakter zijn de voortuinen en de laan beplanting.</p> <p>De gevels van de gebouwen zijn veelal nog in gave en authentieke staat.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3. <p>Specifieke richtlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld en de bestaande geleding van de gevel dienen bij nieuw- of verbouw uitgangspunt te blijven. • De voortuinen met lage erfafscheidingen maken deel uit van het ruimtelijk beeld en dienen behouden te blijven. • De laan beplanting met lindebomen is mede bepalend voor het karakter van de straat en dient gehandhaafd te blijven. • Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.

ADRESSEN	Frankenstraat 51-125;
GEGEVENS	Frankenstraat
STATUS	Cultuurhistorisch attentiegebied GM-3829
FOTO'S	 <p>Frankenstraat 73-103</p> <p>Frankenstraat 103 hoek Tolbiacstraat</p>
OMSCHRIJVING	<p>De panden Frankenstraat 55-125 (evenals de nummers 15-41) zijn van de Woningcorporatie Servatius; deze woningen hebben gevels van gele baksteen op een plint van rode stenen. De daken hebben houten bakgoten, welke bij de dakbeëindiging doorsteken voorbij de gevels.</p> <p>De rooilijn verspringt enkele malen. De terugspringende woningen hebben slechts een bouwlaag en originele grote “dakhuizen”. De vooruitspringende woningen op de koppen en in het middendeel hebben twee lagen. In de middenzone van de straat ligt ook nog een hoger blok van drie panden waarvan de buitenste twee met insteekkappen zijn geaccentueerd. Het pand op de hoek met de Tolbiacstraat (103) is een totaal afwijkend type met in de Tolbiacstaat naast de ingang een laagbouw.</p> <p>De plint in rode steen wordt afgesloten door een rollaag, welke ter hoogte van de vensters over gaat in een gemetselde waterdorpel. Boven de deur en raamopeningen bevindt zich een over de volle breedte doorgaande staande rollaag. Onder de ramen van de verdiepingen zijn houten bloembakken op consoles aangebracht.</p> <p>Vrijwel alle woningen zijn voorzien van bruine rolluiken.</p>
WAARDERING	Het attentiegebied heeft een bijzondere stedenbouwkundige structuur, die nog zeer gaaf is gebleven. Daarnaast vertoont de bebouwing een rijk architectonische samenhangend straatbeeld uit de periode 1920-1940.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3.

Specifieke richtlijnen

- De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld en de bestaande geleding van de gevel dienen bij nieuw- en/of verbouw uitgangspunt te blijven.
- Veranderingen in het gevelbeeld mogen de straatwand als geheel in zijn harmonie niet verstoren.
- Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.
- Gepleit wordt voor het verwijderen van de rolluiken.

ADRESSEN	Frankenstraat 118-200; President Rooseveltlaan 227-237; Frankenstraat 139-207; Eburonenweg 2-54
OBJECTNAAM	Frankenstraat; Eburonenweg
STATUS	Cultuurhistorisch Attentiegebied GM-3830
FOTO'S	 <p>Frankenstraat 196 & 201 Eburonenweg 6-12</p>
OMSCHRIJVING	<p>De drie straten in dit attentiegebied bezitten overwegend een homogeen karakter met overwegend een zelfde type herenhuizen.</p> <p>De woningen in de Eburonenstraat hebben twee of drie bouwlagen en daken die parallel aan de straat liggen. Veel woningen bezitten in de hoofdas een driezijdige erker.</p> <p>De panden aan de Frankenstraat hebben veel minder een homogeen karakter vanwege verschillende bouwtypes en bouwstijlen: Aan het begin van de Frankenstraat bij de President Rooseveltlaan ligt een klein komvormig pleintje als entree op de Frankenstraat; deze komvorm is nog een overblijfsel van het uitbreidingsplan uit 1920 toen het eerste plan voor de kanalisatie van de Maasoverloop werd gerealiseerd. De panden aan de Frankenstraat tussen nrs. 201-191 hebben opvallende insteekcapen.</p>
WAARDERING	<p>Het attentiegebied heeft een bijzondere stedenbouwkundige structuur, die nog zeer gaaf is gebleven. Daarnaast vertoont de bebouwing een rijk architectonische samenhangend straatbeeld uit de periode 1920-1940.</p> <p>De gevels van de gebouwen zijn veelal nog in gave en authentieke staat.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3. <p>Specifieke richtlijnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld en de bestaande geleding van de gevel dienen bij nieuw- en/of verbouw uitgangspunt te blijven. • Veranderingen in het gevelbeeld mogen de straatwand als geheel in zijn harmonie niet verstoren. • Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.

ADRES	Heugemer Pastoorstraat; Heugemerkerkstraat; Heugemer Molenstraat; Heugemerstraat & St. Michaëlsweg
OBJECTNAAM	Dorpskern Heugem
STATUS	Cultuurhistorisch Attentiegebied GM - 3831
FOTO'S	 <p>Heugemer Molenstraat</p> <p>Heugemerkerkstraat</p> <p>Heugemerstraat 247-257</p> <p>St-Michaëlsweg</p>
OMSCHRIJVING	<p>De dorpskern van Heugem heeft voor een belangrijk deel het agrarisch karakter en de ruimtelijke samenhang van een oude dorpskern behouden. De meest karakteristieke stedenbouwkundige structuur van Heugem is terug te vinden in de noord-zuid lopende Heugemerstraat en St.-Michaëlsweg en in de drie verbindingsstraten tussen deze hoofdaders: de Heugemer Pastoorstraat, Heugemer Kerkstraat en de Heugemer Molenstraat. De bebouwing bestaat overwegend uit één tot twee lagen met een kap. De bebouwingstypologie aan de St.-Michaëlsweg; de Heugemer Molenstraat; de Heugemerkerkstraat en de Heugemerstraat is herkenbaar gebleven met overwegend kleinere boerderijen die dwars op de weg zijn georiënteerd met daartussen bebouwing parallel aan de weg. Het merendeel van de hoeves is uit baksteen opgetrokken en enkele hoeves bezitten mergel gevels of witgesausde baksteen gevels.</p> <p>De openbare ruimte, de straat en enkele voortuinen, erfscheidende muurtjes of stoepen zijn bepalend in het straatbeeld en zorgen voor de samenhang. Hierdoor vormen de perceelsgewijze, individuele invullingen één straatwand terwijl ze onderling veel van elkaar verschillen.</p> <p>Door de verstedelijking in de 20ste eeuw zijn de oude dorpslinten afgesneden van het agrarische achterland.</p>
WAARDERING	<p>De structuur van het dorpslint is door de aaneenschakeling van hoevebebouwing en de rooilijn direct aan de straat duidelijk herkenbaar gebleven.</p> <p>De gevels van de hoeves verkeren veelal nog in gave en authentieke staat.</p>

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3.

Specifieke richtlijnen

- De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld en de bestaande geleding van de gevel dienen bij nieuw- en/of verbouw uitgangspunt te blijven.
- De karakteristieke lintbebouwing waarbij de rooilijn aan de straat gelegen is met de bebouwing afwisselend dwars op de weg en parallel aan de straat, dient behouden te blijven.
- Veranderingen in het gevelbeeld mogen de ruimtelijke samenhang niet verstoren.
- Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.

GEBIED	Pasestraat; Ruyterstraat en Brigidastraat,
GEGEVENS	Dorpskern Oud-Itteren
STATUS	Cultuurhistorisch attentiegebied GM -3832
FOTO'S	 <p>Pasestraat (noordelijk gedeelte) Pasestraat (zuidelijk gedeelte)</p> <p>Brigidastraat Ruyterstraat</p>
OMSCHRIJVING	<p>De kern van Oud-Itteren wordt gevormd door de Ruijterstraat, Putsteeg, Brigidastraat en Pasestraat, welke gelegen zijn om de kerk en het hooggelegen kerkhof van Itteren. Vanaf deze kern loopt de Pasestraat in zuidelijke richting en de Ruyterstraat in oostelijke richting.</p> <p>De dorpskern van Oud-Itteren heeft voor een belangrijk deel het agrarisch karakter en de ruimtelijke samenhang van een oude dorpskern behouden. De meest karakteristieke stedenbouwkundige structuur van Ittern is terug te vinden in de noord-zuid lopende Pasestraat en vanaf de Brigidakerk de oost-west lopende Ruyterstraat, de Brigidastraat en Putsteeg. De bebouwing bestaat overwegend uit één tot twee lagen met een kap. Deze bebouwingstypologie is vooral aan de Pasestraat en Brigidastraat herkenbaar gebleven met overwegend grote (carré)-boerderijen die dwars op de weg zijn georiënteerd met daartussen bebouwing parallel aan de weg. Het merendeel van de hoeves is uit baksteen opgetrokken. Het straatbeeld vertoont veel erscheidende muurtjes en rondboogpoorten. Hierdoor vormen de individuele invullingen één doorlopende straatgevelwand terwijl de gebouwen onderling wel veel van elkaar verschillen.</p>
WAARDERING	<p>De structuur van het dorpslint is door de aaneenschakeling van hoevebebouwing en de rooilijn direct aan de straat duidelijk herkenbaar gebleven.</p> <p>De gevels van de hoeves verkeren veelal nog in gave en authentieke staat.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3.

Specifieke richtlijnen

- De karakteristieke lintbebouwing waarbij de rooilijn aan de straat gelegen is en de afwisselende bebouwing dwars op de weg en parallel aan de straat, dient behouden te blijven.
- De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld bij nieuw- of verbouw respecteren c.q. handhaven.
- Veranderingen in het gevelbeeld mogen de ruimtelijke samenhang niet verstoren.
- Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.

ADRES	Pasestraat; Aan de Maas
GEGEVENS	Dorpskern Oud-Itteren
STATUS	Cultuurhistorisch attentiegebied: GM - 3833
FOTO'S	 <p>Pasestraat (zuidelijk gedeelte) Aan de Maas</p> <p>Verbinding Pasestraat Aan de Maas Ontsluiting Aan de Maas 17</p>
OMSCHRIJVING	<p>De hoofdroute door Itteren wordt gevormd door de Ruijterstraat en de Pasestraat. Vanaf de kern loopt de Pasestraat in zuidelijke richting en parallel hieraan loopt op de hoge maasoever de straat Aan de Maas.</p> <p>De dorpskern van Itteren heeft voor een belangrijk deel het agrarisch karakter en de ruimtelijke samenhang van een oude dorpskern behouden. Een typische karakteristieke stedenbouwkundige structuur van Itteren is terug te vinden tussen het zuidelijk deel van de noord-zuid lopende Pasestraat en Aan de Maas. We hebben hier te maken met een zogenaamde dubbelslag. De bebouwing bestaat hier overwegend uit één tot twee lagen met een kap. De Aan de Maas liggende bebouwing wordt ontsloten door tussen de woningen van de Pasestraat gelegen verbindingsweggetjes. (Eenzelfde structuur zien we ook in het meer zuidelijk gelegen Eijsden). Op de kaart van Kuijper van 1868 zien we deze structuur al terug, waarbij de bebouwing meer was gelegen Aan de Maas dan aan de Pasestraat.</p> <p>Aan de Pasestraat zelf zien we op dit stuk dan ook veel bouwwerken uit de tweede helft van de twintigste eeuw, terwijl de bebouwing Aan de Maas veel ouder is.</p>
WAARDERING	De structuur van ontsluiting en van verbindingsweggetjes vanaf een verder van de Maasoever gelegen parallel aan de dijk lopende weg is typisch voor dit deel van Itteren.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3.

Specifieke richtlijnen:

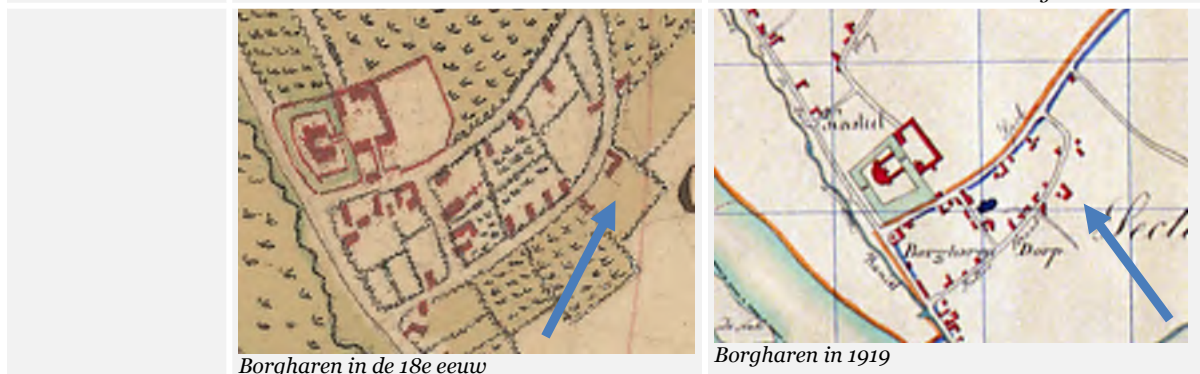
- De ontsluiting van de bebouwing van de woningen Aan de Maas dient voor voertuigen gehandhaafd te blijven vanaf de Pasestraat.
- De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld aan de Maas bij nieuw- of verbouw respecteren c.q. handhaven.
- Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn.

GEBIED	Schoolstraat 50-60
GEGEVENS	De Messem aan de Schoolstraat
STATUS	Cultuurhistorisch attentiegebied

Schoolstraat 50-60

Contour cultuurhistorisch attentiegebied

Borgharen in de 18e eeuw

Borgharen in 1919

Kadastrale minuut 1811-1832

OMSCHRIJVING

In de kern van Borgharen, aan de Schoolstraat, bevindt zich een aantal woningen in U-vorm gegroepeerd om een open ruimte. Dit woonerf aan de Schoolstraat wordt in de volksmond ook wel "De Messem" genoemd (afkomstig van mestkuil) en is voortgekomen uit een boerderijcomplex dat op historische kaarten van het begin van de 18e eeuw al voorkomt. Het boerderijcomplex heeft zich langzaam getransformeerd tot een woonerf met meerdere woningen. De contouren van de Messem zijn tot op heden bewaard gebleven. Waar de mestkuil precies heeft gelegen is onbekend. De huidige bebouwing van De Messem bestaat uit de adressen Schoolstraat 50, 52, 54, 56, 58 en 60. De nummers 54 en 56 herbergen nog oude delen van de voormalige boerderij en zijn in de jaren '60 van de vorige eeuw verbouwd c.q. gemoderniseerd. Daarnaast is het pand Schoolstraat 52 karakteristiek uit 1923 en apart aangewezen als kenmerkend bouwwerk. De Messem is dus een erf, dat al zeker sinds de achttiende eeuw bestaat en nog steeds als een bijzondere plek in Borgharen herkenbaar is.

De karakteristieke ruimtelijke structuur is organisch ontstaan en verwijst naar het agrarische karakter van de dorpskern Borgharen.

	De bebouwing bestaat overwegend uit twee lagen met een kap en is met de rooilijn direct aan het erf gelegen.
WAARDERING	De structuur van het boerenerf is door de situering van bebouwing rondom de plaats duidelijk herkenbaar gebleven. De gevels van de bebouwing zijn in de loop der jaren sterk gewijzigd.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud van de waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden, zie paragraaf 2.3. <p>Specifieke richtlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De karakteristieke situering van de bebouwing met kap rondom het erf waarbij de rooilijn direct aan het erf is gelegen, dient behouden te blijven. • De rooilijnen en dakhoogten van het straatbeeld bij nieuw- of verbouw respecteren c.q. handhaven. • Veranderingen in het gevelbeeld mogen de ruimtelijke samenhang niet verstoren. • Omdat ieder initiatief of iedere ontwikkeling anders is dient maatwerk geleverd te worden en kunnen nadere cultuurhistorische randvoorwaarden aan de orde zijn. • De inrichting van de ruimte dient zo open mogelijk te blijven.

5.3 Inventarisatie en specifieke richtlijnen waardevolle cultuurhistorische elementen

LOCATIE	Bovenstraat, Bij 33 6223 AC Borgharen
GEGEVENS	Gevelkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM – 3701
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Kruis, bevestigd op de zuidelijke schuurvleugel van de voormalige hoeve Bovenstraat 33 te Borgharen. Het betreft een betonnen Christusbeeld, bevestigd op een houten kruis met daarboven de tekst 'INRI'. Dit is bevestigd op een houten schild met een klein afdakje. Onder het kruis is een bordje met de tekst 'Barmhartigheid aan allen die hier voorbij gaan' bevestigd. Het kruis dateert uit de tweede helft van de twintigste eeuw maar heeft mogelijk een oudere voorganger.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als religieus katholiek gedenkteken in de gemeente Borgharen. Het is geplaatst op een beeldbepalende plek, op de gevel in de rooilijn, alwaar goed zichtbaar voor voorbijgaande gelovigen.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Brigidastraat 66 – kerkhof 6223 HD Itteren			
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: kerkhof Huidige functie: kerkhof			
STATUS	Waardevol cultuurhistorische element GM - 3669			
FOTO'S				
				
				
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Kerkhof met diverse waardevolle elementen, rondom de St. Martinuskerk, gelegen binnen de bebouwde kom van Itteren.</p> <p>Beschrijving Het huidige kerkhof bevindt zich rondom de H. Martinuskerk en strekt zich uit van de Brigidastraat tot aan de Ruyterstraat. In 1817 was het kerkhof kleiner en omvatte het slechts een perceel rondom de kerk. In de loop van de negentiende en twintigste eeuw is het kerkhof doorgetrokken tot aan de Ruyterstraat. Het kerkhof is omgeven met een bakstenen <u>muur</u>. Aan de zijde van de Brigidastraat is dit nog een oudere, mogelijk negentiende-eeuwse, bakstenen muur met kolommen en ezelsrugafdekkingen. Aan de zijde van de Ruyterstraat is het een middecentwintigste-eeuwse muur van machinale baksteen in strekkenverband, met een platte kunststenen afdekking. Op het kerkhof bevinden zich enkele cultuurhistorisch waardevolle elementen:</p> <p>Een Mariagrot van silexstenen, geplaatst in 1930 in opdracht van het kerkbestuur. In de grot bevindt zich een altaar. In een nisje bovenin de grot is een Mariabeeldje geplaatst, als verwijzing naar de Mariaverschijning in Lourdes.</p> <p>Vóór de Mariagrot staat een zandstenen <u>zuiltje</u> met daarop een stenen vaasvorm (XIX), die beide waarschijnlijk van elders (bijv. een kasteel in de omgeving) afkomstig zijn.</p>			

	<p>Achter en vóór de Mariagrot staan twee oude <u>taxusbomen</u>, die behoren tot de oudste nog aanwezige groenstructuur op het kerkhof en tenminste teruggaan tot het begin van de twintigste eeuw.</p> <p>Ten oosten van de kerk zijn tegen de kerkhofmuur twee oude grafkruizen geplaatst. Het zijn hardstenen kruizen uit 1622. Het linker kruis heeft de tekst: “<i>IHS – Jan Karbucx van Itteren – 19 sept ◊ A 1622</i>”.</p> <p>Het rechter kruis heeft de tekst “<i>Hier ligt begraven Mariel (P?)ues van ter Ney, hoesvroue gevest van Jan Powels van E..[], starf den 8 november 1622</i>”.</p> <p>In de zuidoostelijke gevel van het schip is in de muur een hardstenen <u>gedenksteen</u> ingemetseld met daarin een reliëf van het IHS-symbool met daarop een kruis en rondom plantenranken. Eronder staat de tekst: “<i>Hier liggen begraven de heer Petrus Scheepers, gedurende 37 jaren burgemeester der gemeente Itteren, overleden aldaar den 2 maart 1850 in den ouderdom van 70 jaren, en Klara Paulissen deszelfs huisvrouw, overleden te Itteren den 1 maart 1831 in den ouderdom van 42 jaren. Bidt voor hunne zielen.</i>” Links onder is het reliëf van een schedel, rechts dat van een zandloper, als beeltenissen van vergankelijkheid en tijd.</p> <p>Tegen de zuidoostelijke gevel van het schip is een hardstenen <u>grafmonument</u> herplaatst van Petrus Laurentius Grouwels en Maria Catharina Dolmans, overleden in 1882 en 1869. De steen is versierd met gebeeldhouwde hoektorentjes, een krans en een kruis als bekroning.</p> <p>Eveneens tegen de zuidoostelijke gevel van het schip is de grafsteen van een Itterse pastoor herplaatst. Hij is van hardsteen en er is in een flauw reliëf een groot kruis met daaronder de volgende tekst in aangebracht: “<i>Aan den z. eerw. heer Johannes Franciscus Pijpers, rustend pastoor te Itteren, geb. te Heerlen 14 juni 1853, overl. te Itteren 24 oct. 1924, de dankbare parochianen</i>”.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het kerkhof is van hoge cultuurhistorische waarde als onmisbaar terrein bij de parochiekerk van de H. Martinus. Een groot deel van het kerkhof hoort al eeuwenlang bij de kerk en is in gebruik geweest voor de katholieke dodencultus tot op heden. De beschreven onderdelen maken deel uit van de geschiedenis van het kerkhof van de zestiende tot de twintigste eeuw en zijn bewaard gebleven vanwege hun symbolische of religieuze waarde dan wel esthetische kwaliteiten, of ter herinnering aan personen die van belang waren voor het dorp. De ommuring is van belang als afbakening van het historische terrein: alleen de oude muur aan de Brigidastraat is behoudenswaardig als object: de twintigste-eeuwse muur aan de Ruyterstraat is alleen als structuur van belang.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Vanaf de Maas (nr 49), tot aan de Vroenhovenweg (nr 78)	
GEGEVENS	Grenspalen en grensstenen 49 t/m 78	
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element	
FOTO'S	 <p><i>Grenspaal nr 58</i></p>	 <p><i>Ongenummerde hardstenen grenspaal</i></p>
	 <p><i>Grenspaal 64 Cannerweg</i></p>	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspalen die de grens bepalen tussen Nederland en België. Gedeeltelijk met Wallonië, de provincie Luik en gedeeltelijk met Vlaanderen de provincie Belgisch Limburg. Grenspaal nummer 53 is tevens het punt waar de grens tussen Vlaanderen (Belgisch Limburg/Riemst) en Wallonië (Liège/Visé) begint. Enkele hoekpunten van de grillige grenslijn worden aangegeven door ongenummerde hardstenen palen. De palen zijn aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De palen maken onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de gehele Nederlands-Belgische grens.</p>	

	<p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p> <p>Tussen de grenspalen zijn op sommige plekken nog hardstenen grensstenen geplaatst. Deze grensmarkeringen zijn kleiner van formaat en worden soms ook wel tussenstenen of hulpstenen genoemd. Ze zijn geplaatst op plaatsen waar een landweg de grens kruist, of op gelijke afstand tussen ver uit elkaar staande gietijzeren grenspalen. De grensstenen zijn niet voorzien van nadere aanduidingen.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territoir in het algemeen en de ontwikkeling en positionering van Maastricht binnen dat territoir, in het bijzonder. Daarnaast bezitten de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen.

LOCATIE	Noord West, grenspalen
GEGEVENS	Grenspalen en grensstenen 91 tot en met 94
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Verplaatste grenspaal nr. 92</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Grenspaal grenspaal 94</p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspalen die de grens bepalen tussen Nederland en België. Gedeeltelijk met Wallonië, de provincie Luik en gedeeltelijk met Vlaanderen de provincie Belgisch Limburg. Enkele hoekpunten van de grillige grenslijn worden aangegeven door ongenummerde hardstenen palen. De palen zijn aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De palen maken onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de gehele Nederlands-Belgische grens.</p> <p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p> <p>Tussen de grenspalen zijn op sommige plekken nog hardstenen grensstenen geplaatst. Deze grensmarkeringen zijn kleiner van formaat en worden soms ook wel tussenstenen of hulpstenen genoemd. Ze zijn geplaatst op plaatsen waar een landweg de grens kruist, of op gelijke afstand tussen ver uit elkaar staande gietijzeren grenspalen. De grensstenen zijn niet voorzien van nadere aanduidingen.</p>
WAARDERING	De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territorium in het algemeen en de ontwikkeling en positionering van Maastricht binnen dat territorium, in het bijzonder. Daarnaast bezitten de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.
RICHTLIJNEN	Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen nadere richtlijnen.

LOCATIE	Van Akenweg (nr 95), tot aan de Brusselseweg (nr 102)
GEGEVENS	Grenspalen en grensstenen 95 t/m 102
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal nr 95</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal 102</i></p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspalen die de grens bepalen tussen Nederland en België. Gedeeltelijk met Wallonië, de provincie Luik en gedeeltelijk met Vlaanderen de provincie Belgisch Limburg. Enkele hoekpunten van de grillige grenslijn worden aangegeven door ongenummerde hardstenen palen. De palen zijn aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De palen maken onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de gehele Nederlands-Belgische grens.</p> <p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p> <p>Tussen de grenspalen zijn op sommige plekken nog hardstenen grensstenen geplaatst. Deze grensmarkeringen zijn kleiner van formaat en worden soms ook wel tussenstenen of hulpstenen genoemd. Ze zijn geplaatst op plaatsen waar een landweg de grens kruist, of op gelijke afstand tussen ver uit elkaar staande gietijzeren grenspalen. De grensstenen zijn niet voorzien van nadere aanduidingen.</p>
WAARDERING	De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territorium in het algemeen en de ontwikkeling en

positionering van Maastricht binnen dat territoire, in het bijzonder. Daarnaast bezitten de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen nadere richtlijnen.

LOCATIE	Boscherveld Noord, grenspalen
GEGEVENS	Grenspalen 103 en 104
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal nr 103</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal 104</i></p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspalen die de grens bepalen tussen Nederland en België. Gedeeltelijk met Wallonië, de provincie Luik en gedeeltelijk met Vlaanderen de provincie Belgisch Limburg. Enkele hoekpunten van de grillige grenslijn worden aangegeven door ongenummerde hardstenen palen. De palen zijn aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De palen maken onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de gehele Nederlands-Belgische grens.</p> <p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p> <p>Tussen de grenspalen zijn op sommige plekken nog hardstenen grensstenen geplaatst. Deze grensmarkeringen zijn kleiner van formaat en worden soms ook wel tussenstenen of hulpstenen genoemd. Ze zijn geplaatst op plaatsen waar een landweg de grens kruist, of op gelijke afstand tussen ver uit elkaar staande gietijzeren grenspalen. De grensstenen zijn niet voorzien van nadere aanduidingen.</p>
WAARDERING	De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territorium in het algemeen en de ontwikkeling en positionering van Maastricht binnen dat territorium, in het bijzonder. Daarnaast bezitten

de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen nadere richtlijnen.

LOCATIE	Grensmaasgebied, grenspalen
GEGEVENS	Grenspalen en grensstenen 105, 1051, 106, 108
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	 <p><i>Grenspaal 108, tijdelijk opgeslagen in hoeve Hartelstein</i></p> <p><i>Grenspaal nr 105</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspalen die de grens bepalen tussen Nederland en België. Gedeeltelijk met Wallonië, de provincie Luik en gedeeltelijk met Vlaanderen de provincie Belgisch Limburg. Enkele hoekpunten van de grillige grenslijn worden aangegeven door ongenummerde hardstenen palen. De palen zijn aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De palen maken onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de gehele Nederlands-Belgische grens.</p> <p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p> <p>Tussen de grenspalen zijn op sommige plekken nog hardstenen grensstenen geplaatst. Deze grensmarkeringen zijn kleiner van formaat en worden soms ook wel tussenstenen of hulpstenen genoemd. Ze zijn geplaatst op plaatsen waar een landweg de grens kruist, of op gelijke afstand tussen ver uit elkaar staande gietijzeren grenspalen. De grensstenen zijn niet voorzien van nadere aanduidingen.</p>
WAARDERING	De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territorium in het algemeen en de ontwikkeling en positionering van Maastricht binnen dat territorium, in het bijzonder. Daarnaast bezitten

de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Grenspaal 108 ligt opgeslagen op de hoeve Hartelstein en dient na de werken van grensmaas te worden teruggeplaatst.

LOCATIE	Aan de Maas, bij nr. 20
GEGEVENS	Grenspaal 107
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal nr 107</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Grenspaal 107</i></p> </div> </div>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Gietijzeren grenspaal die samen met een paal aan de andere zijde van de Maas, de grens bepaalt tussen Nederland en België, ter hoogte van Itteren. De grens ligt in het midden van deze twee palen, in de Maas. De paal is aangebracht in 1843, toen de grenzen werden vastgesteld, nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard. De paal maakt onderdeel uit van een reeks dezelfde palen langs de Nederlands-Belgische grens.</p> <p>De gietijzeren grenspalen zijn ca. 2.50 meter hoog. Het vierkante onderstuk is 1 meter lang, waarvan zich 90 centimeter onder de grond bevindt. Tweederde van dit ondergrondse deel werd in een fundering van baksteen gemetseld, welke rustte op een twintig centimeter dikke gemetselde ronde basis die een meter in doorsnee was. Tegenwoordig wordt de paal op een betonnen fundering geplaatst, waarna hij met beton wordt vastgezet. Het kegelvormige gedeelte, dat op het achtkantige onderstuk staat, is 1.30 meter hoog. De knop op de paal is 17 centimeter en heeft de vorm van een gestileerde dennenappel. Naast het nummer is de paal ook voorzien van het jaartal van plaatsing, namelijk 1843 en het nummer 107. Voorts zijn alle grenspalen voorzien van wapens van zowel Nederland als België; deze bevinden zich aan de zijde van het eigen land.</p>
WAARDERING	De grenspalen en grensstenen zijn van cultuurhistorische betekenis vanwege een historische, geografische en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de vorming en afbakening van het Nederlandse territorium in het algemeen en de ontwikkeling en positionering van Maastricht binnen dat territorium, in het bijzonder. Daarnaast bezitten de grenspalen belangrijke historisch-ruimtelijke waarden, vanwege de bijzondere

	<p>gegroeide ruimtelijke samenhang in relatie tot de lokale, regionale en zelfs nationale ontwikkelingsgeschiedenis en hun inpassing in de landschappelijke omgeving.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen.

LOCATIE	Heugemer Molenstraat 17 6229 AK Maastricht
GEGEVENS	Mariabeeld in gevelnis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3724
FOTO'S	 <p><i>Beeldnisje Heugemer Molenstraat 17</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>In de topgevel aan de straat, van het pand Heugemer Molenstraat 17, is een nis aangebracht met daarin een Mariabeeldje. De nis heeft een rondboogvorm en een gepleisterde omlijsting. In de onderrand is in reliëf de tekst 'O.L.V. v.d. Rozenkrans B.V.O.' aangebracht. Het beeldje staat op een licht gebogen console. Het beeldje is van pijpenaar en is licht beschadigd. Het is polychroom in lichte tinten beschilderd. De nisopening is later dichtgezet met een houten frame met gaas.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Ze werden vervaardigd door de kunstenares mevr. Van Noorden-Heine uit Maastricht . ze zijn van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het beeldjes.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Heugemer Pastoorstraat Bij 15 6229 AG Maastricht		
GEGEVENS	Grafkruizen		
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3726		
FOTO'S	 <p><i>Kruis van Jan Plonteri (1653)</i></p>	 <p><i>Kruis van Frans Beckes (1691)</i></p>	
	 <p><i>Kruis van H. Kuyten (1705)</i></p>	 <p><i>Kruis van Henrick Bunne (1644)</i></p>	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Vier hardstenen kruizen, uit de zeventiende en vroege achttiende eeuw, van geruimde graven bij de H. Michaëlkerk. De kruizen staan nu opgesteld tegen de noordelijke gevel van de kerk. De stenen hebben de volgende opschriften: “HIER LIGT BEGRAVEN DEN EERSAMEN IAN PLONTERI, JONCMAN SONE VAN LAMBERT PLONTERI, DIE STARF IN JAAR ANNO 1653 DEN 11 APRIL. BIDT GODT VOOR DIE SIELE AMEN.”</p>		

	<p>“HIER LIGT BEGRAVEN DEN EERSAEMEN FRANS BECKES SALIGER DIE STARF DEN 6 JANUARI ANNO 16(9)1. BIDT GODT VOOR DE SIELE”</p> <p>“HIER LIGHT BEGRAVEN DIE EERSAEME HEN(..) KVYTEN, DOCHTER VAN SIMON KVYTEN, IS GESTORVEN DEN 12 FEBRUARI 1706. BIDT GODT VOOR DIE SIELE”</p> <p>“HIER LIEGT BEGRAVEN HENRICK BUNNE DIE STARF ANNO 1644 DEN 29 APRILIS. BIDT GODT VOOR DE SIELE”</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>De objecten zijn van cultuurhistorische waarde als herinnering aan overleden parochianen uit de zeventiende en achttiende eeuw en zodanig als overblijfsel van een vroegere grafcultuur. De kerk waarbij de kruizen ooit stonden is later herbouwd, de kruizen herinneren aan de oudere kerkgeschiedenis van Heugem. Ze zijn van kunsthistorische waarde vanwege de fraaie vormgeving van de kruizen en de inscripties.</p>
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Heugemerkkerkstraat 110 6229 AJ Maastricht
GEGEVENS	Mariabeeldje in gevelnis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM 3881
FOTO'S	 <p><i>Heugemerkkerkstraat 14 beeldnisje</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Beeldnisje in de voorgevel van het pand dat zelf geen monumentale waarde bezit. Het rondboognisje heeft een omlijsting van pleisterwerk. In de nis staat een klein beeldje voorstellende Maria .</p> <p>Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid voor de gelukkige bevrijding op 13-9-1944 en dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Kunstenaress mev. Van Noorden-Heine uit Maastricht vervaardigde ze en de bouwvakkers van Heugem metselden de gevelnissen gratis. Beeldjes en de erbij behorende lampen kostten honderd gulden per stuk. Op zondag 12 oktober 1947 kwam de bisschop van Roermond, Mariaverrederder-bij-uitstek monseigneur Guliëlmus Lemmens, de negen beeldjes inzegenen.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Het beeldje is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit ervan.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Heugemerstraat 110 6229 AT Maastricht
GEGEVENS	Mariabeeldje in gevelnis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM 3881
FOTO'S	 <p style="text-align: right;"><i>Heugemerstraat 110 beeldnisje</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Beeldnisje in de voorgevel van het pand dat zelf geen monumentale waarde bezit. Het rondboognisje heeft een omlijsting van pleisterwerk en aan de voorzijde bevindt zich een klein spijlenhekje. In de nis staat een klein beeldje van een . Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid voor de gelukkige bevrijding op 13-9-1944 en dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Kunstnares mevr. Van Noorden-Heine uit Maastricht vervaardigde ze en de bouwvakkers van Heugem metselden de gevelnissen gratis. Beeldjes en de erbij behorende lampen kostten honderd gulden per stuk. Op zondag 12 oktober 1947 kwam de bisschop van Roermond, Mariaverreerder-bij-uitstek monseigneur Guliëlmus Lemmens, de negen beeldjes inzegenen.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Het beeldje is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit ervan.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Heugemerstraat 215 6229 AP Maastricht
GEGEVENS	twee gevelplaquettes
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3723
FOTO'S	 <p><i>De gevelplaquettes van het pand Heugemerstraat 215</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Twee keramische plaquettes in de voorgevel van het pand Heugemerstraat 215. Het linker beeldt een koning te paard uit, de rechter een vrouw met kind op een paard (Maria met kind?). De maker is vooralsnog onbekend.</p>
WAARDERING	De objecten zijn van kunsthistorisch belang vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp en de hoge gaafheid.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Heugemerstraat Bij 104 Maastricht
GEGEVENS	Kruisbeeld
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3725
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Kruisbeeld op de hoek van de Heugemerstraat en de Heugemer Kerkstraat, tegen de afgeschuinde hoek van het pand Heugemerstraat 104. Het smeedijzeren kruis staat op een gecementeerde sokkel. Het kruisbeeld uit het midden van de twintigste eeuw is van gegoten metaal. Onder het beeld is een metalen hartje aan het kruis bevestigd. Boven het kruisbeeld is een gebogen ijzeren afdekking.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorisch belang als (lokale) uiting van het katholicisme. Mogelijk was er een oudere voorganger op deze plek, gezien de aanpassing van het woonhuis aan het kruis (afgeschuinde hoek). Het kruis is van kunsthistorische waarde vanwege de traditionele vormgeving van het kruis en kruisbeeld.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Jekermolenweg t.o. nr.80 Maastricht
GEGEVENS	poort
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3753
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Poort met hardstenen kolommen en smeedijzeren hekwerk. De kolommen dateren uit de achttiende eeuw en zijn voorzien van brede groeven tussen de blokken. De kolommen worden bekroond door een hardstenen bolvorm met siergroeven, gelijkend op een gestileerde artisjok. Tussen de kolommen is een dubbel, smeedijzeren hekwerk met gepunte spijlen uit de late negentiende eeuw. De poort gaf toegang tot een tuin langs de Jeker, gelegen bij de voormalige watermolens aan de Jekermolenweg.</p>
WAARDERING	Het object is van architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van de kolommen (met siergroeven en decoratieve bekroning) en het siersmeedwerk van het hekwerk.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	kruising van de Kanjel met voetpad Itteren
GEGEVENS	Brug
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3670
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Bruggetje over het riviertje de Kanjel. Het bruggetje is gebouwd op de plek waar een oud voetpad vanuit Itteren richting de Stuifkensweg het watertje kruist. Deze oversteek staat al aangegeven op de kadastrale minuutkaart uit 1817 en gaat waarschijnlijk nog verder terug. Het is niet duidelijk hoe oud het huidige bruggetje is. De oude kern van mergelsteen is nog aanwezig, de opbouw in is recent vernieuwd. De brug bestaat nu uit een mergelstenen booggewelf met daaroverheen een brug van machinale baksteen met lage muurtjes aan de zijkanten. Op de hoeken van de muurtjes zijn hardstenen blokken geplaatst. Het brugdek is verhard in beton.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als eeuwenoude voetgangersoversteekplek over de Kanjel. Het maakt deel uit van de historische paden in de velden rondom het dorp Itteren. Het bruggetje is van enige bouwhistorische waarde vanwege de oudere kern.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om bij eventuele toekomstige renovaties onderzoek te laten doen naar de oudste bouwfase van de brug.

LOCATIE	Kapelaanstraat Itteren
GEGEVENS	Wegkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element Gm - 3673
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Smeedijzeren kruis op een betonnen sokkel. Op het kruis, met decoratieve krullen aan de kruisarmen, is een ruitvormige metalen plaat bevestigd, met daarop een koperen corpus. Eronder is een bordje bevestigd met de tekst 'mijn Jezus, barmhartigheid'. Ook aan de voet van het kruis zijn gesmede sierkrullen bevestigd.</p> <p>Het kruis staat op een kruispunt van de huidige Kapelaanstraat met eeuwenoude voetpaden: een pad dat vanaf de Pasestraat, langs Pasestraat 45 naar het zuidoosten loopt (vroeger naar een stuk grond met de naam 'het Kapelaanland') en een voetpad achter de percelen aan de Pasestraat dat ver doorloopt naar het zuiden. Deze paden staan al op de kadastrale minuutkaart uit 1817 aangegeven. Waarschijnlijk is het huidige kruis, uit de eerste helft van de twintigste eeuw, een vervanger van een ouder wegkruis op deze plek.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorische waarde als wegkruis op een kruispunt van historische voetpaden, die nog herkenbaar aanwezig zijn in het landschap. Het is daarnaast van waarde als lokale uiting van het katholicisme, als devotieobject in het landschap. Het is van enige kunsthistorische waarde vanwege het decoratieve siersmeedwerk uit de eerste helft van de twintigste eeuw.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Kerkstraat - Schoolstraat Borgharen
GEGEVENS	Indonesiëmonument
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element Gm - 3704
FOTO'S	 <p><i>Het Indonesiëmonument op de hoek van de Schoolstraat en de Kerkstraat</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Monument uit dankbaarheid voor behouden thuiskomst uit Indonesië, bestaande uit een betonnen H. Hartbeeld, geplaatst op een bakstenen sokkel. Op de sokkel is een marmeren plaquette bevestigd met de tekst <i>'gedenkplaat, namens alle militairen bij behouden thuiskomst uit Indonesië, 1945-1950, Borgharen 4.3.1951'</i>. Rondom het beeld is een plantsoentje, dat afgeschermd is met een laag, gesmeed hekwerk, in een boogvorm die de straathoek accentueert.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorische waarde als herinnering aan de uitzending van militairen, afkomstig uit Borgharen, naar Indonesië in de periode 1945-1950. Het beeld is van kunsthistorische waarde als na-oorlogs Christusbeeld, gegoten in beton, dat in de schaarste na WOII prijstechnisch aantrekkelijker was dan steen.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Kerkstraat 10 6223 BK Borgharen	
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: kerkhof Huidige functie: kerkhof	
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3688	
FOTO'S	 <p data-bbox="456 1200 619 1223"><i>De H. Corneliskerk</i></p> <p data-bbox="456 1955 810 1977"><i>Het hardstenen kruis van Baron de Rosen</i></p>	 <p data-bbox="914 819 1193 842"><i>De absis en de aanbouw uit 1963</i></p> <p data-bbox="914 1200 1361 1223"><i>De zuidzijde van het schip met de éénlaags aanbouw</i></p> <p data-bbox="914 1585 1326 1608"><i>Plaquette met het gekroonde hoofd van Christus</i></p> <p data-bbox="914 1955 1385 1977"><i>Glas-in-loodraam van Fr. Griesenbrock in de aanbouw</i></p>

<p>OMSCHRIJVING</p>	<p>Inleiding R.K. parochiekerk H. Cornelis (voorheen St. Martinus) uit 1888, ontworpen door J. Kayser, gelegen binnen de bebouwde kom van Borgharen.</p> <p>Beschrijving De kerk werd in 1887-1888 gebouwd op de plek van een oudere, gotische voorganger. De neogotische kerk is een ontwerp van architect Johannes Kayser (1842-1917).</p> <p>Rond de kerk bevindt zich de oude begraafplaats van het dorp Borgharen, omsloten door een muur. Nabij de noordelijke transeptarm is een oud hardstenen kruis herplaatst op een hardstenen sokkel, met daarop de tekst: <i>‘tot Gods glorie, hier geplaatst door den Baron Hyacinth de Rosen de Haren, 1840, voorbijgaande bidt voor hem’</i>.</p>
<p>WAARDERING</p>	<p>Het kerkhof is gewaardeerd vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang en (cultuur)-historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het kerkhof deel uit maakt van de historische dorpskern van Borgharen en teruggaat tot in de middeleeuwen. • het kerkhof ruimtelijk bepalend voor de omgeving is. • het kerkhof betekenis heeft voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een religieuze ontwikkeling.
<p>RICHTLIJNEN</p>	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Koningskampstraat (bij 2)– Hoek Julianastraat Borgharen
GEGEVENS	Mariakapel
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element Gm - 3703
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	Objectbeschrijving: Vrijstaande Mariakapel uit de jaren vijftig van de twintigste eeuw, gelegen op de hoek van de Koningskampstraat en de Julianastraat. De kapel bestaat uit een licht gebogen, hoge muur van gele baksteen, met daarin een rondboogvormige beeldnis. In de nis is een keramisch Mariabeeld opgehangen, met daaronder een tufstenen altaar op consoles. Daaronder is een stenen plaquette met daarop de tekst 'Wees Gegroet Maria'. Boven de nis is een koperen afdakje op ranke, gekrulde koperen consoles. De muur wordt afgedekt door kunststenen afdekplaten. Vóór de kapel is een bordes met drie treden, die bekleed zijn met keramische tegels en randen van donkere kunststeen. De kapel is gelegen in een plantsoentje dat omgeven is met ligusterhagen en op de hoek voorzien is van een smeedijzeren hekwerk.
WAARDERING	Het object is van kunsthistorisch belang vanwege de esthetische kwaliteit van de kapel en het Mariabeeld. Daarnaast is het van stedenbouwkundige waarde vanwege de beeldbepalende hoekligging en het fraaie ensemble met de groenaanleg. Het is van cultuurhistorische waarde als uiting van het katholieke geloof ten tijde van de Wederopbouw na WOII.
RICHTLIJNEN	Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. Objectgericht: <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Lage Kanaaldijk 63 6212 AH Maastricht
GEGEVENS	Oorspronkelijke functie: Pijlers en hekwerk aan de Statenstraat Huidige functie: Pijlers en hekwerk aan de oprit van Huis De Torentjes
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3761
FOTO'S	 <p><i>Pijlers hekwerk Lage Kanaaldijk 63</i></p> <p><i>Pijlers bij vml. Statenhuis aan de Statenstraat</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Hekwerk tussen hardstenen versterkingspijlers die met een pijnappel zijn bekroond. Het hekwerk is vernieuwd; de twee versterkingspijlers zijn afkomstig van het Statenhuis dat tot 1914 op de hoek van het Vrijthof en de Statenstraat heeft gelegen en dat werd gesloopt i.v.m. de bouw van het Postkantoor. De pijlers dateren uit het eind van de 18de eeuw</p>
WAARDERING	De pijlers zijn van cultuurhistorische waarde als herinnering aan het Statenhuis. De pijlers zijn daarnaast van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van de bewerkte hardsteen.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Lage Kanaaldijk bij nr.61 Maastricht
GEGEVENS	wegkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3756
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	Objectbeschrijving: Wegkruis, geplaatst op de driesprong van de Lage Kanaaldijk met de Ursulinenweg. Het betreft een laatnegentiende-eeuws, neogotisch gietijzeren kruis. Centraal is een afbeelding van Christus in een stralenkrans, met engelen in de uiteinden van het kruis. In de voet van het kruis is een beeltenis van Maria. De uiteinden zijn versierd met opengewerkte vierpasmotieven.
WAARDERING	Het object is van kunsthistorisch belang vanwege de esthetische kwaliteit van het neogotische, gietijzeren kruis. Daarnaast is het van cultuurhistorische waarde als uiting van de katholieke religie en als markering van het kruispunt van twee historische wegen van Sint Pieter.
RICHTLIJNEN	Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. Objectgericht: <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Mergelweg bij nr.359 Maastricht
GEGEVENS	poortkolommen
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3748
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	Objectbeschrijving: Laatnegentiende-eeuwse poortkolommen van de toegangsweg naar groeve De Schark. De kolommen zijn opgebouwd uit baksteen, met verdikte sierbanden van pleisterwerk met imitatie-bouchardering. Ze zijn afgedekt met een platte hardstenen afdekplaat, met daarop een (vernieuwde) bolvorm.
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als landschappelijke markering van de oude toegangsweg naar groeve De Schark en als herinnering aan de exploitatie van de groeve van eind achttiende tot eind negentiende eeuw. Het object is van architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp in eclecticisme stijl.
RICHTLIJNEN	Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. Objectgericht: <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Oosterweg Bij 123 6229 XX Maastricht
GEGEVENS	Moordkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3727
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Hardstenen kruis uit 1814, geplaatst op een moderne, ronde sokkel van klinkers met vier rechtopstaande hardstenen stenen in de buitenste ring. De voet van het kruis lijkt te zijn aangeheeld in hardsteen en hierbij is ook de doodshoofdafbeelding aan de voorzijde opnieuw aangevuld. Onder het doodshoofd is een mes ingekerfd (het moordwapen). Het kruis draagt de tekst: <i>“IHS ♥ 1814 – Den 11 april is alhier doodgestooken Arnoldus Houbiers van Eysden, aldaar gebooren 30 7-ber 1788. Bid God opdat zijn ziel mag rusten in vrede”.</i></p> <p>Arnold Houbiers werd doodgestoken tijdens de kermisfeesten van Heugem in 1814, door de broers van zijn ex-vriendin Kaatje. Het kruis werd geplaatst ter nagedachtenis aan het slachtoffer, mogelijk zelfs in opdracht van (de familie van) de dader, als een vorm van boetedoening. Het stond oorspronkelijk op een andere plek, aan de Maasoever. Het kruis spoelde in 1926 weg toen de Maas buiten haar oevers trad, maar werd herplaatst. Tijdens de bevrijding in 1944 werd het kruis omvergereden. Rond 2000 werd het verplaatst naar de huidige plek.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang, als tweehonderd jaar oude herinnering aan een moord op deze plek en als inmiddels zeldzaam geworden cultureel fenomeen, namelijk dat van het moordkruis. Het kruis is zowel in lokale als regionale context bijzonder te noemen. Daarnaast heeft het ook een kunsthistorische waarde vanwege de decoratieve afwerkingen van het kruis en de inscriptie.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Oude Maasstraat 61 6229 BC Maastricht
GEGEVENS	Beeldnis met Mariabeeld
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3729
FOTO'S	 <p><i>Nis met Mariabeeld in de voorgevel van Oude Maasstraat 61</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Beeldnis met Mariabeeld in de straatgevel van het pand Oude Maasstraat 61. Het betreft een kleine, rondboogvormige nis met een gepleisterde omlijsting en een geprofileerde, (hard-)stenen console aan de onderzijde. Op deze console staat een twintigste-eeuws keramisch Mariabeeldje. Er is een smeedijzeren hekwerkje voor het beeldje geplaatst.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Ze werden vervaardigd door de kunstenares mevr. Van Noorden-Heine uit Maastricht. Ze zijn van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het beeldjes.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien de nis opnieuw geschilderd moet worden, is het wenselijk om kleuronderzoek te laten doen naar de oorspronkelijke kleurstelling.

LOCATIE	Oude Maastraat tegenover nr.100 Maastricht
GEGEVENS	Veldkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3728
FOTO'S	 <p><i>Het veldkruis aan de Oude Maastraat</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Smeedijzeren veldkruis (XXA) op een hardstenen sokkel met afgeronde bovenhoeken. Het kruis is voorzien van sierkrullen bij de uiteinden van de kruisarmen en tussen de kruisarmen. Het gegoten Christusbeeldje is goudkleurig geschilderd en erboven hangt een bordje met de tekst 'INRI'. Op de voet van het kruis is een bordje met de tekst 'GEEF ONS DE VREDE' aangebracht. In de late jaren negentig is er een gebogen hekje voor geplaatst met stalen sierbloemen en gekrulde spijlen.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang als (lokale) uiting van het katholicisme. Het kruis is van kunsthistorische waarde vanwege de decoratieve vormgeving van het smeedwerk.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Rijksweg: Kruising Bronckweg/ voetpad naar De Heeg
GEGEVENS	wegkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3794
FOTO'S	 <p><i>Wegkruis Rijksweg kruising Bronckweg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Houten wegkruis zonder corpus: op de dwarsbalk staat in okerkleurige letters de tekst: "BOE BIS DIECH". Dit was het thema van de Maastrichtse Heiligdomsvaart van het jaar 1997.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als wegkruis op een kruispunt van historische voetpaden, die nog herkenbaar aanwezig zijn in het landschap. Het is daarnaast van waarde als lokale uiting van het katholicisme, als devotieobject in het landschap.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Ruyterstraat – hoek Brigidastraat Itteren
GEGEVENS	wegkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element Gm - 3677
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Hardstenen wegkruis, dat een ouder, houten kruis op dezelfde plek vervangt. Aan het kruis, dat een herplaatst grafkruis van het kerkhof van Itteren is, is een ijzeren corpus bevestigd. Op de voet van het kruis is het jaartal 1930 ingegraveerd. Het staat op een hardstenen sokkel, waarin de volgende tekst in reliëf is aangebracht: <i>'Laat ons altoos, vertrouwwol naderen, dit schone kruis, van onze vaderen, want cristus zoete kruis, een troost op weg naar huis'</i>. De sokkel is gemaakt door P. Gulikers. Het geheel is geplaatst op een (jonger) stoepje met een omranding van machinale baksteen, die gemaakt is toen men de weg en de bestrating vernieuwde.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als lokale uiting van het katholicisme en als religieuze markering van een kruispunt van twee historische wegen in de dorpskern van Itteren.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Ruyterstraat t.o. 20 Itteren
GEGEVENS	monument met H. Hartbeeld
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element Gm - 3676
FOTO'S	
OMSCHRIJVING	Objectbeschrijving: Monument uit dankbaarheid voor de behouden thuiskomst van 28 Itternaren na de mobilisatie in 1940. Het monument is in 1946 geplaatst. Het bestaat uit een bakstenen ondermuur in rode baksteen in strekkenverband, met in het midden een gemetselde bakstenen rondboogvormige muur, afgedekt met een rollaag. Op de hoeken van de hoofdmuur zijn dwarsmuurtjes geplaatst. In het halfronde segment is een marmeren plaquette geplaatst met de tekst 'uit dankbaarheid, Itteren 10 mei 1940'. Op de halfronde muur is een kunststenen H.Hartbeeld geplaatst. Dit is een vervanging van het oorspronkelijke, houten H.Hartbeeld. Vóór het monument is een bloemenperkje.
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde ter nagedachtenis aan de behouden thuiskomst van dorpsbewoners na de mobilisatie aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Het is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp van de onderbouw en de vormgeving van het (jongere) H.Hartbeeld.
RICHTLIJNEN	Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. Objectgericht: <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Sint Michaëlsweg 7 6229 AD Maastricht
GEGEVENS	Mariabeeldje in gevelnis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM 3879
FOTO'S	 <p><i>Sint Michaëlsweg 7 beeldennisje</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Beeldennisje in de afgeschuinde muur van het pand dat zelf geen monumentale waarde bezit. Het rondboognisje heeft een omlijsting van pleisterwerk en aan de voorzijde bevindt zich een klein spijlenhekje. In de nis staat een klein beeldje van een .</p> <p>Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid voor de gelukkige bevrijding op 13-9-1944 en dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Kunstenaar mev. Van Noorden-Heine uit Maastricht vervaardigde ze en de bouwvakkers van Heugem metselden de gevelnissen gratis. Beeldjes en de erbij behorende lampen kostten honderd gulden per stuk. Op zondag 12 oktober 1947 kwam de bisschop van Roermond, Mariavereerder-bij-uitstek monseigneur Guliëlmus Lemmens, de negen beeldjes inzegenen.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Het beeldje is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit ervan.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Sint Michaëlsweg t.o. de kerk. Maastricht
GEGEVENS	H. Hartmonument
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3730
FOTO'S	 <p><i>Het Heilig Hartmonument</i></p> <p><i>Het H.Hartbeeld</i></p> <p><i>De linker reliëfs</i></p> <p><i>De rechter reliëfs</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Heilig Hartmonument uit 1938, opgericht ter ere van het 25-jarig priesterfeest van pastoor L. Linssen, die in de jaren dertig pastoor was in Heugem. Voor het verkrijgen van de financiën werd een speciaal comité opgericht. Het kunstwerk is ontworpen door Wim van Hoorn.</p> <p>Het kunstwerk heeft als basis een hoge gemetselde muur van gele bakstenen. Het kent een indeling in drieën, waarbij het middelste deel iets terugspringt. Op het middelste segment staat het H. Hartbeeld. Dit is 2,20 m. hoog en vervaardigd uit Franse kalksteen. In de muur zijn zeven reliëfs verwerkt, van gebakken klei, met scènes uit het Nieuwe Testament. De drie reliëfs op het muursegment links van het beeld dragen de volgende scènes: de engel verschijnt aan Maria (annunciatie), de geboorte van Jezus in de kribbe, de vlucht naar Egypte. In het midden onder het beeld is afgebeeld: de Hemelvaart van Jezus. Op het muursegment rechts van het beeld: de Kruisiging, de Bruiloft van Kana en</p>

	de doop van Jezus in de Jordaan. Het kunstwerk staat op een bakstenen bordes met twee brede treden.
WAARDERING	Het object is van kunsthistorisch belang vanwege de esthetische kwaliteit van de sculpturen van Wim van Hoorn. Daarnaast is het van cultuurhistorische waarde als herinnering aan pastoor Linssen en de inspanning van de parochianen om zijn 25-jarig priesterfeest te eren.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Slavante 2 6212 NB Maastricht
GEGEVENS	Slavante Mergelmuren rond de buitenplaats Slavante
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM – 3738
FOTO'S	 <p data-bbox="459 1402 826 1429">Mergelmuren rond de buitenplaats Slavante</p>
OMSCHRIJVING	<p data-bbox="459 1464 703 1496">Objectbeschrijving:</p> <p data-bbox="459 1498 1410 1653">De mergelmuren rondom het landgoed Slavante omvatten drie delen die los van elkaar staan. Aan de noordzijde achter het kapelletje en het kloosterrestant van Slavante loopt een grondkerende mergelstenen muur over een lengte van ca. 50 meter. Aan de zuidzijde loopt een mergelstenen muur getrapt naar het Maasdal: deze muur wordt al op 17de gravures van het klooster Slavante afgebeeld.</p> <p data-bbox="459 1655 1410 1749">Aan de oostzijde staat parallel aan de weg die vanuit het dal naar Slavante toe loopt een zeer hoge grondkerende muur waarin een nis is opgenomen. In de nis aan de oostzijde bevindt zich een Christuscorpus van de hand van de beeldhouwer Jean Sondejker.</p>
WAARDERING	<p data-bbox="459 1839 1410 2024">De mergelmuren zijn van waarde vanwege de situering in het landschap, en vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de groeve Slavante, de St.Pietersberg, de restanten van het vroegere Slavanteklooster en van het Casino Slavante. De mergelmuren zijn van cultuurhistorisch belang als zeer bijzondere uitdrukking van een culturele, maatschappelijke en typologische ontwikkeling. Beeldennisjes en veldkruisen zijn waardevolle elementen als uitingen van de volkscultuur..</p>

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Susserweg ong. (50,835 – 5,668) Maastricht
GEGEVENS	devotiekruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3757
FOTO'S	 <p><i>Het devotiekruis aan de Susserweg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving</p> <p>Devotiekruis, geplaatst op een breed, ovaalvormig plateau van in beton gestorte natuursteen. Het kruis is midden op dit plateau geplaatst op een vierkante hardstenen sokkel, met afgeschuinde hoeken. Hierin staan de namen 'G. Theunissen' en 'I. Van Oppen' en het jaartal '1913'. Het kruis is vervaardigd van gietijzer met in de voet een afbeelding van de H. Maria. Erboven is een embleem met het IHS-teken. Op het kruis, achter het Christusbeeld, staat 'INRI'. Het kruis is rijkelijk voorzien van decoraties.</p>
WAARDERING	Het devotiekruis is van waarde als markering van een oude landweg. Het kruis zelf is van hoge kunsthistorische waarde vanwege de rijke vormgeving en de materiaalsoort.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Susserweg hoek Zeenendaalweg (50,827 - 5,661)
GEGEVENS	wegkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3758
FOTO'S	 <p><i>Susserweg hoek Zeenendaalweg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Gietijzeren kruis op een hardstenen sokkel. Het kruis is versierd met een meegegoten decoratie van palmetten en hierop een gietijzeren corpus. Eronder is een houten paneel bevestigd op een gietijzeren kaderrand met de tekst 'DOOR HET KRUIS NAAR HET LICHT' en hieronder in een kleiner corpus : "per cruce[m] ad lucem".</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorische waarde als wegkruis op een kruispunt van historische veldwegen, die nog herkenbaar aanwezig zijn in het landschap. Het is daarnaast van waarde als lokale uiting van het katholicisme, als devotieobject in het landschap. Het is van enige kunsthistorische waarde vanwege het decoratieve siersmeedwerk uit de eerste helft van de twintigste eeuw.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Ursulinenweg 2 6212 NC Maastricht		
GEGEVENS	kerkhof		
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3754		
FOTO'S			
	<i>Grafzerk Nicolaus Rutten</i>	<i>Grafzerk Eijssen en Duchateau</i>	<i>Grafkruis Lotharius Lebens</i>
			
	<i>Beeldje Sint Hubertus</i>	<i>Grafmonument pastoor Kribs en links ervan de fundatiesteen</i>	<i>Grafkruis Denies Gaedet 1617</i>
			
	<i>Grafkruis Strucken</i>	<i>Kerkhofkapel</i>	<i>Grafsteen Th. Ridderbeecks</i>

Grafmonument van de Ursulinen

Grafmonument van de Zusters v.h. Arme Kind Jezus

Grafmonument van de Zusters van Maria Reparatrix

Grafmonument van de Zusters Carmelitessen

Grafmonument van de Minderbroeders

Deel van de ommuring van het kerkhof

OMSCHRIJVING

Inleiding

Kerkhof van Sint Pieter op de Berg uit 1875, uitgebreid in drie fasen, gelegen binnen de bebouwde kom van Maastricht.

Beschrijving

Het kerkhof van de parochiekerk van Sint Pieter ligt ten westen en noorden van de neogotische kerk uit 1875. Het oudste deel van het kerkhof ligt ten westen van de kerk en hoorde al bij diens voorganger uit 1748, die eind negentiende eeuw werd afgebroken. In 1934 werd dit kerkhof uitgebreid in noordwestelijke richting en in 1951 kwam daar een stuk in noordoostelijke richting bij. In 1989 werd een stuk grond ten zuiden van het kerkhof, achter de pastorietuin, bij het kerkhof getrokken. Het kerkhof is ommuurd met een bakstenen muur met gemetselde kolommen en ezelsrugafdekkingen. Aan de zijde van de Ursulinenweg zijn er gemetselde kolommen met daartussen lage muurtjes, waarop gesmede hekwerken zijn geplaatst. De ommuring is bij de uitbreidingen aangepast, meestal met hergebruik van oudere bakstenen.

Op het kerkhof bevinden zich verschillende waardevolle objecten, waaronder grafstenen afkomstig van oudere kerkhoven van Sint Pieter en grafstenen van voorname, doch geruimde graven. Ook zijn er grote gemeenschappelijke graven van enkele Maastrichtse kloosterorden. Hieronder volgt een beknopte opsomming:

Oude grafzerken en monumenten:

- Hardstenen grafkruis, laatgotisch, van Nich(?) van de Cre(e)ft
- Hardstenen grafkruis van Jan Smeets van Can, ca.1600
- Hardstenen grafkruis van Denies Gaedet uit 1617

- Hardstenen grafkruis van Paulus Brouwers (+ 1636) en Catharina Jeckerman (+ 1621)
- Hardstenen grafzerk van het graf van de oud-burgemeesters Joannes Eijzen (+ 1747) en Waltherus Duchateau (+ 1828) en hun echtgenotes
- Hardstenen grafsteen van Nicolaus Rutten en echtgenote uit 1842
- Hardstenen grafkruis van Egidius Klaessens uit 1843
- Hardstenen grafkruis mevr. Spitz uit 1853 (tegen kerkhofkapel)
- Hardstenen grafkruis uit 1863 van Lotharius Franciscus Lebens, pastoor van de Onze Lieve Vrouweparochie te Maastricht
- Grafkelder met zerk en gedenkplaquette van de familie Straetmans – Coenegracht uit 1875 onder de O.L.V. kapel van de kerk
- Grafmonument van pastoor Kribs uit 1901, bouwheer van de huidige kerk
- Grafmonument voor pastoor Van Genabeth uit 1932
- Gietijzeren grafkruis op hardstenen voet van Wilhelm Strucken (+ 1927)

Gemeenschappelijke graven van religieuze orden

- Grafmonument van de Zusters Ursulinen van de Romeinse Unie uit Maastricht (gele baksteen, marmeren plaquettes, stalen kruis, hardstenen zerken)
- Grafmonument van de Zusters van Maria Reparatrix (marmeren zerken)
- Grafmonument van de Carmelitessen (Maastricht en Egmond) (hardstenen en marmeren plaquettes en marmeren zerken)
- Grafmonument van de Zusters van het Arme Kind Jezus (hardstenen monument, koperen kruis)
- Grafmonument Minderbroeders (Franciscanen) van Maastricht (bakstenen monument met kunststof beplating, kunststenen kruizen met kunststof plaatjes)

Losse elementen:

- kerkhofkapel (Lijdenskapel) uit ca.1875 in baksteen, met spitsboogvorm. Mergelstenen kraagstenen, pinakels en kruis. In het kapelletjes is een crucifix met corpus opgehangen. Smeedijzeren hekwerk van elders afkomstig.
- In de achtermuur van de kerkhofkapel: helft van de hardstenen grafsteen van pastoor Th. Ridderbeeks (+ 1863), die de kerk van Sint Pieter op deze plek herbouwde na de verwoesting van de oude kerk in 1747.
- eerste fundatiesteen uit 1875, ingemetseld in de kerkmuur (gelegd door pastoor J. M. ribs en burgemeester P.H. Ceulen)
- keramisch beeldje van de H. Hubertus, geplaatst op zuil ten zuiden van de kerk
- de bakstenen ommuring (verschillende bouwfases)

WAARDERING

Het complex is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het laatnegentiende-eeuwse complex van de parochiekerk Sint Pieter op de Berg, waartoe ook de kerk en de pastorie behoren. Het kerkhof is van cultuurhistorische waarde als afspiegeling van de maatschappij van Sint Pieter en Maastricht in de late negentiende en de twintigste eeuw. De hiervoor opgenoemde grafmonumenten en kruizen zijn van (cultuur-)historische waarde vanwege hun ouderdom of vanwege de status of sociale positie van de overledenen die ermee herdacht worden. De grafmonumenten van de orden zijn van cultuurhistorische waarden als collectieve herinnering aan de verschillende religieuze orden die een belangrijke rol speelden in de Maastrichtse samenleving in de late negentiende en in de twintigste eeuw. Enkele kruizen en stenen, evenals de kerkhofkapel en het Hubertusbeeldje zijn tevens van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.

Van historische waarde is de fundatiesteen van de kerk, die herinnert aan de eerste steenlegging in 1875. De kerkhofmuur is van belang als landschappelijke afbakening van het terrein met een historisch passende vormgeving.

RICHTLIJNEN

Algemeen:

- Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen.

LOCATIE	Vogelzang 4 6229VM Maastricht
GEGEVENS	Mariabeeldje in gevelnis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM 3732
FOTO'S	 <p style="text-align: right;"><i>Vogelzang 4 beeldennisje</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving:</p> <p>Beeldennisje in de afgeschuinde muur van het pand dat zelf geen monumentale waarde bezit. Het rondboognisje heeft een omlijsting van pleisterwerk en aan de voorzijde bevindt zich een klein spijlenhekje. In de nis staat een klein beeldje van een staande Moeder Gods. Vlak na de Tweede Wereldoorlog besloot de parochie Sint Michael, uit dankbaarheid voor de gelukkige bevrijding op 13-9-1944 en dat het dorp oorlogsleed vrijwel bespaard was gebleven, in alle negen straten van het toenmalige dorp gevelmadonna's te plaatsen. Kunstenaress mev. Van Noorden-Heine uit Maastricht vervaardigde ze en de bouwvakkers van Heugem metselden de gevelnissen gratis. Beeldjes en de erbij behorende lampen kostten honderd gulden per stuk. Op zondag 12 oktober 1947 kwam de bisschop van Roermond, Mariaverrederder-bij-uitstek monseigneur Guliëlmus Lemmens, de negen beeldjes inzegenen.</p>
WAARDERING	Het object is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het katholieke religieuze erfgoed, d.w.z. Mariaverering, in dit geval op lokaal niveau. Het beeldje is van kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteit ervan.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende panden, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Vogelzang Maastricht
GEGEVENS	Veldkruis
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element GM - 3731
FOTO'S	 <p><i>Veldkruis te Vogelzang</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Objectbeschrijving: Veldkruis op de driesprong in het gehucht Vogelzang, ten oosten van Heugem. Het kruis zelf dateert uit de tweede helft van de twintigste eeuw. Het is een houten kruis met daarop een kleiner houten kruis met Christusfiguur. Het is van matige kwaliteit. Het kruis is vermoedelijk een opvolger van oudere veldkruizen op deze plek.</p>
WAARDERING	<p>Het object is van cultuurhistorische en landschappelijke waarde als veldkruis op de driesprong van het gehucht Vogelzang. Vermoedelijk is hier al geruime tijd sprake van een veldkruis, die diende als plek van devotie voor voorbijgangers. Het huidige kruis heeft op zichzelf nauwelijks kwaliteit (zowel technisch als kunsthistorisch), maar de aanwezigheid van een kruis op deze plek is wel van hoge waarde.</p>
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vernieuwing van het veldkruis is mogelijk, zolang de functie van veldkruis op deze plek gecontinueerd wordt.

ADRES	Kantoorweg ong. 6218 NB Maastricht
GEGEVENS	Spoorwegonderdoorgang
STATUS	Dominant bouwwerk GM - 3840
FOTO'S	 <p><i>Spoortunnel tussen de Kantoorweg en de Zouwweg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Spoortunnel gesitueerd tussen de Kantoorweg en de Zouwweg, met daarop een enkelspoor van de spoorlijn Maastricht-Hasselt. Deze spoorlijn werd aangelegd in 1856 door de in 1846 opgerichte Aken-Maastrichtse Spoorwegmaatschappij. In 1853 was al de spoorverbinding tussen Maastricht en Aken tot stand is gekomen. De spoorverbinding met Hasselt was na de oorlog weinig rendabel, waardoor de lijn in 1975 werd gesloten.</p> <p>Beschrijving De spoortunnel is opgetrokken uit rode baksteen met metselwerk in kruisverband. De tunnel is symmetrisch van opbouw, waarbij de rondboogvormige onderdoorgang wordt geflankeerd door twee uitkragende bakstenen pilasters. Beide pilasters zijn voorzien van een uitkragende sierrand en worden aan de bovenzijde afgedekt met een rollaag. Ook de rondboog wordt gemarkeerd door rollagen. De breedte van de spoortunnel was overigens berekend op de aanleg van een tweede spoor.</p>
WAARDERING	De spoortunnel heeft historisch-ruimtelijke waarde vanwege de ruimtelijke samenhang in relatie tot de regionale ontwikkelingsgeschiedenis. Bovenal heeft de voormalige spoortunnel cultuurhistorische waarde als relict van de opkomst en ontwikkeling van de spoorwegen vanaf de tweede helft van de 19e eeuw. Ook is de spoortunnel van belang voor de historische geografie. Tenslotte is de spoortunnel gaaf en herkenbaar bewaard gebleven en -in Maastricht- typologisch zeldzaam.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nadere richtlijnen

ADRES	Diependaalweg ong. aan de zuidzijde 6213 HV Maastricht
GEGEVENS	Grenspaal
STATUS	Waardevol cultuurhistorisch element
FOTO'S	 <p><i>Diependaalweg ong. aan de zuidzijde</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Inleiding Gietijzeren grenspaal aan de zuidzijde van de Diependaalweg</p> <p>Beschrijving Een kegelvormige gietijzeren grenspaal in zilvergrijze kleur geschilderd met in zwartekleur aan de oostzijde het Rijkskwapen van Nederland en aan de westzijde het Rijkswapen van België: daartussen in reliëf het jaartal 1843 en het nummer van de grenspaal: 79. Nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard, heeft het een lange tijd geduurd voordat de scheiding officieel werd vastgelegd. Op 19 april 1839 werd in Londen het Scheidingstraktaat getekend. Op 8 augustus 1843 werd dit gevolgd door een verdrag, gesloten in Maastricht, over de markering van de grens en werd begonnen met het plaatsen van gietijzeren grenspalen, beginnend met grenspaal nummer 1 op het Drielandenpunt in Vaals en eindigend met grenspaal nummer 365 nabij Retranchement in Zeeuws-Vlaanderen, allemaal met jaartal 1843.</p>
WAARDERING	<p>De grenspaal is als cultuurhistorisch element gewaardeerd vanwege zijn (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gietijzeren grenspaal een markante verschijningsvorm heeft en voorzien is van het rijkswapen • het object betekenis voor de plaatselijke geschiedenis heeft, als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. <p>Waardevolle elementen die bijdragen aan bovengenoemde waardering zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de vorm van de paal • het meegegoten rijkswapen en het jaartal en de nummering van de paal
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken,

alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

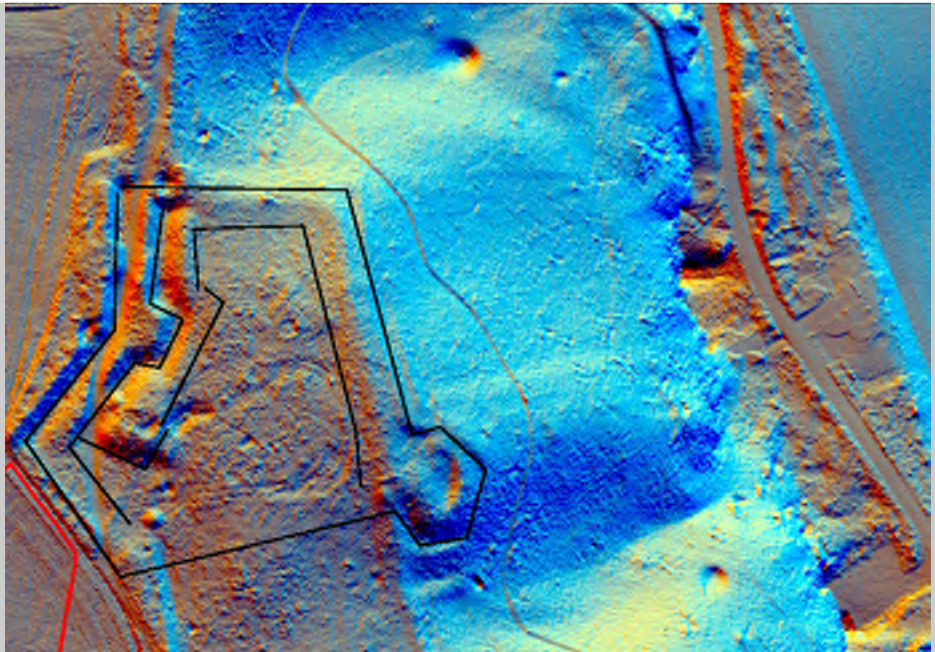
Objectgericht:

- nvt

5.4 Inventarisatie en specifieke richtlijnen waardevolle cultuurhistorische groenelementen

ADRES	Dalingsweg
GEGEVENS	Graft aan de Dalingsweg ter hoogte van de Apostelhoeve en ten oosten van de Susserweg
STATUS	Waardevol groenelement GM - 3734
FOTO'S	 <p><i>Graft ter hoogte van de Apostelhoeve en ten oosten van de Susserweg</i></p>
OMSCHRIJVING	Graft ter hoogte van de Apostelhoeve en ten oosten van de Susserweg en ten noorden van de Dalingsweg: bestaande uit een talud op de oostflank van de Louwberg. Het talud varieert in hoogte van ca. een meter aan de zuidzijde tot vier meter aan de noordzijde.
WAARDERING	Cultuurhistorisch van belang als historische veldweg en als relict van een oud agrarisch cultuurlandschap.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Dalingsweg
GEGEVENS	Veldweg: deels holle weg
STATUS	Waardevol groenelement GM - 3733
FOTO'S	 <p><i>holle weg tussen Hoeve Nekum (Cannerweg) en Apostelhoeve (Susserweg)</i></p>
OMSCHRIJVING	Wegtracé van de Dalingsweg tussen Hoeve Nekum (Cannerweg) en Apostelhoeve (Susserweg) bestaande uit een onverharde uitgeholde veldweg, die over een lengte van ca. 150 meter over de oostflank van de Louwberg voert
WAARDERING	Als verbindend element is dit wegtracé van belang. Cultuurhistorisch van belang als historische veldweg en als relict van een oud agrarisch cultuurlandschap.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

ADRES	Bij Cannerweg ong.
GEGEVENS	Restanten Fort de Jeker
STATUS	Waardevol groenelement
FOTO'S	 <p><i>Restanten van Fort de Jeker</i></p> <p><i>LIDAR beeld met daarop restanten van Fort de Jeker</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Op basis van hoogtelijnenkaarten en landmetingen zijn de contouren van delen van het voormalige fort de Jeker herkenbaar op de Cannerberg. Fort de Jeker is een onderdeel van de grote versterking die Prins Frederik Hendrik in 1632 liet aanleggen bij de belegering van Maastricht. Deze versterking werd gebouwd door het 10.000 man sterke leger van de prins van Oranje. De militaire ingenieur van de prins was Perceval. In de literatuur wordt melding gemaakt van de snelheid en de omvang van deze versterking. De grachten waren 6 voet breed en diep. Zowel soldaten als genietroepen deden slechts 5 dagen om de gehele versterking aan te leggen. De gehele versterking is te zien op een kaart uit 1632.</p>

	<p>Het metingsbeeld laat een dubbele gracht in het westen en een enkele gracht in het oosten zien. De oostelijke kant is de steilrand van het Jekerdal. Tussen de grachten lag/licht een aarden wal. De nog aanwezige resten zijn een van de laatste resten van de 80jarige oorlog (1568-1648) in Maastricht.</p>
WAARDERING	<p>De restanten van het aardwerk hebben als historisch relict cultuurhistorische waarde, vanwege de ruimtelijke samenhang met het landschap aan de rand van de Cannerberg en maken deel uit van de militaire geschiedenis van Maastricht</p>
RICHTLIJNEN	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	van Schaikweg ongenummerd
GEGEVENS	Twee droge grachten als onderdeel van een aardwerk tussen De Tombe en de legerplaats van Frederik Hendrik
STATUS	Waardevol groenelement
FOTO'S	 <p><i>Restanten Loopgraaf uit de zeventiende eeuw.</i></p> <p><i>Gravure uit 1633, Regionaal Historisch Centrum Limburg</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>In 1632 belegerde Frederik Hendrik Maastricht. Op de St. Pietersberg bevond zich tijdens het beleg een van de legerplaatsen waarmee Frederik Hendrik de stad omsingelde. De bewuste legerplaats en het aardwerk zijn afgebeeld op een gravure uit 1633. Deze gravure beeldt tevens De Tombe af als geschutsofstelling. Het aardwerk, vaak omschreven als droge gracht, maakte deel uit van het verbindingstelsel tussen de legerplaats en De Tombe, een rijksmonument, dat ook wel bekend staat als de Franse Batterij.</p> <p>De sporen van de omsingeling en de legerplaats zijn grotendeels verdwenen. Het nog resterende deel van het aardwerk, ongeveer 150 meter, is in het terrein nog goed zichtbaar en is recent opgeknapt door de Vereniging Natuurmonumenten. ADC Archeoprojecten heeft in 2006 archeologisch onderzoek naar het aardwerk gedaan en de twee grachten gedocumenteerd (ADC rapport 830).</p>
WAARDERING	De restanten van het aardwerk hebben als historisch relict cultuurhistorische waarde, vanwege de ruimtelijke samenhang met het landschap aan de rand Sint Pieter en maken deel uit van de militaire geschiedenis van Maastricht
RICHTLIJNEN	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

LOCATIE	Lanakerweg, kruising Zouwweg
GEGEVENS	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de Zeven Smarten tussen drie lindenbomen
STATUS	Waardevol groenelement
FOTO'S	 <p><i>Drie lindenbomen rondom kapel</i></p>
OMSCHRIJVING	<p>Te midden van de akkers en velden van het Lanakerveld, staat op de kruising van onverharde Lanakerweg en Zouwweg een VELDKAPEL, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van de Zeven Smarten. De kapel wordt aan drie zijden geflankeerd door drie grote LINDEBOMEN. De kapel is naar schatting gebouwd omstreeks 1900, als vervanging van een oudere veldkapel die door de schutterij van Lanaken was gesticht en tenminste van vòòr 1830 dateerde. De kapel heeft jarenlang dienst gedaan als rustaltaar tijdens de sacramentsprocessie vanuit de parochiekerk van Lanaken. Tegenwoordig worden er jaarlijks bidwegen georganiseerd voor Maria Lichtmis (2 februari en de laatste vrijdag van mei) en voor Maria Tenhemelopneming (15 augustus).</p> <p>Rondom kapellen en wegkruisen werden van oudsher vaak bomen geplant. Dit had een symbolische betekenis. Het duidde niet alleen op de vruchtbare grond, maar zorgde er ook voor dat de blik van de voorbijganger naar de goddelijke hemel werd geleid. De bomen bieden ook als het ware een vorm van bescherming zodat het kruis beschermt wordt tegen barre weeromstandigheden.</p> <p>De keuze van de boomsoort heeft ook een symbolische betekenis. Zo heeft de lindeboom al in de voorchristelijke tijd een beschermende functie tegen blikseminslag en werd onder de lindeboom rechtgesproken omdat de linde al zijn bladeren zou verliezen op het moment dat er een onschuldige werd veroordeeld. Volgens de christelijke overlevering was het kruis waaraan Christus stierf ook gemaakt van lindehout. De hartvormige bladeren verwijzen naar de onuitputtelijke liefde van Christus voor het volk. De jonge twijgen onder aan de stam duiden op een hoge vruchtbaarheid.</p> <p>Zie voor de beschrijving van de kapel ook bij dominanten bouwwerken.</p>
WAARDERING	De kapel heeft ook overduidelijk situationele waarde gezien de ligging in een nog tamelijk ongeschonden historisch cultuurlandschap. De bomen hebben cultuurhistorische waarde vanwege de onlosmakelijke verbondenheid met de kapel en de symbolische betekenis daarvan.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit

rapport.

- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport.
- Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport.

Objectgericht:

- Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Recollectenweg ong.
GEGEVENS	Toegang tot het groevestelsel met deels holle weg
STATUS	Waardevol groenelement GM - 3735
FOTO'S	 <p><i>Toegang groevestelsels Recollectenweg</i></p>
OMSCHRIJVING	Veldweg die deels over gaat in holle weg als toegang naar het groevestelsel Noord.
WAARDERING	De deels holle weg met markering van hoge bomen heeft als historisch relict cultuurhistorische waarde, vanwege de ruimtelijke samenhang met het landschap aan de rand Sint Pieter
RICHTLIJNEN	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen

ADRES	Rijksweg van Torenmolen Gronsveld tot aan de Maastrichterweg.
GEGEVENS	Bolaccaccia's
STATUS	Waardevol Groenelement GM - 3827
FOTO'S	 <p><i>Bolaccaccia's nabij de Torenmolen Gronsveld</i></p>
OMSCHRIJVING	Historische groenstructuur als onderdeel van de molenbiotoop van de Torenmolen van Gronsveld. Deze structuur bestaat uit bolaccacia's aan weerskanten van de Rijksweg. De uniforme beplanting langs de noord-zuidverbinding (Heer-Gronsveld) ter hoogte van de torenmolen accentueert deze positie nog eens. De aanplant is in het jaar 1863 tot stand gekomen toen de toenmalige eigenaresse van de molen, Catherina Jacobs, bij de Commissaris des Konings een bezwaarschrift in diende tegen het planten van hoge lindenbomen langs de grote weg Maastricht-Battice, de langs de molen lopende huidige Rijksweg. De eigenaresse vreesde van die wegbeplanting windbelemmering.
WAARDERING	De ruimtelijke waardering berust op de samenhang van de Torenmolen Gronsveld en de beplanting aan weerszijden van de Rijksweg ; de belevingswaarde van deze beplanting is van belang voor de geschiedenis van deze molenbiotoop.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bolaccaccio's moeten regelmatig geknot worden om uitgroei van de kroon tegen te gaan.

ADRES	Slavante ong. holle weg
GEGEVENS	Veldweg: deels holle weg
STATUS	Waardevol groenelement GM – 3736
FOTO'S	 <p><i>holle weg tussen Slavante en Lichtenberg</i></p>
OMSCHRIJVING	Wegtracé tussen Slavante en Lichtenberg, bestaande uit een onverharde uitgeholde veldweg, die over een lengte van ca. 150 meter dwars door het bos voert en aan weerszijden geflankeerd wordt door enkele dolines .
WAARDERING	Als verbindend element is dit wegtracé van belang. Cultuurhistorisch van belang als historische veldweg en als relict van een oud cultuurlandschap.
RICHTLIJNEN	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de algemene richtlijnen voor dominante en kenmerkende bouwwerken, alsmede de waardevolle cultuurhistorische elementen, zie paragraaf 2.1 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen, zie paragraaf 2.2 van dit rapport. • Voor de algemene richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en beschermde stadsgezichten, zie paragraaf 2.3 van dit rapport. <p>Objectgericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen aanvullende richtlijnen.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl